NİNA POPOVA

SOSYALİZM DİYARINDA KADIN

inter
yayınları

NİNA POPOVA

SOSYALİZM DİYARINDA KADIN

Bu kitap; Moskova — Yabancı Diller Basımevi'nde 1949'da yapılan İngilizce baskısından Türkçeye çevrilmiştir.

Birinci Basım Mart 1999

Dizgi Dönüşüm (0212) 244 29 97
Baskı Özal Matbaası
Kapak : İnter Grafik-Tasarım

ISBN 975 - 7349 - 75 - 5

İNTER YAYINLARI
Ankara Cd. 31
Fahrettin Kerim Gökay Vakfı İşhanı
No: 31 Kat: 4 Daire: 51
Cağaloğlu - İSTANBUL
Tel: (0212) 519 16 16

NİNA POPOVA

SOSYALİZM DİYARINDA KADIN

Çeviren: **Murat GÜNEŞDOĞDU**
İsmail YARKIN

NİNA VASİLİEVNA POPOVA
Tüm-Birlik Sendikalar Merkez Konseyi Sekreteri ve
Sovyet Kadınları Anti-Faşist Komitesi Başkanı.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 7

I— EKİM DEVRİMİ ÇALIŞAN KADINLARA ÖZGÜRLÜK VE MUTLULUK GETİRDİ 11

II— SOVYET KADINLARI – SOSYALİST TOPLUMUN EŞİT KURUCULARI 33

Kadınlar Devlet ve Kamu Görevlerinde Etkin Bir Rol Oynamaya Başlıyorlar 33

SSCB Ulusal Ekonomisinin Gücü 48

İleri Sovyet Kültürünün Kadınları 67

III— SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE ANNE VE ÇOCUK BAKIMI 78

IV— SSCB HALKLARININ STALİN AİLESİNİN ÖZGÜR VE EŞİT KIZLARI 98

V— ÜLKE SAVUNMASINDA KADINLAR 124

VI— DİĞER ÜLKELERDE KADININ DURUMU 156

Kapitalist Ülkelerde 156

Halk Demokrasilerinde 179

VII—TÜM ÜLKELERDE KADINLARIN SAVAŞ KIŞKIRTICILARINA KARŞI BARIŞ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN ÖN SAFLARINDA SOVYET KADINLARI 184

SONUÇ 218

ÖNSÖZ

Büyük Sovyet halkı SSCB'de kadın sorununun çözümünde izlenen yolla ne kadar gururlansa azdır. Avrupa, Asya, Amerika ve Afrika'da yaşayan kadınlar asırlardır bağımlı ve ikincil bir konuma sahip olmuştur. Kapitalizm altında, çalışan kadınların talihi fabrikalardaki acımasız sömürüyle daha da kötü bir hale sokulur, yoksulluk, artan çocuk ölümleri ve artan fuhuş annelik sevincini daha da karartır.

Kapitalist ülkelerin yönetici sınıfı ve kiralık ajanları burjuva sözde "demokrasisini" göklere çıkarır. Fakat şu bir gerçek ki, kapitalizm altında kadınların büyük çoğunluğu insana yakışmayan bir şekilde sömürülür ve sakatlıklardan, siyasi ve kamu hayatındaki haklarının kısıtlanmasından, kadını küçük düşüren ve onu erkeğe göre daha aşağı bir konuma getiren alçaltıcı evlilik ve boşanma yasalarından, ekonomik bağımlılık ve angarya ev işlerinden muzdariptir kadın.

Dünyanın her yerinde milyonlarca çalışan insan için özgürlük bayrağı haline gelen Marksizm-Leninizm, kadın sorununu çözmede doğru yolu gösterdi. Lenin ve Stalin, ülkemizin çalışan

erkek ve kadınlarını Çarlık ve kapitalizm üzerinde zafere götürdü.

Lenin ve Stalin'in büyük Partisi'nin önderliğinde işçi sınıfının yürüttüğü amansız savaşların ateşinde dünyanın ilk Sosyalist Devlet'i kuruldu.

Bolşevik Parti'nin bilge önderliği altında Sovyet halkı şanlı ve kahramanca bir yol katetti, bu süreçte kapitalizmden kurtulup ülkemizde sosyalizmi kurdu.

Eskiden geri bir ülkeyken, Anavatanımız kuvvetli bir sınai ve kolektif çiftlik gücü haline, dünyada en ilerici kültür ocağı, gerçek demokrasi modeli, sosyalizmin yıkılmaz bir kalesi haline gelmiştir.

Sovyet sisteminin çalışan insanlara getirdiği büyük başarılar kadının konumunu kökten değiştirdi.

Sovyet sistemi kadın üzerindeki yasal sınırlandırmaların tümünü kaldırdı ve onlara idari, ekonomik, kültürel, kamu ve siyasi yaşamın tüm alanlarında erkeklerle eşit haklar verdi. Kadınlar özgür ve iktisaden bağımsız hale geldiler. Bolşevik Parti kadınları —çalışanlar ve anneler— yüceltti ve içlerindeki gizil büyük yaratıcı gücü uyandırdı.

"Sovyet döneminde yeni bir kuşak yetişti ve kartal kanatlarını açmaya başlıyor.

Kabul etmek gerekir ki, devrimimizin en büyük başarılarından biri, Sovyet yurtseverleri olarak halkın yeni ruhi yapılanması, düşünsel alandaki gelişmesidir. Bu, kentte ve kırda, ister fiziksel ister zihinsel çalışma içinde olsun, tüm Sovyet halkı için geçerlidir. Bu gerçekten Ekim Devrimi'nin büyük bir başarısıdır, çağa damgasını vuran bir başarı.

Sovyet halkı otuz yıl önceki Sovyet halkı değil artık." (V. M. Molotov.)

Bu sözler Sovyet kadınları için tamamen geçerlidir.

Eşitlik düzleminde ülkenin efendileri olan kadınlar, erkekler ile beraber sosyalizmin muhteşem binasını inşa ettiler ve savaş boyunca süren sınav yıllarında ülkenin haysiyet ve bağımsızlığını savundular. Faşist Almanya ve emperyalist Japonya'ya karşı kazanılan tarihi zafere kadınlar tüm güçleri ile katkıda bulundular. Ve günümüzde, Stalin'in savaş sonrası beş yıllık planını uygulamak, hatta onu aşmak uğraşına, SSCB'de komünizmi kurma çabasına tüm güç ve bilgilerini adıyorlar.

SSCB'de sosyalizmin dünya çapındaki tarihi zaferlerinde Sovyet kadınının payı büyüktür. Kadınlar Sovyet toplumunda büyük bir güç oluşturuyor, ülkemizin siyasi, ekonomik ve kültürel hayatına etkin olarak katılıyorlar.

Lenin ve Stalin'in Partisi önderliğinde kadının Sovyet toplumunda kazandığı yüksek konum, onları geriye kalan Sovyet halkı ile beraber, insanlığın ilerici güçlerinin ön saflarına kattı.

Sovyet kadını, haklı bir şekilde, onda gericiliğe ve savaş kışkırtıcılarına karşı, sürekli ve kalıcı bir barış, demokrasi ve tüm insanlığın büyük ilerlemesi için mücadelede büyük bir güç gören özgürlüğe aşık tüm insanların saygısını kazanıyor.

SSCB'de kadın sorununun başarılı çözümü, Sovyet toplum ve devlet sisteminin kapitalizme üstünlüğünün parlak, çürütülemez bir kanıtıdır; o, sadece Lenin ve Stalin'in yolunun, komünizme giden şanlı yolun, halkı özgürlük ve mutluluğa, insanlığı özgürlük ve mutluluğa götürdüğünü gösteriyor.

I
EKİM DEVRİMİ ÇALIŞAN KADINLARA ÖZGÜRLÜK VE MUTLULUK GETİRDİ

Üretim araçlarının özel mülkiyetinin ilk ortaya çıktığı tarihin şafağından beri, kadının toplumdaki konumu ikincil olmuştur. Engels, kadının bağımlı konumunu, gelişiminin çeşitli aşamalarında değişik eşitsizlik ve toplumsal yetersizlik biçimleri göstermiş olan sınıflı toplumun yükselişine bağlar. Tarihte görülen ilk sınıf antagonizmasının, bireysel evlilikte kadın erkek arasındaki antagonizmanın gelişmesiyle ve ilk sınıf baskısının, erkeklerin kadınlar üzerindeki baskısı ile aynı zamana geldiğini yazıyordu. Sömürülen sınıfların kadınları, alçaltılıp erkeğe göre ikincil konumda tutulmaları dışında sınıflarının zorlu kaderini de paylaştılar; önce köle olarak, sonra serf, son olarak da işgücünü kapitalistlere satmaya zorlanan proleterler olarak.

Eski zamanların köleci toplumlarından günümüz kapitalizmine kadar hakim sınıfların ideologları, sömürücülerin çıkarları ile uyum içinde, mevcut sömürü biçiminin ve mevcut düzenin "adil", "bilge" ve "doğal" olduğunu savunmuştur hep. Bazılarını zengin ve yönetici, bazılarını da yoksul ve yönetilen kılan "doğanın değişmez kanunları"ndan bahsettiler. Aynı argümanlar, ulusların eşitsizliğini ve boyunduruk altına alınmasını haklı çıkarmak için de kullanılır. Sömürücüler, "doğa"nın sömürüyü haklı kıldığını iddia etmeyi daima uygun bulmuşlardır.

Sınıflı toplumun tüm tarihi boyunca, kadının ikincil olması ve onların erkeklerin düşünsel seviyesine ulaşmada doğuştan yetersiz olması gibi ayıplanacak düşünceler egemen olmuştur. İki bin yıldır, devlet ve kilise, kadına ikinci sınıf olduğu inancını aşıladı ve bu fikir insanların zihinlerini zehirleyerek varlığını sürdürdü, diye yazar Maksim Gorki. Kadınlar büyümeyen çocuk muamelesi gördüler.

Erkeğin kadını yönetme "hakkı"nı ispatlamak, kadının ikincil ve aşağı konumunu haklı göstermek, kadınlara cinslerinin yetersizliği fikrini ve bu fikrin doğurduğu kölece karakteri aşılamak girişimi doğrultusunda hakim sınıfların ideologları sayısız ciltler doldurmuşlardır. Gerici burjuvazinin kahramanları, kinik bir şekilde, doğanın kendisinin kadını erkeğe göre aşağı yarattığını, ona tabi kıldığını, kamu etkinliklerine uygun kılmadığını, ilgi alanlarının aile, mutfak ve kiliseyle kısıtlı olduğunu iddia eder.

Lenin, kapitalist ülkelerdeki kadının konumunu şu sözlerle özetler: "Tröstleri teşvik etmek, kadın ve çocukları fabrikalarda gütmek, orada onlara eziyet etmek, kişiliklerini çökertmek ve onları aşırı yoksulluğa mahkûm etmek burjuvanın işidir".*

***

Çarlık Rusyası'nda kadının hayatı zordu ve umuttan yoksundu. Çarlık otokrasisinin boyunduruğunu ve burjuvalarla toprak ağalarının egemenliği altındaki hayatı bilmeyen devrim sonrası Sovyet halkı kuşağına, kadının günümüzde sahip olduğu özgürlük ve eşitliği tam anlamıyla takdir etmesi için, kadının geçmişteki zorlu kaderi anlatılmalıdır. Kadının eşitliğini, Komünist Partisi önderliği altında yapılan savaş ve çalışmalarla halkımız kazandı. Sovyetler Birliği'nin kızları, ancak annelerinin ve büyükannelerinin yaşadığı zorlu hayatı bilirlerse Bolşevik Parti'nin

* V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XIX, s. 316/317.

halkın durumunu iyileştirme mücadelesinde kazandığı başarıların bilincine varıp onları takdir edebilirler, der Maksim Gorki.

Çarlık Rusyası'nda yaşayan kadın fabrika işçilerinin ve tarım emekçilerinin durumu özellikle zorluydu. Avrupa, Amerika ve Asya'daki diğer ülkeler gibi Rusya'da da, artan makine kullanımı fabrikalarda büyük kas gücüne olan ihtiyacı azalttı. Kapitalistler bu olgudan yararlanmakta gecikmediler ve çok sayıda kadın ve çocuğu, onları çok acımasızca sömürerek, aynı iş için erkeklerden daha düşük ücretlerle çalışmayı kabul etmeye zorlayarak ve onlara en kaba işleri vererek çalıştırmaya başladılar.

Bununla beraber, kadınların sanayiye akışı işçinin ailesinin refahını artırmadı, çünkü kapitalizm sisteminde işleyen değer kanununa göre, işgücünün değeri işçinin ve ailesinin hayatta kalması için gerekli olan minimumla belirlenir. Bu yüzden, kapitalistler kadın işçi aldıkça erkek işçilerin ücretlerini düşürdüler.

Kadın ve çocuk emeğini koruyan kanunlar, hatta anne ve çocukların bakımı için bile temel hükümler yoktu. Kadın ve çocuklar günde 13–15 saat çalışıyordu. Bu iğrenç sömürü sistemi kadın işçileri basit bir köle durumuna düşürdü. Kapitalizmde kaçınılmaz olan kronik işsizlik ve açlık, sık sık çocukları da kapsayan fuhuşu körükledi.

Çarlık Rusyası'nda fabrikada çalışan bir erkeğin maaşı, ailesinin temel geçimini karşılamaya yeterli değildi. Yaşadığı dönemde herkesçe tanınan Profesör İ. Yanjul tarafından derlenen verilere göre, kadın işçilerin ücretleri erkeklere ödenenin yarısı kadardı. Harkov bölgesinde bir fabrika müfettişi olan Svyatlovski, kadın işçilerin ortalama ücretinin 7,5, erkeklerin ise 14,5 ruble olduğunu kaydetti.

Kapitalistler sadece kendi kârlarını düşünüyorlardı ve kadın işçilerin en temel ihtiyaçlarını açıkça gözardı ediyorlardı. Ne

doğum izni vardı, ne de bebeklerini emzirmek için zaman veriliyordu annelere. Kapitalist üretim yöntemleri, çalışan kadınların sağlığını çabucak harap ediyordu ve bu, çocukların fiziki durumu ve gelişimi üzerinde yıkıcı bir etki yaratıyordu. Milyonlarca çalışan kadının içinde yaşadığı barbarca koşullar, çocuklar arasında olağanüstü yüksek ölüm oranlarını beraberinde getiriyordu.

"Ne kadar insanlık dışı muamele görüyordu işçi kadınlar, Çarlık Rusyası'nda!" diye yazıyordu Leningradlı işçi kadınlar, Stalin yoldaşa yazdıkları bir mektupta. "Bir kadın hamile kalırsa fabrikadan kovuluyordu. Bu yüzden işçi kadınlar hamileliklerini gizleyip acıdan delirene kadar kendilerine işkence ediyorlardı ve sık sık atölyede doğum yapıyorlardı. Doğumdan hemen sonra kadın tekrar işe dönmek zorunda idi... çocuğunu istemeyen bir anneden daha feci bir şey ne olabilir, ve çocuklarına lanet okuyan sayısız çalışan kadın vardı."

Çalışan kadınlar doğum esnasında kural olarak tıbbi yardım görmüyorlardı.

Eski Rusya'da köylü kadınların durumu, kentlerin çalışan kadınlarının durumundan iyi değildi. Köylü kadının toprak sahibi olma hakkı yoktu. Sadece bu bile, onu tüm haklardan mahrum edip, köyde ve evinde hizmetçi konumuna getirmeye yeterliydi. Ne dinlenme ne de rahat biliyordu. Tarlada, evde ve ambar avlusunda, toprak ağası ve Kulak için zorlu çalışmada beli hep bükülüktü.

Jozef Stalin tarafından devrim öncesi kadının durumuna dair fevkalade derin ve canlı bir tasvir yapılmış:

"Gerçekten de, durup düşünün, bundan önce eski zamanlarda kadının statüsü neydi diye. Bir kadın evlenmezden önce, deyim yerindeyse, emekçiler arasında en aşağıda görülüyordu. Babası

için çalıştı, durup dinlenmeden çalıştı, yine de babası 'Seni ben besliyorum' diye çıkıştı ona. Evlendikten sonra kocası için çalıştı, kocası ona ne yaptırdıysa yaptı ve o da aynı sözlerle çıkıştı ona: 'Seni ben besliyorum' Kadın köydeki emekçiler arasında en aşağıdaydı."*

Kont Potocki'nin malikânesinde çalıştırılacak kadınların imzalamak zorunda olduğu aşağıdaki sözleşme, toprak ağalarının sınırsız gücünü ve kadın tarım işçilerini gaddarca sömürme sistemini açık seçik gözler önüne seriyor.

"Ben, köyünden bir köylü kadın, kendi özgür irademle 144 işgününden mürekkep bir dönem için, yatısız, toplam 34 ruble ücretle, bana gösterilen her türlü çiftlik işini yaparak çalışmayı taahhüt ediyorum. Avans olarak 10 ruble aldım, kazanacaklarıma uygun olarak geri kalanlar daha sonra tarafıma ödenecektir.

1– Güneşin doğuşundan batışına kadar çalışmayı,

2– Eğer işi meşru bir neden olmadan terk edersem, avansın iki katını geri vereceğimi ve yaptığım işin karşılığı olan ücret hakkımı kaybedeceğimi,

3– Çağrıldığımda işe koşacağımı,

4– Pazar günü veya tatil zamanında çağrılırsam reddetme hakkımın bulunmadığını,

5– Tatilde ya da hafta içinde malikâneyi izinsiz terk edersem bu zamanı çalışarak telafi edeceğimi,

6– Hastalanır ya da ölürsem, anlaşma yapılan dönem için benim yerime ailemin çalışmasını,

7– Bu sözleşme bitene kadar hiçbir suretle işimi terketmeyeceğimi, kabul ediyorum.

---

* Lenin ve Stalin, *SBKP(B) Tarihini İnceleme Derlemesi*, Rusça baskı, Cilt III, s. 642.

Yukarıdaki koşulların bilincindeyim ve imzalıyorum."

Bu çirkin sözleşme emekçiyi ölümünden sonra bile bağlıyordu.

İnatçı bir mücadeleden sonra yürürlüğe giren kadın emeğini koruyan birkaç yasaya ise, işçi hareketine ne zaman bir durgunluk çökse, uyulmuyordu.

Ülke ekonomisinde, ev içinde, sosyal ve politik düzende varlığını sürdüren feodalizm kalıntıları, Çarlık Rusyası'ndaki kadınların maruz kaldığı insanlık dışı kapitalist sömürüyü daha da kötüleştiriyordu. Kadınlara seçim hakkı tanınmıyordu. Siyasi hayattan dışlanıyorlardı. Çarlık kamu hizmeti yasaları, "boş yerlerin atama veya seçimle doldurulduğu tüm hükümet ve kamu kurumlarında memuriyet ve diğer makamlara" kadınların alınmasını yasaklıyordu.

Evlilik hak ve görevlerini tanımlayan yasalar kadınları çok küçük düşürüyordu. "Karının görevi, ailenin reisi olan kocasına itaat etmek, onu sevip saymak, herşeyde ona boyun eğmek, her türlü biçimde onun ihtiyaçlarını karşılamak ve ona bağlılığın tüm işaretlerini göstermektir, çünkü o evin efendisidir", der Rus İmparatorluğu Kanunlar Külliyatı'nın 10. cildi, 107. maddesi. "Karı, herşeyden önce, kocasının isteklerine uymakla mükelleftir. Koca ikamet yerini değiştirirse karısı onunla beraber gitmek zorundadır." "Bir kadın kocasının izni olmadan iş arayamaz." Bunlar hep Çarlık kanunları külliyatının nizamnameleridir.

Evli bir kadının kendine ait pasaportu yoktu, ancak kocasının pasaportuna kaydediliyordu. Mal varlığı üstünde tasarrufta bulunma hakkı yoktu. Tüm bunlar kadını erkeğe daha da bağımlı kılıyordu.

Kural olarak, Çarlık kanunları kadınlara küçüklerin velisi olma izni vermiyordu. Anneleri hayattayken bile çocuklar için va-

siler atanıyordu. Kızlar, evliliklerine kadar mal varlıkları üzerinde tam kontrole sahip olan vasilerin sınırsız gücü altında idi. Vesayet altındaki çocuğa ait mal varlığından gelen kazancı kaybetmek istemeyen bir vasinin kızın evlenmesine izin vermemesi sık sık olan bir hadiseydi.

Vladimir İlyiç Lenin, Çarlık Rusyası'ndaki evlilik ve aile kanunlarını, sözünü esirgemeden, aşırı iğrenç, şerefsiz ve ikiyüzlü diye tasvir etmiştir.

Ryazanlı bir doktorun şu anda şehir arşivlerinde bulunan eski kâğıtları arasında devrim öncesi Rusyası'ndaki çocukların durumu için tipik olan bir tasvir var.

"Dün Kasimovka Caddesi'nde oturan bazı hasta çocuklar için çağrıldım. Kızların en büyüğü olan yedi yaşındaki Zina grip. Beş yaşındaki Lyuba'nın ve iki yaşındaki Liza'nın boğmacası var. Beş aylık bir bebek de hasta. Erkek çocukların en büyüğü olan sekiz yaşındaki Kolya bir akrabası ile beraber yaşıyor, çünkü evde doyması gereken boğaz sayısı fazla. Dizgici olan baba bir ay önce ölmüş. Ailenin hiçbir dayanağı yok. Eskiden köy okulunda öğretmen olarak çalışan anne, uygun iş bulamıyor. Evde sıcaklık 8 dereceden fazla değil. Sobayı yakmıyorlar; ancak yarına yetecek kadar odun var. Çocuklar soğuktan titriyor, hep öksürüyor ve yiyecek istiyorlar."

Sanayide kadın üzerindeki kapitalist baskı, toprağı olmayan köylü kadının zor kaderi, kadının toplumdaki aşağı konumu ve evdeki aşağı konumu birleşip, devrim öncesi Rusyası'ndaki kadınları kültürel olarak geri ve boynu bükük kıldı. Devrim öncesi Rusyası'nda kadınların sadece %13'ü eğitim görme fırsatına sahipti ve bunlar, büyük ölçüde, nüfusun imtiyazlı, zengin kesimindendi: asilzadeler, burjuvalar, hükümet memurları ve rahipler. İşçi ve köylü kadınların hemen hemen tümü okuma yazma bilmiyordu.

Rus kadınlarının durumu acınacak haldeydi, fakat Çarlık Rusyası'nın kenar bölgelerindeki Rus olmayan kadınların hali tam anlamıyla dehşet vericiydi. Çarlığın miliyetçi-sömürgeci baskısı ve Rus burjuvaları ile yerli toprak ağalarının boyunduruğuna bir de eski Rusya'nın doğu sömürge bölgelerindeki güçlü derebeylik, kölelik ve ataerkil gelenekler ekleniyordu. Kadın eve hapsediliyor, insan içinde at kılından yapılmış peçe giymeye mecbur tutuluyordu. Çokkarılılık, küçüklerle evlilik ve ufak kızların "gelin" diye satılması yaygın uygulamalardı. Bu gerilik, sadece doğu tarihinin değil, Çarlık sisteminin barbar milli siyasetinin de bir sonucuydu.

Çarlık tarafından ezilen tüm diğer milletlerin kadınları gibi, Özbek, Türkmen, Tacik, Kazak ve Azeri kadınları da ellerinde hakları bulunmayan varlıklardı ve efendilerinin sahip olduğu bir mal niteliğindeydiler sadece. Sefalet içinde bir yaşam sürüyorlardı; cahil, onlar üzerinde yaşam ve ölüm hakkını ellerinde bulunduran baba ya da kocanın evinde kilitli. "Çoktu, Buhara topraklarını sulayan gözyaşları", der Orta Asya'da yaşayan işçi kadınlardan, Transkafkasya kadınlarına yazılan bir mektupta. "Doğumdan ölüme dek tüm hayat boyunca dökülen bu gözyaşları asla unutulamaz... Emirlerin Buharası'nda bir kadının beş efendisi vardı: Birinci efendisi tanrı, ikinci efendisi Emir, üçüncü efendisi toprak ve suyun sahibi olan işvereni, dördüncü efendisi molla, beşinci efendisi ise kocası idi. Para için, pirinç için satıldık, her türlü mal karşılığı takas edildik; daha çocukken, zaten birkaç kadınla evli olan yaşlı adamlara verildik evlilik diye. Kocalarımızın köleleri idik."

Devlet arşivlerimizde saklanan kıt sözlü resmi dilli belgeler, Çarlık Rusyası'nın kenar bölgelerinde yaşayan kadın ve çocuklara yönelik yaklaşımların acı bir portresini çizer. Örneğin, işte size bir civar köyde yaşayan Naci Karbimar Nur Alioğlu tarafından Kuba (Azerbaycan) kasaba mahkemesine verilen bir ifade:

"Serfim ve onun dört küçük çocuğu, yani: Naringül, kızları Gaibat ve Saibat, oğulları Karchagi ve Fatulla hakkında; bu beş köylüyü isteğimle 500 gümüş rubleye, Kuba'da ikamet eden Teğmen Mahmet-Hanbek'e sattım ve bu yüzden Mahmet-Hanbek'in yukarıda sözü geçen köylülerin sahibi olmaya hakkı vardır."

Ta Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'ne ve bu bölgelerde Sovyet hükümetinin kurulmasına dek, Rus olmayan kenar bölgelerin kadınları basit birer köleydi. Tüm dünyaları ailenin dar sınırları içinde yer alıyordu; babaları ve kocaları onların üzerinde sınırsız güce sahipti.

***

İkincil konumlarına ve sömürücülerin utanç verici yaklaşımlarına rağmen, sınıf eşitsizliği koşullarında bile kadınlar, özgürlük ve ilerleme mücadelesinde çokça vatanseverlik, cesaret ve yiğitlik örnekleri verdiler. Bir tarafta ortaçağın Domostroi'leri* kadınların katı kısıtlamalar altında tutulmasını salık verirken, Rus halk epikleri, cesaretleri eski zamanların erkek kahramanlarına eşit olan yiğit kadınların yaptıklarını yüceltiyordu. Vasilisa Kojina ve Nadejda Durova, 1812 Vatanperver Savaşı'nda şana boğuldular. Geri kalmış doğuda, Tutibike'de bile, ilerici bir Azerbaycan devlet adamının —Kuba'lı Fatali-han'ın— karısı 18. yüzyılda Derbent Kalesi savunmasını yönetmişti.

Çarlık Rusyası'ndaki kadınların aşağı, kölevari konumu, Rus toplumunun ilerici kesiminde protestoya yol açmadan edemezdi. Rusya'da ileri toplumsal düşüncenin en önde gelen temsilcilerinin —Herzen, Belinski, Dobrolyubov, Çernişevski— eserlerindeki birçok dokunaklı sayfa, kadının ezilmesine karşı mücadeleye adanıyordu. Belinski, hakim sınıfları şiddetle kınıyordu:

* *Domostroi* — nüfusun zengin kesimleri için, ev idaresi ve aile yaşamına dair kuralları veren onaltıncı yüzyıla ait bir Rus kitabı. —*Çev.*

"Kadınlara yaklaşımınız tam olarak faydacı, neredeyse ticari. Size göre kadın, sermaye artı faiz, gelir getiren bir ev, bir köy; o yoksa, aşçı, çamaşırcı, bakıcı; taş çatlasa bir odalık." A. İ. Herzen, "evrensel ilgi dünyasının" —iş, kamu faaliyetleri, sanat— erkeğe açık olduğunu, fakat kadının dünyasının aile ve ev işleriyle sınırlandırılmış olduğunu yazıyordu. "Zavallı kadının aile yaşamından başka bir şeyi yok... dünyası yatak odası ve mutfakla sınırlı. Garip bir şey; Hıristiyanlıkla geçen ondokuz yüzyıl, kadına insan olarak saygı duymayı öğretmeyi başaramadı. Dünyanın güneş etrafında döndüğünü kavramanın daha zor olduğu düşünülür, fakat birkaç tartışmadan sonra sorun çözülmüştü; ama kadının bir insan olduğu insanların kafasına girecek gibi değil anlaşılan."

A. N. Dobrolyubov, kadının ruhi ve iktisadi köleleşmesinin çağdaş toplumda var olan tüm ilişkiler sisteminin sonucu olduğuna işaret ediyordu. Zamanının tüm en iyi, en ilerici insanları gibi, o da kadınların köleleştirilmesine karşı hissettiği şiddetli itirazları dile getirdi; o, bu köleleştirmeyi, bir kişinin diğeri üzerinde, kocanın karısı üzerinde, erkeğin kadın üzerinde egemenliği üzerine kurulu bir toplumun karakteristik özelliği sayıyordu.

En büyük devrimci Rus demokratlarından biri olan N. G. Çernişevski, erkek ne zaman kadının eşitliğini tanırsa o zaman kadını kendi malı olarak görmekten sıyrılır, diye açıklamada bulunmuştu. Romanı *"Nasıl Yapmalı?"*nın birçok sayfası kadınların ekonomik ve düşünsel bağımsızlığını kazanma yollarını ele alır.

Belinski, Herzen ve Çernişevski'in fikirleri, Transkafkasya, Orta Asya, Ukrayna ve Byelorusya halkları demokratları ve aydınlanmacıları için parıldayan bir deniz feneri işlevi görüyordu. Otokrasiye ve serfliğe karşı mücadele, Rus ilericilerinin ve Rus olmayan milliyetlerin önde gelen temsilcilerinin ortak davasıydı.

Ondokuzuncu yüzyılda, ideolojik ve siyasi yönden birbirlerine daha da yakınlaştılar, bir birleşik cephe oluşturdular. Doğudaki en önemli ondokuzuncu yüzyıl aydınlanmacılarından biri olan M. F. Ahundov'un, müslüman kadınların maruz kaldığı köleliğe karşı hissettiği ateşli itirazları dile getirmesine önayak olan güç, büyük Rus düşünürlerinin etkisiydi.

Bununla beraber, geçen yüzyılın ilerici toplumsal Rus düşüncesinin bu temsilcileri, kadının bağımlılığının nedenlerini tam olarak anlayamadılar ve bu yüzden kadının kurtuluşunu gerçekleştirmek için insanlığın izlemesi gereken yolu gösteremediler.

Bu sorunu, hem kuramda hem de pratikte sadece devrimci Marksizm, ancak Lenin ve Stalin'in Partisi çözebildi. Gerçekten bilimsel ilkeler temelinde çözüldü: "toprak ağalarının, kapitalistlerin, tacirlerin olduğu yerde, kanun olarak bile, kadın-erkek eşitliği olamaz."*

Kadınların eşitliği, ancak eski burjuva-toprak ağası dünyasının toplumsal ilişkilerinde yapılacak temel bir değişiklikle güvence altına alınabilir.

Leninizm, ondokuzuncu yüzyıl devrimci Rus demokratlarının en iyi geleneklerinin tümünü özümledi, fakat tarihsel koşulları yüzünden kusurlu olan yerleri ayıkladı, kadının toplumdaki aşağı konumunun gerçek nedenlerini açık seçik ortaya çıkardı ve kadınlara özgürlüğe giden yolu gösterdi. Leninizm, kadınların eşit olmayan konumunu "doğa"ya bağlayarak ve onların daima aşağı olduğunu ve olacağını ileri sürerek kadınlara kasten kara çalan bilim dalkavuklarının yalanlarını teşhir etti. Leninizm, kadının eşitsizliğinin ve ezilmesinin kökünün sınıfsal eşitsizlikte yattığını ve özel mülkiyet sisteminden ve insanın insan tarafından sömürülmesinden kaynaklandığını gösterdi.

* V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XXV, s. 40.

Stalin'in tanımına göre, Marksizm, işçi sınıfının temel çıkarlarının bilimsel ifadesidir. Ütopik sosyalistler, teorilerini, işçi sınıfının acılarına karşı duydukları sempati duygusu üzerinde temellendiriyorlardı. Şimdiye kadar var olmuş sosyal teorilerin içinde en insani olanı olan Marksizm-Leninizm, işçilerin acılarına karşı duyulan basit sempatinin çok daha fazla üzerine çıkmıştır. O, toplumsal gelişmenin kanunlarını ortaya çıkardı ve bu temelde, tarihin toplumsal ilerleme ve tüm insanlığın özgürlüğü için toplumsal harekete öncülük edecek sınıf olarak tesbit ettiği proletaryanın misyonunu tüm büyüklüğüyle açıkladı. İşte bu yüzdendir ki ancak bilimsel komünizmin kurucuları kadınların gerçek eşitliğinin nasıl başarılacağına işaret edebildiler. Marksizm-Leninizm ispatlamıştır ki, kadınlara duyulan sempati ve acıma, tek başına, bu amacı asla gerçekleştiremez, bu amaç ancak, kadınların işçi sınıfının sosyalizm için yürüttüğü mücadeleye, sınıf eşitsizliğine, insanın insan tarafından sömürülmesine dayanan toplumsal sistemi devirme mücadelesine katılmasıyla başarılabilir.

Devrimci Marksizm, kadınların kurtuluşu için mücadeleyi, proletaryanın kurtuluşu için, sınıflı toplumun kaldırılması için ve komünizmin zaferi için yürüttüğü genel mücadeleyle sıkı bir şekilde bağlar.

Devrimci Rus işçi sınıfı hareketinin ta başından beri işçiler ve aydınlar arasından en cesur ve sınıf bilinçli kadınlar, Bolşevik Parti saflarına katıldılar. Sayısız tarihsel gerçek, doğanın kadınları sadece belli alanlara uygun kıldığını ve kadınların, yaratıcı kamu ve hükümet faaliyetlerinde yer almada yetersiz olduğunu savunan gerici kuramı çürütür. Tarihte özgürlük için yürütülen büyük hareketlerde, kadınlar hep aktif yer almış ve tarihsel ilerlemeye büyük katkılarda bulunmuşlardır.

"Tarihte, ezilenlerin tek bir büyük hareketi yoktur ki; çalışan

kadınlar orada yer almasın. Tüm ezilenler içinde en ezilenler olan çalşaı kadın, büyük özgürlük yürüyüşünden ne uzak kaldı ne de uzak kalabilirdi. Biliyoruz, kölelerin özgürlüğü hareketinin yüzlerce, binlerce kadın şehidi ve kahramanı vardı. Kölelerin özgürlüğü için savaşanların saflarında onbinlerce emekçi kadın yer aldı. Ve ezilen kitlelerin özgürlük hareketleri içinde en güçlüsü olan işçi sınıfının devrimci hareketinin, sancağına milyonlarca çalışan kadını çekmiş olması şaşırtıcı değildir."*

Kuruluşundan beri, Bolşevik Parti, Lenin'in ilkesini tutarlılıkla izledi: Çalışan kadınlara ve köylü kadınlara, tam özgürlüklerini kazanmak için, erkek kardeşleri ve kocaları ile beraber Çarlık sistemine ve kapitalizme karşı savaşmayı öğretmek gerekir.

Halka sadece lafta değil, gerçekte de samimiyetle bağlı Lenin ve Stalin'in partisi, kadınlar için ısrarla tam ekonomik ve siyasi eşitlik talep eden yegâne partiydi. Diğer hiçbir parti, Bolşevik Parti kadar, kadının köleleştirilmesine karşı böylesine kararlı ve cesaretle savaşmamıştır. Ta 1903'te RSDİP İkinci Kongresi'nde, parti programına kadınlar için oy hakkı, kadın emeğinin, çalışan annelerin ve çocuklarının korunması talepleri dahil edildi.

Vladimir İlyiç Lenin, bütün özgürlük hareketlerinin deneyiminin, bir devrimin başarısının kadınların katılma derecesine bağlı olduğunu gösterdiğini belirtiyordu.

Lenin ve Stalin, ancak çalışan kadınların —fabrika işçileri ve köylüler— katıldığı bir hareketin gerçek bir kitle hareketi olduğunu öğretti. Bu yüzden onlar, kadınları örgütleme, onları Bolşevik Parti etrafında toplama ve sömürü sisteminin kalkması için

* *Jozef Stalin, Kısa Biyografi*, Moskova 1947, s. 102–103. (Aksi belirtilmedikçe, tüm göndermeler İngilizce baskıyadır. —Red.)

yürütülen savaşa katılımlarını sağlama görevine büyük önem verdiler. Bu zor bir görevdi, çünkü kadınlar o zaman çalışan nüfusun en geri, siyasi açıdan en deneyimsiz kesimini oluşturuyordu, tarihteki en büyük özgürleşme hareketine, Komünist Partisi'nin önderlik ettiği proletaryanın hareketine dahil edilmesi gerekenler de onlardı.

Kendi sınıf çıkarlarından yola çıkarak, kapitalist sömürücüler, kadın sorununda bir burjuva "çözüm"e ulaşmak için çeşitli teşebbüslerde bulundular. Burjuva siyasi partiler, çalışan kadınların mücadelesini bir bütün olarak proletaryanın sınıf mücadelesinden soyutlamaya, "kadınların ortak davası"na dair süslü konuşmalarla ve toplumsal yaşamın temelinde yatan olgulardan kopuk burjuva-feminist hayallerle proleter ve köylü kadınları sınıf mücadelesinden uzaklaştırmaya çabaladılar. Feminizm diye bilinen hareketin yaymaya çalıştığı zararlı hayallerden biri, sosyal sistemde köklü, ilerici bir değişim yolunda savaşmadan, kadınların erkeklerle eşit haklara ulaşabileceğiydi. Burjuva feministleri, çalışan kadınları kapitalizmin ve emperyalistlerin sömürge siyasetinin kör destekçileri durumuna getirmek için, onları kapitalizmin kadın muhafızlarına dönüştürmek için çok çalıştılar.

Kadın hareketini toplumsal ilerleme yolunda yürütülen savaştan soyutlayarak, burjuvazi, özgürlük savaşında kadınların çabalarını zayıflatmayı amaçlıyordu. Burjuva feministleri sadece bayanların çıkarlarına yönelik bayraklarını sallıyor ve bu hakların kapitalizm sisteminde hiçbir gerçek anlamı olmadığını göz ardı ederek, kadınların siyasi ve eğitim hakları hakkında bir sürü yaygara koparıyorlardı. Fuhuşla Mücadele Beşinci Uluslararası Toplantısı'nda kadın hakları kampanyasında yer alan hanımlardan biri, "düşmüş" kadınlar üzerindeki polis gözetimine hayranlığını ifade ediyordu, "fakat çalışan kadınların maaşlarının

yükselmesi hakkında tüm söyleyeceği, kadınların daha iyi bir maaşı hak etmediği idi."*

Burjuva-feminist hareketin liderleri, kadınların dikkatini baş düşmanları kapitalistler ve toprak sahiplerinden kaydırdı. Kadınların kölevari konumundan sömürücülerin değil, genel olarak erkeklerin sorumlu olduğunda diretiyorlardı. Burjuvazi kadın sorununu asla çözemedi, çözemez de, çünkü iktidarı toplumsal eşitsizliğe ve sınıf baskısına dayanıyor. 1792'de Fransa'nın yaşadığı devrimci atılım döneminde bile, burjuva Konvansiyon [Kurucu Meclis —ÇN] kadınların hak eşitliğine karşıydı.

Bolşevik Parti'nin burjuva feminizmine karşı yürüttüğü mücadele, kadınları burjuvazinin etkisinden kurtarma, burjuva-feminist fikir ve hayallerin zararlılığını gösterme ve burjuva-feminist örgütlerin çalışan kadınları proletaryanın yürüttüğü sınıf savaşının dışında tutma çabalarını teşhir etme mücadelesiydi.

Bolşevik Parti tüm güçlüklerin üstesinden geldi. Rusya'nın çalışan kadınları gittikçe artan sayıda onun önderliği altında örgütlenip, sınıf mücadelesine, toprak sahiplerinin ve kapitalistlerin egemenliğini devirme mücadelesine katıldılar.

Birçok "isyan" ve grevde, kadınlar etkin bir rol aldı, örneğin, 1872'de Krenholm Teksil Fabrikası'nda, 1885'de Orehovo-Zuyevo'da ve Yaroslavl Teksil Fabrikası'nda, St. Petersburg ve diğer Rus kentlerindeki birçok grevde. O yıllarda ve daha sonraki yıllarda kadınlar grevlerde çok etkindi ve kadın emeğinin çokça kullanıldığı fabrikalarda, mücadelede kadınlar sık sık önderliği üstlendiler.

Çalışan bir kız olan Marfa Yakovleva, 1901 yılında St. Petersburg'daki Obuhov Cephane Fabrikası'ndaki ünlü grevde önemli bir rol oynadı. Barikatlarda korkusuzca dövüştü, tutuk-

* V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XVI, s. 516.

landı ve yargılandı. Lenin, "Kürek Cezası Hükümleri ve Bir Kürek Cezası Hükmü" başlıklı makalesinde şöyle yazıyordu: "Hapishanede öldürülen ve işkence gören kahraman yoldaşlarımızın anısı, yeni savaçıların sayısını ona katlayacak ve 18 yaşında Marfa Yakovleva gibi açıkça: 'Erkek kardeşlerimizin yanındayız!' diyecek binlerce kişiyi yardımına getirecektir onların."*

Bolşevikler, kadınları örgütlemede ve pekçoğunu, Çarlığa ve kapitalizme karşı mükemmel devrimci savaşçılar haline getirmek için eğitmede başarılı oldular. Böylece Rusya'da bir işçi kadın hareketi gelişti.

Partinin fabrika işçisi ve köylü kadınları devrimci harekete çekme çalışmasının sonuçları, 1905 devriminde tamamen gözler önüne serildi. Pekçok kadın Bolşeviklerin safına katıldı ve grev ve gösterilerde etkin rol aldı, fabrikalarda işçiler arasında, köylerde köylüler arasında ajitasyon ve propaganda yaptı, illegal yazının saklanmasına ve dağıtımına yardımcı oldu.

Klavdia İvanovna Kirsanova onaltı yaşındayken, 1905 devriminden hemen önce Bolşevik Parti'ye katıldı. 43 yıldır, Lenin ve Stalin'in fikirlerinin ateşli bir yayıcısı, çalışan insanların kurtuluşunun, komünizm davasının sadık ve yürekli bir savaşçısı oldu.

Klavdia Kirsanova 1907'de hapse kondu, fakat bu olay onu yıldırmadı. Serbest bırakıldığında Bolşevik Parti'nin askeri bölümünde çalıştı ve askeri birlikler arasında Bolşevik fikirleri korkusuzca yaydı. 1908 yılında tekrar tutuklandı ve bir kaleye kapatıldı. Serbest kalır kalmaz, derhal tekrar yeraltı faaliyetlerine başladı. Üçüncü tutuklanmasından sonra ömür boyu Sibirya'ya sürüldü, fakat çok geçmeden kaçmayı başardı ve yeraltındaki Bolşevik örgütlerde çalışmasına devam etti. Tekrar tutuklandı. Dört yıl hapis, dört yıl sürgün hayatı, Bolşevik Parti'nin bu mü-

* *A.g.e.*, Cilt V, s. 289.

kemmel kız evladının iradesini çelikleştirdi. Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin zaferinden sonra, Klavdia Kursanova, Sovyet kuruluşlarında ve Parti'de sorumlu mevkilere atandı; içsavaş sırasında Kızıl Ordu saflarına katıldı. Uzun yıllar Parti'nin eğitim kurumlarında yönetici mevkilerde bulundu ve SBKP(B) Merkezi Komitesi'nin bir konferansçısıydı. Anavatan Savaşı boyunca Kirsanova tüm bilgi ve gücünü düşmanı yenme çabasına adadı. Ateşli konuşmaları, cephede ve cephe gerisindeki Sovyet halkının savaşta ve işte kahramanca eylemler ortaya koymasında ilham kaynağı oldu.

Klavdia Kursanova, gericiliğe ve yeni bir savaşın elebaşlarına karşı mücadelede dünyanın her yerindeki demokrat kadınları birleştirecek bir uluslararası kadın hareketinin örgütlenmesini geliştirmek için çok şey yaptı. 1947 Ekimi'nde gelen ölümü bu takdire değer hayatı, çalışan insanların sömürüden kurtuluşu için, komünizmin zaferi için çalışma ve mücadeleye adanmış bir hayatı yarıda kesti.

Klavdia İvanovna Nikolayeva daha çocukken, çok küçük yaşlarda geçimini sağlamak için çalışmaya başladı. Uzun yıllar matbaalarda katlayıcı olarak çalıştı.

Klavdia Nikolayeva da devrimci mücadelenin yolunu tuttuğunda çok gençti. 1909'da, 16 yaşındayken, Bolşevik Parti'ye katıldı. Bu tarihten itibaren Klavdia Nikolayeva faal bir yeraltı işçisiydi artık. Çarlık polisi onu birçok kez tutukladı. Defalarca sürüldü ve hapsedildi, fakat bu sadece onun iradesini çelikleştirdi, o kadar. Sürgünde de mücadeleye devam etti. Vologda ilindeki sürgün hayatı boyunca, bir keten bezi fabrikasındaki kadın işçiler arasında devrimci propaganda yaptı.

Klavdia Nikolayeva ancak Şubat Devrimi'nden sonra memleketi olan Petrograd'a dönebildi. Burada, parti ona, çalışan kadınlar arasında örgütsel çalışma yapma yetkisi verdi.

Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nden sonra, Klavdia Nikolayeva kendini tümüyle kadınlar arasındaki çalışmaya adadı. Petrograd İl Komitesi Kadın Bölümü başkanı ve Komünist Parti Merkez Komitesi Çalışan Kadınlar Bölümü başkanı oldu.

Klavdia Nikolayeva'nın özverili çalışmasının bilincinde olan Sovyet Hükümeti onu Lenin Nişanı ile onurlandırdı.

1936'da, Tüm-Birlik Sendikalar Merkez Konseyi Sekreteri seçildi. Fabrikaları ziyaret edip, işçilerin nasıl yaşadıklarına ve çalıştıklarına ilgi gösterdi, bir devrimcinin tüm coşkusuyla, onları Parti'nin ve Sovyet Hükümeti'nin saptadığı görevleri yerine getirmek için gayretlerini ikiye katlamaya çağırdı.

Anavatan Savaşı'nın ta ilk günlerinden itibaren Klavdia Nikolayeva faşist Alman işgalcilerine karşı mücadelede faal rol aldı. Hemşirelerin ve tıbbi koldaki kadınların eğitimini denetledi, dinlenme evlerini ve sanatoryumları hastaneler olarak düzenledi ve geniş bir çocukevleri ağı kurdu. Yaptığı her şeyde, yorulmak nedir bilmezdi. Konuşmaları, düşmana karşı zafer davası için özveriyle çaba gösterme konusunda cephe gerisindeki işçilere esin kaynağı oldu.

Klavdia Nikolayeva 1944'te öldü. Ölüm onu, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi üyesi, SSCB Yüce Sovyeti Prezidyumu üyesi ve Tüm-Birlik Sendikalar Merkez Konseyi Sekreteri olarak görevi başında aldı.

Bolşeviklerin erkeklerle yan yana savaşma çağrısı üzerine, çalışan kadınlar 1905 yılında çeşitli Rus şehirlerinde yapılan silahlı ayaklanmalarda yer aldılar.

"Aralık günlerinde, 10.000 kişiyi bulan kalabalık içinde bir kızıl bayrak taşıyan iki işçi kız, Kazaklara doğru atılıp: 'Öldürün bizi! Biz sağ oldukça bu bayrağı esir etmeyeceğiz,' diye bağırdığında, Moskova proletaryası bize, askeri birlikleri ideolojik ola-

rak 'döndürme' sanatı üzerine çok büyük dersler veriyordu. Ve Kazaklar rahatsız oldular ve kalabalığın 'Yaşasın Kazaklar!' bağrışmaları arasında, dört nala uzaklaştılar. Bu gibi cesaret ve kahramanlık örnekleri proletaryanın belleğinde sonsuza dek yaşamalıdır,"* diye yazıyordu V. İ. Lenin, 1905 Aralığındaki Moskova ayaklanmasına atıfta bulunarak.

Bu yıllar, şimdi Tüm-Birlik Sendikalar Merkez Konseyi'nde görevli olan Maria Nikolayevna Kurkina'nın devrimci harekete katıldığı yıllardı. Maria Kurkina 18 yaşında İvanovo dokuma işçileri grevine katıldı ve bu tarihten başlayarak, komünizmin sancağına daima sadık kalarak, Çarlık rejimine ve burjuvaziye karşı savaştı.

Bolşevik Parti'nin önderliğinde proleter kadınlar, Rusya'da 8 Mart'ı Uluslararası Kadınlar Günü olarak kutlamaya başladılar. Uluslararası Kadınlar Günü'nün kutlanması, çalışan Rus kadınlarında devrimci bilince uyandırdı ve güçlerini bir araya getirmelerinde önemli bir rol oynadı.

8 Mart 1913'te St. Petesburg'da bir kadın kitle toplantısında kabul edilen bir kararda şunlar söyleniyordu: "Proletarya, evrensel oy hakkının kadınları da kapsamasını talep ediyor, böylece sosyalizmin başarısı için önşart olan siyası iktidarı fethetme mücadelesine onlar da katılabilecektir."

1914'teki Uluslararası Kadınlar Günü toplantılarında hüküm süren devrimci coşku, keskinleşmiş sınıf çatışmalarının yarattığı atmosferde meydana geliyordu. Yağmacı savaşa karşı mücadele çağrısında bulunan Bolşevik sloganlar bu toplantıların ana temasını oluşturuyordu. St. Petersburg'da, çalışan kadınlar 8 Mart'ta kitle gösterileri yaptılar. Bolşevik gazete *Put Pravdi*, fabrikalarda çalışan kadınlardan mektup ve makalelerin yer aldığı bir özel

* V. İ. Lenin, *Seçme Eserler*, Cilt III, Moskova 1935, s. 350.

sayı çıkardı. Gazete, 8 Mart'ın tüm proletaryanın meselesi olduğunu belirtiyor ve bu günün kadınlar için sadece bir tatil günü olduğunu ve sınıf mücadelesiyle hiçbir ilgisi bulunmadığını öne süren Menşevikleri ağır bir şekilde eleştiriyordu.

1915'te Bolşevikler sıkı polis baskısına karşın, Uluslararası Kadınlar Günü'nü kutladılar. Parti tarafından yayınlanan ve çalışan kadınlara dağıtılan illegal bir açıklamada şöyle yazıyordu:

"Çalışan kadın yoldaşlar!

Bu günde dayanışmamızı gösteriyoruz. Bugün çalışan kadınlar, yılların boyun eğme, kölelik ve baskı zincirlerini kırarak, ortak düşman kapitalizme karşı yürütülen savaşta uluslararası proletaryanın saflarına gururla katılıyorlar.

Çalışan kadınlar! Devlet oğullarımızı, sermaye için çarmıha gerilmeye gönderdi. O halde, örgütlerinizi kurun, fabrika ve atölyelerdeki, ofis ve ambarlardaki saflarınızı sıklaştırın ve haydi ilk yoğun haykırışımızı doymak bilmeyen sermayenin yüzüne fırlatalım:

Yeter artık akan kana! Yeter artık savaşa! Suçlu otokratik devlet tüm halkın önünde yargılansın!"

Bolşeviklerin önderliğinde, çalışan kadınlar sloganlarla sokaklara çıktılar: "Kahrolsun emperyalist savaş!", "Kocalarımızı siperlerden geri gönderin!", "Çocuklarımız için ekmek!" Asker eşleri, Çarlık ve emperyalizm karşıtı halk gösterilerinin başını çekenler arasında yer alıyorlardı.

Emperyalist savaşa, açlığa ve Çarlığa karşı kadınların militan protestosu, Çarlık devletine ve burjuvaziye karşı devrimci mücadelede önemli bir etkendi. 1917 yılında, 23 Şubat (Mart 8) Uluslararası Kadınlar Günü'nde, "Petrograd Bolşevik Komitesi'nin çağrısı üzerine çalışan kadınlar, açlık, savaş ve Çarlık rejimine

karşı gösteri yapmak için caddelere çıktılar. Petrograd işçileri de şehir genelinde bir grev hareketiyle çalışan kadınların bu gösterisini desteklediler. Siyasi grev, Çarlık sistemine karşı genel bir siyasi gösteriye dönüşmeye başladı."*

Çarlığın devrilmesinden sonra kurulan burjuva-toprak ağası Geçici Hükümet, emperyalistlere yolu açmakla ilgileniyor ve ülkeyi harap eden emperyalist savaşı sürdürmeye devam ediyordu. Emperyalist burjuvazinin ülkeyi kurtarıp demokratik reformları gerçekleştiremediği ve gerçekleştirmeyeceği apaçık ortadaydı.

O zamanlar yayınlanan bir Bolşevik dergi olan *"Rabotnisa" (Çalışan Kadın)*, kadın kitlelerini devrimci Bolşevik sloganlar doğrultusunda savaşmak için bir araya getirdi, kadınları sendikalara ve Bolşevik Parti'ye katılmaya, emperyalist savaşa karşı, kapitalizme karşı ve sosyalist devrimin zaferi için savaşmaya çağırdı.

"Ezilen cinsiyete özgürlük ve eşitlik!" sloganı "Tüm İktidar Sovyetlere", "Köylülere Toprak", "Uluslara Barış" sloganlarıyla beraber Ekim Devrimi'nin ölümsüz sloganlarından biriydi.

Ekim Devrimi arifesinde Bolşevik Parti etrafında toplanan çalışan kadınlar, Lenin ve Stalin'in devrimci ordusunun ön saflarında, burjuvaziye karşı yürütülen savaş konusunda eğitildiler, ilkyardım yapmayı ve silah taşımayı öğrendiler.

1917 yılının 15 Ekim'inde, Moskovalı çalışan kadınların bir genel toplantısı, ancak bir Sovyet hükümetinin ülkeyi içinde bulunduğu darboğazdan çıkarıp, barışa kavuşturabilecek ve devrimi koruyabilecek olduğunu beyan eden bir karar aldı.

Ekim ayaklanması boyunca çalışan kadınlar hemşire olarak rol aldılar, Kızıl Muhafızların ve devrimci birliklerin ikmal mer-

* *Sovyetler Birliği Komünist Partisi (Bolşevik) Tarihi, Kısa Ders*, Moskova, 1949, s. 215.

kezlerini idare ettiler, Beyaz Muhafız askeri öğrencilerle direkt dövüşe girdiler, caddelerde devriye gezip fabrikaları korudular, siper kazdılar, barikatlar kurup onları müdafa ettiler.

Çalışan kadın kitleleri hem devrim öncesi hazırlık döneminde hem de Büyük Sosyalist Ekim Devrimi boyunca proletarya diktatörlüğü için, Sovyetlerin güçlü olması için etkin bir şekilde dövüştüler. Bolşevik Parti önderliğinde tüm işçi sınıfıyla beraber onlar, ülkemizde sosyalizmin zaferine ve aynı zamanda kadınların tam eşitliğinin kurulmasına yol açan devrimci mücadelenin zorlu ve destansı yolunda yürüdüler.

II
SOVYET KADINLARI – SOSYALİST TOPLUMUN EŞİT KURUCULARI

KADINLAR DEVLET VE KAMU İŞLERİNDE ETKİN BİR ROL OYNAMAYA BAŞLIYORLAR

Sovyet Cumhuriyeti'ndeki proletarya devriminin zaferi sonucunda, "kadınları ikincil bir konuma yerleştiren kanunlardan eser kalmadı."*

Ekim Devrimi'nin büyük şartı, Emekçi ve Sömürülen Halkın Hakları Bildirgesi, kadın sorununun gerçek çözümünü müjdeliyordu. Hiçbir parti, kadınların özgürlüğü için Sovyetler Birliği Komünist Partisi kadar kararlı bir şekilde dövüşmedi. "hiçbir hükümet, hatta en ilerici cumhuriyet bile, en ilerici burjuva demokratik devlet bile kadınlara tam eşitlik vermedi. Öte yandan, Rusya Sovyet Cumhuriyeti, kadınların eşitsizliği konusundaki *tüm* hukuki kalıntıları *istisnasız* derhal süpürüp attı ve bir çırpıda kadınlara kanun önünde tam eşitlik verdi," diyordu V. İ. Lenin.**

Sovyet iktidarı yerleşir yerleşmez, sivil hayatta kadınların karşısına çıkan engeller kaldırıldı ve Bolşevik Parti çalışan ka-

* V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XXIV, s. 468.

** *A.g.e.*, Cilt XXV, s. 63.

dınları ve köylü kadınları ülkenin yönetimine çekmek için kollarını sıvadı.

Ekim Devrimi'nden hemen önce, "Biz ütopyacı değiliz", demişti Lenin. "Her işçinin ya da aşçının şu anda devletin idaresini üstlenemeyeceğini biliyoruz... Sınıf bilinçli işçi ve askerlerin devlet yönetimi konusunda *eğitim* eylemini yürütmelerini ve buna hemen başlanmasını talep ediyoruz, örneğin tüm emekçilerin, tüm yoksulların bu konuda eğitilmesine hemen başlanmalıdır."* Halkın yaratıcı gücüne derin inancı olan Lenin şöyle yazıyordu: "Hiç kuşku yok ki işçi kadınlar ve köylü kadınlar arasında bizim bildiğimizden çok daha fazla *örgütçü yetenek* vardır."**

J. V. Stalin'e Devlet Denetimi üzerine gönderdiği bir notta, Lenin şunları söylüyordu:

"Görüşümce aşağıdaki maddeler de Denetim kararnamesine eklenmelidir:

1) İşçilerin katılımıyla oluşan merkezi (ve yerel) organların kurulması.

2) Proleter nüfustan delegelerin sistematik katılımını, ayrıca bu delegelerin üçte ikiye kadarının kadın olması gerektiğini kanunen talep etmek."***

Lenin, kadınların en etkin ve geniş katılımı olmadan sosyalist bir toplum kurmanın imkânsız olduğunu defalarca vurgulamıştır.

Lenin'in fikirlerini Stalin daha da geliştirdi. Stalin şöyle diyordu: "Çalışan kadınlar, kadın sanayi işçileri ve köylüler, işçi sınıfının en büyük rezervlerinden birini oluşturur, nüfusun koca bir yarısını temsil eden bir rezerv. Bu kadın rezervinin işçi sını-

* V. İ. Lenin, *Seçme Eserler*, Cilt VI, Moskova 1935, s. 273.
** V. İ. Lenin, *İki Ciltte Seçme Eserler*, Cilt II, Moskova 1947, s. 499.
*** V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XXIX., s. 379.

fıyla el ele mi vereceği, yoksa ona karşı mı duracağı, proletarya hareketinin kaderini, proleter devrimin zaferini ya da yenilgisini, proleter devletin zaferini ya da yenilgisini belirleyecektir. Bu yüzden, proletaryanın ve onun öncüsü Komünist Parti'nin ilk görevi, kadınları, işçi kadınları ve köylü kadınları burjuvazinin etkisinden koparmak, işçi kadınları ve köylü kadınları politik yönden eğitmek ve proletaryanın bayrağı altında örgütlemektir."

Stalin şöyle devam ediyordu: "Fakat çalışan kadınlar bir rezervden öte bir şeydir. Eğer işçi sınıfı doğru bir siyaset izlerse, onlar burjuva sınıfına karşı faaliyette bulunan işçi sınıfının düzenli bir ordusu olabilirler ve olmaktadırlar. Kadın emeği rezervini, büyük proletarya ordusu ile omuz omuza dövüşen kadın işçiler ve köylüler ordusuna dönüştürmek, işçi sınıfının ikinci ve en önemli görevidir."*

Lenin ve Stalin'in kadın sorununa yaklaşımında ve kadın sorununu çözmede gösterdikleri akıl ve basiret şu anda tamamıyla takdir edilebilecek durumdadır, öyle ki SSCB'de hüküm süren sosyalizme ve komünizme derece derece ilerleyen ülkeye baktıkça, bu başarılarda kadınların ne kadar önemli roller oynadıklarını ve oynuyor olduklarını görüyoruz.

Lenin, Bolşevikler, onun sayesinde bir çırpıda devlet aygıtının gücünü on katına çıkarabilecek bir "sihirli araca", hiçbir kapitalistin sahip olmadığı ve olamayacağı bir araca sahip diye yazıyordu. "Bu sihirli araç, devletin günlük yönetim işini emekçilerin, yoksulların paylaşmasını sağlamaktır."**

Kitlelerin inisiyatifi ve faaliyeti için geniş bir alan sağlamayı içeren Sovyet sisteminin ilkelerini açıklarken, Lenin, defalarca şunları tekrarlıyordu: "Kadınları da dahil etmeden kitleleri siya-

* *Jozef Stalin, Kısa Biyografi*, Moskova 1947 s. 103-104.
** V. I. Lenin, *Seçme Eserler*, Cilt VI. Moskova, 1935, s. 272.

sete çekmek olası değildir,"* çünkü kadınlar nüfusun yarısını oluştururlar, ayrıca "Çalışan kadınların muazzam kesiminin katılımı olmadıkça sosyalist devrim olamaz."**

Bolşevik Parti'nin yol göstericiliğinde, işçi sınıfı, Lenin ve Stalin'in ortaya koyduğu görevleri başarıyla yerine getirdi.

Çalışan kadınlara eşit siyasi hakların sunulması, geniş kadın kitlelerinin devlet faaliyetlerine katılımının sağlanması yolunda önemli bir adımdı. Yüzbinlerce ileri işçi kadın ve köylü kadın yeni toplumun faal kurucuları oldular. Bolşevik Parti, Sovyet hükümetinin işçi kadınları ve köylü kadınları siyasi faaliyetlere çekmek için ortaya koyduğu büyük çabalara önderlik etti. Parti örgütleri tarafından kurulan "İşçi Kadın Komiteleri"nin yerini 1918 sonbaharında kadın fabrika işçileri ve köylüler arasında çalışma departmanları aldı. İşlevleri, siyasi eğitimin yanısıra, kadınların hükümet organlarında, sendika ve kooperatif teşkilatlarında fiili çalışmaya katılımını sağlamaktı.

İşçi ve köylü kadınların ilk Tüm-Birlik Kongresi 1918 Kasım'ında Moskova'da yapıldı. Ülkenin içsavaşa saplanmış olması gerçeğine karşın, kongreye, hükümet memurlarını, posta ve telgraf çalışanları ile ev hizmetçilerini içeren 1147 delege katıldı. Sınai üretimde ve evde kadının rolü, kadın ve çocuk emeği ve toplumsal eğitimin görevleri tartışılan sorunlar arasındaydı. Kongrede kabul edilen karar, çalışan kadınların, devrimci mücadelede, devrimci mücadelenin tüm biçim ve tezahürlerinde faal bir yer almasının esas olduğunu beyan ediyordu.

Stalin yoldaşın da yazdığı gibi, bu kongre "Partimizin çalışan kadınlar arasındaki çalışmasında bir dönüm noktası oldu. Bu kongrenin sağladığı paha biçilmez hizmet, cumhuriyetimizin iş-

* V. İ. Lenin, *Seçme Eserler*, Cilt IX, s. 500.

** V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XXIII, s. 235.

çi ve köylü kadınları arasında siyasi eğitimi *örgütlemenin* temelini atmış olduğu gerçeği idi."*

Bolşevik Parti'nin kongrelerinde, Sovyet sisteminin kaderinin onların çözümüne bağlı olduğu sorunlarla beraber, proleter ve köylü kadınlar arasında çalışmanın sorunları da tartışıldı.

İçsavaşın ve yabancı silahlı müdahalenin zirve noktasında olduğu 1919 Martı'nda toplanan Sekizinci Parti Kongresi'nin gündemindeki ana maddeleri, Parti Programı, orta köylülüğe karşı uygulanacak siyaset ve Kızıl Ordu'nun inşasıyla ilgili sorunlar oluşturuyordu. Ayrıca kongre, kadınlar arasındaki çalışmalara çok ciddi dikkat sarfetme gerekliliğine de işaret ediyordu. Kabul edilen karar şöyleydi: "Komünizm mücadelesinde ve Sovyet sistemini ilerletme yolunda, işçi kadınların ve köylü kadınların katılımlarını sağlayarak güçlerimizi pekiştirmenin acil bir ihtiyaç olduğunu kabul ederek, Sekizinci Parti Kongresi, tüm parti komitelerini bu görevi gerçekleştirmek yolunda pratik adımlar atmaya çağırır."**

Kadınlar arasında çalışmaya dair başka bir karar da, bir yıl sonra Dokuzuncu Parti Kongresi'nde (Mart 1920), Parti ve Sovyet Hükümeti'nin önündaki acil görevler bağlamında kabul edildi. 1922'deki Onbirinci Parti Kongresi, ülkedeki yeni yaşam koşulları altında olası en geniş işçi ve köylü kadın kitleleri arasında Parti'nin siyasi etkisini artırmanın önemini vurguluyordu. Kadın işçilerin sendikalara katılımını sağlamak için her türlü çaba harcanmalı ve onlar sendika ve Sovyet hükümet organlarına seçilmelidir, diyordu karar. Kongre, tarımsal ürünün artmasında ve tarım kooperatiflerinin gelişmesinde köylü kadınların oynayabileceği rolü vurguluyordu. Bir yıl sonra toplanan Onikinci Parti Kongresi, "kadınlar arasında yürütülen çalışmalardaki

* J. Stalin, *Toplu Eserler*, Rusça baskı, Cilt V, s. 319.
** *SBKP(B) Kararları*, Rusça baskı, 1940, Cilt 1, s. 311.

önemli başarılara" dikkat çekiyor ve Parti'nin "işçi ve köylü kadınları Parti, Sovyet, sendika ve kooperatif örgütlerinin çalışmalarına çekme çabalarını artırması"* gerektiğine işaret ediyordu. Kongre gayri-Rus milliyetlerin kadınları arasındaki çalışmalara özel bir önem veriyordu.

Parti Merkez Komitesi'nce kaleme alınan, Onüçüncü Parti Kongresi'nde alınan bir kararla bağlantılı "İşçi ve Köylü Kadınlar Arasındaki Çalışma Üzerine" kararın bir bölümünde şunlar yazılıydı: "...Kongre, tüm Parti'nin dikkatini, çalışan ve köylü kadınların, Parti, Sovyet, sendika ve kooperatiflerin gelişmesine halihazırdaki katılımının yeterli olmaktan uzak olduğu gerçeğine çekmeyi gerekli görür ve bu yüzden, işçi ve köylü kadınlar arasındaki çalışmaları sürdürmek Parti için büyük önem taşımaktadır. Kapitalist toplumdan miras kalan tutucu kadın görüşüne karşı konulmalıdır.

Parti örgütleri bir örnek oluşturmada ilk olmalıdır.

Lenin yoldaşın dediği gibi, 'Sosyalist toplumun inşası, ancak kadınlar tam eşitliği kazandıktan sonra, önemsiz, boş ve üretken olmayan çalışmalardan kurtulan kadınlarla beraber yeni işlerimizi ele aldığımız zaman başlayacaktır.'

Komünist Partisi'nin işçi ve köylü kadınlar arasında yürüttüğü çalışmalarda Leninizmin ilkelerinin gerçekleştirilmesine, temelleri büyük liderin eliyle atılan bu yolu tereddütsüz adımlarla takip ederek ulaşılacaktır."**

Kadın sorununun gerçekten temel çözümüne katkıda bulunacak bir etken olarak, Lenin ve Stalin'in partisi kadının siyasi eğitimine büyük önem veriyor ve kadınların siyasi eğitimini garanti altına almanın yolunun, tüm Sovyet hükümet organlarında ka

* *A.g.e.*, s. 522.

** *SBKP(B) Kararları*, Rusça baskı, 1940, Cilt 1, s. 620.

OLGA LAURİSTİN
SSCB Yüce Sovyeti Üyesi, Estonya SSC Sinemacılık Bakanı, bir Genç Öncü örgütünü ziyaret ediyor.

TATYANA MİHAİLOVNA ZUYEVA
Paris Uluslararası Kadın Sergisi'ne Sovyet Delegasyonunun Başkanı, RSFSC Bakanlar Konseyi İkinci Başkanı, Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu Başkanı Eugénie Cotton'a bir selam mesajı sunuyor.

dınların pratik çalışmalara katılımını sağlamak olduğunu savunuyordu. 1920 yılında Vladimir İlyiç Lenin, Moskova Sovyeti için yapılan seçimlerde işçi kadınlara yazdığı bir mesajda şunları söylüyordu:

"İstediğimiz, işçi kadınların erkek işçilerle sadece kanun önünde değil gerçek anlamda eşit olmasıdır. Bunu sağlamak için, işçi kadınların kamu teşebbüslerine ve devlet idaresine giderek artan bir şekilde katılmaları gerekmektedir.

Bu yolla kadınlar hızlı bir şekilde öğrenecek ve erkekleri yakalayacaklar.

Bu yüzden, ister Komünist Parti üyesi olsun ister partili olmasın, Sovyet'e daha fazla işçi kadın seçin."*

1923'te "İşçi ve Köylü Kadınların İlk Kongresi'nin Beşinci Yıldönümü" başlıklı bir makalede J. V. Stalin şöyle yazıyordu: "İktidarın işçi ve köylülerin elinde olduğu şimdi, işçi kadınların siyasi eğitimi birincil önemi haizdir".**

Aynı makalede Stalin, sanayide ve tarımı kalkındırmada başarının, büyük ölçüde, fabrika ve tarlalarda erkeklerle yan yana çalışan kadın işçi ve köylülerin siyasi açıdan bilgili oluşlarına ve olgunluklarına bağlı olduğunu vurguluyordu. Stalin şunları belirtiyordu:

"İşçi ve köylü kadınlar, erkek işçi ve köylülerle eşit konumda hür yurttaşlardır. Onlar, Sovyet ve kooperatiflerimizin yönetimi için yapılan seçimlerde oy kullanıyorlar. Onlar, Sovyet ve kooperatif yönetimi için yapılan seçimlerde seçilme hakkına sahiptir. Eğer siyasi açıdan eğitilirlerse, işçi ve köylü kadınlar Soyvetlerimizi ve kooperatiflerimizi geliştirebilir, onları kuvvet-

* V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XXV, s. 40.
** J. V. Stalin, *Toplu Eserler*, Rusça baskı, Cilt V, s. 349.

lendirip ileri bir düzeye getirebilirler. Eğer geri ve cahil olurlarsa, bu kurumları zayıflatıp temelini çürütebilirler."*

Kent ve köylerdeki çalışan kadınları siyasi açıdan eğitme ve örgütleme işinde önemli bir rolü de partinin yürüttüğü destanımsı mücadeleye hayatlarını adamış, Bolşevik Parti'nin öncü üyeleri olan halkımızın bazı şanlı kızları oynadı.

Nadejda Konstantinovna Krupskaya, kendini düşünmeden ülkesine hizmet eden ve halkının mutluluğu için savaşan bir kadının parlak bir örneğidir. Parti'nin henüz oluşma döneminde devrimci mücadeleye katıldığında, gencecik bir kızdı ve tüm hayatını Parti'nin davası için, halkın refahı için, komünizm için çalışmaya adadı.

Hemen hemen altmış yıl önce, 1890'da Nadejda Krupskaya St. Petersburg'da bir Marksist çevreye girmişti. Bir akşam pazar okulunda öğretmenlik yapan Nadejda Krupskaya, 1894 kışında Lenin ile tanıştı. Bolşevik Parti'nin büyük kurucusunun ömrünün son gününe kadar onun yakın arkadaşı ve sadık yardımcısı oldu. 1895 yılında Lenin tüm Marksist işçi çevrelerini birleştirerek İşçi Sınıfının Kurtuluşu için Mücadele Birliği'nde birleştirdi ve Nadejda Krupskaya bu birliğin çalışmalarında faal bir rol aldı. Krupskaya Lenin'in *Iskra* redaktörü olduğu günlerde, yazı kurulu sekreteri idi, daha sonra da Bolşevik gazete *Vperyod*'un sekreteri oldu, her ikisi de yurtdışında basılıyordu. İşi zordu, Rusya'daki Parti örgütleri ile gizli irtibatları ayakta tutuyordu ve Kruspkaya ikinci ve üçüncü parti kongrelerinin hazırlık çalışmalarına yardım etti, her ikisinde de çok faal bir görev aldı. 1905'te Rusya'da Merkez Komitesi sekreteri olarak çalıştı, yeraltı Bolşevik Parti çalışmalarında öncü bir rol aldı. 1905 devrimini izleyen fanatik gericilik yılları boyunca Krupskaya yurtdışında yaşamak zorunda kaldı. Fakat Rusya'daki Parti liderleri ile sıkı

* J. V. Stalin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt V, s. 350.

bağları korudu. Bolşevik gazete *Proletari*'nin sekreteri idi, oportünist tasfiyeci ve otzovist eğilimlere karşı yürütülen savaşta faal bir rol aldı ve Dördüncü Devlet Duması'ndaki Bolşevik grubu ve (Rusya'da basılan) Bolşevik gazete *Pravda* ile irtibatı sürdürdü.

Emperyalist savaş boyunca Nadejda Krupskaya emperyalizme karşı, defansizme [anavatan savunuculuğuna —ÇN] karşı ve emperyalist savaşı içsavaşa dönüştürmek için yürütülen savaşta devrimci güçleri toplama işinde çok aktif bir görev aldı. Krupskaya, Rus delegelerin Bolşeviklerin savaş konusundaki tavrını açık seçik anlattıkları Bern Uluslararası Kadınlar Kongresi'ne katıldı.

1917 Şubat Devrimi'nden sonra Krupskaya, Bolşevik Parti Merkez Komitesi Sekreterlerinden biri olarak çalışan halk arasında kapsamlı eğitim çalışmasını yönetti ve işçi kadınlarla asker eşlerine, Rusya'da gerçekleştirilecek muzaffer bir sosyalist devrim için mücadele yolunda Bolşevik sloganları açıkladı.

Krupskaya, emperyalist burjuvazinin hükümetini devirmek ve iktidarı Sovyetlere devretmek için silahlı bir ayaklanma hedefinin ortaya konulduğu Bolşevik Parti Altıncı Kongresi'nin çalışmalarına katıldı. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'ne katıldı ve içsavaşta cephelerde Sovyet Devleti'ni savundu. Sovyet sisteminin zaferinden sonra ve ölümüne kadar Nadejda Konstantinovna Krupskaya, SSCB'de sosyalizmin kurulmasında faal bir rol oynadı. Komünist eğitim alanında önemli bir öncü, SBKP(B) Merkez Komitesi ve SSCB Yüce Sovyeti Prezidyumu üyesi idi.

Maria İlyiniçna Ulyanova 1878 yılında doğdu. Tüm hayatı, erkek kardeşi Vladimir İlyiç Lenin (Ulyanov)'un hayatı ve çalışmasıyla çok yakından bağlantılıydı.

Maria İlyiniçna'nın en büyük erkek kardeşi Aleksander, 1887 yılında Çarlık hükümetinin emriyle idam edilmişti. Aleksander yanlış bir mücadele yolu tutmuştu; bireysel terörizm. "Tutulacak yol başka bir yoldur" demişti Vladimir İlyiç ve kızkardeşinin tuttuğu yol bu farklı yol, Lenin'in yolu oldu.

O yıllarda Rusya'da bir işçi sınıfı hareketi daha yeni ortaya çıkmaya başlıyordu.

Maria Ulyanova Petersburg'a 1896'da, işçi sınıfının devrimci hareketinin büyük adımlar atmakta olduğu bir zamanda geldi. Üç yıl süren yeraltı çalışmasından sonra, tutuklanıp Nijni-Novgorad'a (şimdi Gorki) sürgün edildi. Sürgün süresi dolduktan sonra Moskova'ya gitti ve orada kendini daha da büyük bir enerjiyle devrimci çalışmaya verdi. 1901'de tekrar tutuklanıp hapse kondu ve sürgün edildi, bu kez, otokrasiye karşı mücadelesine devam ettiği Samara'ya (şimdi Kuibişev).

1904 yılında sürgünden döndükten sonra Ulyanova Çarlık polisi tarafından öyle sıkı gözetlendi ki, onun için Rusya'da herhangi bir devrimci faaliyette yer almak imkânsızdı. O yıl Vladimir İlyiç'e katılmak üzere yurtdışına çıktı. Maria İlyiniçna, otzovist ve uzlaşmacılara karşı mücadelesinde Lenin'e yardım etti. Marx'ın *Kugelmann'a Mektuplar*'ını çevirdi ve Sorbonne'da bir çalışma yaptı. 1910 yılında Saratov'a taşındı, fakat çok geçmeden tutuklandı ve Vologda iline sürüldü, orada demiryolu işçileri arasında devrimci çalışmalara katılıp, Bolşevik Parti örgütlerini güçlendirmek için payına düşeni sonuna kadar yaptı.

Devrimden sonra, Maria Ulyanova *Pravda*'nın sekreterliğine getirildi ve çok geçmeden gazetenin yazıkurulu üyesi oldu. *Pravda*'nın "İşçi Kadın Sayfası"nın editörü oldu ve makaleleri milyonlarca kadına Lenin'in buyruklarının yerine getirilmesi yolunda ısrarla savaşmayı öğretti. Şefkatli ve dikkatli bir şekilde,

daima, işçi ve köylü kadınları etkileyen sorunlar üzerine özellikle eğildi.

Ondördüncü Parti Kongresi'nde, Maria Ulyanova Merkez Kontrol Komisyonu'na, sonra da Merkez Kontrol Komisyonu Başkanlık Divanı'na seçildi. Onyedinci Parti Kongresi'nde Maria, Sovyet Kontrol Komisyonu Bürosu'na seçildi ve şikayetler bölümünde görevlendirildi. Bu görevde Ulyanova, doğru parti çizgisi uğrunda savaştı, Sovyet örgütlerinin faaliyetlerindeki hata ve bozuklukların düzelmesi için ısrarla ve yetkinlikle çalıştı.

Maria İlyiniçna Ulyanova 1937 yılında öldü. Onun yaşamı sadık bir Bolşeviğin asil yaşamı, Lenin ve Stalin'in Partisi'nin davasına sonsuz bağlılığın yaşamıydı.

Parti, işçi kadınlar arasındaki örgütsel ve eğitimsel faaliyetlerini, kadınların siyasi ve mesleki eğitimiyle ilgilenip, kadın işçilerin, annelerin ve çocukların korunması için çaba sarfeden komitelerdeki ve daha yüksek Sovyet hükümet organlarındaki kadın bölümleri yoluyla sürdürdü.

Kadın delege toplantıları, Bolşevik Parti'nin kadınlar arasında çalışma yürütmesinde çok etkili bir başka araçtı. Parti, parti üyesi olmayan büyük işçi kadın kitleleriyle esas olarak bu toplantılar yoluyla ilişki kuruyordu. Onbirinci ve Onikinci Parti Kongreleri arasındaki bir yıllık zamanda (Mart 1922–Nisan 1923) delege toplantılarına katılan kadın sayısı 16.000'den 52.000'e yükseldi. Delegeler belli bir süre boyunca çeşitli görevlerde çalışmaya gönderildiler ve döndüklerinde toplantılarda raporlar verdiler.

Kadınların Sovyetler'in çeşitli komisyonları ve bölümlerindeki çalışmalara ve hükümet dairelerindeki çalışmaları incelemeye gönderilmesi, onları sorumlu hükümet faaliyetlerine çekmenin yollarından biriydi.

Kırsal yörelerde Parti, kadınlar arasındaki çalışmalarını köy ve *Volost* delege toplantıları ile köylü kadınların katıldığı yöre konferansları vasıtasıyla yürütüyordu. Ryazan ilinde yaşayan eğitim görmemiş bir köylü kadının Nadejda Krupskaya'ya gönderdiği aşağıdaki mektup, Parti'nin köylü kadınları kamu hayatına katma çalışmalarının başlangıç safhasında karşılaştığı bazı tipik zorluklar hakkında çok açık bir fikir veriyor.

"Şimdi ben karşılıklı yardım komitesinin başkanı ve köy kadın teşkilatçısıyım. Bu çalışmaya bu yıl yeni başladım. Köyümde yaptığım birçok şey var. İlkönce delege birimlerini örgütledim. Bunu yapmak çok zor oldu. Köyümüzün kadınları toplantılara katılmak istemedi. *Volost* organizatörümden kitaplar rica ettim, o da verdi. Sonra kadınlardan gelip, yüksek sesle okunanları dinlemelerini rica ettim. İlginç olduklarını söyledim onlara, fakat gelmediler. Evlerini bırakamayacaklarını söylediler. Bunun üzerine ben onlara gitmeye karar verdim. Her bir eve tek tek gidip kitapları sesli sesli okudum. Hoşlarına gitti. Tekrar gelmemi rica ettiler. O zaman onlara şunları söyledim: 'Ne yapacağız biliyor musunuz? Haydi on evin kadınlarını bir araya getirelim. Ben sesli sesli okurken siz bir şeyler yaparsınız.' Kabul ettiler. Bunu epeyce bir süre yaptım. Sonra, onlara bir toplantıya katılmalarını önerdim. *Volost*'tan bir konuşmacının geleceğini ve çok ilginç olacağını söyledim. Onları ikna ettim ve geldiler. İlk seferinde nerdeyse tüm köy orada idi. Ne kadar mutluydum bir bilseniz. Fakat, ne yazık ki bunlar benim için zor, çünkü eğitimli değilim ve bu işleri nasıl çekip çevireceğimi bilmiyorum..."

Bu mektup, gerçek bir insan belgesi olarak, son zamanlara kadar geri kalmış köylü kadınlar arasında Parti'nin yürüttüğü pratik örgütleme çalışmalarında ne kadar çarpıcı sonuçlar elde ettiğini ve Lenin ve Stalin'in fikirlerinin o insanlar arasında ne kadar büyük bir etki yarattığını ortaya koyuyor.

Köylülere özgü çekingenlik ve aşırı bireycilik geçmişe karışıyordu. Köylü kadınlar kendilerini bir vatandaş, büyük Sovyet toplumunun bir üyesi olarak hissetmeye başladılar. Asırların boyun eğmişliği ve rutininin şekillendirdiği zihniyetinde kökten bir değişiklik oluyordu.

Lenin ve Stalin'in Partisi, Rus olmayan bölgelerde yaşayan aşırı derecede geri kalmış müslüman kadınlar arasındaki çalışmalara yönelik olarak özel kadın kulüpleri örgütledi.

Parti ve Sovyet Devleti tarafından yürütülen tüm bu örgütsel ve eğitim çalışması, kent ve kırın milyonlarca çalışan kadınını siyasi faaliyete uyandırdı.

Ekim 1927'de kır ve kent Sovyetleriyle onların yürütme komitelerine mensup kadın üyelerin bir Tüm-Rusya Kongresi düzenlendi. Bu kongrede, kadınların devlet idaresinin tüm dallarına katılımını sağlamakta on yıl içinde Sovyet hükümetinin yaptığı çalışmalar gözden geçirildi. Aktarılan sonuçlar çarpıcıydı. 1927'de kent Sovyetlerinde 21.221, köy Sovyetlerinde 146.251 ve *volost* Sovyetlerinde 45.741 kadın vardı. Yaklaşık 20.000 köylü kadın Köylü Karşılıklı Yardım Komiteleri çalışmalarına katılıyordu. 52 ilde 102.146 kadın vergi tahakkuk memuru olarak seçilmişti. Kamu faaliyetlerinde yer alan örgütlü işçi ve köylü kadınların toplam sayısı (delegeler) 626.000 idi.

Burjuva-toprak ağası toplumunun üzerinde durduğu temellerin yok edilmesinden sonra sadece yaklaşık on yıl içinde ülkemizdeki kadınlar erkeklerle tam eşitlik düzeyine gelerek Sovyet Halk Devleti'nin kurucuları haline gelmişlerdi. Partimizin politikasının, Lenin ve Stalin'in politikasının gücü ve bilgeliği ve pratik sosyalist inşa, burjuva ideologlarının kadın cinsinin ikincilliğine dair iddialarını içinden çıkılmaz bir duruma getirdi ve sınıflı toplumda binlerce yıldır hüküm süren kadınlara yönelik bu tutuma bir son verdi.

Sovyet Devrimi'nin dönüştürme gücü, işçi ve köylü kadınlar bağlamında getirdiği değişikliklerle apaçık ortadaydı. Krupskaya *Pravda*'da yayınlanan kongre izlenimlerinde şöyle yazıyordu:

"Kongrede ilk dikkat çeken şey, delegelerin kullandığı dilin değişmiş olmasıydı. İki veya üç yıl önce işçi ve köylü kadınlar bu şekilde konuşmuyorlardı. Dilleri tüm orijinalitesini muhafaza ediyordu, fakat buna birçok yeni fikir ve ifade eklenmişti. Konuşmacılar —değişik cumhuriyetlerden gelen yoksul köylü kadınlar ve bayan tarla işçileri, madenlerden, dokuma fabrikalarından ve balıkçılık bölgelerinden gelen kadın işçiler— iyisiyle kötüsüyle her şey hakkında cesurca ve samimice konuşuyorlardı. Başlarında eşarp, elleri çalışmaktan nasırlaşmış bu kadınlar, planlı ekonomi, izlenceler, vergilendirme, pratik çalışma, başkanlık divanı toplantılarına katılma, çiftlik envanteri, kadınların teşviki, bürokrasiye ve kırtasiyeciliği karşı mücadele, kalitenin yükseltilmesi, kontrol, zararlar, vb. gibi konular üzerinde konuşuyorlardı."*

SSCB ULUSAL EKONOMİSİNİN GÜCÜ

Lenin ve Stalin'in öğretisi, kadınların ancak ekonomik ve toplumsal özgürlük temelinde tam eşitliğe erişebileceğini söyler. Engels, kadınların özgürlüğünün birinci öncülünün, tüm kadın cinsinin kamusal çalışmaya yeniden sokulması olduğunu belirtmiştir.

Ekim Devrimi, kadınların kamusal çalışmaya katılımını engelleyen tüm toplumsal, hukuksal ve geleneksel engelleri yok etti. Kadınların özgürleşmesinin bu birinci öncülü, Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferi ve üretim aletlerinin ve araçlarının özel mülkiyetinin kaldırılması sonucunda yerine getirildi.

* N. K. Krupskaya, *Sovvetler Ülkesinin Kadınları — Eşit Yurttaşlar* Rusça baskı, Partizdat, 1938, s. 42.

Sovyet ekonomik sistemi, özgürlükleri için çok önemli olan şeyler için kadınlara gerekli tüm koşulları yarattı — ekonomik eşitlik, üretimde erkeklerle eşit statü, kamusal çalışmaya katılımda kısıtlanmamış olanaklar.

Lenin'in tekrar tekrar dikkat çektiği gibi, kapitalist toplumda kadınlar, "özgürlükçü" kanunlara rağmen köle ve ikincil olmaya devam eder. Çok cüzi bir ücretle fabrika sahibine sattıkları işgücü, erkeğin gelirine sadece küçük bir katkı idi. Kadınlara ekonomik özgürlük getirmiyordu, yine erkeklere bağımlı kaldılar ve evdeki sıkıcı işlerin kölesi olmaya devam ettiler.

Sovyet Devleti kurulur kurulmaz, onbinlerce kadın endüstrinin tüm kollarına girerek, genç Sovyet Cumhuriyeti'nin yabancı müdahalecileri ve Beyaz Muhafızları püskürtmesine, ekonomik karışıklığa ve kıtlığa son vermeye yardım eden kocaları, erkek kardeşleri ve babalarıyla omuz omuza çalışmaya başladılar. Lenin, Sovyet Devleti'nin başarıya ulaşmasının, gelişmesinin ve gücünün, kadınların kamusal çalışmaya katılımına doğrudan bağımlı olduğunu ifade etmişti.

Vladimir İlyiç şöyle diyordu: "Ancak Sovyet Hükümetince başlatılan bu çalışma, yüzlerce değil, bu çalışmaya tüm Rusya'dan katılacak milyonlarca kadının katılımıyla ilerletilebilir. O zaman sosyalist inşa çalışmasının güven altında olduğundan emin oluruz. O zaman çalışan halk, kapitalistler ve toprak ağaları olmadan yaşayabildiklerini ve hayatlarını idare edebildiklerini gösterecektir. O zaman sosyalist inşa Rusya'da öylesine sağlam yerleşmiş olacaktır ki, Sovyet Cumhuriyeti'nin içte ve dışta hiçbir düşmandan korkmaya nedeni olmayacaktır."*

SSCB'de işsizliğe son verildiği 1930 yılından itibaren kadınları sanayiye çekme işlemi çok hızlı bir şekilde yol aldı. Yıl be

* V. İ. Lenin. *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XXIV. s. 472.

yıl, özellikle sosyalist sanayi ve kolektifleştirilmiş tarımın dev adımlar attığı dönemde, kamu üretiminde yer alan kadın sayısı artmaya devam etti. Bu büyük ölçüde Stalin yoldaşın çabaları sayesinde oldu. Stalin, ülkenin sosyalizme geçişi sürecinde ortaya çıkan büyük görevlerle başa çıkmak için halkın işgücünü bir araya getirmenin gerekli olduğu bu anı seçerek, "...kadının statüsü, toplumdaki konumu ve işçi ve köylü olarak onların işgücüne katkısı konularını dikkat çeker bir şekilde ortaya getirip, kamu ve sosyal hayatta oynamaları gereken önemli rolü vurguladı. Stalin, kadın sorununa hak ettiği değeri verdikten sonra, bu sorunun çözülebileceği biricik doğru yolu da işaret etti."*

Stalin'ci beş yıllık planlar yılları boyunca, sanayiye gerçekten büyük sayılarda kadın katıldı. Parti tarafından kabul edilen Birinci Beş Yıllık Planın yolu, "...sanayileşme ve kolektifleşmenin tüm gelişme seyri tarafından hazırlanmıştı, ayrıca bu plana, *işçi ve köylüleri kapıp sürükleyen ve ifadesini sosyalist yarışmada bulan bir emek coşkusu öncülük etmişti."*** Bu, sosyalizmin inşası için büyük bir plandı. Birinci Beş Yıllık Plan'ın ana hedefi, ülkede diğer sanayi, tarım ve ulaşım dallarını yeniden modern makinelerle donatmak ve onları sosyalizm temeli üzerinde yeniden örgütlemeyi mümkün kılacak bir ağır sanayi yaratmaktı.

Sosyalist ekonomi sisteminin temellerini inşa etmek için Stalin'in ortaya koyduğu planın gerçekleştirilmesinde yer alan büyük çalışmalar sanayide ek işgücü gerektiriyordu. Parti ve Sovyet Hükümeti'nin çağrısı üzerine, kasaba ve köylerden yüzbinlerce kadın gelip fabrikalarda, ağır ve hafif sanayide, inşaat işlerinde, kısacası işgücüne ihtiyaç duyulan her alanda çalıştı.

* *Jozef Stalin, Kısa Biyografi*, Moskova 1947, s. 102.
** *SBKP(B) Tarihi, Kısa Ders*, Moskova 1949, s. 365.

Ülkenin her yerinde, inşa halindeki sosyalist sanayinin dev fabrikalarına ait yapı iskeleleri yükseldi. Dnyeper nehrinin ivinti yerlerinde Dnyeper Hidroelektrik Santrali çalışmaları tam yol devam ediyordu. Donetz Havzasında Kramatorsk ve Gorlovka demir çelik fabrikaları inşa çalışmaları ve Lugansk Lokomotif Fabrikası'nın yeniden inşası başlamıştı. Yeni kömür madenleri ve eritme fırınları ortaya çıkıyordu. Urallar Makine Fabrikası, Berezniki ve Solikamsk Kimyevi Maddeler Fabrikası, dev Magnitogorsk Demir Çelik Fabrikası hep bu yıllarda inşa edildi. Hasat makinesi fabrikası ve dünyanın en büyük traktör fabrikasının inşası yanında Moskova ve Gorki'deki büyük otomobil fabrikalarının inşası da sağlam bir şekilde ilerlemekte idi. İkinci bir kömür tesisi —Kuznetsk alanı— da doğuda oluşturuluyordu.

Sosyalist sanayiyi oluşturmak için yürütülen bu dev inşa faaliyetine katılan kadınların sayısı giderek arttı, bunun yanında "erkek" ve "kadın" işleri arasındaki ayrım çizgisi yavaş yavaş ortadan kalktı. Ulusal ekonominin tüm dallarında gerçekleştirilen yeni teknik donatım faaliyeti, el emeğinin yerine makinelerin geçirilmesi, çırak eğitim sistemi yanında geniş mesleki kurs ve okul ağının kurulması bu gelişmelere büyük oranda katkıda bulundu. Tüm işçilere sağlanan devlet sosyal sigortası, kadın emeğinin korunması için düzenlemeler, artan sayıdaki kreşler, anaokulları, doğum merkezleri, halk yemekhaneleri, ücretsiz tıbbi yardım olanakları ve sağlık amaçlı dinlenmelerde kullanılabilen ücretli izin imkânları da daha çok Sovyet kadınının sanayiye girmesini mümkün kıldı.

Birinci ve İkinci Beş Yıllık Plan dönemleri boyunca ulusal ekonomide (buna kolektif çiftlikler dahil değildir) istihdam edilen kadınların sayısındaki artışı gösteren aşağıdaki rakamlar zaten her şeyi açıkça gösteriyor:

Yıllar	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Kadınların sayısı (bin)	3304	3877	4197	6007	6008	7204	7964	8492	9357
1929 yılına kıyasla (%)	100,0	117,3	127,0	181,8	209,0	218,0	241,0	257,0	283,2

Kadın proletaryanın büyük çoğunluğunun düşük ücretli işlerde ya da üretken olmayan ev işlerinde çalıştığı kapitalist ülkelerdeki durumun tersine sosyalizm diyarında, büyük sanayi girişimlerinde istihdam edilen kadınların sayısında hızlı artışlar oldu. Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, 1929 yılından 1937 yılına kadar geçen dokuz yıl içinde bir bütün olarak ulusal ekonomide istihdam edilen kadın sayısı 6 053 000 kişilik bir artış gösterip hemen hemen üçe katlanırken, büyük sanayi girişimlerinde aynı dönemde istihdam edilen kadın sayısı 880 000'den 3 298 000'e yükseldi, ya da yaklaşık dörde katlandı.

Gerçek eşitlik konumuna gelmeleri sayesinde, Sovyetler Birliği'nde kadınlar çabucak, çok yüksek teknik beceri gerektiren işlere kadar yükseldiler, kabiliyetlerini kullanabilecekleri geniş alanlar ve yetilerini geliştirebilecekleri her türlü fırsatı buldular.

Parti'nin erkeklerle beraber kadınlara da sınai meslek eğitimi verilmesini teşvik eden politikası mükemmel sonuçlar verdi. İşte size önceleri erkeklerin çalışma alanı olarak kabul edilen sanayi kollarında ilk iki beş yıllık planın kapsadığı dönemde istihdam edilen kadın oranının ne kadar büyük bir şekilde arttığını gösteren bazı rakamlar: 1929 yılında kömür sanayiinde istihdam edilen kadınların oranı %9,4, demir çelik üretiminde %9,3, makine yapımı ve metal işleme kolunda %10,3 idi. 1938 yılında bu oranlar sırasıyla %24,5, %26,3 ve %31,1 oldu.

Sosyalist girişimlerin birer çalışanı olarak, kadınlar cesurca mücadele edip beceri isteyen işlerin üstesinden geldiler; tornacı,

ayarlayıcı, dökümcü, makinist, kömür kesme makinesi operatörü oldular. Çok karışık makineleri çalıştırmayı öğrendiler.

Son savaştan önce, 4000'in üzerinde kadın, SSCB demiryollarında makinist olarak çalışıyordu. O zamanlar dünyanın hiçbir yerinde tek bir kadın bile bu işte çalışmıyordu.

Kadınlar, yüksek teknik eğitim yapma konusunda Sovyet sisteminin kendilerine sunduğu geniş fırsatlardan tam olarak yararlandılar. Kadın mühendis ve teknisyenlerinin sayısı Sovyet ekonomisinin tüm kollarında yıldan yıla arttı. 1930 yılında sınai girişimlerimizde çalışan 3600 kadın mühendis ve teknisyen vardı, 1938 yılında bu sayı 140 000 oldu. Sekiz yıl içinde bu rakam otuzdokuz kat arttı. Parti, yetenekli kadınları cesur bir şekilde, sanayide atölye menecerliği, fabrika idareciliği ve diğer önemli konumlara getirdi.

Önderi Stalin yoldaş ve şaşmaz Marksist-Leninist teorisiyle Bolşevik Parti, ülkemizi ekonomik ve teknik olarak Avrupa ve Amerikan kapitalizminden bağımsız, güçlü bir sosyalist sanayi gücüne dönüştürdü. 1940 yılında, Sovyet ağır sanayii 1913 yılında üretilenin yaklaşık oniki katını üretti.

Parti bu başarıyı, milyonlarca işçi insanın yeni bir toplumun kurucuları oldukları gerçeğinin bilincine sahip olarak sanayiye girmesi sayesinde kazandı. Ve kadınlar sosyalist sanayileşmenin muhteşem başarısına büyük katkılarda bulundular.

1928 yılından 1940 yılına kadar süren Stalin'ci beş yıllık planlar döneminde kadın işçi sayısı dört kat arttı. Anavatan Savaşının arifesinde sanayi, ulaşım ve yapı işlerinde istihdam edilen 11 000 000 kadın vardı — istihdam edilen tüm işçilerin yaklaşık %40'ı. Bu kadınlardan 170 000'den fazlası mühendis ve teknisyendi.

***

Kadınlar, sosyalist üretim ilişkilerinin egemen olduğu Sovyetler Birliği kamu sanayiine katıldıkça, bilgi ve beceri kazanıp teknik ve idari sorumluluk gerektiren konumlara geldikçe, kadın işçilerin tam ve gerçek özgürlüğü başarılmış bir gerçek oldu.

Bunu başarmak kolay bir iş değildi, fakat iş milyonlarca köylü kadını özgürlüğe kavuşturmaya geldiğinde bu zorluklar daha da büyük bir hal aldı.

Büyük Sosyalist Ekim Devrimi, önceden toprak ağalarının, kapitalistlerin, Çarlık hanedanının ve manastırların elinde bulunan 150 000 000 desiyatini* aşkın toprağı köylülere verdi. Sovyet sistemi altında köylüler en azından kendi kaderlerinin efendisi oldular. Gerçekler Lenin'in sözlerini doğruladı:

"Kapitalistlerin kapı dışarı edildiği ya da en azından gerçek işçi denetimi tarafından disiplin altına alınan her fabrika, sömürücü toprak ağalarının kovulup topraklarına el konulan her köy, şimdi ve sadece şimdi, çalışan insanların yeteneklerini ortaya koyabilecekleri, bellerini doğrultabilecekleri ve bir insan olduklarını hissedebilecekleri yerler haline gelmiştir."**

Bununla birlikte, Sovyet sisteminin ilk yıllarında, ülkedeki en kalabalık emekçi sınıfın, yoksul ve orta köylülerin yanı sıra, ülkedeki en kalabalık sömürücüler sınıfı olan Kulaklar ya da zengin köylüler de bulunuyordu. Sosyalist çizgide gelişimini sürdüren kentlerin tersine, köyler hâlâ özel mülkiyet ilişkilerinin pençesindeydi. Bu yüzden, kadınları özgürleştirip onları erkeklerle ekonomik ve insan hakları yönünden eşit duruma getirme süreci kırsal kesimde daha güç ve yavaştı. Ülkede yaşayan kadınların muazzam çoğunluğunu oluşturan köylü kadınlar, kadın sanayi işçilerinden genellikle daha geri ve cahil durumda idiler, bu yüzden özel mülkiyet psikolojisi onları daha kuvvetli sarıyordu.

* Bir desiyatin yaklaşık 10,9 dönüm. —ÇN.

** V. İ. Lenin, *İki Cilitte Seçme Eserler,* Cilt II, Moskova 1947, s. 257.

BİBİZARA HAYDAROVA
Thaelmann Kolhozu tarla ekip başkanı, Tacik SSC, Sosyalist Emek Kahramanı ve SSCB Yüce Sovyeti Üyesi.

NATALİA FİLİPOVNA NOVİÇKOVA
Kahraman Anne ödülü sahibi, on çocuk büyüttü. Burada ailesiyle birlikte görülüyor (ikinci sıra, sağdan ikinci).

Doğal olarak, bu, kırsal kesimlerde yaşayan kadınlara eşitlik getirmeyi çok daha zorlaştırıyordu.

Kadınların ikincil konumda olmasını ve ezilmesini hoş gören Çarlık kanunlarının kaldırılması köylü kadının konumunu bir çırpıda epeyce değiştirdi. Tüm çalışan insanlar gibi onlara da siyasi haklar verildi; oy kullanma ve önemli görevlere gelebilme hakları. Okuma yazmayı öğrenip eğitim görmeleri için onlara her türlü fırsat tanındı. Köylü kadınlar kamu ve hükümet faaliyetlerine çekildi. Eski Rusya'da, köy topluluğuna ait toprakların periyodik yeniden dağıtımı sırasında kadın hesaba katılmazdı ve bu yüzden bir kız çocuğunun dünyaya gelmesi "Tanrının cezası" diye kabul edilirdi. Şimdi, Ekim Devrimi'nden sonra, kadınlar her açıdan erkeklerle aynı haklara sahipti ve dolayısıyla, kendilerini ekonomik olarak daha bağımsız hissetmeye başladılar. Bununla beraber, köylü kadınlar ancak tarımın kolektifleştirilmesinden sonra ve bunun bir sonucu olarak gerçekten özgürlüğe kavuşabildiler ve erkeklerle aynı seviyede onlarla tam anlamıyla eşit olarak ekonomi, kültür ve kamu hayatında yer almaya başlayabildiler.

Ölümünden kısa süre önce bir dahinin sezgisiyle Lenin, "İşbirliği Üzerine" adlı makalesinde milyonlarca küçük üreticinin sosyalizm yoluna sokulabileceği yöntemlerin bir taslağını oluşturmuştu. Lenin, kırsal kesimi sosyalist yapma mücadelesinin kapitalizme karşı yürütülen savaşların en sonuncusu ve önemlisi olduğunu düşünüyordu. "Küçük bir köylü ülkesinde yaşadığımız sürece, Rusya'da kapitalizm için komünizm için olduğundan daha kararlı bir ekonomik temel vardır" diye yazmıştı Lenin. Çıkış yolunun, tarımı donatabilecek büyük ölçekli ağır sanayinin inşa edilmesinde ve bunu temel alarak tarımı sosyalist çizgi üzerinde yeniden organize etmekte olduğunu söylemişti. Stalin yoldaş, Lenin'in ilkelerini, bütüncül bir teori olan tarımın kolektifleştirilmesi teorisine taşıyarak geliştirdi. Bolşevik Parti, köylü-

leri kolektif tarım yolunu tutmaya ikna edip kırsal kesimde yaşayan emekçi nüfusun inatçı bir şekilde direnen Kulak sömürücülere karşı cephe almasını sağladı. Stalin yoldaşın bilge önderliği altında, Parti ve hükümet onun kolektifleşme hakkındaki öğretilerini yürürlüğe soktu. Kentte olduğu gibi köyde de sosyalizm zafer kazandı.

Kolektif tarım, yoksulluğa, fukaralığa ve Kulak sömürüsüne son verdi; milyonlarca küçük bireysel köylü çiftliğini sosyalizmin yeni ve parlak yoluna soktu.

Artık kırsal kesimde milyonlarca fakir köylü yoktu. Tarımın kolektifleştirilmesi "toplumun eski nitel durumundan yeni bir nitel duruma sıçrayıştı, sonuçları açısından Ekim 1917 Devrimi'ne eşdeğer olan köklü bir devrimdi."*

Sosyalist inşa yılları boyunca, dünyanın daha önce asla görmediği yeni bir köylülük ortaya çıktı. Kolektif çiftçi haline gelen köylülerin çalışmaları, Çarlık Rusyası'nda ve şu anda kapitalist ülkelerde olduğu gibi ilkel aletlerle özel mülkiyet altındaki küçük toprak parçalarının bireysel olarak işlenmesine değil, çağdaş makine ve bilimsel yöntemlerin de beraberinde kullanıldığı kolektif tarıma dayanıyor. Bu durum tarımın gelişmesi için geniş ufuklar açtı. Kolektif tarım sistemi, Bolşevik Parti'nin on milyonlarca köylünün toplumsal hayatını ve psikolojisini temelli değiştirip onları yeni bir hayat tarzının ve toplumsal ilişkilerin faal kurucuları haline getiren çığır açan başarılarının temelini oluşturur.

Kolektif tarımın zaferi bir bütün olarak Sovyet köylülüğünün koşullarında büyük değişiklikler meydana getirdi ve kadın köylülerin durumlarına kapsamlı ve yararlı bir etkisi oldu. Kolektif tarım sistemi kadınlara, erkeklerle aynı seviyede çalışma ve yap-

* *SBKP(B) Tarihi. Kısa Ders*, Moskova 1949, s. 376.

tıkları iş karşılığında aynı ücreti alma imkânlarını tanıyarak onlara erkeklerle eşit bir ekonomik konum verdi.

Kolektif tarım sistemi, kadınları sıkıcı ev işlerinin çoğundan kurtardı. Kırsal kesimlerde, kolektif çiftliklerin yanında elektrik santralleri, çocuk kreşleri ve kadın doğum hastaneleri de boy gösterir oldu. Kolektif tarım beraberinde kültürel ilerlemeye yönelik geniş fırsatlar getirdi. Radyo, köy okuma salonu, kütüphane, kulüp ve sinema yavaş yavaş Sovyet köy dekorunun birer parçası haline geldiler.

Kolektif Çiftlik Hücum İşçileri Birinci Tüm-Birlik Kongresi, kırsal kesimlerde meydana gelen büyük değişiklik ve ilerlemeleri yansıtıyordu. Jozef Stalin, kongrede yaptığı konuşmada şunları söylemişti:

"Bu kongreye bakın, delegelere bakın, farkedeceksiniz ki kadınlar çoktan geri konumlardan ileri konumlara ilerlemiştir. Kolektif çiftliklerdeki kadınlar büyük bir güçtür. Bu gücün artmasını engellemek bir suçtur. Kolektif çiftliklerdeki kadınları ilerletmek ve bu büyük güçten istifade etmek görevimizdir...

Kadın kolektif çiftçilere gelince, onlar da kolektif çiftliklerin kadınlar için gücünü ve önemini hatırlamalıdırlar; hatırlamalıdırlar ki ancak kolektif tarımla erkeklerle eşit olma fırsatını yakalayabilirler. Kolektif çiftlikler yoksa eşitsizlik; varsa eşitlik vardır. Yoldaşlarımız, kadın kolektif çiftçilerimiz bunu hatırlamalı ve kolektif çiftlik sistemini gözbebekleri gibi korumalıdır."*

Kadınlar Stalin'in öğüdünü şevkle yerine getirdiler. Makinaların sunumunu destekleyip bunları kullanmasını öğrendiler. 1941 yılının başlangıcına doğru yüzbinin üzerinde kadın kombine biçerdöver, traktör ve diğer karmaşık tarım makinelerini kullanıyordu.

* J. V. Stalin, *Leninizmin Sorunları*, Moskova 1947, s. 450-451.

SBKP(B) Merkez Komitesi, 8 Mart 1941 Kadınlar Günü dolayısıyla yaptığı bir açıklamada şunları bildiriyordu: "Sosyalist inşanın tüm kollarında; sanayi, ulaşım, tarım, bilim ve sanatta onbinlerce, yüzbinlerce Sovyet kadını mükemmel sosyalist çalışma örnekleri ortaya koydu."

Sosyalist inşaya katılan milyonlarca kadın, ülkemizin güçlenmesine yardımcı olup komünizm davasına değerli katkılarda bulundu. Onlar, şanlı işçi kadınlarımız, SSCB'de sosyalizmi kurmuş olma tarihi onurunu erkeklerle paylaşıyorlar.

***

Üretim aletlerinin ve araçlarının kamu mülkiyetine geçmesi, sosyalist sanayileşme ve kolektif tarımın gelişmesi, milyonlarca kol ve kafa işçisini saran ve sosyalist yarışmada ifadesini bulan bir emek coşkusu dalgasına neden oldu. Lenin'in de önceden tahmin ettiği gibi, sosyalist yarışma, Sovyet toplumunun ilerlemesi için tükenmez bir enerji kaynağı, komünizmin inşası için önemli bir yöntem haline geldi. Sosyalizm, çalışan insanları kendi ülkelerinin efendisi yaptı ve tarihte ilk kez, daha önce kapitalizmin köle ettiği sade insanı, emekçiyi, hakettiği konuma yükseltti. SSCB'de emek, bir onur, şan, yiğitlik ve kahramanlık meselesi haline geldi.

"SSCB'nın emekçi halkı —işçiler, köylüler ve aydınlar— sosyalist inşa döneminde derin değişikliklere uğradılar."*

Toplumsal öneme sahip bir mesele olarak emeğe karşı bu yeni tutum Sovyet halkının temel özelliğidir. Bu yeni tutum ilk komünist *subotnik*lerde, Hücum Tugaylarının kurulmasında ve Hücum İşçilerinin mükemmel başarılarında; Onaltıncı Parti Konferansı'nın (1929) sanayi, ulaşım ve tarımda planın yerine getiril-

* *SBKP(B) Tarihi Kısa Ders*, Moskova 1949, s. 423.

VERA ALEKSANDROVNA DAVİDOVA
RSFSC ve Gürcistan SSC Onur Sanatçısı, RSFSC Yüce Sovyeti Üyesi, çocuklarıyla beraber.

ŞAMSROY HASANOVA
Özbek sanatçı, Özbek SSC Güzel Sanatlar Müzesi Direktörü.

MARİA SEMYONOVA
RSFSC Onur Sanatçısı, SSCB Bolşoy Tiyatrosu Devlet Akademisi balerini.

VERA İGNATİEVNA MUKİNA
Heykeltraş, SSCB Halk Sanatçısı ve Stalin Ödülü sahibi, Sanatlar Akademisi üyesi.

mesi çağrısına karşılık olarak yayılan sosyalist yarışma dalgasında kendini gösterdi. Sosyalist yarışma, Stalin'ci beş yıllık planları gerçekleştirmede halkın yaratıcı çabasının en güzel örneklerinden biridir.

İlk komünist *subotnik*leri konu alan "Büyük Başlangıç" broşüründe, Vladimir İlyiç Lenin şunları yazıyordu:

"Burjuvaziyi devirmekten çok daha zor, çok daha somut, çok daha köktenci ve çok daha önemli bir devrimin başlangıcındayız, çünkü bu zafer kişisel muhafazakârlıklar, gevşeklikler, küçük-burjuva egoizmi ve lanet kapitalizmin işçi ve köylülere miras bıraktığı alışkanlıklar üzerinde bir zafer olacaktır. Ancak *bu* zafer tam olarak kazanılınca yeni toplumsal disiplin, sosyalist disiplin yaratılabilecektir; ancak o zaman kapitalizme dönüş imkânsızlaşacak ve komünizm gerçekten yenilmez olacaktır."*

Emeğe karşı tutumda yapılan bu köklü devrim, Stalin'ci beş yıllık planların başlamasından sonra büyük bir hızla gelişti.

Ve nerede yeni dev fabrikalar kuruluyorsa orada, çöl steplerinde, asırlık ormanlarda, dondurucu soğukta ya da kavurucu sıcakta, kadınların çalışma alanında sosyalist tutumun mükemmel örneklerini göstererek erkeklerle omuz omuza çalıştığını görmek mümkündü.

Birçok kadın, çok büyük önem kazanan hareketlerin başlatıcısı oldu. Örneğin, Zinaida Troitskaya, kadınlar arasında makinist olma hareketini başlattı. Ve önde gelen kadın traktör sürücüleri tarafından 100 000 kız için açılan traktör sürücülüğü başvurusuna 200 000 kız coşkulu bir şekilde cevap verdi.

Ev kadınları bile kamu üretimiyle yürekten ilgileniyordu. Fabrika işçilerinin, mühendislerin ve yöneticilerin eşleri sosyal

* V. İ. Lenin, *İki Ciltte Seçme Eserler*, Cilt II, Moskova 1947, s. 482.

çalışmaları desteklemek amacı ile bir hareket başlattı. Ağır sanayide çalışan mühendis ve yöneticilerin eşlerinin Tüm-Birlik konferansında yaptığı açılış konuşmasında, Orkonikidze bu toplumsal ruhlu kadınların fabrikaların, yemekhanelerin, kulüplerin, kreşlerin, çocukevlerinin ve işçi yatakhanelerinin temiz ve düzenli olmasındaki çabaları için duyduğu yüksek takdirlerini ifade etti. Bu yolda, "büyük ülkemizin kızlarının, kız kardeşlerimizin, kocaları ile beraber sosyalizmin faal kurucuları saflarına katılmış olduğunu" belirtti.

Sovyet Hükümeti'nin ve Bolşevik Parti'nin politikası ve kolektif çiftlik sisteminin özgürlükçü etkisi, köylü kadın kitlelerinde gizli kalmış büyük güçleri uyandırdı ve çoğunun gizli yeteneklerini dışa vurmasına yardımcı oldu. İşte bu yüzden, kadın kolektif çiftçiler kadın fabrika işçileriyle beraber sosyalist inşamızın tarihinde başka bir şanlı sayfa açan Stahanov hareketinin başlatıcıları ve kahramanları oldular.

1935 yılında pancar yetiştiren kadın Hücum İşçilerinin bir toplantısında Stalin yoldaş "ancak kolektif çiftlik hayatının gerçek kadın kahramanlar doğurabileceğini, ancak kolektif çiftlik hayatının eşitsizliği ortadan kaldırıp kadınları kendi ayakları üzerinde yürür hale getirebileceğini" söylemişti.

Yüksek ürün verimi için sosyalist yarışma bayrağını ilk yükseklere çekenler kadınlardı. Onların inisiyatifi, yüzbinlerce kolektif işçi tarafından desteklendi ve Stahanov'cu hasat için ülke genelinde bir hareket gelişti.

Stahanov hareketi yayılınca, kentte ve kırda yüzbinlerce kadın bu harekete katıldı. Yüksek emek üretkenliği için, yüksek çalışma standardı için ve makinelerden azami verimi almak için mücadele bayrağını yükseklere çektiler.

Stalin, Stahanov hareketinin, işçi kadın ve erkeklerin sanayimizde bir devrim yaratacak bir hareketi olduğunu söylemişti.

Sovyet kadınlarının kendilerini hiçe sayarak çalışıp inanılmayacak düzeyde yaratıcı yetenek göstermelerini sağlayan şey, sosyalist ülkelerine duydukları büyük sevgi, Lenin ve Stalin'in Partisine duydukları derin inanç ve komünist bir toplum inşa etme yolundaki asil amaca ellerinden gelen katkıyı esirgememe isteğidir. Büyük çabalar sarfetme isteğini yüreklerine sokan şey komünizmdir. Komünizm, halkımızın bu büyük enerjisine neden olan o yüce amaçtır.

İLERİ SOVYET KÜLTÜRÜNÜN KADINLARI

Sovyet sisteminin ilk yıllarında çalışan kadınların kamu ve hükümet çalışmalarına geniş bir şekilde katılmasını baltalayan en ciddi engellerden biri, geçmişin bir mirası olan kültürel geri kalmışlıklarıydı. Bununla beraber, Sovyet sistemi altında, kadınların bu kültürel geri kalmışlığı onları sosyalist toplumun inşası yolundaki büyük ve yaratıcı çalışmalardan dışlamak için bir özür olamazdı. Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti, köy ve kentte yaşayan milyonlarca kadının siyasi ve kültürel düzeyini yükseltmenin en çabuk yolunun onları hemen mümkün olan en büyük ölçekte kamu üretimine, siyasi hayata ve hükümet çalışmalarına çekmek olduğunu savunuyordu. Kadınların kültürel düzeyinin yükselmesi ise, ülkedeki kültürel devrime güç vermek ve sosyalist inşa sürecini hızlandırmak zorundaydı.

Otuz yıl boyunca Parti ve Sovyet Hükümeti, kadınların erkeklerle beraber ülkenin kültürel gelişmesinde yer almasını mümkün kılacak bilgi ve deneyim edinmesine yardım etmek için hiçbir çabayı esirgemedi. Bu konudaki başarı öylesine büyüktür ki, bugün yeni, sosyalist bir toplumun yaratılmasında erkeklerin

ve kadınların katkısı arasında bir ayrım çizgisi kesinlikle yoktur. Şunları söylemek yeterli olacaktır: Üniversite ve yüksekokul mezunu kadınlar, ülkemizdeki uzmanların %42,3'ünü, yani ülkedeki aydınların, işçi ve köylülerin sosyalizmi inşa etmelerine yardımcı olan uzman kişilerin yaklaşık yarısını oluşturuyor. Bunun benzeri bir şey herhangi bir kapitalist ülkede ne başarıldı ne de başarılabilir.

Sadece bu bile, SSCB'de kadınların konumunun erkeklerin konumuyla yalnızca kanunlar önünde değil gerçekte de eşit olduğunu ispatlayacak yeterli bir kanıttır. Ve bu eşitliğin otuz yıl gibi bir zaman diliminin oldukça kısa kaldığı bir alanda, kültür alanında başarılmış olduğu gerçeği dünya çapında tarihi öneme sahiptir.

SSCB'de baş döndürücü bir kültürel devrim yaşandı. İlköğretimi zorunlu hale getiren yasanın uygulanmasıyla nüfusumuz içinde okuma yazma bilmeyenlerin sayısı sıfıra indirgendi. Milyonlarca işçi ve köylü, aydın saflarına katıldılar. İşçi ve çiftçi erkek ve kadınların teknik ve kültürel düzeyi sürekli artıyor. Ülkemizin kadınları, Stalin Anayasası'nca güvence altına alınan eğitim hakkından tam olarak yararlanıyorlar.

Dünyada başka hiçbir ülkenin, itibarını yükseltecek böylesine çarpıcı başarıları yoktur. Kapitalist ülkelerde, çok sayıda işçi çocuğu ilköğretim bile görememektedir.

ABD Başsavcısı Clark, Amerika Birleşik Devletleri'nde milyonlarca çocuğun okula devam etmediğini, ayrıca iki milyonu aşkın çocuğun kesinlikle yetersiz okullara devam ettiğini; üç milyon yetişkinin hiç okula gitmediğini, yaklaşık on milyon kişinin de çok yetersiz bir eğitim görüp sonuçta yine okuma yazma bilmez durumda olduğunu alenen kabul etmişti.

Çarlık Rusyası'nın eski kenar bölgelerinde yaşayan halkların,

en geri kalmış kesimi olan kadınlar da dahil, ABD'de yaşayan insanların okuma yazma oranını aşmış olması gerçeği, gerçek kültür gelişimini sadece sosyalist bir sistemin güvence altına alabileceğine çok çarpıcı bir kanıttır, çünkü, okuma yazma seviyesi bir ülkenin kültürel düzeyinin en nihai göstergesidir.

Sovyet sisteminin kurulmasından beri geçen otuz yılı aşkın süre içinde kadınların kültür seviyesinin yükseltilmesinde uygulanan yollar çeşitliydi: kadınlar, yetişkinler için faaliyet gösteren ilköğretim okullarından üniversiteye kadar çeşitli okulları doldurdular; ekonomik, kamu ve hükümet işlerinde alt kademelerden fabrika idarecisi, çeşitli ekonomi kollarının başkanları, merkezi parti, sendika ve Komünist Gençlik Birliği organlarının liderlik konumları gibi yüksek sorumluluk isteyen konumlara kadar çeşitli idari görevlerde yer aldılar.

SSCB'de yüksek eğitime ilişkin rakamlar, kadın kitlelerinin kültürel seviyesindeki yükselişi çok güzel gözler önüne seriyor.

Sovyet Hükümeti, Çarlık sistemi döneminden, çoğunluğu burjuva ve toprak ağası ailelerden gelen 112 000 öğrencili 91 yüksek öğretim kurumu miras aldı. 1938–1940 arasında Sovyet yüksek öğretim kurumlarına kabul edilen 554 600 öğrenci ile yukarıdaki sayıyı karşılaştırın. Aradaki karşıtlık kendiliğinden herşeyi dile getiriyor. Tabii ki, Çarlık Rusyası'nda kadın öğrenci sayısı çok çok azdı. Çoğu üniversite ve yüksekokul kesinlikle bayan öğrenci kabul etmiyordu. Mevcut düzende bilgilerini uygulama imkanı yoksa kadınlara yüksek okul eğitimi vermenin ne yararı var ki?

Sovyet Hükümeti, ülkede yüksek öğretimin gelişmesine büyük önem verdi; bu, genel sosyalist inşa planın bir parçasıydı. Ulusal ekonomiyi ilerletme çabalarının ve kültür devriminin başarıya ulaşması büyük ölçüde yüksek vasıflı uzmanın eğitimine bağlıydı.

Sovyet Hükümeti, halkın bilgi ve eğitime duyduğu isteği destekleyip teşvik etti, işçi ve köylü gençliğe yüksekokul ve üniversite kapılarını ardına kadar açtı.

Şu anda Sovyetler Birliği'nde çok çeşitli meslek dallarında yüksek vasıflı kadroları eğiten 800 yüksek eğitim kurumu vardır, bu okullarda kayıtlı öğrenci sayısı Avrupa'daki tüm yüksekokul ve üniversitelerde eğitim gören öğrenci sayısından fazladır.

Sürekli olarak gelişen sosyalist ekonomi gittikçe artan sayıda yüksekokul mezununu gerektiriyor.

Kapitalist ülkelerde bunun tam tersi gözlenmektedir. Bu ülkelerde yüksekokul eğitimli insanların sayısı azalmaktadır. Bunun nedeni işsizlik ve kafa emeğine talebin olmayışıdır. Örneğin, ABD'de 150 teknik yüksekokulda eğitim gören öğrenci sayısı 1940 ve 1946 yılları arasındaki dönemde üçte bire düşerek, 110 000'den 38 000'e geriledi.

Kısa bir zaman aralığında çok sayıda Sovyet yüksekokul ve üniversitesinden 1 500 000 genç erkek ve kadın mezun oldu; bu insanlar, halkın saflarından gelen gerçek bir aydınlar ordusu oluşturdular ve bu ordu, ülkemizi, güçlü sanayisi ve büyük askeri gücüyle dünyanın en ileri ülkesi haline getirme, onu sosyalist bir devlet yapma çabasında en faal rolü oynadı. Anavatan Savaşı boyunca verilen çetin sınavda, Sovyet sistemi ve Bolşevik Parti'nin yetiştirdiği ve eğittiği Sovyet aydını, halkı ve ülkesine karşı görevini yüz akıyla yerine getirdi.

Sovyet öğrencileri arasında kızların oranı yıldan yıla giderek arttı. Sovyet sisteminin kuruluşundan sonraki ilk on yıl içinde —1917'den 1927–1928'e— kız öğrencilerin sayısı üniversite ve yüksekokullarda öğrenim gören toplam öğrenci sayısının %28'ine ulaştı. Kızlar, 1939/40 yılına doğru öğrencilerin %49,3'ünü oluşturmuştu bile. Savaş boyunca bu oran daha da

MARTA KRYUKOVA
Beyaz Deniz kıyısında Zimnaya Zolotitsa köyü sakini, halk şarkıları bestekârı ve okuyucusu.

BETON İŞÇİLERİ

Ekip başı Paulina Şilo (sağda) ve ekip üyeleri Maria Dyujnik ve Rimma Byeloslyudova, Dinyeper Hidroelektrik Santrali'nin restorasyonu çalışmasında ün kazandılar.

arttı ve bugün kadınlar artık, sosyo-ekonomi, pedagoji tıp dalları ve diğer bazı yüksekokullarda eğitim gören öğrencilerin yarısından çoğunu oluşturmaktadır.

Sanayi, ulaştırma, inşaat ve tarım dallarında eğitim yapan yüksekokullardaki kadın oranının giderek artması ve şu anda toplamın %40'ına ulaşması özellikle dikkate şayandır.

Yani, sanayi alanında geleceğin önderlerinin nerdeyse yarısı kadındır.

Devrimden önce kadın mühendis ya da teknisyenlerin varlığı hemen hemen hiç duyulmayan bir şeydi. Elli yıl önce St. Petersburg'da 848 mühendis vardı ve sadece üçü kadındı. 1939 nüfus sayımına göre, Leningrad'da (önceki ismi St. Petersburg) 76 000 mühendis vardı ve bunlardan 24 000'i kadındı.

Düzenli okullara devam edenlerin yanında milyonlarca kadın ve kız da fabrika ve kolektif çiftliklerdeki çok sayıda akşam okuluna, eğitim kursları ve çevrelerine devam ederek bir iş veya meslek öğrenmektedir. Mektupla öğretim de çok yaygındır. Şu anda yaklaşık 500 mektupla öğretim yapan özel yüksekokul ve düzenli yüksekokulların mektupla öğretim bölümü vardır ve bunlara kayıtlı, önemli bir oranını kadınların oluşturduğu 850 000'in üstünde öğrenci bulunmaktadır.

Kadınların oranı eğitim ve tıp alanlarında özellikle büyüktür. Kamu eğitiminde çalışan iki milyonun üzerinde kadın vardır. Kadın öğretmenler, bilgi ve güçlerini, Sovyet gençliğini yüksek ilkelere bağlılık, ülkelerine karşı sadakat ve sevgi ruhuyla eğitme yolundaki asil görevlerine adıyorlar. Tıp hizmetlerinde 126 000'i doktor olmak üzere bir milyonun üzerinde kadın çalışmaktadır, oysa devrimden önce Rusya'da topu topu 2000 kadın doktor vardı.

Devrimden önce bilimle uğraşan kadınlar çok nadirdi. Mos-

kova Etnografya Enstitüsü öğrencileri, etnografya dersi veren Kalyuzina'yı merak ve şaşkınlıkla karşıladılar. Bir bakteriyolog olan Doktor Tsiklinskaya da Kadınlar için Yüksek Dersler kapsamında ders verdiğinde herkesin dikkatini üzerine çekmişti.

Dünyaca ünlü matematikçi Sofiya Kovalevskaya. Rusya'da çalışma ve ders verme izni alamamıştı. Anavatanına geri dönmek için yaptığı izin istemine cevaben Bilimler Akademisi Başkanı Büyük Prens Konstantin Romanov'dan aşağıdaki mektubu almıştı: "Üniversitemizdeki profesörlük kadroları, yetenek ve bilgisine bakılmaksızın kadınlara kapalı olduğundan, ülkemizde Madam Kovalevskaya'ya yer yoktur." Bu, eski Rusya'da tipik bir hadiseydi.

Sovyet sistemi altında bilim, gelişmek için sınırsız fırsatlara, kapitalist ülkelerde var olan ve var olabilecek fırsatlardan daha geniş fırsatlara kavuştu. Ülkemizde bilim halka hizmet eder ve bu yüzden bilime sınırsız ufuklar sonuna kadar açıktır. Komünist Partisi, Sovyet Hükümeti ve şahsen Stalin yoldaş bilimin gelişmesine dinmek bilmez bir dikkat gösteriyorlar ve bilim adamlarına, verimli çalışmalar için gerekli koşulların sağlanması üzerine hassasiyetle eğiliyorlar. Otuz yıl içinde Sovyet bilimi, kültürel mirasımızı kat kat artırdı, büyük buluşlarla ve önemli icatlarla tüm bilgi alanlarını zenginleştirdi. SSCB'de komünizmin inşası göreviyle tam bir uyum içinde gelişen Sovyet biliminin, önceleri geri kalmış ülkemizi ileri ve güçlü bir sosyalist güç haline getirme yolunda çok büyük katkıları vardır.

Ve Sovyet biliminin ilerlemesinde kadınların katkısı hiç de az olmamıştır, çünkü Sovyet sistemi altında bilimsel araştırmalara serbestçe girebiliyorlar. Araştırma çalışmalarına katılan kadınların sayısı sürekli arttı ve şimdi toplam araştırmacı sayısının yaklaşık yarısına ulaşıyor.

Otuzbeş bin kadın bilimsel araştırma enstitülerinde ve labora-

tuvarlarda araştırma çalışmaları yapıyor, dört bini ise SSCB Bilimler Akademisi Enstitülerinde. Bu sonuncuların 600'den fazlası, yüksek lisans veya doktora derecesine sahip. Savaş boyunca yaklaşık 1500 kadın yüksek lisans veya doktora derecesini kazanıp doçent ve profesör oldu. Bilim, erkeklerin ayrıcalıklı alanı olmaktan çıktı.

Sovyet kadınları tüm kültür alanlarında yaratıcı kabiliyet ve yeteneklerini kullanarak çalışmaktadırlar. Kadınların kabiliyetlerini serbestçe ortaya koyamadığı tek bir bilimsel, sanatsal ya da teknik alan yoktur.

Tıpta, fizik ve matematikte, tarihte, filolojide, tarım ve teknik bilimlerde, edebiyat ve sanatta, 187 kadın Stalin ödülü kazandı. Üretim yöntemlerinde yaptıkları buluşlar ve köklü iyileştirmeler için düzinelerce işçi ve köylü kadına Stalin ödülü verildi. Kadınlar, Stalin ödülü sahipleri, Sovyet sanatında —heykelcilik, tiyatro, opera, bale ve sinema— da sivrildiler.

Sovyet kadınları, bilim ve kültürün tüm dallarında ortaya koydukları tükenmez yaratıcı güç, inisiyatif, siyasi olgunluk ve yüksek toplumsal bilinçle, kadınların düşünsel yeteneklerinin sınırlı olduğu yolundaki burjuva ideologlarının düzmecelerini çürüttüler. Kültürün ve bilginin zirvesine ulaşan, ekonomimizin kurucuları olan, genç kuşağın anneleri ve eğiticileri olan Sovyet kadınları, yüksek gelişme ve ilerleme gerçeğinin parlak bir örneğidir.

Sovyet Devleti, kadınlara düşünsel ilerleme için olduğu kadar fiziksel ilerleme için de her türlü fırsatı sağlamaktadır. V. İ. Lenin şöyle diyordu: "Emeğin ülkesinde fiziksel olarak güçlü milyonlarca insana, sağlam iradeli, cesur, enerji dolu ve tuttuğunu koparan insanlara ihtiyaç vardır. Gelecek onlarındır, insan toplumunun yeni temellerini inşa etme hakkı onların elleriyle kazanılacaktır."

Kültürfizik kutlamalarımız ve gösterilerimiz tüm dünyanın hayranlığını kazanıyor. Sovyet spor örgütlerine üye 3 696 000 kişinin yaklaşık 1 700 000'i kadındır. Uluslararası spor karşılaşmalarındaki Sovyet kadınlarının başarıları, ülkemizin yüksek kültürfizik düzeyini kanıtlamaktadır.

Birçok ülkenin spor stadyumlarında Sovyet kadınları ülkelerinin itibarını parlak bir şekilde koruduular. Onların başarıları ve rekorları, Sovyet halkının üstün, çok yönlü gelişimini tüm dünyaya gösteriyor.

***

Kadınların en faal katılımı olmasaydı sosyalist toplumun muzaffer gelişimi imkânsız olurdu.

Fabrikalarımızın, kolektif ve devlet çiftliklerimizin, Hükümet, Parti, ekonomi ve kamu örgütlerimizin çalışmalarını kadınların katılımı olmadan kafamızda canlandıramayız.

Eğitim alanında, Sovyet çocuklarının eğitimi alanında başarılı çalışmaları, dev kadın öğretmen ordusunun katılımı olmadan hayal edemeyiz.

Kadın doktorlar ve diğer sağlık çalışanları halk sağlığı hizmetlerinde önemli bir güçtür.

Sovyet sanatı, gelişimini, büyük ölçekte, bu kültür faaliyeti alanında çalışma yapan insanların yarısından fazlasını oluşturan kadınlara borçludur.

Büyük Rus devrimci-demokratı Çernişevski, *Nasıl Yapmalı?* adlı romanında kahramanı Lopuhov'un ağzından şunları söylüyordu: "Kadınlar doğuştan öylesine emin, güçlü ve etkili bir beyin gücüne sahip ki... Eğer bu beyin gücü faal olsaydı, reddedilip öldürülmeseydi, insanlık tarihi daha hızlı ilerlerdi."

Aynı doğrultuda A. M. Gorki de şöyle yazıyordu:

"Hiç şüphe yok ki, eğer kadınlar gelişimleri boyunca yanlış yönlendirilmeseydi, ilgi çemberleri yapay olarak daraltılmasaydı, görevleri metres, anne ve ev bakıcılığıyla sınırlanmasaydı, geniş kamusal, kültürel ve politik çalışmalardan uzak tutulmasaydı kültür iki kat hızlı ilerlerdi."

Kadınların teknik ve kültürel alanlardaki böylesine eşsiz başarıları, ancak Sovyet toplum ve devlet sisteminde, ancak Lenin ve Stalin'in Partisi'nin önderliğinde mümkün hale geldi. Ülkenin ekonomik ve kültürel ilerlemesine kadınların geniş ve faal katılımını sağlamada Komünist Partisi ve Sovyet Hükümeti gerçekten olağanüstü parlak başarılara sahiptir.

III
SOVYETLER BİRLİĞİ'NDE ANNE VE ÇOCUK BAKIMI

Bolşevik Parti önderliğinde halkımızın inşa ettiği yaşayan Leninizm anıtı olan sosyalist sistem altında kadınlar son derece saygın bir konuma sahiptir. Sovyet sistemi, çalışma hakkını bir gerçekliğe dönüştürdü, ekonomik bunalımları ve işsizliği ortadan kaldırdı ve halkın yaşam düzeyini iyileştirmek için sınırsız olanaklar yarattı.

Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti tarafından anne ve çocukların bakımı için yapılan düzenlemeler bu sarsılmaz temel üzerinde yükselir.

Kuruluşundan sonraki ilk dönemde Sovyet Hükümeti, birçok güçlükle karşı karşıyaydı. Yabancı müdahaleye ve iç karşı-devrime karşı halkın savaşını örgütlemek zorundaydı; ülke açlık ve kargaşanın pençesindeydi. Sovyet Hükümeti, o sıralar bile anne ve çocukların refahını güvence altına almak için özel önlemler aldı.

Halk Komiserleri Konseyi tarafından Çocukları Koruma Komitesi kuruldu. Sovyet Hükümeti tarafından 1918 Ocak'ında çıkarılan kararnameye, çocuklara duyulan sevgi ve babalık şefkati, anne ve çocuğun ihtiyaçlarına duyulan sıcak kalpli düşünceler egemendir.

Kararname şöyle der: "Rusya'da her yıl, iki milyon bebeğin hayatı, yeryüzünde yaşamaya yeni başlamışken, ezilen bir halkın cehaleti ve geri kalmışlığıyla sınıf devletinin zalimliği ve ilgisizliği yüzünden sona eriyordu. Her yıl iki milyon acılı anne, nasırlaşmış elleriyle canavar bir devlet sisteminin ölümü öylesine anlamsızca olan masum kurbanlarının minicik mezarlarını doldururken, Rusya topraklarını gözyaşına boğuyorlardı.

Boşuna aramayla geçen yüzyıllardan sonra, insan zekâsı sonunda, bizzat işçi sınıfının anneyi çocuğa, çocuğu anneye bağışlayan anneliği koruma şekillerini serbestçe kurduğu parlak ve mutlu bir çağa çıkan yolu buldu."

Bu kararname, anne ve çocuğun korunması için çeşitli önlem ve düzenlemelerin, ancak sosyalist devletimizde mümkün hale gelmiş olan önlemlerin temelini attı.

Yıllar geçtikçe, bu alanda daha kapsamlı bir önlemler programı yürürlüğe girdi. Devletin benimsediği kanunlar ve sendikaların aldığı kararlar, anne ve çocukların hak ve imtiyazlarını tanımlar.

Sovyet kanunları sağlıklı çalışma ortamını güvence altına alır ve anne sağlığı için özel düzenlemeler içerir.

Fabrika ve daire yöneticileri, hamile kadınları daha hafif, sağlıklarına zarar vermeden yapabilecekleri işlere geçirmek, ayrıca onlara daha önceki altı ayda aldıkları ortalama kazanca eşit bir ücret vermek zorundadırlar. Hamile kadınların ve emziren annelerin gece çalışmasına ya da fazla mesai yapmasına izin vermek kanunlara aykırıdır.

Düzenli yemek saatine ek olarak annelere en çok 3,5 saatlik aralarla her biri en az yarım saat süren aralar tanınır ki, bebeklerini emzirebilsinler. Bu aralardan ötürü ücretlerinden hiçbir kesinti yapılmaz.

Ülke bir darboğaza girse de, Sovyet Hükümeti anne ve çocukların ihtiyaçlarına özel bir ilgi göstermiştir. İnsanların kelimenin gerçek anlamında durup dinlenmeksizin çalıştığı Anavatan Savaşı'nın ağır ve şiddetli günleri boyunca, SSCB Hükümeti, tüm fabrika ve daire yöneticilerinin, sekiz yaşın altında çocuğu olan annelere düzenli olarak haftada bir boş gün vermesini, ve tüm hamile kadınlara, istedikleri takdirde doğum izni ertesinde düzenli yıllık izinlerinin tanınmasını emretti. Daha savaş bitmeden Hükümet doğum izinlerini 63 günden 77 güne çıkardı, anormal doğumlarda ya da ikiz doğumlarında bu sürenin uzatılabileceğini de ekledi.

Emeğin artan makinalaşması, emniyet cihazlarının ve çalışma koşullarının iyileşmesiyle, Sovyet Hükümeti daha da kapsamlı kadın emeği istihdamına izin vermeyi mümkün gördü. Bununla birlikte, Sovyet kanunları kadınlar için çok ağır olan ya da sağlıklarını muhtemelen etkileyebilecek işleri özel bir listede sıralar ve yasaklar. Kanunlar nezdinde, kadınlara özel dinlenme odaları ve bebeklerini emzirebilecekleri yerler sağlamak, geniş ölçüde kadın emeği istihdam eden fabrika ve daire müdürlerinin görevidir.

Yukarıda sözü edilen önlemler, devletin işçi kadınların sağlığına gösterdiği ilgiyi sergiler. Aynı ilgi kolektif çiftliklerdeki annelerin sağlığı için de gösteriliyor. Tarım artelinin (ya da kollektif çiftliğin) Stalinci tüzüğü, "Kadınların loğusalıktan bir ay önce ve bir ay sonra işten muaf tutulacağını ve bu süre içinde onlara çalışırken kazandıkları işgünü birimleri ortalamasının bir buçuk katının ödeneceğini" belirtir.

SSCB'de çocuk bekleyen anneler tüm hamilelik dönemi boyunca ücretsiz olarak doğum merkezlerinde sürekli olarak doktor gözetiminden yararlanabilirler. Bu merkezlerde doğum öncesi ve bebek bakımı konularında bilgilendirilirler.

Devrimden önce, doğum sırasında ancak çok az sayıda kadın tıbbi gözetime güç yetirebiliyordu. 1 Ocak 1914 itibariyle doğum koğuşlarında ve hastanelerinde toplam 6824 yatak vardı. Kadınların yüzde doksanbeşi doğum esnasında hiçbir tıbbi yardım görmüyordu. Sonuç olarak her yıl 30 000 kadın, doğum sırasında hayatını kaybediyordu.

Aşağıdaki tabloda görüldüğü üzere, SSCB'de emsali görülmemiş ölçekte geniş bir çocuk bakım kurumları ağı oluşturuldu:

	1914	1937
Düzenli çocuk yuvalarındaki yatak sayısı	550	627.817
Doğum merkezleri sayısı	9	4.175
Bu merkezlerde bir yılda yapılan vizite sayısı (bin)	44	39.300
Genel maksatlı hastanelerde ve doğum hastanelerinde hamile kadınlara ayrılan yatak sayısı	6.824	81.342
Bebek besleme merkezleri (süt mutfakları) sayısı	Yok	1.509

Doğumevlerinin ve genel maksatlı hastanelerdeki doğum koğuşların sayısı o kadar çoktur ki, pratikte tüm çocuk bekleyen kadınlar hastanede yardım görebilir. Örneğin 1944 yılında tüm hamile kadınların %95'i bebeklerini hastanede dünyaya getirdi. Anavatan Savaşı öncesinde 1941 yılında çocuk bekleyen anneler için doğum hastanelerinde ve koğuşlarında 141 878 yatak vardı ve bunların 61 261'i kırsal kesimdeydi.

Şarlatanlar ve hikmeti kendinden menkul ebeler köylerde tamamıyla kayboldu. Doğum yapan tüm kadınlar kolektif çiftlik-

lerdeki doğum hastanelerinde bakıma alınırlar. Sonuç olarak doğum sırasında ölümler kırsal kesimde yok olmaya yüz tuttu.

Kentlerde olduğu gibi kırsal kesimlerde de çocuk yuvaları açıldı. Anneleri düzenli olarak devlet çiftliklerinde, Makine-Traktör İstasyonlarında ve kolektif çiftliklerde çalışan çocuklar için tüm yıl boyunca açık olan daimi çocuk yuvalarının yanı sıra, tarımın en yoğun olduğu mevsimde açık olan ek çocuk yuvaları da vardır. 1946 yılında daimi çocuk yuvalarındaki toplam yer sayısı 777 000'di.

Ta 1937 yılında bile, sadece Moskova bölgesindeki Orehovo-Zuyevo kazasında, Çarlık hükümetinin tüm Rusya'ya sağladığından daha fazla doğum merkezi ve üç katı çocuk yuvası yatağı bulunduğunu görmek ilginçtir.

Sovyet ülkesinin genç vatandaşları doğum anından itibaren en şefkatli ilginin ayrıcalığını yaşıyorlar. Bebek, anne ve çocuk merkezlerinin gözetimi altındadır. Buralarda anne, çocuk bakımı konusunda ihtiyaç duyduğu her türlü uzman önerileri edinebilir ve bebeğini çeşitli hastalıklara karşı aşılatabilir. Bu merkezlerce devamlılığı sağlanan süt mutfakları, vitamin katkılı özel bebek mamaları hazırlar.

Bu merkezlerin, ayrıca, sendika ve diğer kamu örgütleriyle yakın temas içinde olan hukuki danışma büroları da vardır. Bu bürolar, annelerin kendi çıkarlarını ve çocuklarının çıkarlarını korumalarına yardımcı olurlar.

Sovyet devleti tarafından kadınlara sağlanan yardımlar geniş ve çeşitlidir. Devlet sosyal sigorta fonu tarafından işçi kadınlara tüm doğum izni boyunca ücret veya maaşları %100'üne kadar ödenir. Büyük ailelerin anneleri özel para yardımı alırlar. Yeni doğan bebeklerin anne ve babaları, sosyal sigortalar fonundan bebek giyeceği ve özel bebek mamaları almaları için doğum ödeneği alırlar.

Üç yaşın üzerindeki hasta çocuklar için özel çocuk klinikleri, sanatoryumlar ve orman okulları vardır. Milyonlarca çocuk yaz tatillerini sendikalar tarafından sağlanan kır evlerinde ya da Genç Öncü kamplarında ya da özel oyun alanlarında geçirirler. Bu kurumlar, tıbbi tedaviyi çocukların bilgisini genişleten eğitimsel çalışmalarla birleştirir.

Savaş sonrasının Stalin'ci beş yıllık planı, anne ve çocuk bakımının daha da gelişmesini sağlar. 1950 yılında beş yıllık planın sonlarına doğru, çocuk yuvalarındaki daimi yer sayısı 1 251 000'e çıkacaktır. Bu sayıya her yıl üç ya da dört milyon çocuğu ağırlayan mevsimlik çocuk yuvaları dahil değildir. Bu rakam, köydeki ve kentteki tüm başvuru sahiplerinin ihtiyaçlarını karşılamaya yeterli olacaktır. Aynı dönemde yaklaşık on bin çocuk hastalıkları uzmanı da tıp eğitimi veren yüksekokullardan mezun olacaktır.

Savaşın ta başında, Sovyet Hükümeti, çocukları Hitler sürülerinden korumak üzere onları tehlikeli bölgelerden tahliye etmek için enerjik önlemler aldı. Savaşm ilk yılları boyunca, RSFSC'nin yirmi doğu bölgesinde ve Kazak Cumhuriyeti'nde 1869 çocuk kurumu açıldı. Bu rakam SSCB'nin diğer kesimlerinde kurulan yeni çocuk kurumlarını kapsamaz. Savaş dönemi zorluklarına rağmen çocuk kurumlarının toplam sayısı artış gösterdi. Çocuk evlerindeki yer sayısı hemen hemen ikiye katlandı, süt mutfaklarının, doğum merkezlerinin sayısında ve çocuk hastanelerindeki yer sayısında da artışlar oldu. 1942 yılı Ekim'inde "Kamu Sağlık Hizmetlerinde ve Çocuk Kurumlarında Çocukların Tıbbi Tedavisi ve Muhtaç Çocuklara Daha Fazla Yiyecek Sağlama Çalışmalarının İyileştirilmesine Yönelik Önlemler Üzerine" bir kararname çıkarıldı. Bu kararname, savaş sırasında çocukların durumunu büyük ölçüde iyileştirdi. 502 375 çocuğu ağırlayan özel diyetli bir halk yemekhaneleri zinciri kuruldu. Her kentte, işçi yerleşiminde ve kaza merkezinde, çocuk kurum-

larının çalışmalarından sorumlu olacak bir çocuk hastalıkları uzmanı bulunması için düzenlemeler yapıldı.

Savaş devam ederken, ülkenin karşı karşıya kaldığı dev zorluklara rağmen, anne ve çocukların refahının iyileşmesi için Komünist Partisi ve Sovyet Hükümeti daha ileri önlemler kararlaştırdı. 8 Temmuz 1944'te SSCB Yüce Sovyeti, ülkemizdeki kadınların konumunu daha da yükselten bir kararnameyi yürürlüğe koydu.

Sovyet sistemi altında annelik onurlandırılır; anne yüceltilir, o evrensel saygıyı ve onuru yaşar ve her türlü ilgi ve anlayışa kavuşur. Eskiden burjuva sistemi altında çalışan kadınlar için ağır ve acı bir yük olan —hâlâ da öyle— annelik, Sovyetler ülkesinde saygın ve asil bir görev haline geldi.

8 Temmuz 1944 kararnamesiyle hamile kadınlara, büyük ailelerin annelerine ve evli olmayan ya da dul annelere yapılan devlet yardımı önemli ölçüde arttı. Kadınlar üçüncü çocuklarını doğurduklarında para yardımı alırlar, ayrıca dördüncü çocuk için de ek olarak düzenli aylık para yardımı bağlanır. Bu yardım ve aylıkların miktarı, her yeni çocuğun doğumuyla birlikte artış gösterir.

Evli olmayan anneler de çocuklarını yetiştirmek için devlet yardımı alırlar. Çocuk oniki yaşına ulaşana kadar bu annelere aylık yardım ödenir. Diğer bir seçenek olarak da anne çocuğunu yetiştirilmek üzere bir yuvaya yerleştirebilir ve tüm masrafları devlet tarafından karşılanır.

Sovyet Hükümeti 1940 yılında, anne-çocuk bakımı, kadın emeğinin korunması ve yeni doğan bebeklerin bakımı için 1000 milyon rublenin üzerinde harcama yapmıştır.

8 Temmuz 1944'te kararnamenin ilanından 1 Ocak 1947 tarihine kadar geçen zaman diliminde çocukların gereksinimi için

annelere 7300 milyon ruble aylık ödendi ve bu miktar tek başına 1947 yılı içerisinde 6000 milyon rubleye vardı. 1945 yılında büyük ailelerin annelerine 2000 milyon rublenin üzerinde aylık ödendi.

İşte birkaç örnek: Kahraman Anne ünvanına layık görülen L. V. Timonkina (Lenin Mahallesi, Moskova), onikinci çocuğunun doğumu üzerine 5000 rublelik bir devlet primi almıştır. Bu çocuk beş yaşına ulaştığında devlet anneye 18 000 ruble daha aylık ödemiş olacaktır. Bunun yanında, 27 Haziran 1936 tarihli kanuna istinaden diğer çocuklarının ihtiyaçları için 40 000 ruble almıştır. Frunze kentinde ikamet eden on çocuk annesi Matryona Tihonovna Loşinova, üç yıllık bir sürede toplam olarak 40 750 rubleyi bulan aylıklar aldı. Tacikistan Cumhuriyeti'nde Harvodor Kolektif Çiftliği'nde bir kolektif çiftçi olan ve oniki çocuk doğurup büyüten Kahraman Anne Mirhalikova, 80 000 rublenin üzerinde devlet yardımı almıştır.

Sovyetler Birliği, anneliğin ve çok nüfuslu ailelerin herkesçe el üstünde tutulduğu dünya üzerindeki tek ülkedir. Genç yurttaşları yetiştirmede annelerin ortaya koydukları asil çaba tüm ulus tarafından takdir edilip yüceltilir. Bu tutum, on veya daha fazla sayıda çocuk yetiştiren annelere verilen 'Kahraman Anne' ünvanıyla yerleşen gelenekte ve beşten dokuza kadar çocuğa sahip olan annelere verilen Annelik Onuru Nişanı ve Annelik Madalyası geleneği ile ifadesini buldu. Onsekiz ay içinde 5838 Sovyet kadınına Kahraman Anne Ünvanı, 750 000'den fazla anneye de Annelik Onuru Nişanı veya Annelik Madalyası verildi.

1948 yılı başlarında Sovyetler Birliği'nde Kahraman Annelerin toplam sayısı 24 993 idi. Annelik Onuru Nişanı 592 604 kadına, Annelik Madalyası ise 1 640 452 kadına verilmişti.

Sovyet Hükümeti'nin konut yapımı, sosyal ve kültürel hizmetler için harcadığı sürekli artan muazzam meblağlar, doğal

olarak Sovyet anneleri ve çocukları için koşulları her yıl daha da geliştiriyor.

Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti, savaşın yol açtığı hasarı onarma çalışmalarının bir bölümü olarak kasaba ve köylerde, geniş bir saha üzerinde konut yapımına başladı. Sovyetler Birliği'nin kurtarılmış bölgelerinde yüzbinlerce ev yeniden yapılırken, bir o kadarı da yeni yapıldı. RSFSC, Ukrayna ve Beyaz Rusya'da savaşta evsiz kalan milyonlarca insan yeni yapılan veya yeniden yapılan evlere taşındı.

1948 yılında SSCB bütçesinde sosyal ve kültürel hizmetlere ayrılan harcamalar, 1947 yılında bu hizmetlere ayrılandan neredeyse 10 000 milyon ruble daha fazla. Savaştan öncekinden çok daha fazla öğrenci ilk ve orta okullarda okuyacak, tıbbi kurumların, doğumevlerinin ve çocuk kurumların sayısı artacak.

***

Çarlık kanunlarında saptanan küçük düşürücü biçimlerdeki evlilik ilişkilerine son veren Sovyet Hükümeti'nin ilk kararnameleri, yeni tür bir ailenin, kadının toplumdaki eşit konumuna, karı-koca arasındaki karşılıklı saygı ve işbirliğine, aile içinde yasalar önündeki eşit toplumsal konumlarına ve çocuklara ilişkin eşit haklarına dayanan Sovyet ailesinin ortaya çıkışını beraberinde getirdi. İnsanın insanı sömürmediği, kapitalizmin orman kanunlarının geçerli olmadığı SSCB'de uluslar arasında dostluk ve kardeşlik bağları hüküm sürmektedir. Bu, Sovyet ideolojisinin özüdür. Tüm bunlar, yeni, sosyalist ailenin her zamankinden daha güçlü bağlarla birbirine bağlandığı ana çatıyı ve de ulusun hedefleri için çok büyük önem taşıyan gelişim sürecini oluşturmaktadır. Ülkemizde evlilik, kadın ve erkeğin isteğiyle gerçekleşen, tüm art niyetlerden uzak, tarafların birbirine karşı duyduğu içten

MARİA MİHAİLOVNA MAKAROVA
Proletarsky Trud İpek Fabrikası Direktörü, Moskova.

VALENTİNA KRİZANOVA
Moskova Elektrik Ampulü Fabrikası'nda ün kazanmış ustabaşı, Stalin Ödülü sahibi, fabrikada montaj işçisi Valentina Skaçkova'ya (sağda) bazı parçalar veriyor.

sevgiye dayanan bir birlikteliktir. Sovyetler Birliği'nde evlilik, kapitalist toplumdaki evliliklerde yaygın olan her türlü ezici ekonomik bağımlılık izlerinden, sınıfsal, ulusal, ırksal ve dini kısıtlamalardan tamamen uzaktır.

Evlilik işlemleriyle ilgili Sovyet yasası, sağlam aile bağlarını teşvik edecek biçimde düzenlenmiştir. Ulusun hayati çıkarları üzerine kurulu olan Sovyet hukuku, evliliğe yönelik her türlü uçarı tutuma karşı çıkar. Anne babayı çocuklarını desteklemekle, çocukları ise yaşlı anne babalarına bakmakla yükümlü tutar.

Sovyet annelerinin düşünsel ilgi alanları son derece geniştir, çünkü SSCB'de kadınlara, çocuklarına karşı olan görevlerini, yeni sosyalist ülkemizde kutsal olarak kabul edilen görevlerini ihmal etmeksizin çalışma ve eğitim alma haklarını kullanabilmeleri için her türlü koşul sağlanmıştır.

Toplumdaki saygın konumları sayesinde canlılık kazanan ve Sovyet devletinin kendilerine gösterdiği yakın ilginin bilincinde olan Sovyet anneleri, yüce ilkelere sahip, herşeyleriyle kendilerini ülkelerine adamış yurttaşlar yetiştiriyorlar. Toplumsal ve ekonomik faaliyetlerin her alanında önemli bir yere sahip olan kadınlar, çocuklarının eğitimi için çok büyük bir sorumluluk taşıyorlar. Bu, onların ülkelerine karşı kutsal bir görevidir.

Komünist Partisi Onyedinci Kongresi'nde Stalin yoldaş şöyle dedi: "Kadınlar, ülkemizin nüfusunun yarısını oluşturuyor, onlar koca bir işçi ordusunun temsilcileridir ve onlardan çocuklarımızı, gelecek kuşağı, yani geleceğimizi yetiştirmeleri isteniyor."*

Bugün komünist değerlerle, komünist ahlak ve Sovyet yurtseverliği çerçevesinde yetiştirilmeye özel önem veriliyor. Lenin şöyle diyor: "Komünist ahlakın temeli, komünizmi sağlamlaş-

* J. V. Stalin, *Leninizmin Sorunları*, Moskova 1947, s. 492.

tırma ve tamamlama mücadelesidir. Bu, aynı zamanda komünist yetişme tarzının, eğitim ve öğretimin temelidir!"*

Lenin'in belirlediği bu ilke, Sovyet kadınları için kutsaldır, ve gerçekten de onlar, Lenin'in başlattığı ve Stalin yoldaş önderliğinde Partimizin sürdürdüğü büyük davayı zafere ulaşana değin götürecek olan SSCB yurttaşlarını yetiştiriyorlar.

Lenin'in belirttiği ve Stalin'in öğrettiği gibi, biz biliyoruz ki emperyalizm var olduğu sürece SSCB'ye bir saldırı ve yeni bir dünya savaşı tehlikesi de var olacaktır. Böyle bir savaşın önüne ancak halk geçebilir.

1916'da, işçi sınıfı kadınlarının rolü konusunda yazan Lenin, onlara çocuklarını sosyalizmin savunucuları olarak yetiştirmelerini öğütledi ve oğullarına şunu söylemelerini istedi:

"Yakında adam olacaksın. Eline silah verilecek. Onu al ve kullanmayı öğren. Proleterlerin bu bilgiye ihtiyacı var, günümüzdeki savaşta yaptıkları gibi veya sosyalizme ihanet edenlerin sana yapmanı söyledikleri gibi kardeşlerini ve diğer ülkelerdeki işçileri vurmak için değil, kendi ülkenin burjuvazisine karşı savaşmak, sömürüye, yoksulluğa ve savaşa bir son vermek için. Bunu iyi niyetle yaklaşarak değil, burjuvaziyi tamamen alt ederek ve silahını elinden alarak yapacaksın."**

Sovyet anneleri, sosyalist ülkemizin halkın büyük davasına, Lenin ve Stalin'in davasına sadık yurttaşlarını yetiştiriyorlar. Onlara duyulan sevgi ve saygı evrensel boyutta. Kadınlar yüksek ahlaki nitelikleriyle sosyalist devletin, Komünist Partisi'nin, halkın lideri ve öğretmeni Stalin yoldaşın kendilerine gösterdiği ilgiye layık olduklarını gösterdiler.

* V. İ. Lenin, *İki Cilte Seçme Eserler*, Cilt II, Moskova 1947, s. 670.
** *A.g.e.*, Cilt I, s.730.

İşte Alma-Ata'lı Yekaterina Yefimovna Revi'nin durumu. Ailesinde 61 çocuk, torun ve torun çocuğu bulunuyor. Düşman Sovyetler Birliği'ne saldırdığında ailesinden 17 kişi ülkeyi savunmak için savaşa gitti. Bunların sekizi Sovyet ordusunda subay oldu, seçkin hizmetlerde bulundu ve Hükümet tarafından ödüllendirildi. 1946'da, SSCB Yüce Sovyeti için yapılan seçimde, Yekaterina Yefimovna Revi'nin ailesinden 34 kişi, oy kullanmaya giderken ona eşlik etti. Hepsi de oylarını Komünist ve Partisiz kitlelerin blok adayları için kullandılar.

Kahraman Anne Maria Yegorovna Kolodijnikova, tüm yaşamını Arhangel Bölgesindeki Mujgora köyünde sürdürdü. Kendisinin onüç çocuğuyla birlikte, evlat edindiği onbir çocuğu da yetiştirdi. Savaş başlayınca, kocası, sekiz oğlu ve iki kızı cepheye gitti. Kendisi de kolektif çiftlikte yorulmadan çalıştı, savaştan sonra da çalışmasını sürdürdü. 1946'da 400 işgünü biriminin karşılığı olan ücret elde etti.

Annelik ödülü alan birçok Sovyet annesi, devrimden önce çok zor günler geçirmiş.

Birinci Derece Annelik Onuru Nişanı alan E. Andreyeva, "Çocukluğum sıkıntı içinde geçti" diyor. "Babam, bizi beslemek ve giydirmek için ter döken cahil bir demiryolu işçisiydi. Onüç yaşına gelince bir kum ocağında çalışmaya başladım ve eğitim alma şansım olmadı. Çocuklarım çok daha farklı bir yaşam sürüyorlar. Büyük bir ailenin anası olarak hükümetten 24 000 ruble aldım. Bu parayla ev yaptık ve bir inek satın aldık. Küçük kızım Galya bana, 'Evimizi kim yaptı, bize kim inek aldı?' diye sordu. Ben de ona tüm bunları Stalin'in yaptığını söyledim.

Büyük çocuklarımın hepsi eğitim gördüler, üniversite veya teknik liselerden mezun oldular. Küçük olanlar hâlâ okula devam ediyor. Oğlum Eugene cephede idi, beş tane ödülü var.

Çocuklarım mutlu ve sağlıklı. Hepsi de yazlarını Genç Öncü kamplarında ve kaplıcalarda geçiriyorlar. Onların mutluluğu beni de mutlu ediyor."

Kahraman Anne M. Kirillova diyor ki: "Gençliğim yoğun ve yorucu çalışmayla geçti. Geçmişte onlarsız yaşamak zorunda olduğum pek çok şey vardı. Dokuz kardeştik biz. Hepimiz de birazcık olsun bir şeyler öğrenmek istiyorduk, ancak hiçbirimiz bir gün bile okul yüzü görmedik. Yoksulluk bizi çalışmaya itiyordu. On yaşına gelince her birimiz hayata bırakılıverdik. Ben önce bakıcı, sonra da hizmetçi olarak çalıştım. Dokuzumuz da cahil kaldı...

Sovyet sistemi yaşamımı tamamen değiştirdi. Şimdi on çocuğum var. Devrimden önce çocuklarımın hepsi benim gibi cahil olurdu. Şimdi ise, daha ilkokulda, gelecek için planlar yapmaya, mezun olunca neler yapacaklarını tartışmaya başladılar."

Ve düşleri gerçekleşti. M. Kirillova'nın en büyük oğlu Mihail, elektrik teknisyeni yetiştiren bir teknik okuldan mezun oldu ve şimdi Sovyet ordusunda subay. Kızı Nina, bir öğretmen okulundan mezun ve şimdi orada yabancı dil öğretiyor. Eugene bir fabrika okulunu bitirdi ve otomobil mekaniği öğretiyor. Maria ortaokulu bitirince bir aşçılık okuluna girdi. Varya bir tıbbi liseden mezun oldu. Nikolai bir fabrika sanat okuluna devam etti ve son derece yetenekli bir ayakkabı imalatçısı oldu. Olga, inşaat üzerine bir teknik okuldan mezun oldu. En küçükleri Lyuba ile Vanya ise henüz ilkokuldalar. Lyuba mühendis olmayı planlıyor, Vanya ise denizlere açılmak istiyor. Planlarını kesinlikle gerçekleştirecekler: Eğitim görme hakları Stalin Anayasası'nın garantisi altında.

M. Kirillova kendisi de çocuklarından geri kalmak istemedi. Yetişkinlere yönelik bir okula kayıt oldu ve artık okuma yazma biliyor.

Genç kuşağın uygun biçimde yetiştirilmesi ve refahı, sosyalist ülkemizde özel bir mesele değil, devleti ve toplumu ilgilendiren bir olaydır.

SBKP(B) Merkez Komitesi, 1946 "8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü" bildirisinde şöyle diyor: "SBKP(B) Merkez Komitesi, Parti örgütlerinin, çocukların eğitiminin devleti ilgilendiren en önemli konulardan biri olduğunu asla unutmadan, kadın ve çocukların çıkarlarıyla ilgilenmeyi günlük uğraşlarının daha da merkezine koymalarını talep eder. Tüm Sovyet Hükümet, Parti ve kamu örgütleri yeni kuşağı yetiştirmede kadınlara olası her türlü yardımda bulunmalıdır."

Sovyetler Birliği'nde çocukların eğitimi için gösterilen kamusal inisiyatif ve faaliyetler hiç engel tanımıyor.

Savaştan çok önceleri, Leningrad'daki Kirov Tesisleri çocuklar için muhteşem kurumlarıyla ün yapmıştı. Bunların en ünlüsü ve çalışan kadınların özellikle tercih ettiği kurum çocuk kulübü idi. Fabrika işçilerinin çocukları okul sonrasında buraya dinlenmeye, ders çalışmaya veya değişik gruplara katılmaya gelirdi. Kulüp 1933'te kuruldu ve bu fabrikada, orada geçirdikleri günleri şükranla anımsayan birçok Stahanovcu işçi bulunuyor. Savaşta kulüp kapatıldı. Hükümet kuşatma altındaki Leningrad'ın çocuklarını daha içlere taşıdı. Kulüp şimdi yeniden açıldı. Fabrikadaki sendika komitesi deneyimli öğretmen ve eğitmenlerin hizmetini sağlayıp, kitap, oyuncak ve diğer teçhizat için gerekli fonları tahsis etti. Fabrikada çalışan kadınlar son derece rahatlar, çünkü çocuklarının bakım altında olduğunu biliyorlar.

Ülkemizde kurulan çocuk kurumları sistemi, milyonlarca Sovyet kadınının işinden, tahsilinden veya dinlenmesinden vaz geçmeksizin aile sahibi olmasını mümkün kıldı.

Çarlık Rusyası'nda yetimlerin, öksüzlerin ve "gayrimeşru" çocukların kaderi acı ve kederle örülmüştü. Bürokratik yetimhanelerde yok olup gidiyorlardı. "Vasiler" vesayet altındaki çocuklar üzerinde sınırsız haklara sahipti, hükümet ve burjuva toplum yetimlerin kaderine karşı kayıtsız ve katıydı.

Sovyet Hükümeti tüm bunlara ilelebet son verdi. Artık ülkemizde evsiz çocuk bulunmuyor. Faşistlerin ülkemize dayattığı savaş yüzbinlerce çocuğu anne ve babasından ayırdı. Ancak savaşta çocuk evlerinin sayısı ikiye katlandı ve şimdi 627 000 genç yurttaşı barındırıyor. Sovyet kamu örgütleri yetimlerin eğitimine büyük yardımlarda bulunuyor. Birçok işyeri ve fabrika çocuk evlerini, çocuk odalarını, anaokullarını ve okulları "üstleniyor" Binaların döşenmesinde yardımcı oluyor, ekstra yakıt sağlıyor, çocuklar yazın kırlara gittiklerinde taşımada kolaylık sağlıyor ve kutlamalar yapmalarına yardım ediyor.

Birçok insan öksüz ve yetimleri evlat ediniyor ya da onlara düzenli olarak yardım ediyor. Bu, Sovyet halkının sahip olduğu insani duyguların açık bir ifadesi. Onbinlerce Sovyet ailesi ana babalarını yitirmiş olan küçük çocukları evlat edindi.

Aşağıda, sekiz yaşında bir kızı evlat edinmiş olan sade bir Sovyet kadını Fyodorova'nın Leningrad Eğitim Şubesi'ne yazdığı mektuptan bir alıntı: "İnsanlar bana bir başkasının çocuğunu evlat edinmemin nedenini soruyor. Ancak bu yanlış bir soru. Ülkemizde başkasının çocuğu diye bir şey olamaz. Tüm Sovyet çocukları bizim çocuklarımız, bizim geleceğimiz. Bu yüzden de tüm ülke onlara bakıyor. Ben şöyle düşünüyorum, kendisinin olsun veya bir başkasının, bir çocuğu yetiştiren her Sovyet kadını çocuğa gerçek bir ana olmalıdır, tıpkı ülkemizin hepimizin anası olduğu gibi."

Kayıtlara göre birkaç çocuk birden evlat edinen birçok aile

var. Yalnızca RSFSC'de 30 000 çocuk kanunen evlat edinilmiş, 162 000 çocuk da koruma altında.

Sovyet yurdu çocuklarını sevgi ve şefkatle himaye ediyor, savaşta acı çekenlerin acılarını unutturmaya çalışıyor, onları neşeli, enerjik ve zorluklara karşı korkusuz yetiştiriyor. Ülkemizde insanlar Maksim Gorki'nin şu içten sözlerini hiç unutmuyor:

"Çocuklar daha önce hiç böyle değerli olmamışlardı. Şimdi önlerinde tüm dünya için büyük önem taşıyan bir dava var, anne ve babalarının müthiş bir biçimde başlattığı dava, tüm dünya emekçileri arasında yavaş yavaş hareketlenmeye başlayan bir dava, yeni bir yaşam kurma yolunda aklın ve isteğin davası."

Sosyalist ülkenin gelecek yurttaşlarının Sovyet okullarındaki eğitimi, aileyle sıkı temas çerçevesinde yürütülüyor. Çocuklar, kültürlü, gayretli, Lenin ve Stalin'in Partisi'ne sadık, ülkenin refahı ve daha iyi düzeye gelmesinin üzerinde hiçbir şey tanımayan yurtsever kadın ve erkekler olarak yetiştiriliyorlar.

Eğitim, aile ve okulun yanında, komünizmin gelecek kurucularının çok yönlü gelişimine katkıda bulunan çok sayıda okuldışı kuruluşta da gerçekleşmektedir. Binlerce çocuk kulübü kız ve oğlanların hizmetine açıktır. 100 genç doğacılar merkezi, 200 teknik çocuk eğitimi merkezi, çocuklar için 170 spor salonu, yine çocuklar için çok sayıda kitap içeren 700 kütüphane, 143 çocuk tiyatrosu, çocuklar için çok sayıda turizm ve gezi merkezi, sanat kulüpleri, amatör tiyatro ve müzik grupları bulunuyor.

Sovyet kadınları, ulaştıkları gerçek özgürlükten dolayı Hükümetlerine ve Partilerine derin minnet duyuyorlar ve çocuklarını yetiştirme konusundaki ahlaki sorumluluklarının bilincindeler.

SBKP(B) Merkez Komitesi'nin 1947 8 Mart Kadınlar Günü bildirisi, genç kuşağın yetiştirilmesinde annelerin yaptığı seçkin hizmetleri vurguluyor. Bu bildiride "Yurtsever Sovyet kadınları,

Anavatan Savaşında Lenin ve Stalin'in Partisi'ne olan sınırsız sadakatlerini ve ülkelerine karşı sevgilerini kanıtlamış olan, şimdi de savaş sonrası güçlüklere cesaretle göğüs geren, ulusal ekonomiyi onarmak ve geliştirmek için çok çalışan şanlı Sovyet gençliğini yetiştirmişlerdir" deniyor.

***

Leningradlı işçi kadınlar Stalin yoldaşa yazdıkları bir mektupta şöyle diyorlar:

"Geriye baktığımızda yüksek bir tepeden aşağıya bakıyormuşuz gibi geliyor, ve bunun pislik, sefalet ve aşağılanma içinde yaşadığımız dünümüz olduğuna inanmak güç." Kadınlara özgün yeteneklerini geliştirme ve inisiyatif gösterme fırsatı veren ve onlara tasasız bir anneliğin mutluluğunu sağlayan Sovyet sistemidir.

"Dünyanın başka hiçbir ülkesinde kadınlar, yurttaşlar dünyaya getirme ve yetiştirmenin büyük sorumluluğunu taşıyan anneler ve yurttaşlar olarak SSCB'deki gibi saygı görmez ve kanun tarafından korunmaz", deniyor SSCB Merkez Yürütme Komitesi'nin 27 Haziran 1936 tarihli kararında.

Stalin Anayasası kadınlara erkeklerle eşit haklar tanır. Bu hakları sonuna kadar kullanmanın tüm gerçek yöntemleri Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti'nin politikası tarafından güvence altına alınmıştır. SSCB Anayasası'nın 122. maddesinde kadınların eşit haklardan yararlanabilmesi, "kadınlara erkeklerle eşit çalışma, iş ücreti, dinlenme ve tatil, sosyal sigorta ve eğitim hakkı tanınmasıyla, anne ve çocuğun çıkarlarının devlet tarafından korunmasıyla, büyük ailesi olan annelere ve evli olmayan annelere yapılan devlet yardımıyla, ücretli doğum izni, geniş bir doğume-

vi, bakımevi ve anaokulları ağının oluşturulmasıyla" garanti altına alır deniyor.

Stalin Anayasası, kadınların özgürlüğüne ve özgürlüklerinden en iyi biçimde yararlanmalarını mümkün kılan koşullara yasal bir biçim verir.

Parti ve Hükümet'in annelere, komünizmin kurucularının gelecek kuşağının eğitim ve sağlığına gösterdiği ilgi, anne ve çocuğun çıkarlarının çok kapsamlı korunması, sosyalist devletimizin en dikkate değer özellikleridir. Soylu Sovyet hümanizmi, Lenin ve Stalin'in öğrettiği insana değer verme olgusu, Sovyet devletinin anne ve çocuğun çıkarlarını koruma yolundaki tüm gayretlerinin özünü oluşturmaktadır.

IV

SSCB HALKLARININ STALİN AİLESİNİN ÖZGÜR VE EŞİT KIZLARI

Daha önceki bölümlerde de görüldüğü gibi sosyalizmin zaferi, Bolşevik Parti'nin kadın siyasası, Lenin ve Stalin tarafından açıkça belirlenen siyasa, Sovyet Rusya'da kadınlara ekonomik ve sosyal yönden erkeklerle eşit statü sağlamıştır. Aynı zamanda Sovyet kadınının SSCB'de sosyalizmin zaferindeki payı da çok büyüktür. Ülkemizin sosyalist gelişim süreci içinde yüzbinlerce kadın kamu endüstrisini ve devleti idare etmeyi öğrenmiştir.

İşte bunu açıkça doğrulayan bazı rakamlar. İlk Sovyet Kongresi 1922 yılında beş kadını Merkez Yürütme Komitesi'ne seçmişti, 15 yıl sonra, Aralık 1937'de halk 227 kadını SSCB Yüce Sovyeti'ne seçti; ve 10 Şubat 1946'da SSCB Yüce Sovyeti'ne seçilen kadın sayısı 277 idi. Bundan başka 1700'den fazla kadın, Birlik ve Özerk Cumhuriyet Yüce Sovyetleri, yüzbinlercesi de yerel Emekçi Halk Temsilcileri Sovyetleri üyesidir.

Aşağıdaki rakamlar 1948 yılı Şubat ayı itibariyle devlet kuruluşlarındaki kadınların sayısını göstermekteir: SSCB Yüce Sovyeti'nde 277, yani toplam üye sayısının %20,7'si; Birlik Cumhuriyetleri Yüce Sovyetleri'nde 1235 veya %26,5; Özerk Cumhuriyetler Yüce Sovyetleri'nde 503 veya %29.

Aşağıdaki tabloda 1947'de bazı cumhuriyetlerde yerel İşçi Temsilcileri Sovyetleri'ne seçilen kadınların oranı görülmektedir:

	Seçilen toplam üye sayısı	Kadın üye sayısı	Yüzde
Beyaz Rusya SSC	64.897	19.379	29,87
Gürcistan SSC	26.652	7.995	30,00
Kazakistan SSC	53.219	17.992	33,81
Kırgızistan SSC	12.735	4.265	33,49
Azerbaycan SSC	23.348	8.207	35,15

Merkezi ve yerel hükümet organlarına seçilen kadınlar Sovyet halkının en sevgili evlatlarındandır. Bunlardan bazıları işteki başarılarıyla ün kazanmıştır, bir kısmı da önemli bilim kadınları, tanınmış yazarlar ve sanatçılardır. Aralarında Sovyetler Birliği'nin tüm milliyetlerinden ve en değişik meslek ve uğraşlardan kadınlar vardır: fabrika işçileri ve kolektif çiftçiler, doktorlar ve mühendisler, öğretmenler ve tarım bilimciler, bilim işçileri, edebiyatçı ve sanatçılar, idareciler, devlet liderleri, Parti ve devlet çalışanları. Milyonlarca kadın, hükümet organlarında, sosyal örgütlerde, sanayide ve ulusal ekonominin diğer kollarında sorumluluk gerektiren görevler aldı. Milyonlarca kadın sendikalara üyedir, yüzbinlercesi de önde gelen sendika organlarında, yerel komitelerden merkezi kuruluşlara kadar aktif görevler almıştır. 80 000'den fazla kadın, kaza sendika komiteleri üyesidir — kaza komiteleri toplam üye sayısının %56,3'ü; fabrika sendika komitelerinin 450 000 üyesi, yani %46,9'u, fabrikalar, madenler, elektrik santralları, Sovyet hükümet kuruluşlarındaki sendika grup organizatörlerinin 350 000'i, yani %45,2'si kadındır. Son yıllarda birçok kadın, sendika organlarında başkanlık, sekreterlik, merkezi ve yerel sendika komitelerinin başkanlık

kurullarında üyelik gibi sorumluluk gerektiren görevlere getirilmiştir.

Tüm iş ve mesleklerden —işçi, kolektif çiftçi, bilim, edebiyat, sanat çalışanları— ve Sovyetler Birliği halkları ailesinin tüm milliyetlerinden kadınların eşit insanlar arasında eşit insanlar olarak ekonomik ve kültürel inşada ve devlet idaresinde görev almaları gerçeği, Sovyet toplumsal ve devlet sistemine güç katmaktadır. Burjuva ülkelerinde sürekli övülen demokrasiyle karşılaştırıldığında bu, sosyalist demokrasinin büyük ve yadsınamaz yararlarından birisidir.

"Sovyetler Birliği'nde yaşamak yerine herhangi bir kapitalist ülkede yaşamış olsaydım hayatım tümüyle başka türlü olacaktı" diyor Zinaida Troitskaya, 3. Derece Demiryolu Genel Müdürü. "Yalnızca sosyalist ülkemizde tüm insanlar, kadın olsun erkek olsun diledikleri alanda çalışmak için her türlü fırsata sahiptir...

Kendi başıma ilk olarak bir tren sürdüğümde, sadece 22 yaşındaydım. Kendimi çok mutlu hissettim, bu zor ve yararlı mesleği yapabilmem beni çok mutlu kıldı. Moskova savunmasının korkunç günlerinde ulaşımı idare etmekle görevlendirildim, böylesine tedirginliğin hüküm sürdüğü bir zamanda sorumluluk gerektiren bu işi yapabilmekten ve ülkeme yararlı olabilmekten dolayı çok mutluydum.

1945'te Sovyet delegasyonu üyesi olarak Paris'teki Uluslararası Kadın Kongresi'ne katıldım. Delegasyonumuz ilginin odak noktasıydı. Bu doğaldı, çünkü başka hangi ülkede kadınlar ekonomik, kültürel ve politik hayatta böylesine aktif olup, eşitliği tam olarak yaşıyor?

Bunu bilmek hepimizi oldukça gururlandırdı.

Şu anda Moskova Büyükşehir Demiryolu'nda yardımcı şefim. Hükümet benim naçizane çalışmalarımı takdir etti ve beni

MARİA ALEKSEYEVNA ŞAROVA
RSFSC Yüce Sovyeti Üyesi, ve Gluhov Tekstil Fabrikaları'nda ün kazanmış dokumacı, 188 dokuma tezgâhına bakıyor.

NİNA DUMBADZE
Dünya şampiyonu disk atıcısı, onaltı dünya rekoru kırdı.

Lenin Nişanı. Kızıl Emek Flaması Nişanı, Kızıl Yıldız Nişanı, Onur Flaması ve çeşitli madalyalarla ödüllendirdi..

Sovyet Hükümeti kuruluşlarında görev alan yüzlerve ve binlerce kadından herhangi birinin hayat hikayesi, Vladimir İlyiç Lenin'in de söylediği gibi, ülkemizde kadınların gerçek eşitliği yaşadığının ve erkeklerle aynı düzeye geldiğinin en inandırıcı kanıtıdır. Kadınlar Sovyet toplumunda büyük bir güçtür.

Yelena Çuhnyuk SSCB Yüce Soyveti üyesidir. Anavatan Savaşı patlak vermeden kısa süre önce lokomotif sürücüsü olarak işe başladığında genç bir kızdı. Savaş süresince, cephane dolu trenleri en cesur askerlerin ve en deneyimli sürücülerin bile gıpta edeceği bir cesaretle kullandı. Düşman toplarının ateş perdesi arasından geçti ve başarılı manevralarla Alman bombardıman uçaklarının saldırılarından kurtuldu. Her seferinde de çok değerli yükünü cephedeki erkeklere zamanında yetiştirmeyi başardı. Bu başarılı çalışmasıyla ülke çapında ün kazandı ve Sosyalist Emek Kahramanı oldu. Yelena Çuhnyuk gibi sade bir halk kızı burjuva bir ülkede yaşıyor olsaydı, böyle bir göreve gelebilir miydi? Tabii ki hayır!

Yalnızca halkın hakim olduğu Sovyetler Birliği'nde, sade kadın ve erkeklerin yaptığı özveri, kahramanlık, beceri, yetenek ve vatanseverlik gerçek anlamda değerlendirilebilir. 1948 yılı başlarına gelindiğinde, SSCB'de 59 kadına Sosyalist Emek Kahramanı ünvanı verilmişti.

"Annemin kaderi çok kötüydü, uzun yıllar acı çeken bir köylü kadının kaderi", diyor Sosyalist Emek Kahramanı, SSCB Yüce Sovyeti üyesi Praskovya Angelina. "Çocukları da onun yoksulluğunu ve gözyaşlarını paylaştı. Büyük oğulları hiç çocukluklarını yaşamadılar. Hepsi çok küçük yaşlarda çok az ücretle zengin köylüler için çalışmak üzere hayata atıldılar. Ben de onlardan farklı değildim. Sekiz yaşında evden ayrıldım ve bir lokma ekmek parçası kazanabilmek için çalışmaya başladım...

Babam şu anda 70 yaşında olmasına rağmen, kolektif çiftlikte işlere yardım edebilmek için elinden geleni yapıyor. Anavatan Savaşı sırasında yaptığı cesur çalışmadan ötürü kendisine madalya verildi. Sovyet Hükümeti annemi de 7 çocuk yetiştirdiği için ödüllendirdi. En büyük ağabeyim tarımbilimci ve savaşta yaptığı çalışmalardan dolayı Anavatan Savaşı Nişanı ve çeşitli madalyalar aldı. Onun bir küçüğü, Vasili, albay ve aktif hizmette gösterdiği kahramanlıktan dolayı 11 ödül aldı. Kızkardeşim Nadejda kolektif çiftlikteki mükemmel çalışmasından dolayı Lenin Nişanı ile, Anavatan Savaşındaki katkısından dolayı da iki madalya ile ödüllendirildi. Erkek kardeşim Konstantin şu anda bir kolektif çiftliğin başkanı ve o da hükümetten ödüller aldı.

Traktör sürücüsü olarak görevim bana şeref verdi. İki kez SSCB Yüce Sovyeti'ne seçildim ve 1946 yılında kolektif çiftliğimizde elde edilen büyük hasattan dolayı Sosyalist Emek Kahramanı unvanını aldım.

Bütün bunları Sovyet sistemimize borçluyuz. Bizi bugünkü halimize getiren ve bu kadar yükselten Sovyet sistemidir."

Krasnoye Znemya Kolektif Çiftliği, Kursk bölgesindeki en iyi çiftliklerden biridir ve kadınların kolektif çiftliği olarak bilinir. Toplam işgünü birimlerinin dörtte üçünden fazlası kadınlar tarafından gerçekleştirilir ve kadınlar çiftliğin yönetiminde bütün önemli görevleri yürütmektedir. Çiftliğin başkanı RSFSC Yüksek Sovyeti Üyesi T. P. Dyaçenko'dur. Gençliğinde zengin bir köylünün evinde dadılık yapmış. Şimdi Dyaçenko'nun kendi çocukları, diğer arkadaşlarının çoğu çocukları gibi, üniversite mezunu. Kızı Anna Dyaçenko doktor, Yekaterina Kalmikova mühendis, kızkardeşi Praskovya ve erkek kardeşi Sergei tarımbilimci. Kolektif çiftlikte çocuklar, eski kolektif çiftçiler olan Nina ve Tatyana'nın öğretmenlik yaptığı okulda okuyorlar.

Bolşevik Parti tarafından eğitilen birçok Sovyet kadını Lenin ve Stalin örneğine uygun, yüksek düzeyde devlet adamları olmuşlardır.

Eski bir Bolşevik, Lenin ve Stalin'in Partisi'nin ileri gelen bir üyesi olan Yelena Dmitrievna Stassova ülke sınırları dışında da iyi tanınmaktadır. Yelena D. Stassova 75 yaşında. Hayatının 50 yılını emekçi halkın özgürlüğü ve ülkemizde komünizmin zaferi için mücadeleye adamıştır. Stassova proleter bir parti, yani Bolşevik Parti'yi kurmak üzere Lenin'in etrafında toplanan hemfikir ilk grubun parçasıydı. Stassova, 1905'deki ilk Rus Devrimi'nden önce göze çarpan bir parti işçisi olarak ünlendi. 1905 yılında Merkez Komitesi'nin Kuzey Bürosu Sekreteri idi. O, Lenin'in sadık bir takipçisiydi ve bütün enerjisini ortaya koyarak, proleterleri devrim için yetiştirmek amacıyla Parti'yi Lenin'in etrafında birleştirmek için Menşeviklere karşı kararlı bir mücadele yürüttü. Stassova, Menşevikleri Parti'den uzaklaştıran ve Bolşeviklerin kendilerini resmen bağımsız, yeni tipte Leninist bir parti olarak ilan ettikleri RSDİP Prag Konferansı hazırlıklarına aktif olarak katıldı. Üst üste tutuklamalar ve Sibirya'ya sürgünler, Stassova'yı tuttuğu yoldan döndüremedi.

Altıncı Parti Kongresi'nde, Parti'yi silahlı ayaklanmaya yönlendiren kongrede, Stassova Parti'nin genelkurmayına, Merkez Komitesi'ne yedek üye olarak seçilmiştir (daha sonra Merkez Komitesi'nin tam yetkili üyesi olmuştur). Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nde doğrudan ve aktif görev almıştır. 1917'den 1920'ye kadar 3 yıl Parti Merkez Komitesi sekreterliği yaptı. Bunu takip eden yıllarda Parti'de önemli görevler aldı. İleri yaşına rağmen Bolşevik Parti'nin şanlı bir evladı olarak her zaman olduğu gibi birçok mücadelede cesurca yer almış ve halkımızı SSCB'de komünizmin zaferine götüren yolda, Lenin, Stalin, ve parti öğretilerinin ateşli bir propagandacısı olmuştur.

Ülkemizde kadınların hükümette önde gelen görevlerde yer alması çok doğal bir olaydır. Maria Sariçeva, Moskova Kent Sovyeti Yürütme Komitesi İkinci Başkanı, aynı zamanda RSFSC Yüce Sovyeti İkinci Başkanıdır. P. G. Radçenko, Ukrayna Cumhuriyeti Yüce Sovyeti İkinci Başkanı, Zoya Andreyeva, Çuvaş Özerk Cumhuriyeti Yüce Sovyeti Prezidyumu Başkanı, aynı zamanda RSFSC Yüce Sovyeti Prezidyumu İkinci Başkanıdır. Cimnaz Aslanova, SSCB Yüce Sovyeti Milliyetler Sovyeti İkinci Başkanıdır, Fatima Kadirbayeva Kırgızistan Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi Başkanıdır.

Azerbaycan Halk Sağlığı Bakanı bir kadındır – Kyubra Faraceva. Türkmenistan Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Adalet Bakanı Nur Karacayeva'dır. Tatyana Zuyeva, RSFSC Bakanlar Kurulu Başkanı Yardımcısı; Olga Lauristin Estonya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Sosyal Sigorta Bakanı; Praskovya Kalinina, Çuvaş Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Gıda Sanayii Bakanıdır. Üç kadın; Basti Bagirova, Varvara Vaholdina ve Natalya Kuklina, SSCB Bakanlar Konseyi'ne bağlı Kolektif Çiftlik İşleri Konseyi üyesidir. Birçok kadın SSCB, Birlik ve Özerk Cumhuriyetlerin bakan vekilliğini yapmaktadır, aynı zamanda yerel Emekçi Halk Temsilcileri Sovyetlerinin Yürütme Komitelerinde başkanlık yapmaktadır. Yalnızca RSFSC'de 27 000'den fazla kadın köy Sovyetlerinin başkanıdır.

Sovyet Rusya'da kadınların mutlak eşitliği yaşadığının en canlı göstergesi birçoğunun yargıç olduğu gerçeğidir. Ekim Devrimi'nden önce Rusya'da böyle bir şey imkânsızdı. Şu an Rusya'da Anayasa Mahkemesi'nin 14 üyesi kadındır. Kadınlar, Birlik Cumhuriyetleri Anayasa Mahkemeleri üyelerinin %33,9'unu oluşturmaktadır. Birçok kadın bölgesel ve yerel mahkemelerde başkanlık eden yargıçlardır ve tüm halk mahkemeleri yargıçlarının %35'i kadındır.

Görüldüğü gibi Sovyet kadınları, devlet yönetiminde önde gelen bir yer tutmaktadır. Onlar, politik hayattaki eşitliklerinden tam anlamıyla yararlanırlar ve eşit haklarını gerçek anlamda kullanırlar ki, bu tarihi önemi olan bir başarıdır. Stalin Anayasası kadınlar için eşit politik hakları ülkenin yasası haline getirir ve bu hakların tam kullanımını garanti eder.

Stalin'ci 5 yıllık planların başlatılmasından beri milyonlarca kadının sosyalizmin kurulmasında aktif görev almasına izin veren maddi koşullar yaratılmış oldu. Kentte ve kırda kadınları büyük ölçüde kamusal çalışmaya çekme siyasası ve Parti ve Hükümet'in tüm çalışan insanların refahına gösterdiği sürekli şefkat, Sovyet kadınını ekonomik yönden bağımsız kılıp, hayata bakış açısını ve ilgi alanlarını genişletti.

Bununla beraber, salt bu koşulların var olması gerçeği, gittikçe daha çok sayıda işçi ve köylü kadını aktif kamu ve hükümet çalışmasına çekmeye yeterli olmayabilirdi. Bunun yanında kadınlara politik bir eğitim vermek, onları komünizm ruhuyla yetiştirmek gerekliydi ve Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti bunu yaptı ve halen de yapmakta. Bu çalışmanın olağanüstü meyvaları ortadadır. Kadınların, erkeklerle birlikte, dünyanın ilk büyük sosyalist devletini inşa etmekte ve bu devletin yönetimine katılmakta olduğunu söyleme hakkına sahip olmaktan gurur duyuyoruz.

Yalnızca Bolşevik Parti, kapitalist bir ülkeyi sosyalist bir ülkeye dönüştürme tarihsel görevini gerçekleştirebileceğini kanıtladı. Sovyet halkı, Parti'yi kendilerini büyük Stalin'in önderliğinde komünizmin doruklarına doğru götüren öncüleri ve öğretmenleri olarak görüyor. Tüm Sovyet halkı gibi Sovyet kadınları da Stalin yoldaşı en iyi ve en sevgili dostları, büyük liderleri ve öğretmenleri olarak görüyorlar.

1947'deki yerel Sovyet seçimlerinde halk Stalin yoldaşı ön-

der temsilcisi olarak seçti. Çalışan kadınların ve kadın kolektif çiftçilerin, tüm Sovyet kadınlarının yüreği, Lenin ve Stalin'in büyük partisine yoğun sevgi ve inançla doludur. Seçimler bir kez daha ortaya koydu ki, Sovyet halkı her şeyiyle Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti'nin yürüttüğü politikanın ardında durmakta, ayrıca kentin ve kırın kadın ve erkek çalışan insanları Bolşevik siyasayı kendi öz siyasası olarak görmektedir.

Parti üyeleri ve Parti dışından insanlar, Bolşevik Parti'nin fikirleri ve Sovyet sistemi etrafında kaynaşmış bir birleşik topluluğun parçasıdır ve ülkemizin gücünü artırmak için çalışıyorlar. Son savaşta komünistler ve partisiz insanlar, ülkenin zaferi için ortaklaşa kanlarını dökerek omuz omuza savaştılar. Son yıllarda, gerek savaş sırasında gerekse savaştan sonra Parti'nin üye sayısı önemli ölçüde arttı. Parti'nin üye sayısı savaştan önce 3 800 000 iken şimdi 6 300 000. Bir milyonu aşkın kadın, halkımızın en iyi evlatları, Lenin ve Stalin'in büyük partisinin üyesi.

Ta 1920'de, ölümsüz Lenin'in şöyle dediğini görüyoruz: "Olayların gelişimi halklara Rusya'yı çekim merkezi olarak değerlendirmeyi öğretiyor."* Tüm dünyada kadınlar için eşitlik ve özgürlüğün tüm gerçek savunucuları, SSCB'yi örnek alınacak bir model olarak görüyorlar. Lenin ve Stalin'in bayrağı, insanların emperyalizme karşı kalıcı barış, ulusal özgürlük, halk demokrasisi ve Sosyalizm için mücadelenin bayrağıdır.

***

Ekim Devrimi'nin ilk günlerinden itibaren, yüce Bolşevik Parti, çok büyük önem verdiği bir dava olan Müslüman kadınların gerçek özgürlüğünü sağlamak için tedbirler almıştır. Nisan 1921'de, daha Sovyetler ülkesinin kimi yerlerinde içsavaşın şiddeti tamamen sona ermemişken, Doğulu kadınlar, Lenin ve Sta-

* V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Vilt XXV, s. 509.

lin'in yeni ve özgür bir yaşam çağrısına cevap olarak, ilk Partisizler toplantısını yaptılar. Parti'nin Sovyet Doğusu'ndaki kadınlar arasındaki çalışmaları, amacı proletarya ve köylülük arasındaki ittifakı güçlendirmek olan Lenin ve Stalin'in ulusal sorundaki bilge siyasasının vazgeçilmez bir parçasıydı.

Doğu cumhuriyetlerinde ve bölgelerinde, kadın kulüpleri ve delege toplantıları örgütleniyor, ayrıca Sovyet Hükümet organlarında çalışmaya başlayan kadınların düzenlediği düzenli konferanslar yapılıyordu. Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti, Doğu kadınının ekonomik özgürlüğünü sağlamış, kadın kooperatiflerine maddi yardımda bulunmuş, kadınları sanayiye özendirmiş ve onlar için sanayiye yönelik eğitim kursları açmıştır.

Kadın haklarını çok sert bir şekilde koruyan Sovyet hukuku, Doğu kadınının çıkarlarını korumaya özel bir önem vermiştir. Bu, Bolşevik Parti'nin Doğu'daki kadınların özel durumlarını göz önüne aldığının bir göstergesidir.

Burjuva-feodal dünyanın kalıntıları —yoksulların kanını emen yerel toprak sahipleri, Kulaklar, tacirler ve fanatik dinciler— Sovyet sistemine inatla karşı koydular, bunlar fabrika ve imalathanelerde çalışan ve özgürlük ve bilgi peşinde olan Müslüman kadınlara işkence ediyor, hatta öldürüyorlardı. Müslüman kadınların eski yaşantı ve geleneklerin boyunduruğundan kurtulması, gayri-Rus kenar bölgelerde sürmekte olan şiddetli bir sınıf savaşının ortasında gerçekleşmek zorundaydı. Düşman, Müslüman kadınların özgürlüğüne karşı savaşta her türlü çareye başvuruyordu, bunlar arasında ihanet, adi iftira, terör ve hatta cinayet bile vardı.

Bolşevik Parti bu mücadeleyi cesurca örgütledi ve Doğu'da kadınların köle muamelesi gördüğü yüzyılların mirasını kökünden yok etmek için vargücüyle çalıştı.

Geriye dönüp katettiğimiz yola baktığımızda, Sovyet sisteminin Rusya dışı diğer tüm cumhuriyetler ve bölgelerdeki kadınlar için olduğu gibi, Müslüman kadınlar için de tüm yurttaşlık haklarını güvence altına almış olduğunu söyleme hakkımız olduğunu görüyoruz. Sosyalizm ve kolektif çiftlik sistemi, kadınlara ekonomik bağımsızlık ve hızlı kültürel ilerleme sağlamıştır. Rus olmayan bölgelerden binlerce kadın, partili ya da partisiz olsun, son derece yetenekli Bolşeviklere dönüşmüşler, devlet adamı ve sanayi ve kültürel faaliyet liderleri haline gelmişlerdir.

Bütün bunlar, Sovyet sisteminin Doğu halklarının koşullarında temelli bir değişiklik yapması sonucunda mümkün olmuştur. SSCB'nin diğer halklarıyla birlikte özgür ve eşit halklar olarak var olup, gelişmeleri, eşit ve kardeşçe işbirliği içinde yaşayabilmeleri için onlara gereken fırsat verilmiştir. Lenin ve Stalin'in milliyetler siyasasının tutarlı uygulanması, tüm Birlik Cumhuriyetlerinin ve Özerk Cumhuriyetlerin hızlı ekonomik ve kültürel ilerlemesini sağlamıştır.

Büyük Rus halkının kardeşçe yardımıyla, eski Çarlık Rusyası'nın eskiden geri kalmış bölgeleri modern sanayiye, makineleşmiş tarıma ve oldukça gelişmiş kültüre sahip, şekil olarak ulusal, içerik olarak sosyalist, kalkınmış sosyalist cumhuriyetler haline gelmişlerdir.

Tacikistan ve Türkmenistan'dan önde gelen kadın ve erkek kolektif çiftçilerin Parti ve Hükümet liderleriyle 4 Aralık 1935'te yaptığı konferansta V. M. Molotov şöyle konuştu: "Başarılarımız bir halkın diğeri tarafından sömürülmesi üzerine kurulu değildir; bir halkın başarısının ülkemizin diğer tüm halklarının başarısı olduğu ilkesine dayanır." İşte bu yüzden Rus olmayan cumhuriyetlerimizin birçok kadın kolektif çiftçisi, "kısa süre öncesine kadar köyün geri kalmış ve silik insanları, şimdi kolektif çiftliklerdeki dürüst çalışmaları ve kolektif çiftlik sisteminin

geliştirilmesi için gösterdikleri inatlı çabalarla kolektif çiftlik sisteminin zafer bayrağını sımsıkı ellerinde tuttuklarını kanıtlıyorlar."*

Sovyet sistemi altında, ülkemizdeki büyük halklar ailesinin tüm milliyetleri arasında şeklen ulusal ve içerik olarak sosyalist kültürel gelişmede elde edilen başarılar, sanki bir peri masalından çıkıp gelmiş gibi görünmektedir. Çarlık hükümeti ve Rusya'nın hakim sınıfları, gayri-Rus milliyetlere tepeden bakmışlar ve onların topraklarını kendi sömürge mülkleri olarak görmüşlerdi. Çarlık bu insanlara baskı yapmış, sömürmüş ve gelişmelerini kasten engellemişti, ayrıca gayri-Rus kenar bölgelerde yüksek öğrenim kurumlarının kurulmasına hiçbir zaman izin vermemişti, öyle ki laik ilkokullar bile oralarda nadir bir olaydı. Azerbaycanlılar, Özbekler, Türkmenler, Tacikler, Kazaklar ve diğer birçok milliyetler arasında yüksek öğrenim yapanların sayısı bir elin parmaklarıyla sayılabilirdi. Ve söylemeye gerek yok ki, bu milliyetlerden ya da diğer gayri-Rus halkların büyük çoğunluğundan kadınların yüksek öğrenime sahip olması söz konusu bile değildi. Buralarda ezilen ve köleleştirilen kadınlar arasında yarı okur yazar durumunda bir kadın bulmak bile pek nadir bir istisnaydı. Ülkede gayri-Rus kırk halkın yazılı bir dili bile yoktu.

Baskı altında tuttuğu halklar arasında her türlü kültürel çabayı boğan bugünün emperyalist burjuvazisi, vahşice sürdürdüğü sömürgeleştirme politikasıyla Çarlıkla benzer görüntüler sergiliyor.

Doğu'nun gayri-Rus Sovyet Cumhuriyetlerinin en iyi başarılarından biri, kitlelerin kültür seviyesini yükseltmesi ve de ulus çapında bir aydınlar sınıfının ortaya çıkışıdır. Bunlar arasında

* V. M. Molotov, *Makaleler ve Konuşmalar*, Rusça baskı, Profizdat, 1937, s. 200–201.

pekçoğu kadın olan mühendisler, doktorlar, tarımbilimciler, öğretmenler, bilim adamları, şairler, sanatçılar, yazarlar bulunmaktadır. Şimdi SSCB'nin Birlik Cumhuriyetleri veya Özerk Cumhuriyetleri olan eski Rusya'nın gayri-Rus bölgelerinde kızlar ve oğlanlar için okula devam zorunluluğu vardır. Bu cumhuriyetlerde üniversiteler, kolejler, teknik liseler ve çeşitli meslek okulları kurulmuştur, bunun yanında kültür sarayları, kulüpler, kütüphaneler ve müzeler vardır.

Devrim öncesi Türkmenistan'da bin kişiden ancak yedisi okuma yazma biliyordu. 1946'da bu rakamlar, bin kişide dokuzyüze çıktı. Şu anda Türkmenistan'da 200 000 kız ve oğlan okula devam etmektedir. Bu sayıya fabrika sanat okullarında, mesleki kurslarda ve akşam okullarında okuyan öğrenciler dahil değildir. Eskiden Türkmenistan'da tek bir yüksek öğrenim kurumu bile yoktu. Şimdi ise öğretmen okulu, tıp okulu ve tarım okulu olmak üzere çeşitli okullar bulunuyor. Ayrıca bin dolayında kütüphane var. Türkmenistan'ın başkenti Aşkabad, Sovyetler Birliği'ndeki en büyük kütüphanelerden birine sahiptir. Türkmenistan'da 1200'den fazla kulüp ve okuma salonu, 5 müze ve düzinelerce diğer kültür kuruluşu vardır. Devrimden önce tiyatro sanatı Türkmen halkının bilmediği birşeydi. Şimdi ise biri opera ve bale salonu olmak üzere ondört tiyatro var.

Gayri-Rus Sovyet cumhuriyetlerinde kadınların öğretmenlik mesleğindeki temsil oranı, onların kültürel gelişmesinin bir göstergesidir. 1941 yılında savaştan önce ilk ve orta okullardaki öğretmenler arasında kadınların yüzdesi şöyleydi: Gürcistan SSC – %51,3, Kazakistan SSC – %37,8, Ermenistan SSC – %30,9, Kırgızistan SSC – %30,2, Azerbaycan SSC – %29,5, Özbekistan SSC – %25,4, Türkmenistan SSC – %17,6. Son yıllarda kadın öğretmenlerin oranı daha da artmıştır.

Gayri-Rus halklar arasında bilim alanında çalışanların sayısı

DÜNYA BUZ PATENİ

derecelerini 1949'da bu üç Sovyet hız patencisi ele geçirdi. Soldan sağa: Maria İzakova, dünya şampiyonu; ikinciliği ve üçüncülüğü kazanan Zoya Holşçevnikova ve Rimma Jukova.

NATAŞA MEKLİN

Sovyetler Birliği Kahramanı, oğluyla birlikte. Büyük Anavatan Savaşı sırasında bombardıman uçağı pilotu, savaş sırasında 980 savaş uçuşu yaptı. Şimdi Yabancı Diller Askeri Enstitüsü'nde öğrenci.

öyle hızlı artmıştır ki, tüm Birlik cumhuriyetlerinde Bilim Akademileri ya da SSCB Bilimler Akademisi'nin kollarını oluşturmak mümkün olmuştur. Birçok kadın Akademilerde çalışanlar arasında önde gelmektedir. Yüzden fazla kadın Gürcistan Bilimler Akademisi'nde, yüze yakını Azerbaycan Akademisi'nde, yaklaşık ikiyüz kadın Kazakistan Akademisi'nde, elli kadarı SSCB Bilimler Akademisi'nin Türkmenistan kolunda, 30 kadarı Tacikistan, 30'u da Kırgızistan kollarında çalışmaktadır.

Her cumhuriyet, yetenekli yapımcı ve oyuncuların yer aldığı tiyatro ve opera salonlarına sahiptir. Devrimden önce, şu anda Kazakistan, Tacikistan ve Kırgızistan Cumhuriyetlerinin bulunduğu bölgelerde tek bir tiyatro bile bulunmuyordu. 1947 yılında ise Kazakistan'da 42, Özbekistan'da 40, Tacikistan'da 17, Kırgızistan'da 11 tiyatro bulunuyordu, bundan başka çok sayıda sinema salonu ve amatör tiyatro ve müzik grupları vardı. Eskiden hiçbir profesyonel tiyatronun bulunmadığı, amatör gösterilerde kadın rollerini erkeklerin oynadığı ülkelerde, 20–25 yıllık Sovyet sistemi altında modern tiyatro, opera ve bale kuruldu ve muhteşem aktrisler, dansçılar ve şarkıcılar yetişti. Bu cumhuriyetlerden birçok önemli aktrisin ismi tüm Sovyetler Birliği'nde bilinmektedir.

"Devrim kadınımızı özgürleştirdi ve yüzyıllardır sarındırılmış olduğu at kılından yapılmış o peçeden kurtardı", diyor bir mektubunda Azerbaycan halkı Stalin yoldaşa hitaben. "Azerbaycan kadını sosyalist toplumumuzun aktif kurucusu haline gelmiştir. Kadınlar hükümette, fabrikalarda, petrol sahalarında, yüksekokul öğretim kadrolarında ve hastanelerin cerrahi bölümlerinde sorumluluk gerektiren görevler almışlardır. Kadın gemi kaptanları ve uçak pilotları vardır."

Stalin'in anne ve çocuğa gösterdiği şefkat, muazzam genişlikteki sosyalist ülkemizin en uzak köşelerine kadar işledi. Gay-

ri-Rus cumhuriyetlerimizin kadınları annelikte yeni bir mutluluk ve neşe tattılar. Kadınlar hükümetin onlara gösterdiği ilginin ve evrensel saygının tadını çıkarıyorlar. Bu cumhuriyetlerde kurulan geniş doğumevleri, doğum merkezleri ve çocuk yuvaları ağı, bu cumhuriyetlerin anne ve çocuklarının ihtiyaçlarına cevap veriyor.

1913'te tüm Rusya'da 19 anaokulu vardı. Şimdi ise sadece Kuzey Osetya'daki anaokulu sayısı 62'dir.

Kısa süre öncesine kadar ataerkil yasaların ve aleni barbarlığın hüküm sürdüğü cumhuriyetlerdeki kasaba ve köylerde şu an kütüphaneler, kulüpler, elektrik, telefon, radyo ve her türlü mobilya eşyası bulunmaktadır.

Yığınla kadının sanayiye akışı, devlet yönetiminde ve kamu faaliyetlerinde görev almaları ve de SSCB'deki kadın siyasi liderlerin büyük sayısı, kadın sorununun her yönüyle ancak üretim araçlarının özel mülkiyeti, sınıf eşitsizliği ve insanın insan tarafından sömürülmesi kaldırıldıktan sonra çözülebileceğini öngören Marksist-Leninist ilkenin gücü ve doğruluğunun tarih tarafından ortaya koyulan kanıtıdır.

Doğu'daki kadınımız kölelik ve boyun eğişten, at kılından yapılmış peçeden, sanayide ve tarımda Stahanovcular olarak, doktorlar, mühendisler, öğretmenler, jeologlar, bilim kadınları, sanayi ve tarımda, devlet yönetiminde ve politik faaliyetlerde önde gelen kişiler olarak sosyalist toplumun kurulmasına aktif, bilgili katılım aşamasına kadar geldiler. Bu yolu onlara Sovyet sistemi, Bolşevik Parti ve onun büyük önderleri Lenin ve Stalin açmıştır.

Son yıllarda, kendileri ve ailelerinin üzüntü dolu, alçaltıcı ve yoksul bir hayat sürdükleri yurtdışından Sovyetler Birliği'ne gelen kadınlar, yeni ülkelerine derin bir şükran duymaktadırlar.

Dünyanın dört bir yanına dağılmış olan Ermeniler kendi anavatanları olan Sovyet Ermenistan'a dönüyorlar. İlk dönenlerden birisi Anna Pogosovna Deremeciyan'ın ailesi.

Onunki neşesiz bir yaşamdı ve yedi çocuğunu bekleyen de daha iyi değildi. Hepsi çok küçük yaşlarda işe gitmek zorunda kaldılar.

"Anavatanımız bizi içten bir sevinçle karşıladı", diyor Anna Posogovna Deremeciyan. "Büyük aileme bir daire verildi. Sovyet Hükümeti'nin çok çocuklu annelere gösterdiği sürekli ilgi ve ihtimam beni derinden etkiledi ve mutlu etti. Dünyanın hiçbir yerinde annelik bu kadar onurlandırılmamıştır. Hükümet kararnamesiyle Annelik Onuru Nişanı ile ödüllendirildim. Bu hayatımın en mutlu günüydü. Çocuklarımın yetişmesi için aylık yardım alıyorum. Ve bunu, bir defaya mahsus büyük miktarda para yardımına ek olarak alıyorum.

Çocuklarım ileride geçmişte çektikleri acıyı asla çekmeyecekler. Onların gelecekleri konusunda hiçbir kaygım yok. Kendi anadillerinde eğitim görüp ülkenin yararı için çalışabilirler."

Sovyet Hükümeti'nin yüce Kahraman Anne nişanıyla ödüllendirdiği kadınlardan biri, Polonya göçmeni Maria Petrovna Peçeha'dır. Onun hayat hikayesi sömürü boyunduruğu altında inleyen kadınların durumuna bir örnektir.

Maria Peçeha hayatının 43 yılını Polonya'da toprak sahiplerinin hükmü altında geçirdi. Daha küçük bir çocukken bir toprak sahibine kiralanmış ve şafaktan alacakaranlığa kadar çalışmış. Daha sonra kendisi gibi bir tarım işçisiyle evlenmiş ve birlikte hüznü ve talihsizliği yaşamışlar. Hiçbir zaman kendilerine ait bir eve, toprağa veya çiftliğe sahip olacaklarını hayal etmeye bile cesaret edemediler. Her çocuğun doğuşu korkuyla dolu bir neşeyle karşılanıyordu. Çocuklar büyümüşlerdi ve giyinmeleri,

en azından biraz eğitim görmeleri gerekiyordu, fakat ekmek için bile yeterli para yoktu. Çocukları yalınayak, paçavralar içinde ve açtı. Büyük çocukları Yekaterina, İvan ve Maria, toprak sahibinin yanında işe girdiler ve okula bile gidemediler.

Maria Peçeha anavatanı Ukrayna'ya göç ettiğinde, Hükümet ona bir ev, sebze bahçesi için toprak, bir tondan fazla hububat, çocuklar için elbise ve 2000 ruble verdi. Çocukları Genya, Fanya, Yosif, Hannah ve küçük Franek okula gidiyorlar. Büyük olanlar ise çalışıyor.

Kahraman Anne Nişanı aldığında, Maria Peçeka'nın gözleri sevinç gözyaşlarıyla dolmuştu. O anda kalbi Sovyet halkının büyük lideri için sevgiyle dolup taşıyordu.

Toprak ağaları ve kapitalistlerin boyunduruğundan kurtarılan Besarabya'da, Lvov Bölgesi'nde ve diğer bölgelerde kadın ve çocukların durumu tamamen değişti.

Batı Ukrayna'da çok sayıda okul, üniversite, kulüp, kütüphane, tiyatro ve tıbbi kuruluş açıldı, Lvov, Ujgorod ve Çernovitsy'de ise devlete ait üniversiteler aktif durumda. Son üç yıl içinde Batı Ukrayna'da 466 000 okuma yazma bilmeyen yetişkine okuma yazma öğretildi ve 242 000'den fazla okuma yazma bilmeyen ve az bilen yetişkin, yetişkinler için açılan özel okullara devam ediyorlar. 1949 yılı sonunda Batı Ukrayna'da, Ukrayna'nın İzmail ve Transkarpatya bölgelerinde okuma yazma bilmeme sorunu tamamen yok edilmiş olacaktır.

Beyaz Rusya Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Yüce Sovyeti İkinci Başkanı L. D. Demyak'ın yaşam öyküsü tipik bir öyküdür ve Batı Beyaz Rusya halkının sürdürdüğü yeni, Sovyet yaşam tarzını ortaya koyan güzel bir örnektir.

"Hayatım Grodni ilinde Ostrovo Beyaz Rus köyündeki sefil bir kulübede başladı. Dul Alyona diye çağrılan annem aileyi ge-

çindiremiyordu. Açtık, giyeceğimiz yoktu, evimizde hiç ayakkabı yoktu.

'Bir iş bulmak zorundasın kızım', dedi bana annem ben onüç yaşındayken.

Ve hayatım bir çiftlik işçisi olarak başladı, sevinçten, gelecek için daha iyisini ümit etmekten uzak bir hayat. Hiçbir şey yoktu ümit edeceği 'Alyona'nın kızı'nın — kimse beni kendi adımla bile çağırmıyordu.

1939 yılında benim için yeni bir hayat başladı. Grodni'de bir Sovyet hükümeti kurulur kurulmaz, bana eğitim alma ve Polonya'da toprak sahiplerinin yönetimi altında çalışan tüm kadınların kaderi olan cahillikten kurtulma fırsatı verildi. Özel bir okula gönderildim ve kısa zamanda köyümüzdeki Sovyet'in başkanı oldum.

1940'da Beyaz Rusya SSC Yüce Sovyeti'ne seçildim.

'Bu gerçekten sen misin, Alyona'nın kızı, bir milletvekili?' diye sorup durdum kendime, ilk kez Yüce Sovyet oturumuna katılmak üzere Minsk'e geldiğimde.

Savaşta ülkemiz tehlike içindeyken, Sovyet sisteminin halka getirdiği yüce hakları savunmak için silaha sarıldım."

1947'de Letonya SSC'de kültürel gelişme için yapılan harcamalar 1946'da yapılandan 92 600 000 ruble fazla idi. Ortaokulların ve yüksek okulların kapısı gençlere ardına kadar açık. Kamu sağlık hizmetleri ve sosyal sigorta ilerleme kaydetti. Tıbbi kuruluşların sayısı savaştan öncekinden fazla.

Rus olmayan Sovyet cumhuriyetlerinin özgür ve eşit kadınları, bütün kalpleri ve ruhlarıyla Sovyet devletini daha da güçlendirmek ve ulusal ekonomimizi ve kültürümüzü geliştirmek için çalışıyorlar.

***

Yalnızca halkın iktidarda olduğu bizim ülkemizde tüm milliyetlerden kadınlar, toplumsal ve politik faaliyetlere en geniş ve hiç kısıtlanmamış katılma fırsatına sahiptirler. Sadece bizim ülkemizde hayatın her kesiminden kadınlar, eşitler arasında eşitler olarak, devletin dümeninde bulunup, Sovyetler Birliği Yüce Sovyeti'ne üye olabilirler. Tıpkı Ukraynalı traktör sürücüsü Paşa Angelina, Azerbeycanlı petrol işçisi Gaji Perigül, Ermeni aktris Aikanuş Danielyan, Kazak biyolog Naimo Bazanova, Türkmen pamuk yetiştiricisi Oragul-Anna Muhamedova, Gürcü çay fabrikası yöneticisi Ayşe Gurgenidze ve SSCB'de yaşayan tüm milliyetlerin kadınları gibi.

Ülkemizde Lenin–Stalin'in milliyetler siyasasının tutarlılıkla uygulanması ve iktisadi, mülki, kültürel, toplumsal ve siyasi hayatın tüm dallarında kadınlara tanınan tam ve gerçek eşitlik, Rus olmayan cumhuriyetlerde, hatta devrimden önce özellikle geri kalmış olanlarında bile, kadınların siyasal ve kültürel ilerlemelerine temel oluşturmuştur.

Bu bağlamda, devlet iktidarının çeşitli organlarındaki kadın sayısı epeyce ilginç sonuçlar verir. Tacikistan SSC'de seksenaltı kadın Cumhuriyet Yüce Sovyeti'nin üyesidir, dört binin üzerinde kadın da bölge, şehir, ilçe ve köy Sovyetleri'nin üyesidir. Otuziki kadın, Kazak Cumhuriyeti Yüce Sovyeti'nin üyesidir, 345'i köy Sovyetleri'nin başkanıdır ve binlercesi de yerel Sovyetlerin üyesidir. Özbek ve Türkmen Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri'nde, yerel Sovyetler'deki üyelerin üçte biri kadındır. Bu durum diğer Sovyetler Birliği Cumhuriyetleri'nde de aynen geçerlidir.

Aynı şekilde, Sovyet sisteminin kendilerine o ana kadar var olmayan ufuklar açtığı, nispeten yakın dönemde Sovyetler Birliği'nin parçası haline gelen Sovyet cumhuriyetlerinin ve bölgele-

rinin kadınları da devlet işlerinde aktif bir görev almaya başladılar.

Son zamanlara kadar geri kalmışlığını sürdürmüş Lvov Bölgesi'nde yaşayan binlerce Galiçyalı işçi kadın, köy ve ilçe Sovyetlerinin ve bölge Sovyeti'nin üyesidir. Birçoğu da köy Sovyetleri'ndeki çeşitli daimi komitelerin üyesidir.

En iyileri, devlet iktidarının yüksek organlarına seçilmiştir. Bir köylü kadın olan Aleksandra İvanovna Pastuşina şimdi SSCB Yüce Sovyeti'nin bir üyesidir. M. S. Kih, M. R. Matsko, P. A. Moskal ve D. D. Polotnyuk Sovyet Ukrayna Yüce Sovyeti'nin üyeleridir.

Ukrayna SSC Yüce Sovyeti İkinci Başkanı olan Maria Kih, Batı Ukrayna Sovyet Ukrayna'nın parçası haline gelmeden önce, zor günler geçirdi orada. Bir çiftlik işçisinin kızı idi, küçük yaşlarda bir terzi çırağı olarak çalışmaya başladı. Kısa süre içinde yeraltı hareketiyle bağ kurdu ve devrimci çalışmaları onu tutuklanmaya ve önce Tarnapol, sonra da Lvov hapisanelerinde mahkûmiyete kadar götürdü.

"Batı Ukrayna'da Sovyet sisteminin kurulması için mücadele eden birçok insan vardı", diyor Maria Kih. "1939'da bu sistemin kurulması, hayatımızın en güzel olayıydı. Benim yaşamımda da çok büyük bir değişik oldu: Batı Ukrayna Halk Meclisi'ne seçildim.

Kalplerimiz öylesine sevinçle dolu, duygularımız öylesine coşkulu ve farklıydı ki, her gün sanki harika bir festivaldi. En atılımcı plan ve isteklerimiz gerçekleştirilebilir hale geliyordu. Bir yıl sonra Lvov Üniversitesi'nde bir öğrenciydim artık. Almanlar halkımıza yeniden kapitalist egemenliği dayatmaya çalıştıklarında, Batı Ukrayna'da savaşan bir gerilla grubuna katıldım.

Şimdi Sovyetler ülkesinde Stalin kanunlarına uygun olarak hayatımızı yeniden kuruyoruz."

Burjuva Estonya'da kadınlar devlet organlarından uzak tutulmuş ve aynı işi yaptıkları halde erkeklerden daha az para almışlardı. Şimdi Sovyet Estonya'da erkeklerle eşit haklara sahipler ve yetenekli ve halkına sadık birçok kadın, toplumsal ve siyasi önderler olmuşlardır. Estonya SSC Yüce Sovyeti'nde yirmidört kadın temsilci vardır, bunlar arasında bir köylü olan Elfrieda Augustovna Selgmia, bir öğretmen olan Linda Gustavovna, Krenholm Tekstil Fabrikaları'nda bir işçi olarak çalışan Elfrieda Robertovna Kastra bulunmaktadır.

Burjuva Letonya'da kadınlar kâğıt üzerinde erkeklerle eşit haklara sahipti. Gerçekte ise, adım başında onlara erkeklerden daha aşağı ve onlarla eşit olmadıkları hissettiriliyordu. Kadınlar aynı işler için erkeklerden daha az para alıyorlardı. Kadınlar için, en vasıfsız da olsa bir iş bulmak, erkekler için olduğundan daha zordu. Lise ve yüksekokul mezunu birçok kadın, zengin evlerinde hizmetçi veya zengin köylülerin yanında çiftlik işçisi olarak çalışmak zorundaydı. Bilimsel çalışmalar Letonyalı kadınlar için ulaşılmaz bir düştü ve Letonya burjuva parlamentosunda tek bir kadın üye bile yoktu.

Sovyet sistemi Letonyalı kadınlara bütün yolları açtı. Onların devlet organlarında yer almasını önleyecek ve siyasal faaliyetlerine karışacak hiçbir şey ve hiçbir kimse yok. Ve gerçekten de onlar her geçen gün daha faal hale geliyorlar. Binlerce kadın ilçe ve köy yürütme komitelerinin üyesidir. Binlercesi ise onarlı çiftlik gruplarının temsilcisi ve daimi komitelerin üyesidir. Sovyet hükümet kuruluşlarında çalışanların %25'ini kadınlar oluşturur. Sekiz kadın, Letonya SSC Yüce Sovyeti'ne, Letonyalı yedi kadın da SSCB Yüce Sovyeti'ne üye olarak seçilmiştir.

Moldavya halkı altmış altı kadını kendi Yüce Sovyet'ine seçmiştir. Yüzlerce Moldavyalı kadın kent, kaza ve köy Sovyet yürütme komitelerinde üyedir, düzinelerce köy Sovyetinin

başkanı kadındır ve yüzlerce kadın da köy Sovyetlerinin başkan yardımcısı ve sekreterdir. Binlerce kadın ise çiftlik temsilcisidir. İki bin dolayında kadın, kooperatif idare heyetlerine ve levazım komitelerine seçilmiştir.

Birlik Cumhuriyetlerinde ve Özerk Cumhuriyetlerde 1947 sonu 1948 başında yapılan bölge, kaza ve köy Sovyetleri temsilci seçimleri, halkın Bolşevik Parti ve Sovyet Hükümeti etrafında, halkların büyük önderi ve öğretmeni Jozef Vissarionoviç Stalin'in etrafında ne kadar sıkı bir şekilde kenetlendiğini bir kez daha gösterdi.

V

ÜLKE SAVUNMASINDA KADINLAR

Sovyet kadınları, ülkemizde sosyalizmin zaferinin bir sonucu olarak elde etmiş oldukları özgürlük ve eşitliği, mutlu anneliği ve yaratıcı çalışma fırsatını savundukları Büyük Anavatan Savaşı'nda gösterdikleri yüce metanet ve ruh güzelliği ile sivrildiler. Sovyet sisteminin ve Komünist Partisi'nin kadınlarımıza aşılamış olduğu yüksek ahlaki seviye, bu son savaşta en yüksek aşamasına gelmiştir.

Kadınlar cepheye giden erkeklerin yerini aldılar, en zor işleri yapabilme yeteneği kazandılar ve gayretli çalışmalarıyla savaşın kazanılmasına yardımcı oldular. Aynı zamanda çocuklarını da ihmal etmediler. Savaşın güçlüklerine yılmadan göğüs gererek onlara gerekli özeni gösterdiler ve onları yetiştirdiler.

Sovyet kadınları, Sovyet Ordusu'nun saflarında ve müfrezelerinde erkeklerin yanında kahramanca çarpıştılar. Bütün dünya, Sovyet kadınlarının benzeri görülmemiş manevi gücünden, dürüstlüğünden, onlar için yaşamdan daha değerli olan ülkeleri, halkları için her şeyi, hatta yaşamlarını feda etmeye hazır oluşlarından etkilendi. Sovyet kadınları, kendilerinde yüce yalınlığı, sıcakkanlılığı, işçi ve annenin dayanıklılığını ve gerektiğinde de yiğit bir askerin öfkesini barındırırlar.

Jozef Stalin'in Sovyet halkına ülkemizin onuru, özgürlüğü ve bağımsızlığını savunma yolunda yaptığı ayaklanma çağrısı, tüm Sovyet halkını savaşta ve iş hayatında cesaret örneği faaliyetlerde bulunmaya yöneltti. 3 Temmuz 1941'de yaptığı tarihi radyo konuşmasında 'kardeşlerim' ve 'bacılarım' diye hitap ettiği tüm Sovyet halkına seslenen Stalin, meselenin "Sovyet Devleti için bir ölüm kalım meselesi, SSCB halkları için bir ölüm kalım meselesi, Sovyetler Birliği halklarının özgür mü olacağı, yoksa köleliğe mahkûm mu olacağı meselesi" olduğunu söyledi. Sovyet halkının sevgili lideri, dostu ve babası onları bütün çalışmalarını derhal savaş durumuna göre düzenlemeye, her şeyi cephenin ihtiyaçlarına ve düşmanın yenilgisini örgütleme görevine tabi kılmaya çağırdı.

Stalin, cephe gerisinde çalışan Sovyet halkına Kızıl Ordu'ya her türlü yardımı sağlamayı, ülkenin savunucularına gereken her şeyi; yiyecek, daha fazla tüfek, makineli tüfek, top, fişek, top mermisi, uçak sağlamalarını tembih etti.

Lenin ve Stalin'ın büyük partisi, Sovyet halkını ülke savunmasına tevşik etti, onların bitmez tükenmez güçlerini bir araya getirdi, tek amaca yöneltti ve böylece güçlü ve hain düşman üzerinde zaferi garantiledi.

Stalin'in çağrısı tüm Sovyet halkının olduğu gibi Sovyet kadınlarının da yüreğine işledi. Moskova'da bir fabrikada Stahanovcu bir kadın olan Kirpiçeva yoldaşın yalın ve içten sözleri, o dönemde Sovyet kadınlarının duygularını ifade ediyor:

"Stalin yoldaşın konuşmasını dinlerken sözlerini onaylarcasına sürekli başımı sallıyordum. Ve kalbim öylesine doluydu ki. Tüm geçmiş ve içinde bulunduğumuz an gözlerimin önünden geçti, birbiri arkasına resimler. Sonra Stalin yoldaşın üretim hakkında konuştuğunu duydum. Ülkemizdeki tank miktarını, tanksavar silahların, uçakların, el bombalarının, havan toplarının

miktarını artırmak için tüm gücümüzle çalışırsak Almanları yenebileceğimizi söylüyordu. Hey, dedim kendi kendime, bu beni de ilgilendiren bir şey.

Bir vardiyada kaç parça üretebileceğimi hesaplamaya başladım. Stalin yoldaşa iş yaparak karşılık vermeliydik. Makinemin başına döndüm. Çalışırken düşündüm ki, her vida, her somun ülkemize yardımcı olacaktı. Ve bu bize bağlıydı. İhtiyaç olduğu kadar çok üretecektik."

1941 yazında, Moskova'da bir fren pedalı fabrikasında çalışan kadınlar Sovyet Ordusu'ndaki erkeklere şöyle yazdılar: "Düşmana karşı çarpışmaya cesurca gidin, topraklarımızı, çocuklarımızı, bağımsızlığımızı savunun. Siz cepheye gidiyorsunuz, biz arkada cephe gerisinde kalıyoruz. Fakat ülkemizde cephe ile cephe gerisi arasında hiçbir fark yok. Sanayideki yerinizi doldurmak, ihtiyacınız olan her şeyi sağlamak için tüm gücümüzü, tüm enerjimizi vereceğiz. Gerekirse gece gündüz çalışacağız. Gerekirse silah elde yardım edeceğiz size. Bizim için endişelenmeyin, merak etmeyin. Ülkemize karşı görevimizin tamamen bilincindeyiz. Durumun güçlüğünü ve ciddiyetini anlıyoruz."

Sovyet kadın yurtseverlerin önde gelenleri, Sovyetler Birliği'ndeki tüm kadınlara hitaben yazdıkları bir çağrıda şöyle diyorlardı:

"Biliyoruz ki zafer kolayca elde edilmeyecek. Öyleyse, yüreklerimiz kurumaz birer cesaret kaynağı olsun. Her birimiz, savaşa uğurladığımız sevgili oğlumuza, eşimize, kardeşimize güven ve metanet aşılayalım. Düşmana duyduğumuz nefretimiz, ülkemizi kanımızın son damlasına kadar savunma kararlılığımız analık kutsiyetimiz olsun. Erkeklerimize metin, coşkulu ve onların savaşta oldukları gibi bizim de işte yorulmaz olduğumuzu hissettirelim."

Sovyet halkı ülkesini tehdit eden tehlikenin ne denli vahim olduğunun bilincindeydi.

Slogan: "Her şey cephe için, her şey zafer için" idi. Muazzam bir sosyalizm dalgası tüm ülkeyi kapsadı. Moskova ve Leningrad, Urallar, Volga civarında, Sibirya, Uzak Doğu, Azerbaycan, Kazakistan, Ermenistan, Gürcistan, Özbekistan ve Türkmenistan'daki fabrikalarda yayılıyordu. Tüm ulus yurtsever, sosyalist yarışma hareketine katılmıştı. Birçok fabrikada "cephe ekipleri" denilen ekipler kuruldu. Bu ekipler üretimi önemli ölçüde hızlandırdı.

Kadınlar zorluklardan yılmadan, daha önce hiç çalışmadıkları işlerde çalıştılar. Ev kadınları ve büro çalışanları işgücü gereken her yerde, tesisatçı, tornacı, matkapçı, madenci, makinist, dokumacı olarak çalıştı. Yeni işlerinde güçle ve istekle, düşmanı bozguna uğratmak için gayret gerektiğini bilerek çalıştılar. Sanayide, sanayinin özellikle büyük hızla ilerleyen başlıca dallarında çalışan kadın sayısı çok hızlı arttı. 1941 Ekimi'nde kadınlar sanayide tüm çalışanların %45'ini oluşturmuştu bile. 1940 ile 1942 arasında çalışan kadınların oranı sanayide %41'den %53'e, demiryolu taşımacılığında %25'den %36'ya, eğitimde %58'den %73'e, tıbbi hizmetlerde %76'dan %83'e çıktı.

Savaşın ilk yılında, Makine-Traktör İstasyonlarında görev alan kadın traktör sürücülerinin sayısı onbir katına, biçerdöver operatörü ve şoför olarak çalışan kadınların sayısı yedi katına, traktör ekip başı olanların sayısı ise on katına çıktı.

Savaştan önce uygulanan Bolşevik sanayileşme politikası sonucunda, halkımız zaferi getiren güçlü silahları üretebildi. Savaşın son üç yılında SSCB yılda ortalama 30 000 tank, sürgülü top, zırhlı araç, ortalama 40 000 uçak, her çapta 120 000 top, 450 000 hafif ve ağır makineli tüfek, 100 000 havan topu üretti.

Stalin yoldaşın 6 Kasım 1941'de Moskova Sovyeti'nin kutlama toplantısındaki konuşması, Sovyet halkı içinde yeni bir yurtsever coşku dalgasına neden oldu. "Ordumuz ve donanmamız", dedi Stalin, "tüm ülkemizin aktif ve etkili desteğini almalıdır. Tüm işçilerimiz ve memurlarımız, erkekler ve kadınlar fabrikalarda canla başla çalışıp cepheye daha fazla sayıda tank, tanksavar top ve tüfek, uçak, top, havan topu, makineli tüfek, tüfek ve cephane sağlamalıdır. Kolektif çiftçilerimiz, erkekler ve kadınlar tarlalarında tüm güçleriyle çalışıp cepheye ve ülkeye daha çok miktarda hububat, et, sanayi için hammadde sağlamalıdır. Tüm ülkemiz ve tüm SSCB halkları, ordumuz ve donanmamızla birlikte, ülkemizin onuru ve özgürlüğü için, Alman ordularını bozguna uğratmak için büyük kurtuluş savaşı veren bir tek ordugâhta birleşmelidir."*

Sovyet halkı, önderinin çağrısına savaşta ve işte yeni kahramanlık edimleriyle yanıt verdi. Tüm ülke, bir uçtan bir uca tek bir ordugâh haline geldi. Halkın yaratıcı dehası, emek üretkenliğini son safhaya dek artırmaya yönelik yeni yöntemler ortaya çıkardı.

Kaganoviç Birinci Rulman Fabrikası'nda çalışan Genç Komünistler Birliği üyesi Yekaterina Barişnikova'nın başlattığı hareket Anavatan Savaşı süresince çalışan Sovyet kadınlarının göstermiş olduğu yurtsever girişimin ve özverinin çarpıcı bir örneğidir.

Yekaterina Barişnikova'nın ekibi, fabrikadaki genç işçilerin Stalin yoldaşa Genç Komünistler Birliği'nin kuruluşunun 25. yıldönümünden hemen önce yazdıkları mektuba şu eki yaptı: "Değerli Jozef Vissarionoviç, tüm ekip olarak hissemize düşen üretimde randımanı %400'e çıkaracağımıza söz veriyoruz."

* J. V. Stalin, *Sovyetler Birliği'nin Büyük Anavatan Savaşı Üzerine*. Moskova 1946, s. 36.

ALEKSANDRA FYODOROVNA POLOVNEVA
Moskova Moskvoretsky Kazası Halk Hakimi, hüküm veriyor. Yanında istişari oy sahibi mahkeme üyeleri R. M. Kryuçkova ve P. M. Akimov.

MAGRİFA ZEKİYEVNA MEVLÜTOVA
RSFSC Yüce Sovyeti Üyesi ve Ufa Yağ Araştırma Enstitüsü direktörü, mühendis Hatice Hasanova Urazmetova'nın çalışmasını kontrol ediyor.

Sevgili liderin tüm Sovyet halkına yaptığı, Alman saldırganlarının savaş makinesini parçalamak için yeni çalışmalar yapma çağrısına yanıt olarak, enerjik bir Sovyet kızı olan Yekaterina Barişnikova ve onunla çalışan diğer kızlar, o ana kadar tüm ekibin ürettiği kadarını ekibin yarısıyla üretmeye karar verdiler.

Ekip planya makinelerinde önemli parçalar işliyordu. Barişnikova 'Eskiden bir kız bir makine işletiyordu" diyor. "Her birimiz iki makine işletmeyi üstlendik. Bir kişinin bu türden birden fazla makine işletmesi imkânsız sayılıyordu, fakat biz genç komünistler için hiçbir işin güç olmadığını kanıtladık. Günümüzü en fazla randıman elde edecek şekilde planladık; şimdi bir tek dakikayı bile boşa geçirmiyoruz. Sonra makineleri hızlandırdık. Ayrıca işimizi rasyonalize ettik, öyle ki, şimdi bir makine çalışırken, diğerinde yeni parça makineye takılıp ayarlanıyor."

Başlangıçta Barişnikova ve arkadaşları için, her birinin iki kişinin işini yapması kolay olmadı. Ancak güçlü yurtseverlikleriyle, liderin orduya yardım etme çağrısına yanıt verirkenki istekli tutumlarıyla gerek yaşlı, gerek Barişnikova gibi genç olsun, tüm Sovyet halkı mucizeler yaratabileceğini kanıtladı.

Barişnikova'yı diğerleri izledi ve çok geçmeden, fabrikadaki cephe ekiplerinin çalışması, yüz işçinin diğer işlere gönderilmesini mümkün kıldı. Barişnikova ve ekibindeki diğer genç kızlar Moskova'daki fabrikalarda çalışan genç işçilere kendi yollarından gitmeleri çağrısında bulundular. Bu çağrıya Moskova'daki ve diğer şehirlerdeki işçilerden coşkulu yanıtlar geldi. Birkaç ay içinde 20 000 civarında ekip Barişnikova'nın yöntemlerini uygulamaya başladı. Böylece 76 000'in üzerinde işçinin başka iş yapması mümkün oldu. Bu bir düzine yeni büyük fabrika için yeterli işgücü demekti.

Kadınlar maden sanayiinde çalıştı. Kömür madenlerine, demir cevheri madenlerine indi. Binlerce kadın kömür madenle-

rinde erkeklerin işini yaptı, temel madencilik mesleklerinde ustalaştı ve kömür için mücadelede şan kazandı. Kadınlar ve genç kızlar için madencilerin işini öğrenmek kolay değildi. Çok eskiden beri erkeklere özgü bir işti bu. Gelgelelim ülkenin buna ihtiyacı vardı ve kadınlar cesurca her türlü işe omuz verdiler.

"Kömürün değerini çok çok iyi biliyoruz", diye yazmıştı kız madenciler cephedeki erkeklere gönderdikleri bir mektupta. "Biliyoruz ki kömür demir ve çelik demek, yeni tanklar, tüfekler, uçaklar demek. Hepimiz ülkemize olan görevimizi şerefle yerine getireceğiz."

Savaş bölgesindeki demiryollarında çalışan kadınlar olağanüstü kahramanlık örnekleri gösterdiler. Yüzbinlerce kadın demiryollarında görev aldı. Birçoğu makinist, istasyon şefi, hareket memuru olarak çalıştı ve düşman ateşi altında işlerine sımsıkı sarıldılar. Beşbinden fazla kadın makinistlik yaptı. Üstelik yalnızca iç bölgelerde, değil ateş hattına yakın bölgelerde de çalıştı. Demiryollarında çalışan 20 000'den fazla kadın işçi, cephede ve ulusal ekonomide gereksinim duyulan malzemelerin taşınmasını sağlamadaki seçkin hizmetleri, ayrıca zorlu savaş koşulları altında demiryolu taşımacılığını restore etmedeki olağanüstü başarılarından dolayı ödüllendirildi. Demiryollarındaki en öne çıkan kadın işçilere Sosyalist Emek Kahramanı ünvanı verildi.

Moskova metrosunda çalışan birçok işçinin eşi, kocaları cepheye gidince onların yerini aldı. Kadınlara gerekli işlerin öğretildiği özel kısa dönem yetiştirme kursları düzenlendi. Teknisyen, vinç operatörü, makinist, elektrikçi, tren sürücüsü, güç merkezi aygıtı, istasyon ve blok kısmı sorumlusu olarak çalıştılar.

Kıdemli bir metro sürücüsü olan Yekaterina Mişina, yalnızca kadınlardan oluşan ilk tren ekibini oluşturdu. Ekibin tüm üyeleri mükemmel makinistler olmayı başardı. Elektrik teçhizatın-

daki ufak çaplı onarımların tümünü kendileri yaptı. Ayrıca tren hakkında her şeyi, onu nasıl kullanacaklarını öğrendiler. Bu tren tarifeye sımsıkı uygun biçimde işledi, böylece, ekip önemli ölçüde elektrik tasarrufuna yardımcı oldu. Mişina'nın asistanlarından üçü kısa zamanda tren sürücüsü oldu. Hükümet, Yekaterina Mişina'yı şeref nişanı ile ödüllendirdi.

Moskova'daki üçüncü metro hattının inşaat çalışmaları savaş süresince devam etti. Tek başına bu bile, Sovyet halkının, ülkesinin yenilmezliğine, düşmana üzerinde kesin zafer kazanılacağına olan derin güveninin kanıtıydı. İnşaat işinde görevlendirilen işçi ve mühendislerin yüzde yetmişini kadınlar oluşturuyordu. Birçoğu vardiya başı idi ya da ustabaşı ve ekip başı olarak çalışıyordu.

Fabrika ve tesisler cephe bölgelerinden ülkenin içlerine taşındığında, kadınlar rekor sayılacak bir zamanda tesislerin makinelerini yeniden monte ettiler. Bütün zorluklara ve yokluklara yılmadan göğüs gererek kadınlar, ülkenin güçlü silah fabrikalarını, ordumuza askeri malzeme sağlayan silah fabrikalarını doğuda genişletmeye yardımcı oldular.

Savaş boyunca hafif sanayide, gıda ve tekstil sanayiinde işçilerin çoğunu kadınlar oluşturdu. Askerlerin giysi ve üniformalarını, deri ayakkabılarını, keçe botlarını ürettiler. Kurutulmuş ve konserve yiyecekler hazırladılar.

Moskova halkının inşa ettiği savunma istihkâmları, Sovyet başkentinin kahramanca savunmasında önemli rol oynadı. Komünist Partisi Moskova Komitesi'nin yaptığı çağrıya yanıt olarak, çoğu kadın olmak üzere, 500 000 Moskovalı, gece gündüz, Moskova etrafına istihkâm kemeri inşasında çalıştı. Dinyeper Barajı ve Elektrik Santrali inşaatında çıkarılan toprağın iki katını çıkardılar. Naziler bu kemeri hiçbir yerinden delemediler.

Şanlı Leningrad, Stalingrad, Odesa ve Sivastopol kentlerinin işçi kadınları, Sovyet halkının muazzam mücadelesinin tarihine ölümsüz sayfalar yazdılar. Yirmi ay boyunca savaş hattı Leningrad'dan yalnızca birkaç durak ötede idi. Düşman, ardı arkası kesilmeyen hava saldırıları ve topçu bombardımanıyla Leningrad halkının cesaretini kırmaya çalıştı. Kahraman şehri açlığa mahkûm edip boyun eğdirmeye uğraştı.

Andrei Ydanov, şehir kahramanca savunulurken "Leningrad'da cephe ile cephe gerisi arasında hiçbir fark yok" dedi. "Leningrad'ın her bir sakini, kadın olsun erkek olsun savaşta kendisine bir yer edindi ve bir Sovyet yurtseverine yaraşır biçimde görevini yerine getiriyor."

Leningrad'daki Kirov tesislerinde ustabaşı olan İrina Borisovna Buligina anlatıyor:

"900 gün boyunca düşman ateşi altında yaşadık. Faşist katiller sadece bizim tesisimize 10 194 top atışı yaptılar. Ancak diğer tesislerde olduğu gibi bizimkinde de kuşatmanın en korkunç günlerinde bile hiç devamsızlık ya da gecikme olmadı. İşe gitmek yerine evde kalsaydım, yalnızca Kızıl Ordu'da yüzbaşı olan kocamı ve Kirov tesislerindeki yoldaşlarımı düşündüğümde değil, Leningrad'ın binalarına baktığımda bile utanırdım."

Devamla, aç, yarı donmuş, ayağını bile sürüyemeyecek durumda olan işçi kadınların hemen cepheye gönderilecek olan tankları monte ettiklerini anlatıyor.

Stalingrad'lı Olga Kovalyova savaş sırasında çelik eriticisiydi. Faşistler şehrin duvarlarına gelene değin, düşmanın ağır hava saldırıları arasında çalıştı, sonra da atölyeden ayrılıp, çarpışmada ölene dek kahramanca dövüştüğü gönüllü halk mücahitlerine katıldı.

***

Savaştan önce kadınlar kolektif çiftçiliğin geliştirilmesinde önemli rol oynadı. Büyük Anavatan Savaşı süresince Sovyet ordusuna ve ülkeye buğday, hububat ve diğer zirai ürünlerin sağlanmasında kadın kolektif çiftçiler asıl yükü üstlendiler. Ulusumuz, kadın kolektif çiftçilerin savaşta yaptığı bu büyük hizmeti asla unutmayacaktır.

Moskova bölgesindeki Sotsorevnovanye Kolektif Çiftliği'nin savaş sırasındaki çalışması mükemmel bir örnektir. Çiftlikteki erkeklerin çoğunluğu savaşa çağrılmıştı. İşin çoğunu kadınlar yapmak zorundaydı. Kadınlar bunu en iyi biçimde başardılar. Savaştan önceki son dört yılda çiftlikte 7305 kental patates, 12 330 kental sebze üretilmişken, işin hemen hepsini kadınların yaptığı savaş yıllarında 15 722 kental patates, 28 589 kental sebze üretildi. Kadın çiftçiler uçak ve tank yapımına giden milyonlarca rublelik devlet tahvili ve savaş piyangosu bileti satın aldılar.

Savaşın son yılında Kuban bölgesindeki Kaganoviç Kolektif Çiftliği'ndeki Kazak kadınlar, 2702 hektar toprağa çeşitli tahıllar ektiler. Bu, savaştan önce çiftlikte daha çok makine, daha çok işçi, daha çok at bulunduğu durumda ekilenden çok daha büyük bir alandı. Savaştan önceki son bir yılda üretilenin 4,5 katı hububat teslim ettiler devlete. Bu kendi üretim paylarına düşenin binlerce kental fazlasıydı. Kolektif çiftlik üyesi başına düşen üretim artışı, kadınların nasıl bir coşkuyla çalıştıklarının belgesidir: Savaştan önce hububat üretiminde sağlıklı bir çiftçi başına düşen miktar 37,6 kental iken, savaşın son yılında 63 kentale yükseldi.

1943 yılında kadınlar tüm ülkedeki çiftçilere ayrılan işgünü birimlerinin %70'inden fazlasını hak ettiler. Anavatan Savaşı süresince kadınlar köylerde tayin edici bir güç haline geldi.

Vladimir İlyiç Lenin'in, işçi ve köylü kadınlar arasından çok

sayıda mükemmel, yetenekli, pratik örgütçülerin çıkacağı öngörüsü tamamen doğrulandı.

Birçok kadın kolektif çiftçi savaş sırasında yönetici mevkilere atandı. 1944 yılında 250 000'in üzerinde kadın, kolektif çiftliklerde başkan, ekip başı, hayvan çiftliklerinde yönetici olarak çalıştı.

Kadın kolektif çiftçiler daha çok ürün elde etme yolunda sosyalist emeğin çarpıcı örneklerini ortaya koydular. "Biz Ruslar düşmana boyun eğecek insanlar değiliz", dedi Sibiryalı bir kolektif çiftçi olan Anna Kondratyevna Yutkina. "Gücümüz dahilindeki her şeyi yapacağız, kendimizi esirgemeyeceğiz ve dayanacağız, düşmanı yeneceğiz." Anna Yutkina ve çiftlikteki ekibi, yıllar boyu ard arda ortaya koydukları geliştirilmiş çiftçilik yöntemlerinden ve 1942 yılında rekor boyuta varan miktarda, hektar başına 1330 kental patates yetiştirdiklerinden ötürü Stalin Ödülü'nü aldılar. Diğer birçok kadın kolektif çiftçi Anna Yutkina'nın yöntemlerini kendine örnek aldı.

Sosyalist tarımda traktörün önemi iyi bilinir. Kural olarak, önceleri traktörler erkekler tarafından sürülürdü. Savaşta kadınlar erkeklerin yerini almaya başladılar ve olumlu sonuçlar elde ettiler. Savaş sırasında Tüm-Birlik çapındaki sosyalist yarışma kampanyasında ödül kazanan beş traktör ekibinden üçü kadınlardan oluşuyordu.

Savaş yıllarındaki hasatların büyük ölçüde onlara bağlı olduğu ihtisaslaşmış tarım makineleri operatörlerinin yüzde 62,5'unu kadınlar oluşturuyordu.

1944'te kolektif çiftlik tarlalarında çalışan, 100 000'in üzerinde yüksek verim tarla grubu (yani ekstra yüksek verim elde etmeyi üstlenen ekip) vardı. Tüm-Birlik çapındaki sosyalist yarışmanın sonuçları toparlandığında, 1150 grup lideri olağanüstü

başarılarından ötürü "Takdirname" ile ödüllendirildi. Bu liderlerin 968'i kadındı.

Milyonlarca Sovyet kadını, savaşta sanayi, taşımacılık ve tarım alanlarında canla başla çalıştı. Stalin yoldaş, 1944'de yaptığı bir konuşmada, sade yurtsever Sovyet kadınlarının oluşturduğu bu ordunun yerine getirdiği büyük hizmetlerden söz etti: "Fabrika ve tesislerimizde, kolektif ve devlet çiftliklerimizde asıl yükü göğüsleyen Sovyet kadınlarımız ve yürekli gençlerimizin ortaya koyduğu eşi görülmedik emek kahramanlığı sonsuza dek tarihe geçecek. Ülkemizin onuru ve bağımsızlığı uğruna kadınlarımız, gençlerimiz ve kızlarımız, emek cephesinde cesaret ve kahramanlıklarını ortaya koyuyorlar. Ülkemizi zalim Alman faşistlerinden koruyan babaları ve oğulları, kocaları ve kardeşlerine layık olduklarını kanıtladı onlar."*

Stalin, Sovyet kadınlarını cephe için yaptıkları özverili çalışmalardan, savaş zamanının tüm zorluklarına cesaretle karşı koymalarından, ülkemizi özgürlüğe kavuşturan Sovyet ordusunun askerlerinin kahramanlık göstermelerine ilham kaynağı oluşturan birer örnek olmalarından ötürü övdü.

***

Sovyet kadınları ülkelerini yalnızca emek cephesinde değil, silahı ellerine alarak da savundular.

İçsavaş ve yabancı müdahale yıllarında binlerce kadın, Kızıl Ordu teşkilatına er, siyasi eğitmen ve komutan olarak katıldı. O yıllarda V. İ. Lenin, iyi silahlanmış emperyalistler kötü silahlanmış ve silahsız işçileri öldürürken, proleter kadınların pasif biçimde bunu izleyemeyeceklerini, silahlanmaları gerektiğini belirtmişti. Böylece fabrika işçisi, köylü ve aydın kesimin tem-

* Sovyetler Birliği'nin Büyük Anavatan Savaşı Üzerine, Moskova 1946, s. 164-165.

silcilerinden en iyi kadınlar silahlandı ve dört bir yandan saldıran Beyaz Muhafızları ve yabancı işgalcileri bozguna uğratma yolunda kardeşlerine ve kocalarına, babalarına ve oğullarına kendini düşünmeden yardım ettiler.

İçsavaşta Kızıl Ordu saflarında doktor, hemşire, aydın siyasi eğitmen, yetenekli gözcü ve cesur asker olarak kendini kanıtlayan kadınlar vardı. Nadejda Krupskaya ve Rozalia Zemlyaçka bu dönemde Kızıl Ordu'da önemli eğitimsel ve siyasi çalışma yapan ünlü kadın komünistlerden ikisidir.

Rozalia Samoilovna Zemlyaçka'nın yaşamı olağanüstü çalışmalar ve başarılarla doluydu. 1876'da doğmuş, onyedi yaşındayken devrimci harekete katılmıştı. Yirmi yaşına geldiğinde, RSDİP Kiev Komitesi üyesiydi. Aynı yıl, yani 1896'da tutuklanıp üç yıla mahkûm edildi. Lenin'in gazetesi *Iskra* çıktığında, gazetenin fikirlerini yayan ve gazeteyi temsil eden sadık bir destekçi oldu.

1904'de Rozalia Zemlyaçka Cenevre'deki "22 Bolşeviğin Konferansı"na katıldı ve burada Bolşevik Komiteleri Bürosu'na seçildi.

Zemlyaçka 1905'teki devrimci olaylarda, önce Bolşevik Parti St. Petersburg örgütü sekreteri, sonra Moskova Komitesi sekreteri olarak doğrudan görev aldı. Moskova'daki silahlı ayaklanmanın bastırılmasının ardından çalışmalarına yeraltı faaliyetleriyle devam etti. Bolşeviklerin Tüm-Rusya askeri konferansına katıldığı sırada diğer delegelerle birlikte tutuklandı. Ancak kısa süre sonra hapisten kaçtı.

1909'da Parti Merkez Komitesi Rozalia Zemlyaçka'yı Bakü'ye, oradaki Bolşevik örgütün sekreteri olarak gönderdi. Ancak, Çar'ın gizli polisleri tarafından izlendiğinden dolayı yurdışına gitmek zorunda kaldı. Rusya'ya dönüşünün ardından 1915-1916'da Parti Merkez Komitesi Moskova Bürosu üyesi oldu.

Ekim Devrimi sırasında Zemlyaçka, Moskova'nın Rogojsk-Simonov bölgesindeki işçilerin kahramanca mücadelesini yönetti.

İçsavaş yılları, bir ordunun siyasi bölümünden sorumlu olan Zemlyaçka için gayretli çalışmalarla dolu idi. Bu dönemde yaptığı seçkin hizmetlerden dolayı Kızıl Bayrak Nişanı ile onurlandırıldı. İçsavaştan sonra Zemlyaçka gücünü Sovyet Devleti'nin güçlendirilmesine adadı. Yaşamı boyunca Lenin ve Stalin'in yüce fikirlerinin ve Bolşevik Parti'nin çizgisinin saflığının güçlü bir savunucusu oldu. Rosalia Zemlyaçka'nın yaşamı ülkeye yapılan özverili hizmetin parlak bir örneğiydi.

Petrograd'ın işçi kadınları, içsavaş sırasında Yudeniç sürülerinin bozguna uğratılmasında önemli rol oynadılar.

Parti, "İşçi kadınlar bir tek dakika bile yitirmemeliler, zaferi kazanmak için ellerinden geleni yapmalılar..." çağrısını yapınca, 11 000'den fazla kadın cepheye koştu ve mitralyözcü, sinyalci, istihkam eri ve hemşire olarak erkeklere katıldı. Binlerce kadın şehir güvenlik güçlerinde hizmet verdi. Neva Bölgesi'ndeki Sovyet Kadın Müfrezesi özellikle firari askerleri yakalayarak yararlı işler yaptı.

İçsavaş boyunca, genç Sovyet devletinin kaderinin belirlendiği her yerde, kadınlar cesaret ve kahramanlık göstererek tüm zorluk ve tehlikeleri erkeklerle paylaştılar.

Kızıl Ordu'da kadınların gerçekleştirmiş olduğu cesaret örneği birçok faaliyet, içsavaştaki olaylar dizininde yerini almıştır. Urallarda, Kızıl Ordu saflarında İvan Penkov adıyla çarpışan sıradan bir köylü kızı vardı. Birçok çarpışmada yer aldı. Kritik anlarda tekrar tekrar düşman üzerine atılıp, diğerlerine örnek olurdu. Son çatışmada, ilerleyen beyaz muhafız kazakları mitralyöz ateşine tutarak yaklaştırmayıp, erlerimizin düzenli biçimde yeni mevzilere doğru çekilmesini sağladı. Her yandan düşman sarana değin ateş etmeyi sürdürdü ve görevi başında öldü.

Lyuda Makievskaya zırhlı bir treni yönetiyordu. Bu trenle sık sık düşman hatlarını delip, makineli tüfek ve top ateşiyle beyaz muhafızların saflarında panik yaratıyordu. Buryatlı bir genç kız olan bölük komutanı Gedimi, saldırıda çoğunlukla birliğinin en başında gidiyordu. Komünist Parti üyesi hemşire Balandina, çarpışmalar sırasında daima ön saflarda yaralılara yardım ediyordu. Yalutorovski'de bir çarpışmada esir alındı ve beyaz muhafız subayı onu vurmalarını emretti. Cesur kadın emri yerine getirmek üzere gönderilen askerlerle konuşup, onlara Kızıl Ordu hakkında gerçeği anlattı, Sovyet Hükümeti ve Komünist Partisi'nin amaçlarını açıkladı. Askerler subayın emrini yerine getirmekten vazgeçmekle kalmayıp, Kızıl Ordu'ya katıldılar.

Fabrika işçisi ve köylü kadınların Sovyet sisteminin kurulması yolundaki savaşa katılmaları gerçeği, Beyaz Muhafız komutanları öfke nöbetlerine soktu. İşte bu bakımdan karakteristik bir örnek. 23 Nisan 1919 tarihli, Beyaz Muhafız Generali Tomaşevski tarafından Kustanai kasabasındaki garnizona gönderilen ve sivil halkın bilgisine sunulan günlük emir. Emir şöyle:

"Kustanai kasabası ve civar köylerdeki Bolşevik çetelerin isyanına yalnızca erkeklerin değil, kadınların da katıldığını ve köşelerden, pencerelerden, çatılardan ve tavan aralarından ateş etme cüretinde bulunduklarını şahsen saptamış bulunuyorum. Bugüne kadar bu kadın suçlulara çoğunlukla dokunulmadı ve hakettikleri cezayı çekmediler. Bu kadın suçluları kurşuna dizmeyi veya asmayı gayet uygunsuz ve fazlasıyla onurlandırıcı buluyorum ve uyarıyorum: bu kişilere uygulayacağım tek ceza ölene dek kamçılamak olacak. Eminim ki, bu basit yöntem, anlamaya kesinlikle yetkin olmadıkları politikaya burunlarını sokmak değil, kaplarla, tavalarla uğraşmak ve daha iyi bir nesil yetiştirmek olması gereken bu yarım akıllı yaratıklar üzerinde beklenen etkiyi gösterecektir."

Çarlık satrabı Tomaşevski gibi, kadınlardan 'yarım akıllı' diye söz eden, onları kaplara, tavalara zincirlemeye, sonu gelmez sömürü ve baskıya mahkûm etmeye çalışanlar tarihin çöp sepetine atıldılar.

***

Sovyet sistemini güçlendirme yolundaki mücadele döneminin gözüpek kahramanlarının oluşturduğu parlak örnekler, genç yaşlı tüm kadınlarımıza, ayrıca Sovyet yazarlarına, şair ve sanatçılarına ilham kaynağı oldu. Halk, içsavaş ve yabancı müdahale döneminde iç ve dış karşı-devrimci sürülere karşı genç Sovyet Cumhuriyeti için savaşan binlerce şanlı kadın kahramanın adını hiçbir zaman unutmayacak. Fakat insanlık tarihi, halkımızın faşist Alman istilacılarına karşı verdiği Büyük Anavatan Savaşı'nda Sovyet kadınlarının gösterdiği gibi bir kitlesel kahramanlık örneğine daha önce hiç tanık olmadı.

"Ülkemiz edebiyat ve tarihinde, gösterdikleri yüce manevi güçle örnek oluşturan ne çok kadınımız var! Fakat geçmişteki her şey, mevcut savaştaki yüce kahramanlık destanıyla; Sovyet kadınlarının, geçmişte asla tanık olunmamış kahramanlık ve özveriye hazır oluşları, yurttaşlık cesaretleri, kayıplar karşısında gösterdikleri metanet ve mücadelede güçle ve deyim yerindeyse azametle gösterdikleri coşkuyla karşılaştırıldığında, sönük ve önemsiz kalıyor."*

Dünyanın dört bir yanında insanlar, kuşaklar boyunca, birçoğu pek genç kızlar olan, ölümsüz işler başarmış Sovyet kadınlarını hatırlayacak. Derinden etkilenen dünya, Anavatan Savaşı'nın alevleri arasında Sovyet kadınının nasıl tüm endamıyla, güvenilir ve boyun eğmez bir yurtsever, yaşamını feda etmeye hazır ve çocuklarını kahramanlık göstermeye, Sovyet Anavatanı-

* M. İ. Kalinin, *The Moral Complexion of Our People*, Rusça Gospolitizdat, 1947, s. 31-32.

nın bağımsızlık ve onurunu savunmak için her türlü zorluğa katlanmaya yüreklendiren bir kahraman olarak dimdik durduğunu gördü. Sovyet kadınlarının belirgin bir özelliği de, ulusun çıkarlarını yüreklerinde hissetmeleri, coşkun yurtseverlik duygularına sahip olmaları, ülkeleri uğruna kendileri için en değerli olanı bile feda etmeye hazır olmalarıdır.

Savaşın başlarında Jenya Jigulenko annesine şunları yazmış:

"Hava kuvvetlerine katılacağım. Hiç soru sorma anne, beni vazgeçirmeye çalışma ve sakın üzülme. Bu böyle olmalı." Yıllar geçti, ana kız mektuplaşmayı sürdürdüler ve anne bir kez olsun sevgili kızı için duyduğu endişeyi açığa vurmadı. Ta dört yıl sonra, Jenya Jigulenko eve bir Sovyetler Birliği Kahramanı olarak döndüğünde, annesi onun için duyduğu endişeyi, uykusuz geceleri ve döktüğü gözyaşlarını anlattı.

Bir kolektif çiftçi olan Aleksandra Martinovna Dreiman, kendi yaşamını ve henüz bebek yaştaki oğlunun yaşamını ülkesi uğruna feda etti. Alman istilacıları onu tutukladılar ve kendisinin de üyesi olduğu partizan müfrezesinin nerede bulunduğunu açıklarsa, hayatını bağışlayacaklarını söylediler. Komutan onu kentin sokaklarında çıplak dolaştırdı ve arkadaşlarının kaldığı evleri gösterdikçe giysilerini birer birer göndereceğini söyledi. Sovyet kadını bir tek ev bile göstermedi. Öfkeden kudurmuş canavarlar bebeğini öldürdüler.

"Oğlumu öldürdünüz, ama benim bir orman dolusu oğlum var, tüm müfreze benim oğlum", diye meydan okudu Aleksandra Dreiman katillere. Son sözleri binlerce Sovyet kadınına ulaştı ve onları yeni kahramanlıklar yapmaya yöneltti: "Sevgili anneler, duyuyor musunuz beni? Oğlumu esirgemedim, hiç kimseye ihanet etmedim."

Sovyet kadınları kahramanlıklarını hem savaş cephesinde

hem de ev cephesinde gösterdiler. Sadık eşler ve sevgi dolu anneler çocuklarına savaşta cesur olmayı, değerli ülkelerinin şerefi için tereddüt etmeden en büyük zorluklara katlanmayı öğrettiler. Yelena Nikolayevna Koşevaya ve Aleksandra Vasilievna Tulenina gibi Krasnodonlu genç kahramanların anneleri olan kadınlar, milyonlarca Sovyet annesinin soylu özelliklerini barındırıyorlar. Krasnodonlu sade bir madencinin karısı olan Aleksandra Tulenina, "Genç Muhafız" adlı yeraltı direniş örgütü üyesi olan oğlu Sergei ile birlikte Gestapo zindanlarında korkunç işkencelere maruz kaldı. Bir an için bile olsa, aşağılık biçimde ihanet ederek, oğlunun ve kendi hayatını kurtarmayı düşünmedi. İşkenceciler karşısında oğluna, "Sesini çıkarma Sergei" dedi: ve gözleri önünde faşist canavarlar oğlunun yaralarına ateşte kıpkızıl olmuş demir çubuklar değdirdiklerinde, Sergei'nin kolunu kırdıklarında, oğlunun yüzü kandan sırılsıklam olduğunda, bu Sovyet annesinin oğlunu rahatlatacak, onu destekleyecek ve ona Bolşevik cesareti aşılayacak yüce metaneti vardı: "Sakın bırakma kendini Sergei canım! Bu köpeklere hiçbir şey söyleme, bir tek kelime bile." Aleksandra Tulenina gibi Sovyet anneleri kendi örnekleriyle, çocuklarına, ülkelerine ve halka karşı sonsuz sadakati öğrettiler, onlara cesaretlerini yitirmemeyi, düşmana asla boyun eğmemeyi, ülkeye verilen zararın intikamını almayı ve sonuna kadar, zafere kadar savaşmayı öğrettiler.

Şu sözleri söylerken Maxim Gorki, ülkesine kahraman bir oğul veren bu basit Rus kadını gibi kadınları kastediyordu:

"Haydi! Anaya, her şeyi zapteden yaşamın bitmez tükenmez kaynağına övgü şarkıları söyleyelim! Analar olmazsa, kahramanlar, şairler de olmaz. Dünyanın gurur duyduğu her şey analardan gelir."

Genç Komünistler Birliği üyesi ve Leningrad kuşatmasında kahramanca ölen Anya Pavlova günlüğüne şöyle yazmış:

"Çoğu zaman ülkemizin kaderini düşünüyorum. Her şeyin ötesinde ülkem ve ben bir bütünüz. İşler ülkem için iyi giderse, benim için de iyi gider. Leningrad'da toplar patlarken, düşman saraylarımızı, müzelerimizi, evlerimizi yağmalayıp yıkarken sanki Almanlar benim yüreğimi vuruyorlar. Yüreğim, bana, cesur ol! dürüst ol! askerlere ayak uydur, diyor."

Şanlı yurtsever kadınlarımız gerçekten de erkeklere ayak uydurdular. Ülke savunucuları arasında en ön saflarda savaştılar. Yüreklilik ve sınırsız cesaret örnekleri gösterdiler.

Halkımız, önemli bir havacı ve Büyük Anavatan Savaşı'nın kahramanı olan Marina Raskova'yı hiçbir zaman unutmayacak.

Kızıl Sancak ve 3. Derece Suvorov Nişanı ile onurlandırılan, 46. Tümen Muhafızları hafif bombardıman alayında hepsi de genç kızlar olan havacılar, kahramanlık örneği birçok işler yaptılar. Bu alaya, Kubanlı bir Kazak kızı olan Yevdokia Berşanskaya komuta ediyordu. Ayrıca kadroda eski öğrenciler ve işçi kızlardan oluşan gönüllüler bulunuyordu. Alay, Kuzey Kafkasya'dan Berlin'e kadar dört yıl boyunca yaptıkları uçuşlarda bir dolu kahramanlık örneği sergiledi ve Berlin'in son bombalanışında görev aldı. Cesur kız havacıların çoğu günde ondan fazla saldırı uçuşu yapıyordu. Yalnızca aletler yardımıyla uçarak ve pike nokta bombalama yaparak kanıtladılar kendilerini. Düşman hatlarına ölüm saçan, insan ve askeri malzemeyi yok eden binlerce ton bomba yağdırdılar. Bu alaydan yirmibir havacıya Sovyetler Birliği Kahramanı ünvanı verildi.

Muhafız Binbaşı E. Nikulina düşman trenlerini, köprülerini ve depolarını bombalayarak, 600 gece saldırı uçuşu gerçekleştirdi. Maria Smirnova komutasındaki uçak filosu 3260 saldırı uçuşu yaptı. Maria Smirnova'nın kendisi düşmanın motorize birlikleri üzerine 100 000 kilogram bomba yağdırdı. Yevdokia Pasko'nun çetelesinde düşmanın gerisinde 157 ağır patlama, 109

yangın çıkarma, 6 yakıt ve cephane deposunu havaya uçurma bulunuyor. Eugenia Rudneva, Alman formasyonları üzerine 80 000 kilogram bomba yağdırdı.

Şahsi örnekleriyle savaş meydanındaki erkeklere ilham kaynağı olan pek çok kadın var. Leningrad'da ve Stalingrad'da savaşmış olan Sovyetler Birliği Kahramanı Asteğmen Maria Batrakova, görevli olduğu zırhlı görev birliğinin sorumlu subayı yaralandığında, birliğin komutasını üstlendi ve çarpışmayı kazandı. Molohnaya Nehri üzerindeki diğer bir çarpışmada Maria Batrakova yaralı tabur komutanının yerini aldı ve 120 saatlik çarpışmadan sonra taburu için zaferle biten çarpışmayı yönetti. Üstün bir mevziyi ele geçiren Sovyet askerleri, düşmanın 53 karşı saldırısına ve 18 hava saldırısına karşı koydular.

Genç bir Sovyet kızı olan Valeria Gnarovskaya yaşamını kahramanca feda etti. İki Alman "Tiger" tankı savunmayı kırıp onun birliğine doğru yönelmişti. Valeria Gnarovskaya elinde birçok el bombasıyla birinci tanka doğru koşup, kendini tankın altına attı. Tank havaya uçtu. Böylece kazanılan zamanda diğer askerler ikinci tankı safdışı etmeyi başardılar. Valeria Gnarovskaya'nın kahramanlığı o gün askerlerin kurtuluşunu sağladı. Ölümünden sonra Valeria'ya Sovyetler Birliği Kahramanı ünvanı verildi.

Ülkemizde yaşayan tüm milliyetlerin en iyi kızları savaş alanlarında ülkenin özgürlük ve bağımsızlığını savundular. Tatar kızları, Gürcistanlı, Azerbaycanlı, Ermenistanlı, Başkırıstan ve Özbekistanlı kızlar, Rus, Ukraynalı, Beyaz Rus kızlarla omuz omuza çarpıştılar. Leningrad, Odesa, Kiev, Sivastopol, Minsk, Don Havzası, Kafkasya, Ukrayna'yı savunarak cesurca savaştılar.

Kazak kızı, gönüllü mitralyözcü Maşuk Mahmetova, son nefesine kadar savaşarak, ardarda üç düşman karşı saldırısını püs-

kürttü. Başka bir Kazak kızı, 19 yaşındaki Alia Maldagulova, uzman bir gözcüydü ve komutanlığa değerli bilgiler sağladı. Ölümcül bir yara aldıktan sonra, son kurşunuyla bir düşman subayını öldürecek gücü topladı. Her iki genç kız da ölümlerinin ardından Sovyetler Birliği Kahramanı ünvanını aldılar.

Bir Azeri kızı olan Ziba Ganieva, Moskova'da bir tiyatro okulunda okuyordu. Savaş başlayınca gönüllü hemşire oldu. Çok geçmeden havan topu ve makineli tüfek kullanmayı öğrendi. Fakat Ziba Ganieva cephede keskin nişancı olmanın gerçek görevi olduğunu anladı ve kısa süre içinde de keskin nişancı olup 128 Naziyi devirdi.

Düşmana duydukları büyük nefret ve ülkelerine duydukları derin sevgi, binlerce genç kızı onurlu ve güç bir işe, keskin nişancılığa yöneltti.

Okuldan yeni mezun olmuş Moskovalı bir genç kız, Nataşa Kovşova, savaş çıkınca bir çalışma taburuna gönüllü olarak yazıldı ve cepheye gitti. Bu genç komünistin annesine yazdığı mektuplarda büyük cesaret ve işgalcilere karşı yoğun nefretle dolu sözler vardı. Bir mektubunda şöyle diyor:

"Sana söz veriyorum sevgili anam, ateş ederken elim asla titremeyecek ve her kurşun hedefini bulup bir faşist domuzu gebertecek." Nataşa Kovşova sözünü yerine getirdi.

Nataşa Kovşova ve aynı yaşta bir kız olan arkadaşı Marusya Polivanova üçyüzden fazla Alman askerini öldürdü. Kadın, erkek bir sürü nişancı, keskin nişancılığı bu iki genç kızdan öğrendi. Nataşa ve Marusya bir gün görev başındayken, düşman tarafından kıstırıldılar. Son kurşun bitene kadar savaşmaya devam ettiler ve kurşunları bitince, teslim olmaktansa el bombasıyla kendilerini havaya uçurdular. İki genç kıza da Sovyetler Birliği Kahramanı ünvanı verildi.

Yaralıların yaşamını kurtarma ve onları sağlıklarına kavuşturma işinin yükü büyük ölçüde Sovyet Ordusu'nun tıbbi birliklerinde hizmet veren kadınların üzerindeydi. Yaralılara ustaca yardım ederek ve onlara tam bir özen göstererek doktorluk, hemşirelik, tıbbi asistanlık ve hastabakıcılık yaptılar.

Orduda eğitilmiş bir hemşire olan Nina Kluyeva, yaşamını tehlikeye atarak savaş alanından altıyüz adam taşıdı.

Bir operasyon sırasında bir grup yanlışlıkla mayın tarlasına girince, tıbbi asistan Maria Pavlenko onsekiz kişinin yaşamını kurtardı. Tüm geceyi bu askerleri mayın tarlası dışına, güvenli bir yere taşımakla geçirdi.

Savaş boyunca ortalama yarım milyon kadın kan verdi. Elli binden fazlası, Sovyet askerlerinin hayatını kurtardıkları ve onları sağlıklarına kavuşturdukları için şeref nişanı, madalyalar ve "Onurlu Kan Verici" nişanı ile ödüllendirildi. Ödüllendirilenler arasında büyük Rus generali Mihail Kutuzov'un torununun torunu olan ve kırk kez kan veren Nadejda Arsentievna Skaçkova vardı. Ona Kızıl Yıldız Nişanı verildi.

Sovyet kadınları cephede savaşan erkeklere hediyeler gönderdiler, hastanelerde yaralılara baktılar, tasarruflarını tank ve uçak yapımı için bağışladılar. Türkmenistanlı kadınlar geleneksel gümüş takılarını verek Savunma Fonu'na sekizbin kilogramdan fazla gümüş yardımı yaptılar.

Binlerce Sovyet kadını yetim çocukları evlat edinip, kaybettikleri analarının yerini alarak onlara baktılar. Sovyet Hükümetinin aldığı önlemler —Suvorov askeri okullarının kurulması, yeni meslek okullarının açılması ve savaşta yetim kalan çocukların bakımı için çocuk kolonileri kurulması— sayesinde savaş, dev boyutuna rağmen, 1914–18 savaşının trajik sonuçlarından biri olan çocukların evsizlik sorununu beraberinde getirmedi.

Sovyet kadınlarının yüce yurtseverliği Büyük Anavatan Savaşı'nda kendini birçok biçimde gösterdi. Kadınlar erkeklerin yanında her türlü askeri alanda ülkelerini savundular — piyadede, tanklarda, hava kuvvetlerinde, ağır silahlarda, mühendislikte ve iletişim alanında. Yetim kalmış çocuklara baktılar, yaralılara kan verdiler, çok çalışarak kazandıkları tasarruflarını orduya verdiler; hava hücumuna karşı savunmada yer aldılar ve savunma istihkâmları oluşturulmasına yardımcı oldular.

***

Partizan savaşına katılan Sovyet kadınlarının muazzam sayısı, onların yurtseverliğinin eşsiz bir örneğidir. Kadınlar, halkın önderi Stalin yoldaşın, düşman işgali altındaki bölgede partizan müfrezeleri oluşturma, her yerde partizan savaşını başlatma, düşman ve yardakçıları için koşulları dayanılmaz hale getirme çağrısına coşkuyla yanıt verdiler. Komünist Partisi üyeleri, partizan hareketinin düzenleyicileri ve öncüleri idiler. Halkın öcünü almak için ön saflarda çarpıştılar. En zor harekâtlarda görev aldılar, çarpışmalarda korkusuzdular ve ülkelerine karşı sarsılmaz bir sevgi besliyorlardı. Komsomollara ve Partisiz halka kahramanca davranma yolunda örnek oldular. Binlerce kadın halkın intikamını alanların saflarına katıldı ve erkeklerle yanyana savaştı. Daha dün en rahat işlerle uğraşan kadınlar, cesurca güç yol olan zorlu mücadele yolunu seçtiler.

Zoya Kosmodemyanskaya, Liza Çaikina, Ulyana Gromova, Lyuba Şevtsova, Anna Maslovskaya ve daha birçok kahraman partizanın isimlerini tüm Sovyet halkı bilinir ve bu isimler onun için son derece azizdir. Bu değerli isimler çağlar boyu kahramanlık sembolü olarak kalacak ve çağdaşlarımıza ve gelecek kuşaklara, gerçek yurttaşlar olarak sosyalist ülkelerini her şeyin üstünde tutmaları, onun onurunu, özgürlük ve bağımsızlığını her zaman korumaları yolunda canlı bir çağrı olacak.

Almanlar Moskova bölgesinde, Vereya kasabası yakınlarında genç bir gerilla kızı yakaladılar. Kız en gaddar işkencelere maruz kaldı, ancak ağzından tek kelime çıkmadı. Yoldaşlarına ihanet etmedi, hatta gerçek adını bile söylemedi. Ona "Tanya" dediklerini söyledi. Ancak bir süre sonra ortaya çıktı ki, "Tanya"nın gerçek adı Zoya Kosmodemyanskaya idi. Onun kahramanca ölümüne tanık olanlar, son anlarında, sağ kalıp düşman hattı gerisinde bizim için savaşanları nasıl canlandırma ve yüreklendirme gücü bulduğunu anlattılar.

•

"Elveda yoldaşlarım!", diye haykırdı Zoya ilmik boynuna geçirilirken. "Savaşın, korkmayın! Stalin bizimle beraber, Stalin gelecek!..."

Litvanyalı cesur bir partizan olan Maria Melnikajtes, Zoya'nın hikayesini duyduğunda, yoldaşlarına: "Biz de aynı duruma düşersek bu şekilde davranmalıyız" dedi. Bir süre sonra Maria bir Alman cezalandırma müfrezesi ile çarpışmada yaralandı ve tüm cephanesi bitince esir alındı. Almanlar genç kızdan müfrezesi hakkında bilgi alabilmek için korkunç işkenceler yaptılar, ancak başarılı olamadılar.

Maria, onu halkın gözü önünde asacakları darağacının yanında, başı dik durdu. Almanların idamı görmek için gelmelerini emrettiği yöre halkına doğru dönüktü yüzü. "Ağlamayın, Kızıl Ordu intikamımızı alacak. Yaşasın Sovyet Litvanya! Yaşasın Stalin yoldaş!" diye haykırdı.

Kadınlar ve genç kızlar, Komünist Partisi ve Komünist Gençlik Birliği'nin düşman işgali altındaki bölgede faaliyet gösteren yeraltı direniş örgütlerinde aktif biçimde çalışıyorlardı. Almanların yüreğine korku salıyor ve onları öfkeden çılgına çeviriyorlardı. Almanlar, yeraltında çalışanlara ve partizanlara 'cehennem zebanileri' ve 'gece şeytanları' diyorlardı.

Gestapo, Gomel Bölgesi, Dobruş kasabasında faaliyet gösteren Komünist Gençlik Birliği yeraltı direniş grubu lideri ve düzenleyicisi 'Katya'yı (Varya Virviç) ihbar edene, 3000 Mark, 5 pud domuz pastırması ve 25 hektarlık araziden oluşan bir ödül vaad etti. Ancak hiç kimse Katya'ya ve arkadaşlarına ihanet etmedi ve onlar diğer Genç Komünistlerin de desteğiyle, Sovyet birlikleri kasabayı kurtarana değin işgalcilere karşı başarıyla mücadele verdiler.

Binlerce genç kız, Alman işgali altındaki kasaba ve köylerde faşist boyunduruk altında inleyen halka Bolşevizm gerçeğinin coşkun ilkelerini anlatarak ve onları Almanların her türlü girişimini yıkmaya çağırarak, bildiri, gazete ve broşürler dağıttı.

Sovyetler Birliği Kahramanı Liza Çaikina, Stalin yoldaşın raporunu kolektif çiftçilere okuyarak, onlara Sovyet Ordusu'nun başarılı olacağı inancını aşılayarak köy köy gezdi. Liza yakalandı ve işkence gördü. Ama o, gözlerini tüfek namlularına dikerek, katillerinin suratına meydan okuyan şu sözleri haykırdı: "Alman istilacılarına ölüm! Yaşasın Stalin! Zafer bizimdir!"

Sovyetler Birliği Kahramanı Anna Maslovskaya, kaçan Sovyet savaş esirlerini sakladı. Onların kendi hatlarına geri dönmesine veya partizan müfrezeleri kurmak için birleşmesine yardımcı oldu. Düşmanın gerisinde bırakılan dağınık yeraltı gruplarını partizan komutası ile birleştirdi ve partizanlara silah sağladı. Anna'nın sağladığı bilgiler, halkın intikamını almak için çalışan komünistlerin, komsomolların ve komünist olmayanların cesur sabotaj eylemleri ve Alman garnizonlarına baskınlar düzenlemelerine yardımcı oldu.

Moskovalı bir öğretmen olan Lyolya Kolesova, düşman hatları gerisinde faaliyet gösterecek bir imha ekibinin sorumlusuydu. Ekip ön hattı geçti. Pusulayla ilerleyerek, karda uyuyarak ve Alman devriyelerinden uzak durarak düşman hattının çok iç-

lerine sızmayı başardı ve görevini başarıyla yerine getirdi. Silah depolarını havaya uçurdular ve iki Alman garnizonunu bozguna uğrattılar. Almanlar onları yakalamak için özel müfrezeler gönderdi, ama Lyolya ve ekibi tüm bu çabaları boşa çıkardı. Bu grup çok sayıda cesurca saldırıda bulundu ve düzinelerce düşman trenini yoldan çıkardı.

Krasnodon'daki "Genç Muhafız" yeraltı direniş örgütünün kahramanları sonsuz bir onura eriştiler. Bu örgütün elemanlarının hemen hemen yarısı Komsomollü genç kızlardı. Ölümlerinin ardından Sovyetler Birliği Kahramanı ünvanını alan Ulyana Gromova ve Lyuba Şevtsova "Genç Muhafız" önderliğinin üyeleriydi. Yaptıklarını hiçbir zaman kahramanlık olarak nitelemediler. Şan şeref uğruna da yapmadılar bunları. Komünist Gençlik Birliği saflarında yetişmiş, yüce sosyalizm ülkesinin genç yurttaşları olarak, büyümek, yaşamak, ders çalışmak gibi doğal biçimde yerine getiriyorlardı görevlerini. Karakter ve mizaç yönünden birbirlerinden çok ayrı, her biri kendi bireysel huyuna sahip olan genç kızlar, ülke tehlikeye girince birleşip, sancaklarına Stalin'in partizanlara yönelttiği kutsal sözleri, hain ve amansız düşmanla savaşmaya ilişkin sözleri yazdılar.

Korkusuz Sovyet genç kızları ve erkeklerinin faaliyetleri faşist zalimlere korku ve endişe verdi. Şimdi tüm ulus Krasnodonlu genç kahramanların yaptıklarını biliyor.

Genç Muhafızlar yakalandı. Hitlerci hayvanlar onları canlı canlı bir kömür ocağı çukuruna attılar. Ama Krasnodon kahramanları kaçınılmaz ölüm karşısında bile cesaretlerini yitirmediler. Uğrunda genç yaşamlarını feda ettikleri haklı davanın nihai zaferine inançları sarsılmadı. Hücrelerinin kapıları son kez açılmadan önce, Genç Muhafız üyeleri "karargâhtan" gelen, duvarlardan Mors koduyla verilen son mesajı dinlediler: "Bu son emirdir... Ölümümüze gidiyoruz. Kentin caddelerinden geçirileceğiz. İlyiç'in en sevdiği şarkıyı söyleyeceğiz." Sonra elleri

arkalarına bağlı, kan içinde ve bitkin halde, Genç Muhafız üyeleri mezarlarına doğru yürüdüler. Heybetle ve hüzünle şarkının sözlerini söylediler: "Şehit olduk, özgürlük için savaşarak öldük..."

Genç Muhafız üyeleri, şaşırtıcı bir güçle, kahraman Bolşevik Parti'nin onların yüreklerinde beslediği duyguları; düşmana karşı yenilmez nefretlerini ve anavatanları için sınırsız sevgilerini ortaya koydular.

Partizanlar Sovyet Ordusu'na paha biçilmez yardımlarda bulundular. Düşman personelini ve askeri malzemesini yok ettiler, garnizonları bozguna uğrattılar ve haberleşmesini engellediler. Kadın partizanlar, eşit şartlarda olmayan savaşta, orman ve bataklıklar içinden geçen tehlikeli ve zorlu yürüyüşlerde, düşman çemberinde, insandan insanüstü bir gayret istendiği durumlarda çoğunlukla dayanıklılık ve metanet örnekleri sergilediler.

Onbinlerce kadın partizan vardı. Bunların binlercesi cesaretlerinden ötürü ödüllendirildiler.

Başkomutan Stalin yoldaş, günlük emirlerinde kadın partizanlara seslendi ve tarihi konuşmalarında onlardan övgüyle söz etti.

Sovyet kadınlarının sergilediği kahramanlığın kaynağı, onların coşkun yurtseverliği, sosyalist ülkelerine olan sevgi ve sınırsız sadakatleridir. Sovyet halkının ateşli yurtseverliği ve eşsiz kahramanlığı sosyalist sistemin gücünün ve canlılığının belirgin bir kanıtıdır.

Mihail İvanoviç Kalinin, şöyle yazıyor Zoya Kosmodemyanskaya'nın kahramanlıklarına işaret ederek: "O, yurtseverliğin ve yüce ahlakın zirvesine ulaştı. O, halkımızı harekete geçiren güzel duyguların sanki tümünü barındırıyordu."* Bu etkile-

* M. İ. Kalinin, *Halkımızın Ahlaki Yapısı*, Rusça baskı, Gospolitizdat, 1947, s. 32

yici sözler, binlerce Sovyet kadını ve genç kızı için, Ukrayna, Beyaz Rusya, Baltık bölgesi, Smolensk ve Moskova bölgeleri, Don ve Kuban'daki partizanlar için de geçerli. Her kolda, her cephede savaşan, Zoya Kosmodemyanskaya gibi ülkelerinin çıkarını, onurunu, halkın özgürlük ve mutluluğunu her şeyin üzerinde tutan askerler için de geçerli.

Ülke Sovyet kadınlarının kahramanlık edimlerine gereken saygıyı gösterdi. Silahlı kuvvetlere mensup 120 000'den fazla kadın cephelerdeki seçkin hizmetlerinden ötürü ödüllendirildi. Sovyet halkı Sovyetler Birliği Kahramanı ünvanını alan altmışdokuz kadınla gurur duyuyor. Haklı dava için, sosyalist ülkeleri için savaşırken hayatlarını yitiren kadınların anısı Sovyet halkı nazarında daima kutsal olacaktır.

Mihail Kalinin Kızıl Ordu'dan ve donanmadan terhis olan genç kızlara hitaben şöyle dedi:

"Ayrıca başardığınız bir şey daha var. Ekim Devrimi'nin ilk günlerinden beri kadınlar ülkemizde eşit yurttaşlık haklarını yaşadılar. Siz, başka bir alanda kadınlar için eşitlik elde ettiniz; silah elde, ülkenizi şahsen savundunuz. Kadınlar için bugüne dek böylesine doğrudan aktif olmadıkları bir sahada eşitlik elde ettiniz."

Lenin bilgece konuşarak, Sovyet Devleti'nin gücünün onun halk tarafından yaratılıp halkın çıkarına uygun biçimde yönetilen halk devleti olduğu gerçeğinde gizli olduğunu söylemişti.

Ardında Sovyet Devleti'nin yenilmez gücüyle Sovyet halkı, Büyük Anavatan Savaşı'nda dünya çapında tarihi öneme sahip bir askeri, ekonomik, ahlaki ve politik zafer kazandı. Halkımız Avrupa uygarlığını faşist eşkiyadan kurtardı. Bu, dedi Stalin yoldaş, Sovyet halkının insanlığa yaptığı büyük tarihi bir hizmettir.

Sovyet Ordusu kazandı, çünkü Lenin ve Stalin'in Partisi tarafından büyütülüp yetiştirilen deneyimli komutanlarca yönetiliyordu. En ileri askeri bilim tarafından, Stalin yoldaşın yarattığı bilim tarafından yönlendiriliyordu. Sovyet Ordusu muzaffer oldu, çünkü Sovyet halkı ve ordusu, Sovyet Ordusu'nu yaratan ve yetiştiren, ülkenin tümünü tek bir savaş kampı haline getirip, yurtlarına olan görevlerini örnek bir yüreklilikle yerine getiren en iyi evlatlarını cepheye gönderen kahraman Bolşevik Parti tarafından yönetildi. Savaşın ilk beş ayı içinde Komünist Partisi Moskova örgütü 100 000'den fazla üyesini ordu saflarına gönderdi. Leningrad Parti örgütünün 160 000 üyesi Vatan Muhafızları tümenlerine katıldı.

Savaşta komünistler cesaret, kahramanlık ve maharet örneği oldular... Sovyetler Birliği Kahramanlarının %65'i Komünist Partisi üyesi, %13'ü ise Komünist Gençlik Birliği üyesidir.

Sovyet Ordusu zafer kazandı, çünkü düşmanlarına karşı dahi önder ve general Jozef Vissarionoviç Stalin'in planları ve rehberliği doğrultusunda savaştı. "Savaşın en zorlu yıllarında Kızıl Ordu'nun ve Sovyet halkının Sovyetler Birliği'nın zeki ve sınanmış lideri büyük Stalin tarafından yönetilmesi bizim için büyük bir şans. Ordumuzun şanlı zaferleri, Başkomutan Stalin ismi ile ülkemiz ve dünya tarihine geçecek." (V. M. Molotov)

Sovyetler Birliği'nin Alman faşizmine karşı kurtuluş savaşında kazandığı büyük zaferin uluslararası sonuçları zamanla daha da hissedilir hale geldi. Emperyalist kampın yıkıcı güçleri zayıfladı. Demokrasi ve sosyalizmin gücü artık dünya çapında gericiliğin ve emperyalizmin gücüne baskın durumda.

Sovyetler Birliği, halkımızın savaş yıllarında ortaya koyduğu büyük gayretler ve kahramanlıklarda kadınların büyük ve onurlu bir rol oynamış olması gerçeğinden gurur duyuyor.

Sovyet kadınlarının oluşturduğu örnek, faşizmin çok büyük acılar, üzüntüler ve kayıplar getirdiği özgürlüğe aşık tüm ülkelerin kadınlarının yolunu bir fener gibi aydınlatıyor. Savaş süresince, Sovyet kadınlarının oluşturduğu örnek, diğerlerine düşmana boyun eğmemeyi, cesaretini yitirmemeyi, düşmanın yaptığı hasarın intikamını almayı öğretti.

Sovyet kadınlarının kahramanlıkları ve özverili çabaları, kadınların özgürleşmesinin ne mükemmel sonuçlar verdiğini; kadınlarımıza içlerindeki en iyiyi, yaratıcı yeteneklerini geliştirmeleri için tam bir eşitlik ve fırsat veren Partimiz ve devletimizin muazzam eğitim çalışmalarının ne parlak sonuçlar ortaya çıkardığını gösterdi.

VI
DIŞ ÜLKELERDE KADINLARIN DURUMU

KAPİTALİST ÜLKELERDE

Tüm kapitalist ülkelerde —ABD, İngiltere, Fransa, İsviçre, Hollanda, Belçika, Arjantin, Brezilya, Çin, Japonya, İspanya, Portekiz, Yunanistan vb., ayrıca sömürge ülkelerde— kadınların siyasi, ekonomik ve sosyal hakları şu veya bu biçimde kısıtlanmıştır. Kadınlar toplumda erkeklerle eşit haklardan yararlanamazlar.

Kadınların aşağı olduğu "teorisi", çağımız burjuvazisinin temel fikri, demokrasi ve sosyalizme karşı yaptığı savaşta bir araçtır. Bu "teori"nin pratik amacı, genelde çalışan insanların, özelde de kadınların azgınca sömürülmesine en elverişli koşulları ayakta tutup ebedileştirmenin yanında, insanlığın yarısını oluşturan kadınları kamusal ve siyasi faaliyetler ve mücadelelerden dışlamaktır. Burjuva ideologları şu gerçeğin farkındalar ki, sömürülen halkın aktif siyasi mücadeleye katılan kısmı arttıkça, bu mücadele daha da şiddetlenecek ve kapitalizmin kaderi konusunda güvensizlik oluşmasına daha fazla neden olacaktır. Kadın sorunuyla ilgili birçok burjuva "teorisi"nin su yüzüne çıkmayan,

fakat gerçek amacı, milyonlarca işçi kadının sınıf mücadelesinde doğrudan ve aktif katılımını engellemek ve böylece sosyal gelişme sürecini köstekleyip kapitalizmin ömrünü uzatmaktır.

ABD hakim sınıfları, Amerikan yaşam tarzını siyasi özgürlük ve demokrasinin ideal modeli olarak göstermek için ellerinden geleni artlarına koymuyorlar. Sermaye kodamanlarının satın alıp desteklediği gazeteciler, "bilginler" ve politikacılar ne kadar çaba gösterirse göstersinler, hiç kimseyi ABD'nin demokrasinin ve siyasi özgürlüğün modeli olduğuna inandıramazlar.

Burjuva ideologları ve propagandacılarının, gerek ABD'deki, gerek Amerikan emperyalistlerinin emellerini gerçekleştirmek istedikleri diğer ülkelerdeki milyonlarca insanı aldatmak amacıyla büyük bir gayretle yaydıkları Amerikan demokrasisi masalının aksini kanıtlayacak sayısız gerçek var. Amerikan burjuva demokrasisinin ne derece dar, boş ve sahte olduğunu görmek için yalnızca ABD'deki kadınların durumuna bakmak yeter.

Resmi olarak, federal hukuka göre kadınlar erkeklerle eşit haklara sahipler. Gelgelelim bu yalnızca görünüşte kalmakta. Burjuva kanun koyucuları arasıra kendilerine 'demokrasi'lerinin reklamını yapma fırsatı verebilecek bir yasayı geçirmeye karşı değiller. Ancak yasal haklar ile bunların gerçekte uygulanması arasında dağlar kadar fark var.

Fabrikalar, tesisler, madenler, elektrik santralleri, petrol sahaları, demiryolları, ticaret şirketleri ve bankalar önemsiz bir azınlığın, ülkenin gerçek patronları olan bir avuç tekelcinin elinde. Haddi hesabı olmayan bir servete sahip olmaları, onlara hükümetin iç ve dış politikasını kendi çıkarlarına göre tabi kılma gücü veriyor. Kitleler üzerinde ideolojik etkide bulunmanın tüm araçlarına; gazetelere, radyoya, yayınevlerine, sinemalara sahipler. Öte yandan sömürülen milyonlarca insan, burjuvazinin aptallaştırıcı, yozlaştırıcı propagandasının karşısına halkın çıkarla-

rını gerçekten ilerletebilecek doğruları koyabilmek için gerekli maddi araç ve fırsatların binde birine bile sahip değil. Bu koşullar altında oy sahibi büyük çoğunluğun —kent ve kırın emekçi halkının— isteklerini gerçekten özgürce dile getirmeleri fiilen imkânsız oluyor.

1924 yılında Stalin yoldaş, burjuva demokrasisinin, daha sonraki gelişmelerle tekrar tekrar doğrulanan ayrıntılı bir açıklamasını yaptı: "Kapitalizm altında, sömürülen kitlelerin ülkenin yönetimine gerçekten katılması yoktur ve olamaz, çünkü en demokratik durumlarda bile, kapitalizm koşulları altında hükümetler halk tarafından değil, tam tersine Rothschild ve Stinnes, Rockefeller ve Morgan'lar tarafından kurulduğundan, tek başına bu bile, kapitalizm koşulları altında sömürülen kitlelerin ülkenin yönetimine gerçekten katılmasının yokluğunu tanıtlamaya yeter. Kapitalizm altında demokrasi, *kapitalist* bir demokrasidir, sömürülen çoğunluğun haklarının kısıtlanmasına dayanan ve bu çoğunluğa karşı yönelen, sömürücü azınlığın demokrasisidir."*

Doğası gereği, burjuva demokrasisi, Lenin ve Stalin'in tekrar tekrar vurguladığı gibi, daima biçimsel, sahte bir demokrasi olmuştur ve olacaktır. Burjuva demokrasisi, burjuvazinin, mülk sahibi sınıfların iktidarının bir siyasi biçimidir. Halka düşmandır, çünkü onların gerçek hakları ve çıkarlarına karşı yönelmiştir. Burjuva demokrasisinin bu halk karşıtı özü, kadınların durumunu ele aldığımızda daha açık hale gelir.

Kadınların toplum içinde ikinci planda olmalarını öngören burjuva ideolojisi Birleşik Devletler'de büyük ölçüde yayılmaya çalışılmakta. Şubat 1947'de Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu Konseyi'nin Prag'daki ilk oturumunda konuşan Amerikalı delege Helen Philips, ABD'de kadınların kendilerini ülkede hiçbir önemi olmayan aşağılık yaratıklar olarak betimleyen

* J. V. Stalin, *Eserler*, Cilt VI, —*İnter Yayınları*, s. 116.

basın, radyo, sinema ve din adamlarının kamusal baskısıyla sürekli mücadele etmek zorunda olduklarını belirtti. Bu ideoloji ile tam uyum içinde ve kadınların eşitliğini ilan eden federal hukukla apaçık çelişen bir biçimde, çeşitli eyaletlerin yasaları, kadınların toplum ve aile içindeki haklarını büyük ölçüde kısıtlıyor. Kırkbir eyaletin yasalarına göre, evli bir kadının kocasınınki dışında hiçbir meskeni olamıyor. Sekiz eyalette sadece kocanın ailenin malı mülkü üzerinde tasarrufta bulunma hakkı var. Altı eyaletin yasaları kadını kazandıklarını kocasına vermeye zorluyor. Dört eyalette ise kadınların sözleşme ve anlaşma yapma hakkı kısıtlanmış.

Toplumda kadının rolünü daraltan yaygın propagandaya ek olarak, bu yasalar, gerçekte kadınların ülkede politik yaşama katılımlarını engellemeye yol açıyor. Olgular ortada. En yüksek hükümet organlarındaki kadınların sayısı son derece azdır; Birleşik Devletler Temsilciler Meclisi'nin 435 üyesinden yalnızca dokuzu kadındır. Eyalet yasama kurullarının üyelerinden yalnızca yüzde ikisini kadınlar oluşturmaktadır.

Eşit işe eşit ücret konusu hâlâ gündemde. Son yıllarda bu konu kanayan bir yara haline geldi, çünkü savaşta erkeklerin çoğu cepheye çağrıldığında, savaş üretimi geniş ölçüde yayılırken, milyonlarca kadın sanayiye girdi 1944 yılında sanayideki kadınların sayısı onsekiz milyon, ya da istihdam edilen tüm işgücünün %30'u idi. Bu dönemde kadınların ücretleri bir parça arttı, fakat savaşın sonuna gelindiğinde ücretler hâlâ, ortalama olarak erkeklerin aynı işi yaparak aldıkları ücretin %65'i idi. Bugüne kadar ABD'de kadınların aynı işi yaparak aldıkları ücret erkeklerin aldığından daha az.

Savaş bitince, ABD'de kadınların durumu daha da kötüleşti. Onları önce işsizlik vurdu. Milyonlarca kadın işçi işten çıkarıldı. Çalışan 100 kadından yalnızca 16'sı işlerini kaybetmeleri

durumunda geçimini sağlayabiliyor. ABD yasaları çalışan kadınlar için doğum iznini garantilemiyor. Aksine, çoğu durumda kadınlar hamile oldukları anlaşılır anlaşılmaz işten atılıyor.

Bu, her şeyin bir avuç sömürücünün çıkarlarına tabi olduğu kapitalist bir ülkede kadınların kaçınılmaz kaderi. Savaşta emekleriyle sömürücü kapitalistlere miyarlarca dolar kâr sağlayan milyonlarca Amerikalı kadın şimdi gereksiz hale geldi. İşten atıldı, yoksulluk ve açlığa mahkûm edildi.

ABD'de pek az kadın üniversite eğitimi alabilecek durumda. İlk engel, yüksek harçlar, çünkü bunları ancak durumu iyi olan Amerikalılar ödeyebilecek durumda. Ayrıca, yüksek okul kurumlarının hepsi kadınları kabul etmiyor. Hatta öğrencilerinin önemli miktarını kadınların oluşturması beklenen tıp fakültelerinin bile kadınlar için ayırdığı kontenjan %5.

Irk ayrımı Amerikan tablosunun bir parçası. Siyahlar yüzyıllardan beri köle idi, ve bugün de durumları nerdeyse aynı. Bu, burjuva Amerika'da doğal bir durum olarak görülegeldi. Hatta Amerika'da köleciliğe karşı mücadelede önemli, ilerici bir lider olan Abraham Lincoln bile önüne son derece kısıtlı hedefler koydu. Niyetinin ırklar arasında siyasi ve sosyal eşitlik sağlamak olmadığını söyledi.

Ve bugün de Amerika'da Beyazlar ve Siyahlar arasında siyasi ve sosyal eşitlik yoktur.

Çoğu eyaletlerin yasaları, Beyazlarla Siyahlar, Kızılderililer ve "Moğol" ırkların temsilcileri arasında evliliği yasaklıyor. Bu yasayı ihlal etmenin cezası iki yıldan on yıla kadar hapis. Bazı eyaletlerde, bu yasalara göre, 1/4 oranında "gayri-Beyaz" kan taşıyanlar, Siyah, Kızılderilili veya diğer gayri-Beyaz ırkların temsilcileri olarak sınıflandırılıyor. Diğer eyaletlerde bu oran 1/3, ayrıca Virginia yasalarına göre, kanının 1/16'sı gayri-beyaz olan bir insan, yasal olarak beyaz ırka mensup değildir.

Amerika'daki ayrımcı ırk yasaları, zamanında Nazilerin ısrarla uyguladıkları saf 'Aryen' kanı ilkelerinden farklı değil. Hatta, Amerikan hakim sınıfları, bu konuda Alman gericilerin öncülleriydi.

Tüm bunları göz önüne aldığımızda. ABD'deki 6 000 000 Siyah kadının ne kadar berbat bir yaşam sürdüğünü anlamak kolaylaşır. Üç yüzyıl önce, ilk köle gemisinin Kuzey Amerika'ya ulaşmasından beri, Birleşik Devletler'de Siyah kadınlar acımasızca sömürüldüler, günümüze değin en ağır ve en pis, çoğunlukla vasıfsız işlerde çalıştırılıyorlar — çamaşırcı, bulaşıkçı, hizmetçi olarak.

1940 rakamlarına göre, çalışan Siyah kadınların yalnızca %8'i sanayide istihdam ediliyor. Bu oran savaş sırasında biraz arttı, ancak savaş bitince işten ilk çıkarılan ya da ağır, pis işlere verilenler Siyah kadınlar oldu. Siyahların ortalama maaşı, beyaz bir işçininkinin yarısı. Siyah çalışanlar için emniyet aygıtları ya da sıhhi koşullar hemen hiç sağlanmamış. Sonuç olarak, Siyah kadın ve çocuklar arasında ölüm oranı, beyaz kadın ve çocuklar arasındakinin iki katı.

ABD'de Siyahlar dayanılmaz koşullar altında yaşıyor. Beyazların oturduğu semtlerde oturamazlar. Siyah mahalleleri çok kalabalık ve sıhhi koşullar oldukça geri seviyede. Birçok eyalette Siyahlara, Beyazların gittiği sinema, tiyatro, kütüphane ve lokantalar, siyahlara yasaklanmış. Beyazların bindiği tramvay veya trenlere de binemezler. Siyahların linç edilmesi ABD'de hâlâ sık rastlanan bir olay. Gazeteler, kitaplar, tiyatro, sinema, radyo günbegün azgın Siyah-karşıtı propaganda yapıyor. Bunun Alman faşistlerinin dünyanın çoğu halkına karşı yaptığı ırkçı nefret propagandasından hiçbir farkı yok.

ABD'de Siyahların durumu, kapitalist toplumda, çalışan insanlar üzerindeki, her ikisi de bu toplumun ürünü olan sınıf bas-

kısı ile ulusal baskının birleşmiş olduğunun çok açık bir örneğidir. ABD'de milyonlarca Siyah kadın, kadın olarak, işçi olarak ve Siyah olarak üçlü bir boyunduruğa katlanmak zorunda.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden bu yana Amerikan emperyalizmi dünya yönetimini ele geçirmeyi amaçlayan saldırgan, açıkça yayılmacı bir politika benimsemiş durumda, ve elbette gerici güçler, ABD'deki çalışan insanların demokratik haklarına karşı saldırılarını artırdılar. Amerikan emperyalistleri, sömürülenlerin sınıf protestosunu ve dışarıda sürdürdükleri acımasız girişimlere yönelik politikalarına karşı halk direnişini kırmak için ülkenin politik yaşamına daha da çok faşist yöntemler sokmaya çalışıyorlar.

Taft-Hartley Yasası gerçekte işçilerin haklarını hükümsüz kılıyor. Bu yasaya göre, kapitalistler, işçilerle yapılan toplu sözleşmelerde üstlendikleri sorumlulukları çiğneyerek, sendika dışından eleman kiralama hakkına sahip. Bu, sendikalara indirilmiş bir darbedir ve grev kırıcılara kapıları ardına kadar açmaktadır. Sendikaların grev ilan etme ve patronlarla toplu pazarlık yapma hakkı kısıtlanmış durumdadır. Yasa, sendikaları komünistleri önderlikten uzaklaştırmaya mecbur tutuyor. Komünistlere karşı mücadele ise ülkedeki demokratik unsurlara zulmetmek için yalnızca bahane. Aynı yasa, sendikaların politik faaliyetlerini müthiş biçimde kısıtlayıp, başkanlık ve kongre seçimleri de dahil olmak üzere sendikaların tüm politik kampanyalara katkıda bulunmasını yasaklıyor.

Amerikan gericiliği Amerikan proletaryasını sindirmek için emek düşmanı Taft-Harley Yasası'nı kullanıyor.

Günümüzde ABD'de on milyonlarca insanın en temel demokratik hakları ayaklar altına alınmış durumda.

Tüm dünya "Amerikan-Karşıtı Faaliyetler" Komitesi'nin yaptıklarından haberdar. Komite tüm örgütleri ve yüzbinlerce

Amerikalı'yı kara listeye aldı ve onları aşağılayıcı soruşturmalara tabi tuttu. İnsanları "hain" diye yaftalamak için iğrenç ve sahte yöntemlere başvuruluyor, binlerce demokrat, ilerici görüşlü insan hükümetteki görevinden alınıyor.

ABD'nin iç ve dış politikasında tuttuğu yol, Amerikan burjuvazisinin gücünün belirtisi değil. Aksine bir zayıflık işareti bu. Burjuva demokrasisinin derin krizi en açık şekliyle ABD'de görülüyor. Emperyalistler burjuva-demokratik özgürlüklerin kalıntılarına karşı korkunç bir saldırı yürütüp, ülkede bir terör rejimi kurmaya çalışıyorlar. Bunun yanında uluslararası ilişkilerde büyük ve küçük ulusların egemenlik ilkesini çiğniyorlar. Aslında bu, faşist ülkelerin politikasının, II. Dünya Savaşı'nda Sovyet Ordusu ve Sovyet halkının faşizme indirdiği ölümcül darbeler sayesinde büyük bir yenilgiye uğramış olan vahşi politikanın bir devamı.

Amerikan enperyalistleri saldırgan bir dış politika izlerken, kendi ülkelerindeki çalışan insanların yaşam standardını düşürüyorlar. Demagojik bir kampanya konuşmasında Başkan Truman, ABD'de "enflasyonun milyonlarca ailenin yaşam standardını düşürdüğünü, yiyeceğin çok pahalı olduğunu, ev fiyatlarının olağanüstü rakamlara ulaştığını" kabul etmek zorunda kaldı. Truman, "milyonlarca genç gecekondu mahallelerinde ve barakalarda yaşıyor, halkımızın çoğu gereken tıbbi müdahalenin ücretini ödeyebilecek durumda değil, eğitim sistemimiz ekonomik bir krizle karşı karşıya, milyonlarca çocuk yeterli sayıda okul ve iyi derecede ilk ve ortaöğretim verebilecek yeterli sayıda öğretmenden yoksun!" dedi.

Amerikan demokrasisinin gerçekleri işte bunlar.

***

"Klasik parlamentarizm"in ülkesi İngiltere de kapitalizmin

genel krizinin etkilerini açıkça ortaya koyan bir örnek sergiliyor. Aslında İngiltere açgözlü Amerikan tekelci kapitalizminin küçük ortağı, uydusu haline gelmiştir. İngiliz iç ve dış politikası, inkâr edilemez şu gerçekten, kapitalist İngiltere'nin yavaş yavaş bağımsızlığını yitirdiği ve ABD'ye bağımlı hale geldiği gerçeğinden doğrudan etkilenmektedir. İngiliz hükümetinin politikası bu süreci ilerletiyor. İngiltere'de kendine "sosyalist" diyen bir İşçi Partisi Hükümeti'nin görev başında olması olgusu, bu bakımdan hiçbir şey fark ettirmiyor. Tam tersine, sağ sosyalistler olarak İşçi Partililer kapitalizmin en sadık savunucularıdır. Gerçekte işçi sınıfı saflarını çökertmek için ellerinden geleni yapan emperyalistlerin sadık köleleri iken, demokrasi ve sosyalizmden dem vurarak emperyalist politikalarının gerçek yağmacı özünü gizlemeye çalışıyorlar. Bu, dokuz Komünist Partisi'nin 1947'deki konferansının bildirisinde belirtildiği üzere, diğer ülkelerdeki sağ sosyalistlerinin olduğu gibi Attlee ve Bevin'in de gerçek yüzüdür.

Lenin şöyle yazıyor:

"Pratik göstermiştir ki, işçi sınıfı hareketinde oportünist eğilime bağlı olan önder kişiler, burjuvaziyi burjuvazinin kendisinden daha iyi savunmaktadırlar. Onlar işçilere önderlik etmeseydi, burjuvazi iktidarda kalamazdı."*

Ocak 1948'deki bir radyo konuşmasında Attlee, İşçi Partisi Hükümeti'ne ve İşçi Partisi'ne övgüler düzerek onun "demokratik sosyalizm", "bireysel özgürlük" ve "siyasi demokrasi', "düşünce özgürlüğü", "söz özgürlüğü" ilkelerini tutarlılıkla izlediğini iddia etti. Doğal olarak da Attlee iddialarını İngiltere'deki yaşamdan delillerle örneklemekten kaçındı, çünkü gerçekler onun demagojik açıklamalarıyla tam bir tezat içinde bulunuyor.

* V. İ. Lenin, *Toplu Eserler*, 3. Rusça baskı, Cilt XXV, s. 343–344.

İşte bir olgu: İngiltere nüfusunun %2'si ulusal servetin %64'ünü elinde bulunduruyor. Bu durumda, milyonlarca kadın ve erkek işçinin emeklerini kapitaliste satmak ve sefalet içinde yaşamak "özgürlüğü"nden başka özgürlüğü yokken, yalnızca bir avuç zenginin "bireysel özgürlüğün" tadını çıkardıkları açık değil mi?

İşçi Hükümeti ülkede faşist entrikaları önlemek şöyle dursun, tüm bunlara göz yumuyor. İngiltere'de faşistler polis tarafından korunuyor, toplantılarını alenen yapıyorlar, anti-Semit pogromlar düzenliyorlar. "Sosyalist" hükümetin polisi, "bireysel özgürlük" ve "düşünce özgürlüğü" adına faşist güruhu koruyup antifaşistleri dövüyor. Son zamanlarda İngiliz faşistleri, İngiliz proletaryasının geniş kitleleri arasında ciddi biçimde telaşa neden olacak kadar saldırganlaştı.

İngiltere'de gerici güçlerin saldırısı hız kazanıyor. Temel demokratik haklar her geçen gün daha fazla kısıtlanıyor. Tüm diğer kapitalist ülkelerde olduğu gibi, kadınlar en kötü durumda.

Resmi olarak, İngiltere'de kadınların oy hakkı var. Ancak kadınların oy kullanma ve hükümet organlarında görev alma hakkının biçimsel, ikiyüzlü tanınması, kadınların haklarını ve politik yaşamdaki yerlerini büyük ölçüde kısıtlayan sayısız engel için bir senaryo.

Hem erkeklerin hem de kadınların seçme ve seçilme hakları eğitim, ikametgâh ve mülkiyet şartlarıyla kısıtlanmıştır. Bu kısıtlamaların öncelikle nüfusun çoğunluğunu oluşturan sömürülen sınıfları hedeflediğini görmek zor değil. Ve bu, özellikle de, maddi olarak erkeklere bağımlı ve eğitimde erkeklerden çok daha az fırsata sahip oldukları için işçi kadınları etkiliyor.

İngiltere'de kadınların politik yaşamda oynadığı rolün ne kadar küçük olduğu, 640 parlamento üyesinden sadece 24'ünün, yani %4'ten bile azının kadın olması gerçeğinden anlaşılabilir.

Parlementonun üst kamarası seçimle değil verasetle veya kralın atamasıyla gelen kişilerden oluşuyorsa, halkın gerçek politik haklarından söz etmek genelde mümkün müdür? Lordlar Kamarası halkın temsilcilerinden değil, dükler, markizler, kontlar, vikontlar, baronlar, başpiskoposlar ve piskoposlardan oluşuyor.

İngiltere'de evli kadınların kamu görevlerinde çalışmasını yasaklayan yasa, ancak 1946 yılı sonunda kaldırıldı. Ancak bu, kadınların kamu görevlerine büyük ölçüde alındığı anlamına gelmiyor. Yasa, kadınların mahkemelerde ve hükümet savcılığı bürolarında çalışmasına izin veriyor, ancak İngiltere'de hiç kadın yargıç yok.

Böylece, kadınların sadece devlet yönetimine katılma hakkı değil, devletin yönetiminde çalışma hakkı da kısıtlanmış durumda. İngiliz kadınlarının büyük çoğunluğu aktif politik yaşamdan dışlanmıştır.

Ayrıca, İngiliz kadınlarının ekonomik hakları da ihlal edilmiştir. Eşit işe eşit olmayan ücret, kadınlara karşı ayrımcılığın rezil bir biçimi ve kapitalist sömürünün en karakteristik ve tiksindirici özelliklerinden birisidir. II. Dünya Savaşı'nda kadın işgücü istihdamı hızla arttı. Savaş sanayiinde çalışan kadın oranı 1939'da %16 iken, 1944'te %37 idi. İngiltere'de milyonlarca kadın kapitalist fabrikalarda, tesislerde, kamu kuruluşlarında, ticarette erkeklerle birlikte çalışıyor, ancak aynı iş için erkeklere ödenen ücretin sadece %50 ile %70'ini alıyorlar. Kadınlar, tüm ücretli işçileri sömüren kapitalistlerce iki misli sömürüyorlar.

Mayıs 1947'de Margate'deki İşçi Partisi Konferansı'nda, delegelerin büyük çoğunluğu parti liderlerinin isteğine rağmen, ücret konusunda kadınlara karşı ayrımcılığa son verilmesine yönelik bir kararı benimsediler. Ancak karar yalnızca sofuca bir istek olmaktan öteye geçemedi, çünkü İşçi Hükümeti liderleri o dönemde bu kararı uygulamaya koymanın mümkün olmadığını

açıkladı. Margate'de alınan karar uygulamaya konursa kapitalistlerin kârlarını azaltacağını açıklamayı "unuttular"

İngiltere'de İşçi Hükümeti tekelci sermayeye sadakatle hizmet ediyor. Çalışan insanların yaşam standardı sürekli düşmeye devam ediyor. 1947'de, "dolar harcamalarını azaltma" bahanesiyle, karneyle verilen yiyeceklerin miktarı büyük ölçüde azaltıldı.

Eylül 1947'de karneyle verilen et miktarı haftada 350 grama indirildi; 15 Ekim'de karneyle verilen süt miktarı %25 azaltıldı. Kasım'da haftada üç pounddan oluşan patates karnesi uygulaması gündeme geldi, tereyağı karnesi ayda 240 grama indirildi, toz şekerin fiyatı %66 arttı. Karneyle verilen yiyecek miktarının azaltılmasıyla eş zamanlı olarak, yiyecek, yakıt, giyecek ve diğer temel ihtiyaç maddelerinin fiyatları hissedilir ölçüde arttı. Kira, havagazı ve elektrik çok daha pahallılandı, her tür nakliye gideri de öyle. Çalışan insanların ödemek zorunda olduğu vergilerde büyük bir artış oldu. Bunlar savaş sırasındakilerden ortalama %50 daha fazla. Öte yandan İngiliz kapitalistlerin elde ettiği kâr, 1938 ve 1946 yılları arasında %85 arttı.

Çalışan kadınlara tartışma bile gerektirmeyen eşit işe eşit ücret hakkı tanımayan kapitalistlerin, ücretli doğum izni vermeleri ve doğum sonrasında kadınların işlerini garanti etmeleri de doğal olarak beklenemez. Böylelikle, annelerin ve kadın işçilerin en hayati çıkarları ayaklar altına alınıyor. Diğer kapitalist ülkelerin yasaları gibi, İngiliz yasaları da anneliğin güvence altına alınmasını, anne ve çocuğun korunmasını sağlamıyor. Fransa'da ancak II. Dünya Savaşı'ndan sonra Anayasa'da kadınlara hak eşitliği tanıyan bir maddeye yer verildi ve bu, ülkenin ileri ci güçlerinin desteğiyle kadınların verdiği inatçı bir mücadelenin sonucunda oldu. Gelgelelim, eşit hakların anayasaca tanınması gerçek eşitlikten çok uzaktır.

Örneğin, yasa eşit işe eşit ücreti öngörüyor. Gerçekte ise ka-

dınların aldığı ücret erkeklerin aldığından sanayide %10–%15, tarımda ise %20–%30 daha az. Bundan başka kadınların mesleki eğitim ve işte ilerleme hakları sınırlanmış.

Şu anda Fransız halkı, ulusal çıkarlara ihanet eden sağ sosyalistlerin ve Amerikan emperyalizmine köle gibi yaltaklanan yönetimdeki gerici çevreler nedeniyle çok büyük güçlüklerle karşı karşıya. Fransız kadınları kıtlık ve yokluğun acısını çekiyorlar.

Bir Fransız kadını, Simone Beauclais, Sovyet kadınlarına yazdığı bir mektupta koşulları anlatıyor:

"Belki biliyorsunuzdur, yeterli ekmeğimiz hemen hiç olmuyor. Haftada bir kez açılan fırınların önünde sonsuz kuyruklar oluşuyor ve aldığımız ekmek de kısmen soya, kısmen mısırdan oluşan ithal Amerikan unundan yapılıyor. Ekmek kötü, küflü, kesinlikle yenmeyecek durumda. Bu ekmeği yediğimiz için en küçük kızım ciğerlerinden rahatsızlandı, oğullarım çok kötü mide sancıları çekiyor, bense yıllardır bağırsak rahatsızlığından şikayetçiyim, bu ekmek düpedüz zehir benim için. Biliyorsunuz, ekmek ve şarap Fransa'da yüzyıllardır temel gıdalar. Şarap olağanüstü pahalı bugün. Geçen yılki tahıl rekoltesi mükemmeldi. İnsan ekmeğe ne oldu? diye sormadan edemiyor. Bu yıl rekolte çok az. Köylülerin çoğu, elde ettikleri kazançla yeni tohum alamayacak. Köylüler ürünün bir veya iki aydan fazla dayanmayacağını söylüyorlar. Sizi yiyecek sorunlarıyla sıkmak istemem ama beni korkutuyor bu sorunlar. Dört tane çocuğum var, her şeyi hesaplamak zorundayım ve bir sürü sıkıntım var. Üstelik her yanda sefalet görmek son derece moral bozucu. Sefillerin sayısı sınırsız. Kendini esirgemeden tüm güçleriyle çalışan insanları kastediyorum. Komşularımdan biri terzi. Dün bana aldığı öğle yemeğine zor yetecek bifteği gösterdi. İki günlük kazancı gitmiş biftek için."

Hitler ve Mussolini'nin faşist beslemesi kasap Franco İspan-

ya'da hâlâ iktidarda. Bunun tek nedeni de Amerika ve İngiltere'deki gerici güçlerin ona yardım ediyor olması. 125 000 İspanyol Cumhuriyetçi cellat Franco'nun hapisanelerinde insanlık dışı işkencelere maruz kalıyor ve ölüyor. Bunlar arasında İspanyol halkının birçok kahraman kızı var. Franco İspanyası'nın hapishanelerinde 20 000 İspanyol kadını var.

Belçika, İsviçre, Arjantin ve daha birçok burjuva ülkede, evli bir kadının kocasının rızası olmadan yasal bir edimde bulunma hakkı yok. Hatta, evlenmeden önce sahip olduğu şahsi eşyasını satma hakkı bile yok. İsviçre, Türkiye ve diğer ülkelerde kamuda istihdam edilen kadınlar, kocaları işi bırakmalarını istediği anda bırakmak zorundalar. Birçok devletin yasalarına göre, annelerin ebeveynlik hakkı yoktur, yalnızca babanın ebeveynlik yetkisi vardır. Birçok ülkede ise, yeterince nedeni olsa bile, kadının boşanma davası açma hakkı yoktur.

Nerdeyse otuz yıl önce V. İ. Lenin burjuva demokrasisine ilişkin günümüzde de geçerli olan şu tanımlamayı yapmıştı:

"Burjuva demokrasisi, gerçekte kadınlar için, emekçiler için ve sömürülen halk için özgürlük ve eşitliğin olmadığını gizleyip, *özgürlük ve eşitlikten* dem vuran süslü cümleler, şaşaalı sözcükler, cicili bicili vaatler, tantanalı sloganlar demokrasisidir."*

***

Yukarıda gördüğümüz üzere kapitalist ülkelerde kadınların hakları büyük ölçüde kısıtlanmıştır. Emperyalizmin boyunduruğu altındaki sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde kadınların konumu çok daha kötüdür.

Dünya nüfusunun büyük çoğunluğu ve dolayısıyla kadınların büyük çoğunluğu sömürgelerde ve yarı-sömürge ülkelerde yaşı-

* V. İ. Lenin. *Toplu Eserler.* 3. Rusça baskı, Cilt XXIV, s. 517–518.

yor. Bildiğimiz gibi, İngiltere, Fransa, Hollanda ve Belçika'nın gerek toprak, gerek nüfus bakımından kendilerinden kat kat büyük sömürgeleri bulunuyor. Biçimsel olarak ABD'nin sömürge mülkü bulunmuyor, ancak gerçekte dünyada birçok ülke Amerikan emperyalizmi tarafından kontrol edilip sömürülüyor.

Tüm bu ülkelerin halklarının sürdüğü yaşam kötü bir görünüm sergiliyor.

Fas hukuken bir sömürge değil. Fas, bu ülkenin ekonomik ve kültürel gelişimini "ilerletmeyi" üstlenen Fransa'nın koruması altında. Fas'ın nüfusu 8 000 000. Araplar ve Berberilerden oluşuyor. Fas verimli bir ülke, doğal kaynakları zengin. Ancak Fas kendi halkına ekmek sağlayamıyor. Vücutları yaralarla kaplı, kaşınıp duran, çıplak, pis, hastalıklı Faslı çocuklar kent sokaklarını dolduruyor, çöplüklerde yiyecek arıyor. Casablanca'da yersiz yurtsuz kadınlar sokakta doğum yapıyor. Pörsümüş göğüslerini hâlâ emmekte olan bebekleriyle birçok kadın kaldırımlarda ölüyor. Fas'ta çocuklar için hastane, çocuk yuvası veya sanatoryum yok. Okul çağındaki 2 000 000'dan fazla çocuk okula gitmiyor. Frengi ve verem halkı telef ediyor.

Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu Konseyi'nin ilk oturumunda Faslı kadınların temsilcisi şöyle dedi: "Fas'ımızın geleceği bizi korkutuyor. Çocuklarımızın, halkımızın geleceği bizi korkutuyor. Fuhuş, hırsızlık ve insanlık onurunu yitirme korkusu rahatsız ediyor bizleri."

Emperyalist sömürgecilerin hırsının, bencilliğinin, açgözlülüğünün sınırı yok. Sömürgelerin yalnızca zengin doğal kaynakları değil, yeryüzündeki en değerli serveti, insanları da acımasızca sömürüyorlar. Britanya imparatorluğunun mücevheri Hindistan bunun en canlı örneği. 1943'te Hindistan'da 3 500 000 insan kıtlıktan öldü. Bu sayı Britanya imparatorluğunun savaşta yitirdiği insan sayısının on katı. Ayrıca Hindistan'da kıtlık olağan

bir olay. Olağanüstü zenginliğe sahip bu ülkede her yıl milyonlarca insan açlıktan ölüyor.

UDKF Kongresi'nde Hindistan delegesi Vidia Kanuga, "Anneler, çektikleri acıları dindirmek için bebeklerini kendi elleriyle öldürdüler," dedi.

Vurguncular ve talancılar, ulusal felaketleri kâra çeviriyorlar. Milyonlarca Hindu'nun ölümüyle binlerce sömürgeci-vurguncu zengin oldu. İngiliz makamları bu adamların iğrenç uygulamalarına müdahale etmeyi gerekli görmedi.

Yaklaşık 400 000 000 insanın yaşadığı bir ülkede sadece 600 tane doğumevi ve çocuk bakım kuruluşu var, yani 667 000 bebeğe bir kuruluş düşüyor. Ve bu birkaç kuruluşu idame ettiren de devlet değil. Hükümet-dışı örgütler idame ettiriyor bu kuruluşları.

Hindistan'da çocuk ölümü oranı dünyada ilk sıralarda yer alıyor. Bu oran özellikle sanayileşmiş kentlerde fazla. Bombay'da, fabrika işçilerinin %90'ının oturduğu tek odalık meskenlerde, çocuk ölüm oranı %55'e ulaşıyor. Doğan çocukların yarısından azı bir yaşına gelebiliyor! Milyonlarcası açlık ve hastalıktan ölüyor.

Ekonomik ayrımcılığın ve ırk ayrımcılığının kötülükleri, halkın yaşadığı maddi sıkıntılarla, kadın emeğini, anneyi ve çocuğu korumaya yönelik yasaların olmayışıyla daha da şiddetleniyor. Sosyal sigorta diye bir şey yok. İşte belirgin örnekler: Hindistan'da kadınların ortalama ömrü 26,6 yıl; her yıl altı milyon kadın çeşitli hastalıklardan ölüyor.

Hindistan'daki komünist bir gazete Bengalli bir köylü kadın olan Mina Ron Gaudharn'ın Eyalet Başbakanı'na yazdığı mektubu yayınladı. İşte mektuptan bir alıntı:

"Hindistan'ı olduğu gibi görmek isterseniz, herşeyden önce kucaklarında aç çocuklarla iş arayan yığınla orta yaşlı kadın göreceksiniz, Kalküta sokaklarında ölenlerin saflarını dolduran... Çocuklar süt olmadığı için ölüyorlar, sağ kalanların ise insana benzer yeri yok... Köylerde birçok insan koleradan ölüyor. Yol kenarında muz ağacı yaprakları veya yalnızca gazetelerle örtülü cesetler görürseniz şaşırmayın. İnsanın sağken örtüsü yoksa, ölünce nasıl olabilir!?...

Bize uğrayacak olursanız (kocam öğretmen ve öğrencileri ders için eve gelirler) öğrencilerin çıplak, öğretmenin ise belinde yalnızca bir kuşak olduğunu görürsünüz. Dışarıda giymek için yalnızca bir tane peştemalımız var...

Çilelerimiz hiç bitmeyecek mi efendim? Kocalarımıza ve oğullarımıza yemek pişirecek duruma ne zaman geleceğiz? Topraksız köylüler ne zaman toprağa kavuşacak?"

Burjuva demokrasisinin sahteliği tüm boyutlarıyla İngiltere ve ABD'nin uyguladığı sömürgecilik politikasında en açık biçimde kendini gösteriyor. Emperyalistler sömürgelerde köle gibi yaşayan yüz milyonlarca insanı ezmeye devam ediyorlar. Aynı zamanda ikiyüzlüce, onlara sahte bağımsızlık sözleri vererek acımasız politikalarını yumuşatmaya çalışıyorlar.

Daily Worker'da çıkan, Nijeryalı kadınların durumunu anlatan bir makale, onların korkunç bir yoksulluk, açlık ve acılar içinde yaşadığına, hastalıklardan öldüğüne işaret ediyor. Nijerya'da kadınların ancak %1'i okuma yazma biliyor. Kızlar için yalnızca dört tane ortaokul var Nijerya'da.

Nijerya'da kadınların çoğu hastalıklarla boğuşuyor, ölüm oranı —sıtma, cilt hastalıkları, verem— korkunç yüksek. Kadın ve çocuklara tıbbi hiçbir bakım yapılmıyor. Nijerya'da kadınlar belli bir yaşa geldikten sonra özel bir vergi ödemek zorundalar. Resmi vergi toplayıcıları sık sık, vergi ödeyecek duruma gelip

gelmediklerini belirlemek için kızları sokak ortasında soyuyorlar.

Makalenin yazarı, Nijerya halkının acınacak durumundan İngilizlerin sorumlu tutulması gerektiğini öne sürüyor.

Kenya'da Afrikalılar aynı iş için Avrupalılara ödenen ücretin onbeşte birini alıyor. Dört milyon yerli halkı olan Kenya'ya yerleşen iki bin İngiliz, en verimli toprakların yüzde ellisinin sahibi. Yerliler tüm sosyal haklardan yoksun bırakılmış durumda. Nüfusun yüzde doksanbeşi Kenya Yasama Konseyi'nde temsil edilmiyor. Kenya'da doğan 1000 çocuktan 500'ü ölüyor.

Anglo-Amerikan emperyalistlerinin açıkça ve yüzsüzce iç işlerine burunlarını soktukları bir dizi Doğu ülkesinde, gericiler demokratik özgürlüklerin her türlü belirtisini yok ediyorlar, demokratik örgütlere ve ilerici liderlere zulmediyorlar. Bu da doğal olarak kadınlar için yaşamı daha da güçleştiriyor.

Mısırlı kadınlar UDKF Sekreterliğine Mısır'daki kadınların kötü kaderini anlatan bir mektup gönderdiler. Hükümetin başlattığı anti-komünist kampanya, birçok yurtseveri tutuklamak, demokratik dernekleri kapatmak ve Mısır ile İngiltere arasında imzalanan "ittifak" anlaşmasına karşı görüş belirten gazeteleri yasaklamak için bahane oldu. Mısır Kadın Üniversite Öğrencileri ve Mezunları Derneği fesh edildi. Yasal öğrenci gösterileri silah zoruyla dağıtılıyor.

Ortadoğu ülkelerinde Sosyal-Demokrat Kadın Derneği de dahil olmak üzere demokratik örgütlerin faaliyetleri kısıtlanırken, faşizm yanlısı örgütlerin faaliyetleri İngilizlerin bilgisi ve koruması dahilinde teşvik ediliyor.

Anglo-Amerikan emperyalistlerinin desteğini alan İran'daki gerici unsurlar, demokratik hareketin her türlü gösterisini acımasızca bastırıyorlar. İran'da kadınların hiçbir hakkı yok. Akli dengesi yitik olanlar ve suçlularla birlikte onlar da oy hakkından

mahrum. Her konuda babalarına veya kocalarına boyun eğmek zorundalar. Kızlar kendi istekleriyle evlenemiyorlar, evli kadınların boşanma davası açma hakkı yok. Kocanın karısı üzerinde sınırsız iktidarı var, kadını sokağa atabilir ve çocuklarını elinden alabilir.

Abadan'da İngilizler onyedi İran sendika kulübünü kapattılar ve binaların çoğunda genelevler açtılar. İran'lı gericiler, ülkenin sahipleri gibi davranan yabancı emperyalistlerle birlikte İran halkını ve İranlı kadınları aşağılayıp kötü muamele ediyorlar.

Türkiye'de nüfusun yalnızca yüzde onyedisi okur-yazar. Onbinlerce köyde hiç okul yok. "Komünizm propagandası" diye etiketlenen Fonvizin, Griboyedov, Puşkin, Lermontov, Gogol, Ostrovski, Turgenyev, Tolstoy, Saltikov-Şçedrin ve Çehov'un eserleri gibi dünya edebiyat klasiklerinin satışına kesin yasak var.

Türkiye'nin başkentinde sayısız genelev var. İstanbul'da bir cadde onlarla dolu ve bu evler şehrin resmi rehberinde yer alıyor. Fuhuş Türk yetkililerce teşvik ediliyor.

Kore Demokratik Kadınlar Birliği, 1946'da Amerikalı kadınlara yazdığı bir mektupta şöyle diyor:

"Kore Demokratik Kadınlar Birliği'nin 800 000 üyesi adına, size Amerikan işgal bölgesindeki Koreli kadınların hiçbir sosyal hakkı olmadığı gerçeğini bildirmeyi görevimiz sayıyoruz..." O günden bu yana durum değişmedi. Emekçi halkın bir halk hükümeti kurduğu Kuzey Kore'de kadınlar erkeklerle eşit haklara sahip. Amerikan işgal bölgesi olan Güney Kore'de kadınlar hâlâ temel insan haklarından yoksun, demokratik örgütleri ise baskı altında tutuluyor.

Tüm dünya Japonya'daki kadınların kaderinin ne kadar acı olduğunu biliyor. Çok eskiden beri Japonya şehirleri kızların,

yoksulluktan beli bükülmüş ana babaları tarafından çok az bir ücretle satıldığı genelevlerle doludur. 1933 için resmi istatistiklere göre, Akita bölgesinde ondört ile yirmibeş arasındaki kadın nüfusun yüzde onbeşi genelevlere, ev hizmetçiliğine veya fabrikalara satılmış. Savaş ve sonrası, Japon kadınlarının durumunu daha da kötüleştirdi; çünkü Amerikan işgal güçlerinin politikasına yüzünden, teslim olma koşullarının öngördüğü demokratik değişiklikler uygulamaya konmadığı gibi, bu değişikliklere Amerikan gericiliğinin Japonya'daki yerli uşakları tarafından da akla gelebilecek her surette karşı koyuluyor.

Aslında Japonya'da kadınlar için zorunlu çalışma sistemi yeniden uygulamaya kondu. İşçi kızların çoğu, aileleriyle imzalanan sözleşmelere bağlanmış durumda. On–oniki metrekarelik küçük hücrelere bölünmüş kışlalarda yaşıyorlar, bir hücrede altı–yedi kız kalıyor. Çok kısa bir süre için bile ayrılacak olsalar idarenin iznini almak zorundalar. Kızlar tam anlamıyla köle gibi yaşıyorlar.

Şu anda Japonya'da genelevler resmi olarak yasaklanmış durumda. Gelgelelim, Tokyo'daki genelev bölgesi diğer yerlerden çok daha hızlı biçimde yeniden inşa ediliyor. Bir hemşire olan Hose Otome, başka yerde iş bulamadığı için vücudunu satmak zorunda kaldığını yazıyor. Bu Japonya'da binlerce kadının kaderi.

Komintang Çini'nde kadınların kaderi tam bir trajedi. Çin'in içişlerine Avrupalı ve Amerikalı emperyalistlerin on yıllardır karışması, yıllar süren Japon işgali ve içsavaş ülkeyi mahvetti, on milyonlarca erkek, kadın ve çocuğun kanına buladı, yüz milyonlarca Çinli emekçiyi yarı aç yarı tok bir yaşama ve sefalete mahkûm etti.

Amerikan emperyalist çevrelerinin doğrudan askeri desteğiyle gerici Kuomintang hükümetinin başlattığı kanlı savaş, II. Dünya Savaşı biteli yıllar olmasına rağmen hâlâ sürüyor.

Kuomintang kontrolündeki bölgelerde yıkım, işsizlik, açlık hüküm sürüyor. Köylüler ekecek tohum bulamayacak kadar kötü duruma getirildikleri için, ekilebilir toprakların yarısından çoğu bomboş duruyor.

Sanayideki durum da farklı değil. Fabrikalar, imalathaneler ve atölyeler kapanmaya devam ediyor, kadın ve erkek işçiler kitleler halinde sokağa atılıyor, açlıktan ölmeye mahkûm ediliyor. Mayıs 1947'de Çinli bir liderin yaptığı bir açıklamaya göre Şanghay sokaklarında günde ikibinden fazla insan öldü.

Demokratik liderlere ve sendika liderlerine ve çeşitli sosyal örgütlere karşı azgın terör, ilerici insanların katledilmesi, öğrenci gösterilerinin baraj ateşine tutulması Kuomintang Çini'nin tipik olayları. Tabii, kadınlarının temel politik ve sosyal haklarının sözü bile edilmiyor.

Aile gelenekleri Çinli kadınları çıkışı olmayan bir ağla kaplıyor, onları aile reisinin, önce babanın, sonra kocanın ve kayınpederin sessiz ve sadık köleleri kılıyor. Çokeşlilik ve kızların ana babaları tarafından köle gibi satılmaları hâlâ uygulamada.

Evi, işi veya daha başka bir geçim kaynağı olmayan bir sürü kadın ve genç kız, fahişe veya zenginlerin kölesi oluyor.

Kuomintang Çini'nde sanayide çalışan kadın işçilerin oranı çok yüksek ve bunların durumu içler acısı. Kadınlar aynı iş için erkeklerden daha az ücret alıyor. Günde onbir, oniki saat, hatta daha fazla çalışıyorlar. Çinli işçi kadınların durumu katlanılamayacak kadar güç; iş güvenliğine ilişkin hiçbir düzenleme yok, tıbbi yardım yok, yarı aç olmanın sonucu olarak kitlesel verem, berbat mesken koşulları ve elde hiçbir hak olmayışı. Gazete veya kitap okumalarına izin yok ve hatta gülmeye karşı kurallar var.

Sömürgelerde ve yarı-sömürge ülkelerde kadınların sahip ol-

duğu bir tek sosyal hak bile yok. Çalışmaları karşılığında gülünç ücretler alıyor ve ailede ikinci sınıf kişi konumuna itiliyorlar. Doğumdan ölüme değin yarı açlık, ümitsiz bir cehalet, anne ve çocuğa yapılması gereken en temel bakımın yokluğu, iki çocuktan birini telef eden salgın hastalıklar — işte bu ülkelerdeki kadınların kaderi.

Tüm bunlar emperyalist sömürgecilerin "uygarlaştırıcı" etkilerinin mükemmel görüntüleri.

Ancak özgürlük ve bağımsızlıklarını elde etmeleri, sömürge halklar için gerçek ilerleme sağlayabilir. Bunun canlı bir örneği, Sovyet Rusya'nın yardımıyla yeni bir yaşam başlatan, özgür gelişme yolunu seçen Moğolistan Halk Cumhuriyeti'dir.

Bugün Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nde kadınlar yaşamın her alanında aktif rol alıyorlar. Kadınların katılmadığı bir tek ekonomi dalı veya kültürel alan yoktur.

Yirmibeş yıl kadar önce Moğol kadınlarına tam eşitlik tanındı. 1947'de yetmişbeş kadın devlet iktidarının en yüksek organı olan Küçük Hural üyesi, onüç kadın Küçük Hural Başkanlık Kurulu üyesi, 1193 kadın ise yerel encümenlerde delegeydi.

"Cumhuriyetin Değerli Sığır Yetiştiricisi" ünvanıyla ödüllendirilen önde gelen sığır yetiştiricilerinin %30.5'i kadındır. Cumhuriyette sanayi işçilerinin %38'i kadın, başkent Ulan-Bator'da kadınlar sanayi işçilerinin %73'ünü oluşturuyor. Öğretmenlerin %18'i, tıbbi alanda çalışanların %70'i kadın. Üniversite öğrencilerinin %25'ini kadınlar oluşturuyor.

Yasa kadınlara eşit işe eşit ücret garantiliyor ve doğum izni sağlıyor. Kadınlar parasız tıbbi yardım alıyor, çocuklarını çocuk yuvalarına ve anaokullarına yerleştirebiliyor ve büyük aileleri olan kadınlar özel yardım alıyor.

1945'de Japon saldırganlara karşı savaştaki rollerinden dolayı altmışbeş kadına savaşta cesaret nişanı verildi. Moğol kadınları, UDKF'e üye 125 000 üyeli bir Demokratik Kadın Örgütü kurdular.

Sömürge ülkelerin halkları emperyalist soyguncular karşı tekrar tekrar ayaklanıp, özgürlükleri uğruna savaşmak için silaha sarıldılar.

İkinci Dünya Savaşı emperyalizmin sömürge sistemindeki krizi daha da artırdı, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde yaşayan halkların ulusal bağımsızlık hareketine yeni bir atılım getirdi.

Çin halkının ve Halk Kurtuluşu Ordusu'nun sürdürdüğü kahramanca savaş ve Amerika destekli Kuomintang hükümetine karşı kazandıkları muhteşem zaferler açıkça gösteriyor ki, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki halklar silaha sarıldılar ve emperyalist istilacılar ve onların ajanlarıyla sonuna dek savaşmaya kararlılar. Çin halkının ulusal bağımsızlık savaşını Çin Komünist Partisi yönetiyor. Halk Kurtuluşu Ordusu Çinli gericilere ve Amerikan emperyalistlerine karşı kahramanca ve başarılı bir savaş sürdürüyor.

Ocak 1948'de Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne sunulan bir raporda, Çin'deki güncel durumu inceleyen Başkan Mao Zedung, Çin halkının devrimci savaşının dönüm noktasına ulaştığını söyledi. Çin Halk Kurtuluş Ordusu ABD'nin bekçi köpeği gerici Kuomintang'ın yedi milyonluk ordusunun saldırısını geri püskürtmüş ve saldırıya geçmişti. Mao Zedung, Halk Kurtuluşu Ordusu'nun dünya emperyalizminin ve Kuomintang gericiliğinin güçlerine karşı ortaya koyduğu sıkı direnişten söz etti ve Kuomintang ordusunun sonunun yaklaştığını ilan etti. Halk Kurtuluşu Ordusu'nun emin adımlarla zafere ilerlediğini söyledi. Yirmi yıllık karşı-devrimci yönetimiyle Kuomintang'ın ülkeyi sürüklediği yıkıma giden yoldan dönüm noktasıydı bu.

Çin'de bir asrı aşkın emperyalist hükümranlık süresince Çin halkının maruz kaldığı kırımdan dönüştü bu.

Bu büyük bir olay, diye devam etti Mao Zedung, büyük, çünkü 450 000 000 nüfuslu bir ülkede gerçekleşiyor, çünkü tüm ülkede halkın kesin zaferini müjdeliyor. Büyük bir olay, çünkü Doğu'da, dünyanın bir milyardan fazla nüfusa sahip bölümünde, insanlığın yarısının yaşadığı, emperyalizmin boyunduruğu altındaki bölümünde gerçekleşiyor.

Mao Zedung sözlerini şöyle tamamladı: Doğu'nun tüm ülkelerindeki tüm anti-emperyalist güçler emperyalizme ve ülkelerindeki gerici güçlere karşı birleşmelidir. Önlerine, bir milyardan fazla nüfusuyla Doğu'nun ezilen ülkelerini kurtarma hedefini koymalıdır.

HALK DEMOKRASİLERİNDE

Kadınların politik, sosyal ve ekonomik konumu o ülkede var olan demokrasinin derecesi konusunda doğru bir göstergedir. Yalnızca gerçekten demokratik ülkelerde kadınlar toplumun eşit üyeleridir ve ülkelerinin politik, ekonomik ve kültürel yaşamında aktif biçimde yer alırlar.

Orta ve Güneydoğu Avrupa'nın bir dizi ülkesinde yeni demokrasinin, halk demokrasisinin zaferi insanlara geniş faaliyet alanları ve ülkeleri yararına çalışma fırsatları yarattı, bu ülkelerin sosyalizm yoluna adım atmasını mümkün kıldı.

Bulgaristan'da Vatan Cephesi'nin zaferi kadınlara sosyal, ekonomik, politik ve kültürel yaşamda eşitlik getirdi. Bu da içlerindeki gizli kalmış sınırsız enerjiyi ateşledi.

Tüm emekçi halk gibi, Bulgaristan'ın ilerici kadınları da Ara-

lık 1948'de kabul edilen, ulusal ekonominin geliştirilmesine yönelik Beş Yıllık Plan'ı (1949–53) coşkuyla karşıladılar. Köylerde kadınlar kooperatiflerin kurulmasında önemli rol oynuyor. Her türlü iş sahasından kadınların —fabrika ve büro işçileri, öğretmenler, oyuncular, sanatçılar, aktrisler— çalışma ve kültür tugaylarında aktif yer alıyorlar.

Sanayide çalışan kadınların sayısı artıyor ve kadınlar işçi başına daha fazla verim elde etme yarışında ön plandalar.

Vatan Cephesi Hükümeti, anne ve çocuk bakımına büyük önem veriyor. 1944'te ülkede yalnızca 19 tane doğumevi varken, 1948'de bu sayı 150'nin üzerine çıktı ve 3–7 yaş arasında 80 000 kadar çocuk, çocuk yuvalarında ve anaokullarında bakıma alındı. Şehirlerde çocuklar için özel aş evleri açıldı. Kadınlar için özel tıbbi kurumlar ve çeşitli kolaylıklar sürekli artıyor.

Seçimler Bulgaristan'da kadınların politik faaliyetlerde hızla artan rolünü ortaya koydu. Otuzsekiz kadın Büyük Millet Meclisi üyesi. 2600'den fazla kadın seçim kampanyasına aktif biçimde katıldı.

"Yeni Bulgaristan'ın Gururu" başlıklı bir makalede Ulusal Kadınlar Birliği başkanı Tsola Dragoiçeva şöyle diyor:

"Bulgar kadınları, otuz yıldan fazladır sosyalist inşanın şanlı yolunda ilerleyen Sovyet kızkardeşlerinin oluşturduğu örnekten, sosyal baskıdan kurtulan kadınların önünde hangi sınırsız fırsatların açıldığını görüyorlar. Bizler farkındayız ki, Slav halklarının ağabeyi, güçlü Sovyetler Birliği'nin yardımı olmasaydı, Bulgar halkının faşizme ve aşağılık Coburg monarşisine karşı savaştığı zorlu yıllarda yaptığı tüm fedakârlıklar boşa çıkabilir, kaderimiz çok çok kötü olabilirdi. Bulgar kadınları bunu asla unutmayacaktır.

Bulgar kadınları, ülkelerini Alman boyunduruğundan kurtaran ve tüm dünyada barış ve demokrasi davasını savunan büyük adamın, halkların öncüsü ve öğretmeni Stalin'in ismini derin bir sevgi ve minnetle anıyor."

Romanya da tarihinde ilk kez gerçekten demokratik bir rejime sahip. Kadınlar orada şimdi ekonomik, sosyal ve politik tüm alanlarda erkeklerle eşit haklara sahip.

Romanya'nın kadınları ülkelerinde demokrasinin kurulması ve pekiştirilmesi uğruna verilen mücadelede aktif biçimde çaba gösteriyorlar ve Romanya'nın ekonomik dönüşümü için çalışarak kendilerine düşeni yapıyorlar.

Romen kadınlar yeni demokratik rejimin kendilerine tanıdığı politik eşitlikten sonuna kadar yararlanıyor ve politik yaşamda gittikçe öne çıkan bir rol oynuyorlar. Son seçimlerde 3 800 000 kadar kadın sandıklara gidip demokratik hükümetten yana oy kullandı.

21 yaşına gelen tüm kadınlar oy kullanma hakkına sahip, 23 yaşına gelince de herhangi bir hükümet organına seçilebiliyorlar. Son seçimlerde parlamentoya 20 kadın seçildi. Cumhuriyetin iki bakanı kadın. Tüm yaşamını halkın çıkarları uğruna mücadeleye adayan Romen halkının muhteşem kızı Anna Pauker, Romanya Halk Cumhuriyeti'nin Dışişleri Bakanı.

İşçi kadınlar, köylü kadınlar, kültürel faaliyetlerle ilgilenen kadınlar, ev kadınları Romanya Demokratik Kadın Federasyonu'nda birleştiler. Federasyonun amaçlarından birisi, ülkenin tüm kadınlarını yeni bir savaş kışkırtıcılığına karşı mücadelede birleştirmek. Federasyonun önüne koyduğu görev, kadınları demokrasi rejimini pekiştirme ve ulusal ekonominin ilerlemesini teşvik etme gayretinde birleştirmek, yeni kazandıkları eşitlikten mümkün olduğunda yararlanmalarında kadınlara yardımcı ol-

mak, kitleler arasında geniş eğitimsel çalışma yapmak ve çocukların düzgün eğitimini geliştirmek.

Federasyonun önünde, Boyar iktidarının lanetli mirasının hızla ortadan kaldırılmasına yardımcı olmak gibi büyük bir görev var. Eski Boyar Romanyası'nda kırsal bölgelerde bir tek doğumevinin bile olmaması, bu mirasın ne menem birşey olduğunun bir örneği. Demokratik Romanya Hükümeti iki yıl içinde kırsal bölgelerde 508 adet doğumevi ve yetimler için 539 adet çocuk evi kurdu.

Romanya Demokratik Kadın Federasyonu'nun önde gelen görevlerinden birisi de kadınlar ve gençler arasında cehalete ve yarı-cehalete son vermektir.

Canlanan ve onarılan ülkelerinin refahı için tüm çalışmalarında, Romen kadınları, Sovyetler Birliği kadınlarını kendilerine örnek aldılar. Kasım 1947'de, Moskova'da, çeşitli kamu örgütlerinde faal olan kadınların bir toplantısında konuşan Romanya kadın delegasyonu başkanı Maria Sirbu şöyle dedi:

"Sizin ve halkınızın yaptıklarının yüzde birini bile görmedik, fakat ülkenizde insan emeğine gösterilen saygı, ülkenizin yüksek kültür seviyesi, çocuklarınıza gösterdiğiniz özen ve ihtimam, kadınların ülkelerine ve halkına olan görevlerini yerine getiriş biçimi bizi şimdiden etkiledi.

Sovyet kadınları, onların kahramanca gayreti, çalışmada gösterdikleri bitmez tükenmez coşku ve güç, hapiste ve toplama kamplarında tutulduğumuz, gericiliğe karşı canla başla savaştığımız günlerde bize ilham kaynağı oldu."

Polonya Kadın Derneği Polonya'da demokratik kadın hareketinin başını çekiyor. Dernek ülkenin politik, ekonomik ve kültürel yaşamında son derece faal bir rol alıyor. Dernek binlerce kadın toplantısı düzenledi. Varşova'nın yeniden inşası için hü-

kümete yardım sağladı. Polonya'nın her yerinden kadınlar başkentin yeniden inşası için açılan fona katkıda bulunuyorlar.

Polonyalı demokratik kadınlar birçok alanda etkinler. Vurgunculara karşı mücadelede yer alıyor, çiftçilere ekim ve harmanda yardım ediyor, kooperatiflerin örgütlenmesinde çalışıyor, halk çamaşırhaneleri, terzihaneler, yemekhaneler, kadınlara ait tıp kurumları, mesleki kurslar, yetişkinlere okuma-yazma öğreten okullar kuruyorlar. Demokratik makamların ve tüm Polonya halkının yardımıyla kadınlar epeyce başarılı oldular.

Diğer yeni halk demokrasilerinde de kadınlar, aynı şekilde, kazandıkları gerçek özgürlük ve eşitliğin tadını çıkarıyorlar.

SSCB'de kadın sorununa bulunan fevkalade çözüm yolu, dünyanın tüm özgürlük aşığı halklarına, özgürlükleri için mücadele eden ezilen ve köleleştirilen tüm ülke kadınlarına ilham kaynağı bir örnek olmaktadır ve olacaktır.

Moskova'ya sekizyüzüncü yıldönümü dolayısıyla yazdığı kutlama yazısında Stalin yoldaş şöyle diyor:

"Moskova şimdi yalnızca yeni Sovyet demokrasisinin, yurttaşlar, cinsler, ırklar, uluslar arasında doğrudan ve dolaylı her türlü eşitsizliği reddeden, çalışma ve eşit işe eşit ücret hakkını garanti eden bir demokrasinin inşa edilmesinin ilham kaynağı değil, Moskova aynı zamanda tüm dünyada tüm emekçi insanların, tüm ezilen ırkların ve ulusların plütokrasinin ve emperyalizmin hakimiyetinden kurtuluş için verdikleri mücadelenin bayrağıdır."

VII
TÜM ÜLKELERDE KADINLARIN SAVAŞ KIŞKIRTICILARINA KARŞI BARIŞ VE DEMOKRASİ MÜCADELESİNİN ÖN SAFLARINDA SOVYET KADINLARI

Sovyetler Birliği'nın Büyük Anavatan Savaşı'nın daha başında Stalin yoldaş tüm Sovyet halkını düşmanı geri püskürtmek için ayaklanmaya çağırmıştı. Çağrısına sosyalist anavatanın tüm yurtseverleri coşkuyla ve hep bir ağızdan yanıt verdiler.

Stalin, dahice bir önseziyle, tüm dünyada özgürlüksever halklar gibi, Alman faşistlerinin boyunduruk altına aldığı Avrupa halklarının da Alman istilacıları tamamen alt edene değin savaşmak için birleşeceklerine olan kesin inancını dile getirdi.

Savaşta, sosyalist ülkenin muhteşem genç kızları tüm halkla birlikte yurtlarının şeref ve bağımsızlığını özveriyle savunurken, Sovyet kadınları faşizme karşı mücadele yolunda dünya çapında uluslararası bir demokratik kadınlar birliği kurulması için çalışmaya başladılar.

Cephede insanlıkdışı faşist güruha karşı savaşan askerlerin anaları, eşleri ve kızkardeşleri, tanınmış kadın fabrika ve nakliye işçileri, yazarlar, oyuncular ve bilim kadınları anti-faşist toplantılara katılıp, buralarda Sovyet kadınlarının ülkenin savunma-

sında gösterdiği kahramanlıktan söz ettiler, tüm dünyada özgürlüksever kadınları ortak düşmana karşı savaşa çağırdılar.

Milyonlarca Sovyet kadını adına İngiltere, Amerika, Fransa'daki, Hitlerizmin demir çizmesi altında inleyen Avrupa'nın kuşatılmış ve ezilen Slav ülkelerindeki kadınları faşizme karşı savaşta güçleri birleştirmeye çağırdılar.

"Kana susamış faşizmi tamamen yok etmek için birleşmemizin zamanı gelmiştir", diye yazdı Sovyet kadınları. Tüm dünya kadınlarını kutsal savaşa katılmaya çağırdılar.

Tüm ülkelerdeki kadınların faşizme karşı aktif mücadele verirlerse neler elde edebileceklerini anlamalarını, faşizme karşı savaşında Sovyet halkına yardım ederek kendilerine ve ülkelerine yardım etmiş olacaklarını, kendi halklarının onur ve bağımsızlığını savunuyor olacaklarını, kültür, uygarlık, kadınlık şerefi, ana ve çocukların hakları, kendi çocuklarının mutluluğu için mücadele veriyor olacaklarını anlamalarını sağlamak gerekiyordu.

Sovyet kadınları Avrupa'nın Alman işgali altındaki ülkelerinde yaşayan kadınlara şöyle seslendiler:

"Cesaretinizi yitirmeyin! Dövüşün, halkın kurtuluş savaşının ateşini körükleyin! Adalet bizden yanadır! Zafer bizim olacak!... Hitler'in savaş emirlerini baltalayın!... Askeri trenlerin Rusya'ya varmasına engel olun!...

Sovyet kadınlarının cesur gayretleri ve dünyadaki özgürlüksever kadınlara yaptıkları çağrı sıcak yanıtlar aldı.

Diğer ülkelerdeki kadınlar Sovyet halkının vermekte olduğu mücadeleye ümitle bakıyorlardı. Bu mücadele onları yüreklendiriyor ve onlara güç veriyordu.

Sovyet kadınları tüm dünyada kadınların demokrasi ve ilerleme uğruna verdiği mücadelede başı çekiyorlardı. Bu da son derece doğaldı, çünkü bizim harikulade, özgür ülkemizin yurttaşla-

nydı onlar, Sovyet sosyalist sistemiyle, Komünist Partimiz, büyük bilge liderimiz Jozef Vissarionoviç Stalin tarafından yetiştirilmişlerdi.

Tüm ülkelerde, özellikle Avrupa'nın faşist işgal altındaki devletlerinde kadınlar, Sovyet Ordusu'nun ve Sovyet kadınlarının kahramanlığından ilham alarak güçlerini birleştirip ortak düşmana karşı ayaklandılar. Komünist partilerin yol göstericiliğinde, kadınların yeraltı direniş faaliyetleri büyüdü ve ezilen halkın ulusal bağımsızlık hareketiyle birlikte güçlendi. Faşizme karşı yeraltı direniş hareketinde yeni kadın örgütleri kuruldu ve bu örgütler enerji ve hırslarını kanıtladılar.

Savaşta kadınların yürüttüğü geniş demokratik hareket yalnızca Avrupa ve Amerika ile sınırlı değildi. Sömürge ve yarı-sömürge ülkelere de yayıldı.

Yurtsever Sovyet kadınlarının özverili kahramanlığı, cesareti ve yiğitliği tüm dünyada özgürlüksever milyonlarca kadını hayran etti, onlara güç verdi ve insanın ülkesini nasıl sevip koruması gerektiğini gösterdi.

Özgürlüksever halkların Hitlerizme karşı ortak özveri ve ortak zaferle örülmüş olan mücadelesi, demokrasi güçlerini birbirine daha da yaklaştırmak zorundaydı, aynı zamanda çeşitli ülkeler içinde ve uluslararası boyutta özgürlüksever kadınların daha sıkı bir birliğini oluşturmak zorundaydı.

Demokratik güçlerin birliği daha da gerekliydi, çünkü daha savaş sona ermeden önce, İngiltere ve ABD'deki gerici güçler hızla faaliyete başlamışlardı ve çalışmaları öncelikle demokrasinin kalesine, Hitler Almanyası'na karşı verilen savaştaki yenilmez güce, Sovyetler Birliği'ne yönelikti. Gericiler, faşist saldırganları tamamen yok olmaktan kurtarma telaşına düşmüşlerdi.

* * *

Savaştan önce ne uluslararası platformda ne de herhangi bir ülkede kitlesel kadın örgütleri yoktu. Uluslararası düzeyde bir düzine kadar çeşitli türde feminist örgüt vardı, çoğu gericiydi, mesleki veya dini çizgiler üzerine kurulmuşlardı. Bunların bazıları Ölçülü Hristiyanlar Birliği, Katolik Demekler, Genç Kadınlar Cemiyeti, Taşralı Kadınlar Derneği, Üniversiteli Kadınlar Cemiyeti idi. Bu örgütlerin üye sayısı azdı, ayrıca işçi kadınları eşitlik ve demokratik haklar uğruna mücadele vermekten uzaklaştırmak için demagojik sloganlara yer veriyorlardı. Ciddi bir savaş tehlikesiyle karşı karşıya geldiklerinde bu kurumların tümünün hızla yok olması şaşırtıcı değildi. Milletler Cemiyeti'yle bağlantılı "Milletlerarası Kadın Örgütleri Haberleşme Komitesi", onunla birlikte yok oldu. Aşırı tutucu ve gerici "Milletlerarası Kadın Seçmenler Birliği"nin savaş boyunca adı bile duyulmadı. Bazı ülkelerde birliğin üyeleri faşistlere destek oldular. Yüzmilyonlarca insanın kaderinin belirlendiği büyük sınavların yaşandığı bir dönemde, bu tür kadın örgütlerinin çöküşü kaçınılmazdı, çünkü bu örgütler çalışan kadın kitlelerinin desteğinden yoksundu, onların çıkar ve ihtiyaçlarına ters düşüyorlardı. Bu örgütlerin ahlaki ve politik etkileri önemsiz derecedeydi.

* * *

Düşmanın altedilmesinden sonra koşullar, savaş zamanında çeşitli ülkelerdeki demokratik kadınlar arasında varolan birliği canlı tutacak ve onların tüm dünya halklarının karşı karşıya olduğu savaş sonrasının yeni sorunlarının çözümüne katılmalarını mümkün kılacak bir örgütün kurulmasına elverişliydi.

Haziran 1945'de bir Dünya Kadınlar Kongresi hazırlamak ve toplamak için bir Girişim Komitesi oluşturuldu. Komite, SSCB, Fransa, İspanya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Belçika, İtalya, Çin ve İngiltere'nin temsilcilerinden oluşuyordu.

Demokratik kadınların birleşmesi yolundaki çalışmaları daha dünya kadınlarına faşizme karşı yekvücut mücadele çağrısı yaptıkları savaş günlerinde başlayan Sovyet kadınları, Dünya Kadınlar Kongresi'nin toplanması için oluşturulan Girişim Komitesi'nin çalışmalarında en aktif rolü üstlendiler.

Dünya Kadınlar Kongresi 26 Kasım 1945'te Paris'te toplandı. Dünyanın her tarafından 42 ülkeden 181 kadın örgütünü temsilen 850 delege ve konuk katıldı kongreye.

Kongrede halkların elde etmiş olduğu demokratik kazanımların nasıl korunup genişletileceği, uluslararasında kalıcı ve kesin barışı kurarak zaferi pekiştirmek için tüm güçlerin nasıl bir araya getirileceği, faşizmi yok etmek için neler yapılacağı, genelde ve özelde kadınlar için demokratik haklar için nasıl mücadele edileceği, salt biçimsel değil, gerçek eşitliğe nasıl ulaşılabileceği ve sömürgelerin ezilen ve esaret altında tutulan kadınlarına nasıl yardım edileceği gibi konular tartışıldı.

Kongre, yeni bir uluslararası demokratik örgüt oluşturdu. Bu örgüt, dünya halklarının oluşturduğu kalabalık demokratik cephenin saflarına katılan Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu idi.

Kongre yürütme organlarını seçti: bir Konsey, Yürütme Komitesi, Sekreterlik ve Denetim Komitesi. Kongre'ye katılan tüm ülkelerin temsilcilerinin oluşturduğu konseyde SSCB'nin beş asil, üç de yedek üyesi vardır. Kongre'de demokratik kadınların savaşta faşizmin altedilmesi konusunda yaptıkları gözden geçirildi, ayrıca Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu için bir tüzük ve bir program kabul edildi.

Uluslararası kadınlar örgütü, önüne, faşizmin ve faşist ideolojinin kökünden yok edilmesi, uluslararasında adil, sağlam ve kalıcı bir barış sağlanması ve yeni saldırganlıkların önlenmesi, ka-

dınların politik ve ekonomik eşitlikten tam olarak yararlanamadıkları bir ülkede gerçek demokrasinin olamayacağının bilincinde olarak, dünyanın tüm ülkelerinde tüm ırklardan ve milliyetlerden kadınlara politik, ekonomik ve diğer sosyal hakları sağlama mücadelesine milyonlarca kadını çekme görevini koydu.

Kongre, demokratik ülkelerin halkları arasındaki birliği, II. Dünya Savaşı sırasında ortaya çıkan ve müttefiklere insanlığın düşmanları, Alman faşistleri ve Japon emperyalistleri üzerinde zaferi getiren birliği güçlendirme gerekliliğini vurguladı.

Paris Kongresi'nin aldığı kararlar uluslararası kadın hareketinde demokratik güçleri toparlayıp birleştirmede oldukça etkili yöntemlerdi ve halen de öyle.

Kongre tüm dünya kadınlarına bir çağrı yaptı ve aşağıdaki andı benimsedi:

"Ülkelerimize ve ailelerimize dönmeden önce, İkinci Dünya Savaşı'nın bitişinden sonra doğan bu güçlü kadın örgütünün gelişmesini sağlayacağımıza yemin ederiz.

Kadınların ekonomik, hukuki ve sosyal haklarını koruyacağımıza yemin ederiz.

Çocuklarımızın ve gelecek kuşakların mutlu ve uyumlu gelişimi için gerekli koşulları yaratma yolunda mücadele edeceğimize yemin ederiz.

Tüm görünümleriyle faşizmin kökünden yok edilmesi ve tüm dünyada gerçek demokrasinin kurulması için yorulmak bilmeden çalışacağımıza yemin ederiz.

Tüm dünyada, ocağımızın ve evimizin mutluluğu, çocuklarımızın refahının tek garantisi olan kalıcı bir barış sağlamak için yılmadan mücadele vereceğimize yemin ederiz."

Kongre'den sonra, Federasyon alınan kararları uygulamaya koyuldu. Tarihi görevine, barış ve demokrasi yolunda çeşitli ulusal kadın örgütlerinin yürüttüğü mücadeleye önderlik etme görevine başladı.

Sovyetler Birliği kadınları, Dünya Kadınlar Kongresi'nin ilan ettiği onurlu ve soylu amaçlar için tüm dünya kadınlarının verdiği mücadelenin ön planındadır. Tüm özgürlüksever ulusların kadınları arasında işbirliğini güçlendirme çabalarına önderlik ediyorlar.

UDKF dünya halklarının demokratik cephesini oluşturan en büyük kitle örgütlerinden biri haline geldi. Federasyon, kadın kitleleri arasında gittikçe artan bir etki ve saygınlık kazanıyor, çünkü tüm demokratik kadınların hayati çıkarları ile, savaşın bitiminden sonra gelişen karmaşık ve gergin uluslararası durumdan ortaya çıkan sorunlarla ilgilenmiyor.

Federasyon Yürütme Komitesi ve Konseyi, yaptıkları toplantılarda, tüm ülkelerdeki kadınları barış ve demokrasi yolunda, faşizmin ve faşist ideolojinin kalıntılarına ve gericiliğe karşı mücadele için harekete geçirme yolları ve yöntemlerini tartıştı.

Savaş sonrası döneme damgasını vuran büyük gerçek şu ki, kapitalist sistemin gittikçe akut hale gelen genel krizi, gerici, emperyalist kampın güçlerini sarsıp zayıflatırken, demokratik, anti-emperyalist kampın güçleri daha da güçleniyor. İkinci Dünya Savaşı'nın bir sonucu olarak, politik arenadaki güçler dengesi sosyalizm lehine gelişiyor.

Birinci Dünya Savaşı, insanlık tarihinde ilk kez dünyanın altıda biri üzerinde sosyalizmi kuran Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin zaferi için olumlu koşulları hazırlamıştı. Bir çeyrek yüzyıl sonra, İkinci Dünya Savaşı sonucunda kapitalist ülkeler zincirinden daha fazla halka koptu. Orta ve Güneydoğu Avrupa'da bir dizi devlet emperyalist sistemden ayrıldı. Polonya,

TARLADA

Sosyalist Emek Kahramanı Antonina Gudkova, Moskova Bölgesi'nde Borets Kolhozu'nda tarla ekip başı, ve traktör sürücüsü Valentina Yeliseyeva deneme sürüşünde.

TATYANA REPİNA
Sosyalist Emek Kahramanı, Gorki Bölgesi'nde Oktyabrskaya Revolutsia Kolhozu'nda tarla ekip başı.

Romanya, Bulgaristan, Çekoslovakya, Macaristan ve Arnavutluk'ta yeni halk demokrasisi rejimleri ortaya çıktı. Şaşılacak derecede kısa bir süre içinde bu ülkeler cesur ilerici sosyal ve ekonomik reformlar yaptılar ve sosyalizme doğru kararlı adımlar attılar. Bu başarılar gerçekleşebildi, çünkü arkalarında halk kitlelerinin yürekten desteği vardı.

Kapitalist dünya önemli ölçüde değişti. Anıldıkları gibi, altı emperyalist büyük güç arasında Almanya, Japonya ve İtalya sayılmıyor artık. Fransa büyük ölçüde zayıfladı ve eski önemini yitirdi. Amerika Birleşik Devletleri ve Büyük Britanya emperyalist büyük güçlerden geriye kalan ikisi. Britanya'nın konumu ciddi biçimde sarsıldı. Gittikçe, Atlantik ötesindeki rakibinin hakimiyeti altına giriyor.

Bugün Amerika'nın gerçek iktidar sahipleri olan Amerikan tekelcileri savaşta olağanüstü zenginleştiler ve şimdi iktidarlarını tüm dünyaya yaymak için ABD'nin askeri ve ekonomik gücünden yararlanmaya çalışıyorlar.

"Savaş sonrası ortamda ABD emperyalistleri dünyanın jandarmalığı, ulusların özgürlük ve bağımsızlığının düşmanı rolüne talipler. Lenin'in dediği gibi, 'Amerikalıların yağmacı emperyalizmi' dünyanın egemenliğini elde etmeye, tüm dünya ülkelerini boyunduruk altına almaya, zapt etmeye çalışıyor. Amerikan emperyalistleri açıkça faşist Almanya ve Japonya'nın yerini almayı amaçlıyor ve yeni bir emperyalist savaşa hazırlanıyorlar", dedi Suslov yoldaş Lenin'in ölümünün 24. yıldönümünde Moskova'da düzenlenen anma toplantısında yaptığı konuşmada. Savaş kışkırtıcıları, açıkça barışçı ülkelere, öncelikle Sovyetler Birliği'ne saldırı çağrısında bulunuyorlar. Kendi deyimleriyle "Komünizmle mücadele" amacıyla, Amerikan emperyalistleri Yunanistan, Çin, Endonazya'nın özgürlüksever halklarına karşı silahlı müdahale düzenliyorlar, diğer ülkelerin iç işlerine karışıyorlar.

Saldırgan amaçlarına ulaşmak için şantajlara, tehditlere, ekonomik ve politik baskılara başvuruyorlar.

Şimdi halklar daha açık bir biçimde görüyor ki, ünlü "Truman Doktrini" ve onun bir türevi olan Marshall Planı, Wall Strett kodamanlarının çok korktuğu, kapıya dayanmış olan ekonomik kriz tehdidini geciktirmek ve aynı zamanda dolar iktidarını pek çok ülkeye yaymak, Avrupa ve Asya halklarının boynuna ilmiği geçirmek için Amerikan emperyalistleri tarafından ortaya atılmıştır.

Faşist Franco rejiminin İspanya'da varlığını hâlâ sürdürmesi, Yunanistan'a faşist bir rejimin dayatılması, Çin'de içsavaşın şiddetlenmesi, Britanya, Fransa ve İtalya'da faşist unsurların gittikçe aktifleşmesi, Amerikan gericilerinin yardımlarından kaynaklanıyor. Amerikan emperyalistleri Almanya'nın sınai savaş potansiyelini koruyor. Gerici ABD Hükümeti çevreleri emperyalist amaçları doğrultusunda, Almanya konusunda Müttefik anlaşmalarını çiğniyorlar, ülkenin askerden arındırılmasını ve demokratik yeniden yapılanmasını, tüm Almanya'yı kapsayacak bir merkezi demokratik hükümetin kurulmasını engelliyorlar. Tamamen Amerikan tekellerine bağımlı küçük eyaletler kurarak ülkeyi bölüyorlar.

Faşizme karşı kazanılan zaferi pekiştirmek, birlik ve karşılıklı işbirliği temelinde tüm dünyada güvenlik ve barışı sağlamak, özgürlüksever ulusların, dünyanın demokratik güçlerinin acilen yerine getirmeleri gereken bir görev.

Anti-emperyalist demokratik kamp Amerikan emperyalistlerine ve onların ajanları ve suç ortaklarına karşı verdiği savaşta saflarını sıklaştırıyor.

Tüm halklar barış istiyor. Hiçbirisi savaştaki korkunç olayların tekrarlanmasını istemiyor. Ülkelerinin ulusal bağımsızlığını ve egemenliğini korumak, haklarını ve yeni savaş kışkırtıcıları-

na karşı barış davasını savunmak için örgütlü ve birleşik mücadele vermeleri gerektiğini gittikçe daha iyi anlıyorlar. Faşizme karşı zorlu mücadelelerin ateşinde çelikleşip sınanmış, geniş halk kitlelerinin güvenini kazanmış Komünist Partileri, emperyalizme karşı mücadelede öncü konumundalar. Çin Halk Kurtuluşu Ordusu'nun gerici Kuomintang güçlerine karşı yaptığı saldırı, Yunanistan'da geçici bir demokratik hükümetin kurulması, İtalya'da Halk Cephesi, Fransa ve İtalya'yı saran grev ve kitle gösterileri dalgası ve diğer birçok olay, tüm dünyada anti-emperyalist demokratik kampın güçlendiğinin açık kanıtıdır.

Bu kamp, gücünün büyük kısmını ona lokomotiflik görevi gören büyük Sovyetler Birliği'nden ve yeni demokrasilerden almaktadır. Saldırganların ve savaş kışkırtıcılarının entrikalarına karşı anti-emperyalist demokratik kampın gösterdiği büyüyen direniş, büyük Sovyetler Birliği'nde ve onun dış politikasında güçlü bir desteğe sahiptir. Sovyetler Birliği, küçük büyük tüm ulusların özgürlük ve bağımsızlığının gerçek ve tutarlı savunucusu, insanlığın ve uygarlığın çıkarlarının bekçisidir.

Sovyet kadınları, gericiliğin saldırı konumunda olduğu, faşist unsurların gittikçe aktifleştiği, temel demokratik özgürlüklerin çiğnenip ilerici örgütlere ve insanlara zulmedildiği, demokrasi güçlerini bölme, dünyanın özgürlüksever halklarının demokratik cephesini zayıflatma girişimlerinin olduğu böylesine kritik bir ortamda kendilerine düşen görevin tamamen farkındadır. Federasyonun saflarını genişletip güçlendirmek, onu ve ulusal seksiyonlarını barış, demokratik kazanımlar için ve yeni savaş kışkırtıcılarına ve uluslararası gericiliğe karşı mücadelede büyüyen bir faktör haline getirmek için tüm güçleriyle çalışıyorlar.

UDKF'nin çalışmalarında görev alan, onun kongrelerine, Yürütme Komitesi toplantılarına katılan ve yönetim organlarının günlük çalışmalarında yer alan temsilcilerimize, Sovyet kadınlarının verdiği, onları faaliyetlerini savaş kışkırtıcılarına karşı yö-

nelen ve barış ve demokrasiden yana olan Sovyet Devleti'nin Stalinci dış politikası üzerinde temellendirmelerini talep eden talimatı kılavuzluk ediyor.

Federasyonun başını çektiği demokratik kadın hareketi, tüm dünyadaki genel demokratik hareketin bütüncül bir parçasıdır. Federasyon ve ona bağlı örgütler, uluslararası demokratik sendika ve gençlik örgütleriyle birlikte, kitlesel bir Franco karşıtı kampanya yürüttüler. Uluslararası Demokratik Hukukçular Derneği ile birlikte Federasyon'un Sekreterliği İspanya'ya Franco'nun hapishanelerinde alıkonulan siyasi tutukluların durumunu incelemek üzere bir avukatlar heyeti gönderdi.

1946'da UDKF ve ona bağlı örgütlerce sürdürülen, tüm dünya kamuoyunun desteğini alan protestonun bir sonucu olarak, üç anti-faşist İspanyol kadına verilen idam cezası iptal edildi. Franco'ya karşı mücadeleyi daha iyi organize etmek için, Federasyonun Polonya, Macaristan, Fransa, Finlandiya ve diğer ülkelerdeki ulusal seksiyonları, İspanyol demokratları için yardım komiteleri oluşturdular ve İspanyol kadın siyasi mahkûmlara yardım etmek için düzenlemeler yaptılar. Bu komiteler İspanyol anti-faşistlerine yardım etmek için büyük miktarlarda para topladılar.

Faşizmin kalıntılarına ve faşist ideolojinin yok edilmesi için mücadele etmeye kararlı kadınlar, Franco İspanyası ile hâlâ diplomatik ilişkiler içinde bulunan hükümetlerinden, Franco İspanyası'yla ilişkiyi koparmalarını ve ekonomik boykot uygulanmasını talep ettiler.

UDKF, monarko-faşist rejime karşı mücadele eden kahraman Yunan halkını savunma amacıyla bir kampanya yürütüyor. Yunanistan'a yapılan dış müdahaleye karşı protesto beyanları, Paris'teki Yunan büyükelçisine, ABD ve Büyük Britanya hükümetlerine gönderildi.

Federasyon Endonezya ve Vietnam halklarının özgürlük ve bağımsızlığının bastırılmasına karşı bir hareket başlattı.

Federasyon, ulusal örgütleriyle birlikte Birleşmiş Milletler'in silahların azaltılması, atom silahlarının ve savaş propagandasının yasaklanması yolunda aldığı kararların kayıtsız şartsız yerine getirilmesini talep eden bir kampanya yürütmekte.

Savaş sonrası dünyada barışın kaderinin büyük ölçüde Almanya sorununun doğru çözümüne bağlı olduğunu göz önünde bulunduran federasyon, milyonlarca üyesi adına Potsdam kararlarının uygulamaya konmasını, Almanya'nın silahsızlandırılmasını ve etkin biçimde Nazilerden arındırılmasını, bir tek merkezi Alman hükümeti kurulmasını ve Ruhr sanayiinde dört gücün denetiminin kurulmasını talep ediyor. UDKF Almanya'ya iki kez heyet gönderdi. Heyet Sovyet ve Fransız işgal bölgelerinde Alman kadınların durumunu ve demokratik kadın hareketinin gelişimini inceledi. Heyet aynı zamanda Berlin'de Amerikan ve İngiliz sektörlerini ziyaret etti. Federasyonun ısrarlı başvurularına karşın, Anglo-Amerikan işgal yetkilileri heyetin kendi işgal bölgelerini ziyaret etmesine izin vermediler.

Heyet, Amerikan, İngiliz ve Fransız işgal bölgelerinde Nazilerden arındırma ve demokratik yapılanma konusunda durumun hiç tatmin edici olmadığını, Amerikan emperyalistlerinin istekleri ve yeni bir savaşa yönelik planları doğrultusunda, işgal yetkililerinin Almanya'nın demokratik gelişimini engellediğini ve Alman halkının demokratik örgütlerini ezdiğini belirledi. Anti-faşist kadın komitelerinin ve demokratik kadın birliklerinin faaliyetlerine müdahale edip engelliyor, aynı zamanda gerici kadın örgütlerine arka çıkıp destekliyorlardı.

Aynı heyet Sovyet işgal bölgesini ziyaretinde, bu bölgede gerçek demokratik değişikliklerin gerçekleştirildiğini, Sovyet işgal yetkililerinin Nazilerden arındırma ve Almanya'nın de-

mokratik yeniden yapılanmasının gereklerini pratikte gerçekleştirmekte olduğunu ve Sovyet bölgesinde kadın örgütleri de dahil olmak üzere, demokratik örgütlerin gelişimi için gerekli koşulların yaratılmış olduğunu gördü.

SSCB gerçek bir halk yönetimi ülkesidir. Bu nedenledir ki, Almanya'da demokrasinin zaferiyle yakından ilgilenmekte ve tüm Almanya'da demokratik bir sistemin kurulması için gücü dahilinde olan her şeyi yapmaktadır.

Almanya'da Sovyet işgal bölgesinde Alman kadınlarının anti-faşist komiteleri tüm demokratik kadın güçlerini birleştirmek için bir hareket başlattılar. Mart 1947'de Berlin'de yapılan Alman kadınlarının bir kongresinde Alman Demokratik Kadınlar Birliği kuruldu.

Birlik, Alman kadınlarına Manifestosunda şu beyanda bulunuyor:

"Birlik, barışı korumak, faşizmi, militarizmi ve gericiliği altetmek istiyor; ülkenin politik yaşamında aktif bir yer alarak Almanya'nın birliği için çalışmak, ülkenin onarımına yardımcı olmak ve yoksulluğu azaltmak, eşit haklar ve sorumluluklar temelinde kadınları ilgilendiren hukuki, ekonomik ve sosyal sorunları çözmek, sağlıklı ve kültürlü bir aile yaşamının temelini atmak istiyor."

Kongre'ye Sovyet bölgesinden 995, Batı bölgelerinden ise 114 delege katıldı. Batı bölgelerinden gelen delegelerin birçoğu, Kongre'ye katılmalarına izin vermeyen Anglo-Amerikan işgal yetkililerinin polisini atlatmak için gizlice gelmek zorunda kalmışlardı.

Delegelerin hepsi Sovyet askeri yönetiminin aldığı demokratik önlemlerden söz etti. Birlik organizasyonunu takdir ettiler ve kadın hareketinde birlik talebinde bulundular.

Alman Demokratik Kadınlar Birliği, kuruluşundan beri önemli ölçüde büyüdü. Üye sayısı yüzbinleri buldu ve Sovyet bölgesindeki nerdeyse tüm merkezi Alman yönetim organlarında temsilcileri bulunuyor. Birlik üyeleri aynı zamanda konut ve gıda komitelerinde çalışıyor ve vurgunculuğa karşı mücadelede aktif rol oynuyorlar.

Birliğin önüne koyduğu en acil politik görev, barışı koruma ve Almanya'nın birliğini sağlama, ABD emperyalistlerinin ve onların ajanları olan sağ sosyalistlerin Almanya'yı bölme çabalarını boşa çıkarma mücadelesidir.

Almanya'daki demokratik kadın hareketinin yönelimi ve bu hareketin özelliği itibariyle barışsever uluslar için hayati önem taşıdığına karar veren Sovyet kadınları, UDKF'deki temsilcileri aracılığıyla bu hareketi uygun doğrultuda yönlendirmek ve onu, Amerikan emperyalizminin düşmanca planlarına, ulusların özgürlük ve egemenliğini yok etme tasarılarına karşı mücadele eden birleşik anti-emperyalist demokratik kampın bütüncül bir parçası haline getirmek için ellerinden geleni yapıyorlar.

Tüm Sovyet kadınlarının istekleri doğrultusunda hareket eden Fedarasyondaki Sovyet delegasyonu, savaş kışkırtıcılarının ipliğini pazara çıkarıyor ve dış ülkelerdeki geniş kadın kitlelerine Amerikan militaristlerinin yarattığı savaş korkusunun ve yürüttükleri savaş propagandasının insanlığın başına yeni belalar açabileceği yönünde açıklamada bulunuyorlar.

UDKF Yürütme Komitesi'nin Eylül 1947'deki Stockholm toplantısında, Sovyet delgasyonu, biçimi ne olursa olsun savaş propagandasının topluma tehdit oluşturduğu için kınanması ve savaş propagandası yapanların yargılanması ve suçlu olarak ağır biçimde cezalandırılması gerektiğini açıkladı. Delegasyonumuz, savaşın ideolojik silahlarının insanlığın atom silahına ko-

yulmasını istediği yasak ölçüsünde etkili olacak biçimde yasaklanması gerektiğini söyledi.

Temsilcilerimizin UDKF Yürütme Komitesi toplantısında ortaya koyduğu bu talepler, Sovyet Hükümeti'nin dış politikasıyla tamamen aynı çizgideydi. Sovyet delegasyonu, BM Genel Kurulu'nda savaş kışkırtıcılarını teşhir eden kapsamlı materyaller sundu, ayrıca savaş kışkırtıcılığının suç sayılması talebinde bulundu. Tüm ilerici insanlık, dünyadaki tüm insanlar Sovyet delegasyonuna bu açıklamadan dolayı minnet duydu.

Savaşta Sovyet kadınlarının gösterdiği kahramanlık örnekleri ve kadınlara yaptıkları coşkulu çağrılar, faşizmin boyunduruğu altındaki ülkelerdeki milyonlarca kadını savaşa katılmaya teşvik etti. Aynı şekilde UDKF'deki Sovyet kadınları, Federasyonun görevini yerine getirebilmesi için canla başla çalışıyorlar. Sovyet kadınları dünya demokratik kadın hareketinde önde gelen bir rol oynuyorlar, çünkü Sovyetler Birliği anti-emperyalist demokratik cephenin üssünü ve kalesini oluşturuyor. Sovyetler Birliği'nin uluslararası ilişkilerdeki ağırlığı ve etkisi, dünyadaki özgürlüğüne bağlı halklar arasında sahip olduğu yüksek ahlaki ve politik saygınlık, Sovyet kadınlarının faaliyetlerinde ve uluslararası alanda gösterdikleri başarının ve tüm dünya kadınlarının kadınlarımıza karşı duyduğu içten sevginin başta gelen nedenleridir.

Paris Kongresi, Yürütme Komitesi ve Konsey'in çalışmalarında görev alan Sovyet kadın delegasyonları, Federasyonu güçlendirmek, üye sayısını çoğaltmak, federasyonun ulusal seksiyonlarını, barış, demokratik kazanımlar, kapitalist ülkelerdeki milyonlarca kadının sosyal ve ekonomik hakları için mücadelede güçlü unsurlar haline getirmek için canla başla çalıştılar. Büyük Anavatan Savaşı sırasında kurulan Anti-Faşist Sovyet Kadınları Komitesi'nin bu çalışmada önemli payı bulunuyor.

Sovyet kadınları dışarıdaki kadın örgütleriyle kurdukları bağlar sayesinde, uluslararası demokratik kadın hareketinin gelişimini önemli ölçüde etkileyebildiler. Anti-Faşist Komite'nin yaygın faaliyetleri aracılığıyla Sovyet kadınları, dış ülkelerdeki kadınları Sovyet sisteminin üstünlükleri, Sovyet kadınlarının elde ettiği başarılar ve ülkenin politik ve ekonomik yaşamındaki yerleri konusunda bilgilendiriyor ve dışarıda Sovyetler Birliği hakkında yayılan yalan ve iftiraları teşhir ediyorlar.

Komite yurtdışındaki kadınlardan mektup ve telgraflar alıyor. Hepsi de Sovyet halkına duydukları sevgiyi ve Sovyet kadınlarıyla dostluklarını sürdürme ve güçlendirme isteğini dile getiriyorlar.

Örneğin Zafer Günü'nün birinci yıldönümünde Fransız kadınların gönderdiği bir mesajda şöyle deniyor:

"Faşizmin yıkılmasında çok büyük yeri olan Sovyet kadınlarına ve tüm halkınıza selamlar. Fransız kadınları, size faşizme karşı savaşta yaptığınız büyük katkıdan ve bize yaptığınız yardımdan ötürü teşekkür ediyor. Uluslarımız dostlukla bütünleşti ve bu dostluk gelecekte daha da güçlenecek."

Hindistan kadın örgütlerinden bir temsilci şöyle yazmış:

"SSCBli ve Hindistanlı kadınlar arasında bağları güçlendirmeli ve bilgi alışverişini artırmalıyız. Bu, Hindistanlı kadınlara yaşama hakkı için verdikleri mücadelede yardım edecektir."

Amerikan Kadınlar Kongresi İkinci Başkanı Jeanette S. Turner, 1947 yılı Ekim ayı sonunda SSCB'den ayrılırken basına aşağıdaki açıklamayı yaptı:

"Ziyaretim bana SSCB'nin savaş sonrası yeniden yapılanma yolunda katettiği büyük aşamaları görme ve inceleme fırsatı verdi. Sendikacılar, çiftçiler, tüm mesleklerden aydınlarla görüştüm, konuştum ve Sovyetler Birliği'ni büyük yapanın ne olduğunu anladım: Sovyet halkının ülkelerine duyduğu derin sevgi,

ölümsüz yurtseverlikleri, Jozef Stalin'in önderliğine duydukları inanç ve güven, sosyalist idealleri yüksek tutmaları, Sovyet Devleti." Bu açıklama, gericilerin ülkemiz hakkında yaydıkları yalan ve iftiraları yalanlıyor.

Sovyet kadınları ile halk demokrasilerinde yaşayan kadınlar arasındaki bağlar özellikle kapsamlı.

Bu ülkelerin demokratik kadın örgütleri, Sovyet kadınlarının fabrikalarda ve kolektif çiftlik tarlalarında çalışarak yaşadıkları deneyime son derece ilgi duyuyorlar; kadınlarımızın çalışmalarını kendilerine örnek almaya çalışıyorlar; sanayiye emek yarışı ve yoğun çalışma yöntemlerini sokuyorlar, savaşta harap olan kent ve köylerin yeniden inşası için kadın inşaat ekipleri kuruyor ve Sovyet çocuk kurumlarını örnek alan çocuk kurumları oluşturuyorlar.

Moğolistan ve Kore kadın örgütleri, Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu'na katılmak için Sovyet kadınlarının sponsorluğunu talep etti. Birçok kadın Sovyetler Birliği'ne davet edilmek istiyor ve Sovyet kadın delegasyonlarını ülkelerini ziyaret etmeye çağırıyor.

Dış ülkelerden kadın delegasyonlarının SSCB'ye, Sovyet kadınlarının dış ülkelere yaptığı ziyaretler, Sovyet ve yabancı demokratik kadın örgütleri arasındaki dostane ilişkilerin ve çalışma bağlarının güçlenmesine yardımcı oldu. Tüm ülkelerin kadınlarının Sovyet sisteminin yararlarını bizzat görmelerini mümkün kıldı ve bu da demokrasi düşmanlarının Sovyet sisteminine karşı uydurdukları müfterice yalanları patlattı.

Dünyanın ilk sosyalist devletinin çalışan insanlarının elde ettiği muhteşem tarihsel başarılar ve haklar, kapitalist ülkelerdeki kadın yığınları için esin kaynağı bir örnek oluşturuyor.

Bir yanda anti-demokratik emperyalist cephe ile, öte yanda

anti-emperyalist demokratik cephe arasındaki mücadele gittikçe şiddetlendiği için, Sovyet kadınları, federasyonun gericilerin entrikalarıyla daha da azimli ve kararlı biçimde mücadele etmesi, savaş kışkırtıcılarını dünyadaki milyonlarca kadın önünde teşhir etmesi ve diğer demokratik örgütlerle aktif ve tutarlı biçimde işbirliği yapması gerektiğini savunuyorlar. Sovyet kadınları Federasyonun demokrasi saflarını daha da çoğaltmak ve güçlendirmek için daha kararlı biçimde mücadele vermesini, barış ve demokrasi savunucularının kendi güçlerine güven duymasını sağlamasını istiyorlar.

Demokratik zihniyete sahip kadınlar barış için, politik ve ekonomik hakları için mücadelede başarının en önemli şartının birlik olduğunun bilincindeler. Gerici güçlerin demokratik kadın hareketinin birliğine karşı entrikalar planlaması hiç de tesadüf değildir.

Kasım 1945'te toplanan ilk UDKF Kogresi için yapılan hazırlıkların ilerleyişi, demokratik kadın hareketinin hızla genişlediğini gösterdi. Gerici unsurlar o zaman bile bir uluslararası demokratik kadın örgütünün kuruluşunu engellemek, en azından geciktirmek için ellerinden geleni yaptılar. Nitekim, Girişim Komitesi'ndeki İngiliz delegeler uluslararası kadın örgütünün programının ekonomik meselelerle sınırlı tutulması gerektiği üzerinde durdular. Hatta faşizmle mücadele gibi yakıcı bir sorunun bile tüm örgüte komünist bir nitelik verebileceği bahanesi ile programdan çıkarılmasını önerdiler. İngiliz delegeler, ülkelerinde faşizmin hiçbir zaman var olmadığını ve olmayacağını öne sürdüler. Ancak bu iddialar, Britanya Adaları'nda günden güne tırmanan faşist faaliyetlerle apaçık bir tezat oluşturmakta. Herkesin bildiği gibi, İngiliz faşistlerin lideri Oswald Mosley kendisini yalnızca faşist propagandayla sınırlamıyor. Adamları İngiltere'nin çeşitli kentlerinde Yahudilere yönelik saldırılar düzenliyor ve işçi örgütleriyle çarpışıyorlar.

Girişim Komitesi'ndeki Britanya temsilcileri Kongre'nin acilen toplanmasına karşı görüş belirttiler ve ısrarla ertelenmesine çalıştılar. Böylelikle UDKF'nin kurulmasına engel olmayı ümit ediyorlardı.

Kongre'de de İngiliz delegasyonu ısrarla çeşitli ülkelerden kendi önerilerini destekleyecek ve isteklerini Kongre'ye dayatacak temsilci grupları oluşturmaya çalıştı, ancak bu manevralar *başarıya ulaşmadı*. Şu bir gerçek ki, daha doğduğu ilk günden itibaren UDKF karşıtları ve düşmanları onu çökertmeye çalıştılar. Ancak çeşitli demokratik kadın dernekleri, örgütün büyümesi ve gelişmesi için tüm güçleriyle çalıştı.

UDKF üyeleri arasında sürekli büyüyen birlik ve karşılıklı anlayış, örgütün hayatiyet ve enerjiye sahip olduğunu gösteriyor. Gittikçe daha geniş kadın kitleleri ona katılıyor ve yalnızca ulusal düzeyde değil, uluslararası düzeyde de hükümet örgütleri ve sosyal kuruluşlar federasyonu tanımaya başlıyor. Kadın hareketinin geleceği kesinlikle UDKF'ye bağlı.

Gerici unsurlar, UDKF'yi çökertme çabalarını yoğunlaştırıyorlar. Bu faaliyetlerin merkezi şimdi Londra'dan Washington'a kaydı.

Gericiler, dünya demokrasi güçlerinin ve onun bir kolu olan UDKF'nin büyümesini öfkeden köpürerek izliyorlar. Demokratik kadın hareketini yıkmaya, onu içten çökerterek gelişmesini durdurmaya çalışıyorlar. Kadın hareketini kendi emelleri doğrultusunda kullanmak istiyorlar ve böylece gerici feminist örgütlerin faaliyetlerini teşvik ediyorlar. İngiltere, ABD, Fransa ve diğer kapitalist ülkelerdeki gerici güçler, tüm güçleriyle, kadınları kendilerini pek yakından ilgilendiren hedefler ve görevler uğrunda mücadele vermekten alıkoymaya çalışıyorlar.

ABD ve İngiltere'deki kadın hareketinde gerici unsurlar üstün. Yeni uluslararası örgütler kurma girişimlerinde bulunuyor

NİNA ALEKSANDROVNA MALİNOVA
Makinist. Büyük Anavatan Savaşı sırasında düşman ateşi altında cephe hatlarına tekrar tekrar tren sürdü.

ÜÇ KIZKARDEŞ

Vera, Lydia ve Taisia Dubetis, Leningrad 103 No.lu Kız Okulu öğretmenleri, uzun yıllar boyu gerçekleştirdikleri parlak pedagojik faaliyetleri için Lenin Nişanı ile ödüllendirildiler.

ve kadınların dikkatini çekip gerçek barış ve demokrasi yolunda mücadele vermelerini engellemek için demagojik barış ve demokrasi sloganları atmayı sürdürüyorlar.

Anglo-Amerikan blokunun öncülüğünü yapacağı, gerici eğilimli, BM'de "dünya kadınları" adına konuşacak olan yeni bir uluslararası kadın örgütü kurmak için tekrar tekrar girişimlerde bulunuldu.

Başta Vatikan olmak üzere, gerici Katolik güçler de aynı biçimde kadın kitleleri üzerinde etki kazanmaya çalışıyorlar.

1947'de Vatikan, iki "uluslararası kadın kongresi" topladı; Uluslararası Katolik Genç Kızlar Konseyi ve Uluslararası Katolik Kadın Demekleri Birliği. Bu toplantıların ana fikri, analığın "yüceltilmesi" ve kadınlara evde oturmaları, politika ve devlet işlerine katılmamaları çağrısıydı. Papa kongrelerde konuştu. Konuşmaları en yüksek makamdaki kilise yetkilisinden beklenecek ölçüde gericiydi.

Günümüzde dünyanın her yerinde yüzmilyonlarca erkek ve kadın faaliyet halinde. Politik mücadelede aktif duruma geldiler. Kuşkusuz ki, Katolik Kilisesi ve Roma'da Papa dahil gerici güçler bundan ürkmüş vaziyetteler ve kadınları kamusal faaliyetten alıkoyup ilgi alanlarını evle sınırlamaya çalışıyorlar.

Emperyalist efendilerinin isteklerine sadık sağ sosyalistler, işçi sınıfının birliğini bozmak ve dünya halklarının uluslararası demokratik cephesinin temellerini çökertmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Ülkelerinin çıkarlarına ihanet eden ve işçi hareketinde emperyalizmin en tehlikeli ajanları olan sağ sosyalistler, Birinci Dünya Savaşı'ndan beri etkisiz olan İkinci Enternasyonal'i canlandırmaya ve Dünya Sendikalar Federasyonu'nu bölmeye çalışıyorlar. Aynı zamanda demokratik kadın hareketini ve bu hareketi yönlendiren UDKF'yi bölme amacıyla bir uluslararası sosyalist kadınlar örgütü kurmaya çalışıyorlar. Bu

YELİZAVETA İVANOVNA UŞAKOVA
Stalin Ödülü sahibi, Gribovski Fidan Yetiştirme İstasyonu direktörü.

PRASKOVYA ANGELİNA
Sosyalist Emek Kahramanı, SSCB Yüce Sovyeti Üyesi ve ünlü traktör sürücüsü, kızıyla birlikte.

amaç doğrultusunda, 1947 yazında Zürih'te bir sosyalist kadınlar konferansı yapıldı, daha sonra Antwerp'te bir başka konferans yapıldı. Burada bir uluslararası sosyalist kadınlar örgütü kurulmasına karar verildi. Kurulacak örgüt için bir geçici yürütme komitesi kuruldu.

Artık tüm dünya biliyor ki, Fransa'da Leon Blume önderliğindeki sağ sosyalistler kendilerini herşeyleriyle Amerikan tekelcilerine satmıştır ve Avrupa'da, başta da Fransa'da Amerikan emperyalizminin ajanları olarak çalışıyorlar. İşte bu nedenledir ki Fransa'nın sağcı kadın sosyalistleri, Fransa'nın demokratik kadın örgütleriyle böylesine amansız biçimde savaşıyorlar.

Kadınları kamusal faaliyetten ve demokratik hareketten uzak tutma çabalarında, çeşitli ülkelerdeki, özellikle ABD, İngiltere, Fransa ve İtalya'daki gerici unsurlar kadınları kongrelerle, konferanslarla ve basın, radyo, tiyatro aracılığıyla eve, ocak başına geri dönmeye çağırıyorlar.

Gericiler UDKF'nin nüfuzunu zayıflatmayı ve kadınları yeni savaş kışkırtıcılarına karşı aktif mücadeleden, politik hakları için, dünyadaki milyonlarca çalışan kadının ve annenin ekonomik durumunu iyileştirmek için mücadeleden uzaklaştırmayı amaçlıyorlar.

Ancak, bu girişimler başarısızlığa mahkûmdur. Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu'nun saygınlığı ve etkisi sürekli artıyor. Bu, örgüte bağlı ulusal örgütlerin artan faaliyetleri ve barış uğruna verdikleri mücadeleden anlaşılabilir. 1948 Kasımı'nda, Sovyet delegasyonunun BM Genel Kurulu üçüncü oturumunda yaptığı önerileri desteklemek amacıyla, Fransa çapında kitlesel mitingler düzenlendi. İtalyan kadın örgütü, BM'ye üç milyon kadının imzasını taşıyan, barış çağrısında bulunan bir dilekçe gönderdi. Atom silahlarının yasaklanması ve silahlanmanın azaltılması yolundaki Sovyet önerilerini destekleyen

dilekçeleri, 2 500 000 Çekoslovak kadını, 2 110 000 Bulgar kadını, 5 000 000 Alman kadını imzaladı. Aynı zamanda İngiltere, Belçika, Yeni Zelanda, Hollanda ve diğer ülkelerde de imza toplandı.

Savaşan Yunanistan'ın kadınları, düzenli biçimde kendilerine ve çocuklarına ilaç, yiyecek ve giyecek gönderen Federasyon'a bağlı ulusal örgütlerin desteğini sürekli hissediyor. Federasyon Anglo-Amerikan emperyalistlerinin demokratik Yunanistan'a ve dünyada özgürlüğüne bağlı diğer uluslara karşı işlediği suçları tüm dünyanın gözleri önüne seriyor. Fransa ve Hollanda'daki kadın örgütleri, Fransa ve Hollanda hükümetlerinin Vietnam ve Endonezya'nın özgürlüksever uluslarını ezmek için kan dökmesini protesto etmek amacıyla mitingler düzenledi.

Fransa, İngiltere, İtalya, Avusturya ve diğer ülkelerdeki kadınlar, ülkelerini yıkan ve köleleştiren, ulusal sanayilerini, özgürlük ve egemenliklerini yok eden ve onları yeni savaş maceraları için köprübaşları haline getiren "Marshall Planı"na şiddetle karşı çıkıyorlar.

1948 yılı sonunda Budapeşte'de toplanan UDKF'nin İkinci Kongresi, barış yolunda verilen mücadelede kadınların güçlerini bir araya getirmede önemli rol oynadı.

Kongre'de Avrupa, Asya ve Amerika'nın çeşitli ülkelerinden, Cumhuriyetçi İspanya'dan, Avustralya, Küba, Kore ve İran'dan gelen delegelerin yaptığı konuşmalar, her yerde kitlelerin tekelcilerin saldırısına ve savaş kışkırtıcılarının entrikalarına karşı artan direniş sergilediğini gösteriyor.

Dünyanın her yanından birçok ülkeden delegeler, Sovyet Hükümeti'nin barış politikasından, barışın korunması yolunda insanlığın tüm ilerici güçlerine tutarlılıkla önderlik eden, savaş

kışkırtıcılarını yorulmak bilmeksizin teşhir eden, uluslar ve devletler arasında dostluk bağlarını güçlendiren büyük Sovyetler Birliği'nden minnetle söz ettiler.

Fransız Kadınları Birliği temsilcisi Jeanette Vermerche, Kongre'de yaptığı şu konuşmayla milyonlarca demokrat kadının duygularını dile getirdi:

"Sovyetler Birliği'ne, barış yolundaki en sağlam güce inancımız var, çünkü biliyoruz ki, iktidarda bulunan halk savaş isteyemez.... Aynı zamanda deneyimlerimizden biliyoruz ki, Sovyetler Birliği'ne herhangi bir saldırı olursa, o halkların ortak davası için savaşanların tümünün yüreğine cesaret aşılayarak, aslan yüreğiyle ta zafere kadar savaşacaktır."

Sözlerini bitirirken Fransız kadınlarının Sovyetler Birliği kadınlarına gönderdiği pankartı açtı. Yazıda şöyle diyordu: "Fransız anneler oğullarını Sovyetler Birliği'ne karşı bir savaşa asla göndermeyecektir."

Kongre, UDKF'nin başkanı Eugenie Cotton'un milyonlarca insanın büyük sosyalizm ülkesine duyduğu sevgiyi ifade eden şu sözlerini coşkuyla alkışladı:

"Orta ve Güneydoğu Avrupa ülkelerinin Sovyetler Birliği'ne duyduğu bağlılık, gericilerin dünya halklarını inandırmaya çalıştığı gibi Moskova'nın baskısı sonucunda değil, faşizme karşı kazanılan ortak zafer uğrunda milyonlarca insanının kanını feda eden ülkeye duyulan derin minnetin sonucudur. Milyonlarca erkek ve kadının 1917'de devrimi gerçekleştiren, iktidarın gerçekten halka ait olduğunu ortaya koyma mücadelesi başlatan büyük halka duyduğu minnetin ifadesidir. İngiltere ve Fransa'nın 'Münih'i getirdiği ülkelere Sovyetler Birliği bağımsızlık getirdi. SSCB, kadın erkek tüm dünya işçilerinin yüreğinde yaşayan büyük sosyalizm düşünün gerçeğe dönüştürüldüğü ülkedir."

Kongre'nin yayınladığı bildiride şöyle deniyor: "Tüm dünya kadınları! Çocuklarımıza, halklarımıza, insanlığa ve tarihe karşı çok büyük sorumluluğumuz var. Ve insanlığın yarısını oluşturan biz tüm kadınlar saflarımızı sıklaştırır ve savaş kışkırtıcılarına karşı mücadele edersek, savaş olmayacaktır."

Bildiri, kapitalist ülkelerdeki kadınları demokratik kazanımlarını savunmaya çağırıyor, çünkü demokrasi olmadan barış olamaz. Bildiri, sömürge ve bağımlı ülkelerin kadınlarını ülkelerinin ulusal bağımsızlığı için emperyalizme karşı mücadeleyi sürdürmeye çağırıyor.

56 ülke adına konuşan İkinci Dünya Kadınlar Kongresi delegeleri, temsil ettikleri 80 000 000 kadının "barış, demokrasi ve ulusların güvenlik ve bağımsızlığı için daha çok, daha sıkı biçimde mücadele edeceğini" açıkladılar.

İkinci Dünya Kadınlar Kongresi nde alınan kararlar ve bu kararları uygulama çalışmaları, tüm dünyada ilerici kadınların saflarını daha da sağlamlaştıracak ve demokratik güçlerin, savaş kışkırtıcılarına karşı barış ve demokrasi için yaptığı ortak mücadeleye katkıda bulunacaktır.

Sovyet kadınları, tüm uluslararası kadın cephesini güçlendirmede, tüm dünyada demokrat kadınların barış için mücadelede gösterdikleri çabayı birleştirmede başı çekiyor.

Sovyet kadınları şimdi Federasyonun emperyalist güçlere karşı, kalıcı barış için, demokratik özgürlükler ve kadın hakları için mücadelede çalışmalarını artırmasının her zamankinden daha önemli olduğuna inanıyor. Federasyon ancak bu şekilde milyonlarca demokrat kadının ona beslediği ümitlerin boş olmadığını gösterebilir. Demokratik kadın örgütleri, emperyalist kampın ana güçlerine, Amerikan emperyalizmine ve onun İngiliz ve Fransız müttefiklerine karşı daha da kararlı biçimde mücadele vermelidir.

Tüm dünyada anneler ve eşler, Federasyon'un tüm ulusal örgütleri, savaş kışkırtıcılarının çevirdiği dolapları, faşist örgütlerin artan eylemlerini ve çalışan insanların örgütlerine ve demokratik başarılarına karşı gericiliğin saldırısını teşhir etmeyi görev bilmelidir.

Günlük çalışmalarında UDKF barış, demokrasi ve ilerleme davası için, tüm ulusların çıkarları doğrultusunda, demokratik hareketi daha da güçlendirmenin mutlak zorunlu olduğunu unutmamalıdır.

Sovyet kadınları, tüm faaliyetlerinde, demokratik hareketin güçlendirilmesi için yaptıkları tüm çalışmalarda, sürekli ve etkili biçimde Federasyon'un ve ona bağlı örgütlerin bugün kendilerini sadece protestoda bulunmakla sınırlamamaları gerektiği üzerinde duruyorlar. Gerici güçlere karşı verdikleri mücadelede daha fazla hareket olmalı ve daha sık hücumlarda bulunmalılar. Tüm ülkelerde demokratik güçleri birleştirmek için, barışın bekçileri, büyük küçük tüm ulusların ve ülkelerin ulusal bağımsızlığı ve egemenliğinin savunucuları olan Sovyetler Birliği ve yeni demokrasiler hakkında gerici basının uydurduğu yalan haberleri teşhir etmek için daha enerjik biçimde çalışmalılar. Yüzmilyonlarca kadını yeni bir dünya savaşı kışkırtıcılarına karşı mücadele için ayaklandırmalılar.

UDKF, milyonlarca kadın istediği için kuruldu ve milyonlarca kadın onun bayrağı altında birleşti. Ancak henüz Federasyon'a tüm kadın örgütleri üye değil. Bugüne kadar olduğu gibi, Federasyon çeşitli ülkelerdeki kadın örgütlerini birleştirmek için canla başla çalışmak ve demokrat kadınların daha geniş katmanlarını saflarına çekmek göreviyle karşı karşıyadır.

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki kadın hareketinde Federasyon'a düşen çok iş var. Bu hareketi güçlendirmeli ve sömürge halkların bağımsızlık ve egemenliği, sosyal ve ekonomik ilerlemesi için mücadelede aktif rol oynamasına yardım etmeli-

dir. Bu ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketi, savaş sonrası dünyada anti-emperyalist demokratik cephenin güçlerini artırıyor.

UDKF, onu içten çökertmeye veya yerine uluslararası gerici bir kadın örgütü getirmeye yönelik girişimlere karşın varlığını sürdürüyor ve daha da güçleniyor. O, dünyadaki yüzmilyonlarca kadının isteğinin gerçekleştirilmesi yolunda çalışmak için kuruldu ve bu görevi yerine getiriyor.

O, yalnızca üye sayısı itibariyle değil, saflarında zorlu mücadele yıllarında faşizme karşı verilen savaşın şanlı yollarından geçmiş ve şimdi, savaş sonrası sorunların çözümünde etkin biçimde çalışan kadınları barındırdığı için de güçlüdür. Federasyon'un temel güç kaynağı, sancağında soylu amaçlar yazılı olması ve bu amaçları gerçekleştirmek için vereceği mücadelenin uluslar arasında barışı ve gelecek kuşaklar için mutlu bir geleceği garantileyecek olmasıdır.

Uluslararası demokratik kadın hareketinin daha da güçlendirilmesi, barış, demokrasi ve ilerlemenin çıkarları için, tüm ulusların çıkarları için hayati önem taşımaktadır. Ydanov yoldaş, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin yirmidokuzuncu yıldönümünde yaptığı konuşmada, kitlelerin faaliyetindeki eşi görülmemiş tırmanışa ve barış uğruna mücadeleye işaret ederek şöyle dedi:

"Tüm ülkelerde barış davasını savunmak için milyonlarca çalışan insan örgütleniyor. İşçiler arasında aktif bir uluslararası işbirliği politikası yürüten Dünya Sendikalar Federasyonu, Uluslararası Demokratik Kadın Federasyonu ve Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu'nun önemine işaret ediyorum... Demokrasi güçleri büyüyor, bu da barış davasının zaferle sonuçlanacağının garantisidir."

Demokrasinin büyüyen güçlerinin, dünyadaki özgürlüksever kadınların, örgütlü işçi sınıfının ve demokratik gençliğin ortak eylemlerini ve milyonlarca kadının sempati ve desteğini arkasına alan Federasyon, gerçekleştirmek için kurulduğu soylu amaçlar yolunda mücadele bayrağını gelecekte de sıkıca tutmalıdır.

Sovyet kadınları. UDKF'nin, emperyalist saldırganlara karşı demokratik kadın hareketinin direnişine önderlik edeceğinden ve tüm dünya özgürlüksever kadınların güçlerini bayrağı altında toplayıp birleştireceğinden tamamen emindir. O, tehditlere boyun eğmeyecek, barış ve demokrasinin, barışsever ülkelerin ulusal egemenlik, özgürlük ve bağımsızlığının savunulmasında anti-emperyalist demokratik konumuna sadakatle bağlı kalacaktır.

Demokrasinin güçleri büyüktür. Halklar birlikte çalışmaya istekliler, birlikten yanalar ve demokratik bir barışın kurulmasını istiyorlar. Özgürlük ve sosyal adalet istiyorlar. İlerici insanlığın bu idealleri, en tam biçimiyle büyük Sovyetler Birliği tarafından dile getirildi ve en tutarlı biçimde savunuldu.

Sovyetler Birliği, savaştan önce olduğu gibi, şimdi de tüm dünya ulusları için barış, demokrasi, özgürlük ve bağımsızlığın sağlam ve tutarlı bir savunucusudur. Ydanov yoldaş şöyle diyor: "Yeni ve üstün bir sosyal sistemin ifadesi olarak Sovyetler Birliği, dış politikasında, kalıcı bir barıştan yana olan ve kapitalizmin tasarladığı yeni bir savaşta kazanacağı hiçbir şey olmayan ilerici insanlığın amaçlarını yansıtıyor. Sovyetler Birliği, tüm ulusların özgürlük ve bağımsızlığının sadık bir savunucusu, her türlü ulusal ve ırksal baskının ve sömürgesel sömürünün düşmanıdır."* Bu nedenledir ki, Amerikalı ve tüm diğer gericilerin en şiddetli saldırılarının hedefi, öncelikle, barışın bekçisi olan ve ABD'nin dünya egemenliğini ele geçirme girişimlerine kendinden emin biçimde karşı çıkan ülke, Sovyetler Birliği olmuştur.

Demokratik özgürlüklere ve uluslararasında barışa, halkların ve ülkelerinin hayati çıkarlarına, toplumdaki konumlarına, politik görüşlerine, milliyetlerine, ırklarına bakmaksızın değer veren tüm erkek ve kadınlar, SSCB'ye kara çalan gericilere, uluslararasında kavga çıkarıp şüphe tohumları serpenlere, yeni kanlar akması için bağırıp çağırıp telaşla yeni bir savaşa hazırlananlara karşı enerjik ve kararlı biçimde mücadele etmelidir.

* A. A. Ydanov, *Uluslararası Durum*. Moskova 1947, s. 19.

Demokratik cephe ne kadar güçlü olursa, gericiliğin demokratik kazanımları yıkmak ve yeni bir savaş başlatmak için o kadar az şansı olur.

Avrupa ülkelerinden dokuz komünist partisinin konferansının bildirisi, emekçiler ve demokratik zihniyetli tüm diğer insanlar için tek doğru ve emin mücadele yolunun, savaş kışkırtıcılarına, ulusların emperyalizmin boyunduruğu altına alınmasına karşı dünyadaki tüm ülkelerin özgürlük ve bağımsızlığı için tüm güçlerini birleştirmek olduğuna işaret etti. Sovyet kadınları, dünyanın tüm özgürlüksever halklarının hayati çıkarlarıyla uyum içinde olan bu programı, tüm dünyada demokratik kadınların vereceği tutarlı, sağlam ve kararlı mücadelenin temeli olduğu düşüncesindedir.

Kapitalist ülkelerdeki emperyalist çevrelerin düşmanca dış politikalarına ve yeni bir dünya savaşı kışkırtıcılarına karşı her zaman ısrarla karşı çıkan dünyanın en demokratik ve barışsever ülkesinin yurttaşları, büyük Sovyetler Birliği'nin kadınları, uluslararası demokratik kadın hareketini güçlendirmede çok özel bir göreve sahipler.

Dolores İbarruri, Sovyet kadınları için şöyle dedi:

"Sovyet kadınları gururumuzdur, halklarının gururudur, tüm dünyada kadınların gururu ve örnek alacağı insanlardır onlar."

Komünist Partisi ve büyük Stalin'in yetiştirdiği, muzaffer halkımızın gerçek evlatları, Sovyet kadınları, Federasyonun saflarında barış ve demokrasi için, halkların özgürlük ve bağımsızlığı için savaşan en tutarlı savaşçılardır. Demokrasi ve barış için savaşan tüm kadınların birlik ve dayanışmasının, anti-demokratik emperyalist kampa çok ağır bir darbe olacağı düşüncesiyle, gericiliğe ve emperyalist savaş kışkırtıcılarına karşı cesaret ve kararlılıkla mücadele etmektedirler.

SONUÇ

Sovyet halkının yeni olağanüstü başarıları 1948 yılına damgasını vurdu. Beş yıllık planın üçüncü, tayin, edici yılı için belirlenen program, sanayide, savaş öncesi seviyenin %18 fazlası verimle, %106 gerçekleştirildi. Sosyalist tarımdaki işçiler de büyük işler başardılar. 1948'de yedi milyar pudun üzerinde tahıl elde edildi. Bu oran nerdeyse savaş öncesinde elde edilen kadardır.

Ulusal ekonomide elde edilen bu başarılar sayesinde, halkımızın maddi ve kültürel seviyesinin daha da yükselmesi için gerekli koşullar yaratılmış oldu. Mali reform ve yiyecek kartlarının kaldırılması, Sovyet halkının yaşam standardını önemli ölçüde yükseltti.

1 Mart 1949'da yiyecek ve mamul maddelerin perakende fiyatları, SSCB Bakanlar Konseyi ve SBKP(B) Merkez Komitesi'nin kararıyla yeniden indirildi. Bu karar, Parti'nin, Hükümet'in ve şahsen Stalin yoldaşın Sovyet halkının refahı uğruna gösterdikleri büyük gayretin diğer bir belirtisidir.

Sovyet kadınları, ülkenin ulusal ekonomisinin rehabilitasyonu ve geliştirilmesi çalışmasında çok önemli bir rol oynuyor ve savaş sonrası Stalin'ci Beş Yıllık Plan'ın planlanandan önce ye-

rine getirilmesi için tüm Birlik çapındaki sosyalist yarışta aktif biçimde çalışıyorlar. Atölye ve fabrikalar çapında Stahanov'cu çalışma yöntemleri için, planlananın çok üzerinde bir tasarruf ve sosyalist birikim için, fonların süratli biçimde el değiştirmesini, yüksek kaliteyi hedefleyen yurtsever bir akım Moskova fabrikalarında başladı ve buradan tüm ülkeye yayıldı.

Sovyet halkının ülkelerine ve Bolşevik Parti'ye duyduğu güçlü sevgi, Stalin yoldaşa gönderilen ve savaş sonrasında Beş Yıllık Plan'ın planlanandan önce yerine getirilmesinde ulaşılan başarıları bildiren sayısız mektupta canlı biçimde ifade edildi.

Savaş sonrası Beş Yıllık Plan'ın yerine getirilmesinde öne çıkan işçilerin adları ülkemizde iyi bilinmektedir. Bu işçiler arasında kadınlar önde gelmektedir. Sanayinin hemen hemen tüm dallarında işçiler, Orehovolu dokumacı Maria Volkova'nın, düşük güçlü otomobil tesislerinden gençlik tugayı lideri Anna Kuznetsova'nın, Krazni Bogatir tesisinden ekip başı Klavdia Zenova'nın, Gluhov iplikhanelerinden iplikçi Lyubov Ananyeva'nın oluşturduğu yurtseverlik örneklerini izledi.

1948'de Moskova'da sanayi dallarında yer alan seçkin işçiler kervanına yeni isimler katıldı. Bunlar arasında, Stalin Otomobil Fabrikaları'ndan kalıpçı Nina Vasilieva, bir elektrik ampulü fabrikasından ekip başı Valentina Krizanova; Trehgornaya Tekstil Fabrikaları'ndan dokumacı Klavdia Jeltova; Kraznaya Şveya İğne İşçiliği Fabrikası'ndan makinacı Aleksandra Kuzmina; Gluhov Çırçır Fabrikası'ndan baş operatör Ludmila Nemiçeva ve diğerleri yer alıyor. Mükemmel üretim örgütleyicileri ve yenilikçileri olan tüm bu kadınlar, inisiyatif ve beceriklilik gösteriyorlar.

Moskova'da Stalin Otomobil Fabrikaları'ndan genç Stahanovcu Nina Vasilieva, fabrikadaki en iyi kalıpçılar olan Aleksandra Byelova, Olga Çeçetkina ve Nina Sadovskaya ile yarışa-

ZAMİRA MUTALOVA
Sosyalist Emek Kahramanı, Özbek SSC'de bir pamuk yetiştirme kolhozunda tarla ekip başı.

rak, ZIS-150 karbüratör gövdesi için kotada belirlenen sayı olan 228'i geçerek, bir vardiyada tam 1400 adet kalıp üretti. Bu olağanüstü bir başarıydı. Nina Vasilieva'nın çalıştığı üçüncü döküm atölyesi, 1948 yılı planını 28 Kasım'da tamamladı ve Stahanovcu atölye unvanını aldı. Nina Vasilieva'nın kendisi ise, 5 Aralık'a kadar —Sovyet Anayasası Günü— beş buçuk yılda yapması gerekeni bitirdi.

Bir yıl önce, Moskova Elektrik Ampulü Fabrikası'nda Valentina Krizanova'nın gençlik tugayı, saati saatine planlanmış şekilde çalışmaya başladı, yani işleri planlayıp, saat başı kontrol ettiler. Ekip yüz, ikiyüz ve daha fazla radyo lambası üreterek vardiya kotasını düzenli biçimde yerine getirdi. 1948 yılı planlarını 25 Eylül'de tamamladılar. İşçi başına üretim nerdeyse %25 arttı. "Bu sonuçları, fazladan bir masraf yapmaksızın, yalnızca organizasyonu ve teknolojiyi geliştirerek elde ettik. Hatta ekipteki bir dizi işçiyi başka işlerde çalışmaya gönderdik", diyor Krizanova.

Lyubov Ananyeva'nın ekstra eğirme makinelerine bakmaya başladığı Gluhov Pamuk İşleme Atölyelerinde ana eğirme makinesi operatörü, Komünist Gençlik Birliği üyesi Ludmila Nemiçeva, teknolojik yenilikler yaptı ve eğirme makinelerini hızlandırdı, böylece üretim yüzde on arttı. Bu değerli buluş Trehgornaya tekstil fabrikaları'nda, Orehovo fabrikalarında, İstomkino fabrikalarında ve Moskova'daki diğer fabrikalarda ve Sovyetler Birliği'nin her yerinde, eğirme makinesi, flyer ve döndürme makinesi baş operatörleri tarafından kullanıldı.

Kraznoholm Yünlü Fabrikası'nda yardımcı ustabaşı olan Aleksander Çutkih, mümkün olan en yüksek kalitede mal üretmeye yönelik olağanüstü bir hareket başlattı. Onun örneğini yalnızca tekstil işçileri değil, diğer sanayi dallarındaki işçiler de coşkuyla izlediler. Ülkenin her yerinden kadın ve erkek işçi

ekipleri, üstün nitelikli ekip olarak anılma onurunu elde etmek için birbirleriyle yarışıyorlar.

1948 yılında birçok kadın tarımda ve hayvancılıkta kaliteyi yükseltme, kolektif çiftliklerde bol ve istikrarlı ürün elde etme yolunda yaptıkları çalışmalarla ön plana çıktılar. Örneğin, Moskova bölgesi Dimitrov kazasındaki Borets Kolektif Çiftliği'nde tarla ekip liderleri Antonina Gudkova, Maria Lyamina, Aleksandra Şişkina, hektar başına 561, 540 ve 555 kental patates rekoltesi elde ettiler; Moskova bölgesi Uhtomskaya kazası Tretya Pyatiletka Kolhozu'ndan tarla ekip liderleri Yevdakia ve Anna Kojuhantseva hektar başına 500 kentalden fazla patates elde ettiler; Kolomna kazasındaki Sovyet Ordusu Kolektif Çiftliği'nden Anna Sokolova, hektar başına 503,6 kental patetes yetiştirdi; Kim kazasındaki Novi Put Kolektif Çiftliği'nden domuz bakıcısı Aleksandra Kislyakova, geçtiğimiz yıl 228 adet yeni doğmuş domuzu iki aylık olana değin büyüttü, domuzların her birinin ağırlığı ortalama 15,9 kilogramdı; Mojaisk kazasındaki Budyonni Kolektif Çiftliği'nden ekip lideri Agafya Yermakova hektar başına 531 kental patates yetiştirdi.

Bu başarılar kolektif çiftlik sisteminin büyük gücünü ve ülke tarımını daha da yüksek bir düzeye çıkarmak için istekle çalışan Sovyet çiftçilerinin güçlü yurtseverliğini yansıtıyor.

Fabrika, imalathane veya kolektif çiftlik tarlalarında çalışan ileri Sovyet kadınları, komünizmi aktif biçimde inşa ediyorlar. SSCB'nin maddi ve manevi kültürünün gelişmesine yardım ediyorlar. Tüm kazanımlarını ve başarılarını, Bolşevik Parti'ye, onun büyük liderleri Lenin ve Stalin'e borçlular.

Yalnızca sosyalist sistem milyonlarca kadına yaratıcı inisiyatif ilhamı verebilirdi, kadın emek kahramanlarını — sanayi, nakliye ve tarımda Stahanovcuları, önde gelen kültür işçilerini, Sovyetler Birliği kahramanlarını, sosyalist emek kahramanlarını,

Stalin Ödülü kazanan kadınları ve kadın devlet adamlarını ortaya çıkarabilirdi.

Sovyet kadınları, yeni kuşağı yetiştirmek gibi soylu bir görevi onurla ve başarıyla yerine getiriyorlar. Çocuklarını Lenin ve Stalin'in partisine karşı büyük bir özveri ve ülkelerine karşı derin bir sevgi aşılayarak eğitiyorlar. Onlara bilgi elde etmek için gayret göstermeyi, halkının ve Sovyet toplumunun çıkarı için çalışmayı öğretiyorlar. Sovyetler Birliği, Büyük Anavatan Savaşı'nda korkusuzca, yürekle çarpışan askerler yetiştiren analarla gurur duyuyor. Bu savaş tüm dünyaya Bolşevik Parti'nin ne kahraman bir kuşak yetiştirdiğini gösterdi — kartal kanatlarını açmaya başlayan bir kuşak.

Tüm Sovyet halkıyla birlikte Sovyetler Birliği kadınları, Hitler Almanyası'nın yenilgiye uğratılması ve Avrupa halklarının faşist boyunduruktan kurtarılmasına paha biçilmez bir katkıda bulundu. Sovyet kadınlarının faşizme karşı özverili mücadelesi, onlara, dünyanın özgürlüksever halklarının evrensel saygısını kazandırdı. Sovyet kadınları, tüm ülkelerin demokratik kadınlarının uluslararası hareketini güçlendirme çalışmalarında ve yeni bir savaş için kışkırtmalara, emperyalist gericiliğe karşı verilen mücadelede onların gayretlerini birleştirme çalışmalarında önde gelen bir rol oynuyor.

Lenin ve Stalin'in Partisi'nin etkisi Sovyet kadınlarında asil bir ruh oluşturdu. Ülkelerine sınırsız sevgi, onun parlak başarılarına duyulan yurtsever gurur, sadakat ve cesaret, önlerine koydukları hedefe ulaşmakta azim, zorlukların üstesinden gelme yeteneği, tüm bu özellikler Sovyet kadınlarının ulusal niteliği haline geldi.

Yurtsever Sovyet kadınlarının yüreği Bolşevik Parti'ye sonsuz sevgiyle doludur. "Emin bir şekilde komünist topluma doğru ilerleyen halkımızın ahlaki ve siyasi birliğinin en yüksek

ifadesi, büyük Stalin'in önderliğinde evrensel barışa, kanlı savaşların ortadan kaldırılmasına, kapitalist köleliğin yok edilmesine ve ulusların ve tüm insanlığın büyük ilerleyişine yönelen" (V. M. Molotov) Bolşevik Parti'nin gücüne ve doğrularına inançları sarsılmaz ve muazzamdır.

Yeni bir yaşamın kahramanlarının ve yaratıcılarının, Sovyet halkının kendine saygısı, kapitalist sistemle karşılaştırıldığında sovyet toplum ve devlet sisteminin büyük üstünlüklerinin bilincinde oluşlarından, sosyalist kültürümüzün burjuva kültürüne üstün olduğunu bilmelerinden kaynaklanıyor.

Sovyet kadınları, uygarlık ve ilerlemenin, dünyada kalıcı demokratik barışın direği haline gelen sosyalist ülkeleriyle gurur duyuyorlar.

Büyük ülkelerinin onur ve şerefini titizlikle koruyorlar.

Sovyet kadınlarının çalışmaları, yaratıcı faaliyetleri, ülkelerinin gücünün artmasına yardım ediyor, saygınlığını, büyüklüğünü ve yüceliğini artırıyor.

Sovyet kadınları, sosyalist ekonominin gelişimini hızlandırmaya yardımcı olan, Beş Yıllık Plan'ı dört yılda gerçekleştirmek için, Sovyet halkının maddi ve kültürel seviyesini daha da iyileştirmek için çalışanlar arasında ön saflarda yürümeyi sürdürecektir. Ülkelerine olan yurtseverlik görevinin bilincinde olan, Lenin ve Stalin'in Partisi'ne ve büyük halk lideri Stalin yoldaşa sınırsız sevgi ve minnetle dolu Sovyet kadınları, tüm enerjilerini ve yaratıcı güçlerini Sovyet ülkesinin refahını artırmaya ve SSCB'de komünist bir toplum kurmaya adamışlardır.

Eşitlik düzleminde ülkenin efendileri olan kadınlar, erkekler ile beraber sosyalizmin muhteşem binasını inşa ettiler ve savaş boyunca süren sınav yıllarında ülkenin haysiyet ve bağımsızlığını savundular. Faşist Almanya ve emperyalist Japonya'ya karşı kazanılan tarihi zafere kadınlar tüm güçleri ile katkıda bulundular. Ve günümüzde, Stalin'in savaş sonrası beş yıllık planını uygulamak, hatta onu aşmak uğraşma, SSCB'de komünizmi kurma çabasına tüm güç ve bilgilerini adıyorlar.

...

SSCB'de kadın sorununun başarılı çözümü, Sovyet toplum ve devlet sisteminin kapitalizme üstünlüğünün parlak, çürütülemez bir kanıtıdır; o, sadece Lenin ve Stalin'in yolunun, komünizme giden şanlı yolun, halkı özgürlük ve mutluluğa, insanlığı özgürlük ve mutluluğa götürdüğünü gösteriyor.

NİNA POPOVA

ISBN 975-7349-75-5

9 789757 349754

inter
yayınları